

**T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**İLKÖĞRETİM BİRİNCİ KADEME ÖĞRENCİLERİNİN
SINIF İÇİ OLUMSUZ DAVRANIŞLARI VE
ÖĞRETMEN TEPKİLERİ**

Filiz DÖKER

**EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

İSTANBUL, 2006

**T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**İLKÖĞRETİM BİRİNCİ KADEME ÖĞRENCİLERİNİN
SINIF İÇİ OLUMSUZ DAVRANIŞLARI VE
ÖĞRETMEN TEPKİLERİ**

Filiz DÖKER

**Danışman
Prof. Dr. Canan ÇETİN**

**EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

İSTANBUL, 2006

İLK⁴ERFETİM..BİRİNCİ..KADEME..ÖĞRENCİLERİNİN..SINIF..İSİ..
OLMUŞKZ..DAVRANISLARI..VE..ÖĞRETMEN..TEPKİLERİ.....

.....Filiz DÖKER.....

Onay

Jüri:

Prof. Dr. Canan GETİN
(Tez Danışmanı)

.....Canan Getin.....

Prof. Dr. Sefer ADA

.....Sefer ADA.....

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Emin OKUR

.....M. Emin Okur.....

Yüksek lisans tezi onay tarihi: 13/01/2007

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
İÇİNDEKİLER	i
SİMGE LİSTESİ	vii
KISALTMALAR	viii
ŞEKİL LİSTESİ	ix
ÇİZELGE LİSTESİ	x
ÖNSÖZ	xxix
ÖZET	xxxı
ABSTRACT	xxxii
BÖLÜM I GİRİŞ	1
1.1. PROBLEM DURUMU	3
1.2. PROBLEM CÜMLESİ	5
1.3. ALT PROBLEMLER	5
1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	6
1.5. SAYILTILAR	7
1.6. SINIRLILIKLAR	7
1.7. TANIMLAR	8
BÖLÜM II SINIF İÇİNDE OLUMSUZ DAVRANIŞLARIN YÖNETİMİ VE DİSİPLİN	10
2.1. BİR KAVRAM OLARAK DİSİPLİN	10
2.1.1. Disiplinsizlik Sebepleri	14
2.1.2. Disiplin Problemleri ile İlgili Çeşitli Algılamalar	15
2.1.3. Disiplin ve Hakların Korunması	16
2.2. DİSİPLİN DIŞI DAVRANIŞLAR	18
2.2.1. Öğrencilerin Kontrolsüz Disiplin Davranışları.....	19
2.2.2. Öğrencilerin Aşırı Kontrollü Disiplin Davranışları	20
2.3. DİSİPLİN ÇEŞİTLERİ	21
2.3.1. Yapıcı Disiplin	21
2.3.2. Engelliyici Disiplin	22
2.3.3. Düzeltici Disiplin.....	22
2.4. SINIF YÖNETİMİ YAKLAŞIMLARI VE İLİŞKİLİ TEMEL KAVRAMLAR	23
2.4.1. Sınıf Yönetiminde Geleneksel Yaklaşım.....	23
2.4.2. Sınıf Yönetiminde Çağdaş Yaklaşım.....	24
2.4.3. Bir Model Olarak Öğretmen	25

2.4.4. Sınıfta İletişim.....	26
2.4.5. Sınıf ve Sınıf İçi Kurallar.....	27
2.4.6. Tanışma.....	28
2.4.7. Sınıfta ilk günler	28
2.4.8. Sınıf İçi Davranışı Etkilemek	29
2.5. SINIFTA DİSİPLİN	29
2.5.1. Öğretmenin Sınıf Önündeki Duruşu	31
2.5.2. Öğrencilerin Sınıf İçindeki Yerleşimleri	31
2.5.3. Sınıf İçindeki Fiziksel Değişkenler.....	32
2.5.4. Öğretmenin Konuşmasının Etkinliği	33
2.5.5. Öğretmenin Öğrencilere Örnek Olması	33
2.5.6. Sınıfta Güç İlişkisi	34
2.5.7. Sınıfta Demokratik Ortam	34
2.5.8. Öğrencilerin İhtiyaçları.....	37
2.5.9. Sınıf İçinde Bir Disiplin Planı Kullanmanın Avantajları.....	38
2.5.10. Farklı Psikolojik Tipler ve Disiplin	39
2.5.11. Disiplin ve Öğretmenin Tutumu	40
2.5.12. Öğretmenin Özellikleri ve Disiplin.....	41
2.6. OKULDA DİSİPLİN	42
2.6.1. Uygun Bir Eğitim Programı.....	44
2.6.2. İyi Bir Rehberlik Sistemi	45
2.6.3. Etkin Veli Okul İlişkisi	45
2.6.4. Okul Binasının Etkin Kullanımı	45
2.6.5. Okulda Başarıyı Artırmak.....	46
2.6.6. Okulda Akademik İyileştirmeyi Sağlamak.....	46
2.6.7. Öğrencilerin Sorumluluklarını Almalarına Yardım Etmek	46
2.6.8. Farklı Çeşitlerde Öğretim Düzenlemeleri Yapılması	47
2.6.9. İyi Performansla İyi Başarı Beklemek.....	47
2.6.10. Olumlu Bir Tutum Benimsemek.....	48
2.7. OLUMSUZ DAVRANIŞLARIN YÖNETİMİ	48
2.7.1. Olumsuz Davranışın Tanımı	48
2.7.2. Sorunu Anlamak	49
2.7.3. Olumsuz Davranışların Önlenmesine İlişkin Modeller	50
2.7.3.1. Kounin Modeli	50
2.7.3.2. Yeni Skinner Modeli.....	51
2.7.3.3. Ginott Modeli.....	51
2.7.3.4. Dreikurs Modeli	51
2.7.3.5. Canter Modeli	52
2.7.3.6. Glasser Modeli	53
2.7.3.7. Berne-Harris Modeli	54
2.7.4. Olumsuz Davranışların Yönetiminde Öğretmen Tepkileri / Sorun Çözme Stratejileri	54
2.7.4.1. Görmezden Gelmek	55
2.7.4.2. Sorumlu Davranış Şeklini Öğretmek.....	56
2.7.4.3. Uyarıda Bulunmak	57
2.7.4.4. Dikkat Çekmek	58
2.7.4.5. Düzeltici Davranışları Uygulamak	59

2.7.4.6. Sorun Çözme Stratejisini Kullanma	60
2.7.4.7. Okul Yönetimi ve Rehberlik Servisi ile İlişki Kurmak	62
2.7.4.8. Velilerin Desteğini Almak	63
2.7.4.9. Olumsuz Davranışın Önlenmesinde Öğrencinin Kendi-Kendini Yönetimini Sağlamak	64
2.7.4.10. Öğrenciyi Ders Ortamından Uzaklaştırmak	64
2.7.4.11. Akran Arabuluculuğunu Kullanmak.....	65
2.7.4.12. Öğrenci Saldırılarını ve Kavgalarını Kontrol Etme.....	65
2.7.4.13. Ödül ve Ceza Sistemini Kullanmak.....	66
2.7.4.13.1. Ödüllendirmenin Yararları.....	70
2.7.4.13.2. Ödüllendirmenin Sakıncaları	70
2.7.4.13.3. Cezalandırmanın Yararları.....	71
2.7.4.13.4. Cezalandırmanın Sakıncaları	71
2.7.4.13.5. Ceza Yöntemleri	73
2.7.5. Öğretmenlerin Davranışını Değiştirerek Olumsuz Davranışın Engellenmesi.....	74
2.7.6. Olumsuz Davranışın Hedefleri	75
2.7.6.1. Dikkat Çekme	76
2.7.6.2. Güç ve Kontrol Arama.....	76
2.7.6.3. İntikam Alma	77
2.7.6.4. Yetersizliğin Sergilenmesi veya Öğrenilmiş Çaresizlik	77
2.7.7. Olumsuz Davranışın Etkenleri.....	78
2.7.7.1. Sınıf Dışı Etkenler	78
2.7.7.2. Sınıf İçi Etkenler	80
2.7.8. Olumsuz Davranışın Ortaya Çıkması İçin Uygulanabilecek Stratejiler.....	82
2.7.9. Zor Öğrencilerle Başa Çıkmak	82

BÖLÜM III YÖNTEM..... 85

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	85
3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM	85
3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	88
3.4. VERİLERİN TOPLANMASI.....	89
3.5. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ	90
3.6. ARAŞTIRMANIN GEÇERLİLİĞİ VE GÜVENİRLİĞİ.....	92

BÖLÜM IV BULGULAR..... 94

4.1. ANKET SORULARININ HER BİRİNE VERİLEN CEVAPLARIN ANALİZİ.....	94
4.1.1. Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Sorulara Verilen Cevapların Her Birinin Analizi.....	94
4.1.2. Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Sorulara Verilen Cevapların Her Birinin Analizi.....	97

4.1.3. Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Her Bir Soruya Verilen Cevapların Analizi.....	99
4.1.4. Öğretmenlerin Öğrencilerin Sınıf İçindeki Olumsuz Davranışlara Gösterdikleri Her Bir Tepkinin Düzeyinin Analizi	101
4.2. ÖĞRETMEN TEPKİLERİNİN DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE FARKLILAŞMA TESTLERİ.....	104
4.2.1. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarına Gösterdikleri Tepkilerin” Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşması	104
4.2.2. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarına Gösterdikleri Tepkilerin” Yaş Değişkenine göre Farklılaşması	121
4.2.3. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarına Gösterdikleri Tepkilerin” Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşması	137
4.2.4. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarına Gösterdikleri Tepkilerin” Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşması	150
4.2.5. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarına Gösterdikleri Tepkilerin” Kıdem Değişkenine göre Farklılaşması.....	164
4.2.6. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarına Gösterdikleri Tepkilerin” Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşması	180
4.2.7. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarına Gösterdikleri Tepkilerin” Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşması	194
4.2.8. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarına Gösterdikleri Tepkilerin” Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşması	208
4.2.9. Öğretmenlerin Öğrencilerin Olumsuz Davranışları İle İlgili Tepki İfadelerinin Öğretmenlerin Demografik Özelliklerine göre Farklılaşması Toplu Değerlendirilmesi.....	225
4.3. İFADE ORTALAMALARININ DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE FARKLILAŞMASI	227
4.3.1. Öğrencilerin Sınıf İçindeki Olumsuz Davranışları İfadeleri Ortalamalarının Demografik Değişkenlere Farklılaşma Analizleri	227
4.3.1.1. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışları İfadeleri Ortalamalarının” Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşması... 228	
4.3.1.2. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışları İfadeleri Ortalamalarının” Yaş Değişkenine göre Farklılaşması	230
4.3.1.3. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışları İfadeleri Ortalamalarının” Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşması	232
4.3.1.4. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışları İfadeleri Ortalamalarının” Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşması	234
4.3.1.5. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışları İfadeleri Ortalamalarının” Kıdem Değişkenine göre Farklılaşması	235

4.3.1.6. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışları İfadeleri Ortalamalarının” Öğrenim Durumu Değişkenine göre Farklılaşması.....	237
4.3.1.7. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışları İfadeleri Ortalamalarının” Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşması.....	239
4.3.1.8. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışları İfadeleri Ortalamalarının” Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşması.....	241
4.3.2. Öğrencilerin Sınıf İçindeki Olumsuz Davranışlarına Öğretmenlerin Tepki İfadeleri Ortalamalarının Demografik Değişkenlere göre Farklılaşma Analizleri.....	243
4.3.3. İfadeleri Ortalamalarının Demografik Değişkenlere göre Farklılaşma Analizleri Özet Değerlendirmesi	249
4.4. ÖĞRETMEN İFADELERİ VE TEPKİLERİNİN KORELASYON ANALİZİ.....	251
4.5. ÖĞRETMEN İFADELERİ VE TEPKİLERİNİN BENZERLİK ANALİZİ.....	255
BÖLÜM V YORUM	261
5.1. ANKET SORULARININ HER BİRİNE VERİLEN CEVAPLARIN ANALİZİ YORUMU	261
5.2. ÖĞRETMEN TEPKİLERİNİN DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE FARKLILAŞMA ANALİZİ YORUMLARI	266
5.3. İFADE ORTALAMALARININ DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE FARKLILAŞMASI ANALİZİ YORUMLARI	272
5.3.1. Öğrencilerin Sınıf İçindeki Olumsuz Davranışları İfadeleri Ortalamalarının Demografik Değişkenlere Farklılaşma Analizleri Yorumları	273
5.3.2. Öğrencilerin Sınıf İçindeki Olumsuz Davranışlarına Öğretmenlerin Tepki İfadeleri Ortalamalarının Demografik Değişkenlere göre Farklılaşma Analizleri Yorumları	273
5.4. ÖĞRETMEN İFADELERİ VE TEPKİLERİNİN İLİŞKİ ANALİZİ YORUMU	274
BÖLÜM VI SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	277
6.1. LİTERATÜR DEĞERLENDİRMESİ.....	277
6.2. FARKLILAŞMA ARAŞTIRMALARI.....	278
6.2.1. Öğretmen Tepkilerinin Demografik Değişkenlere göre Farklılaşması.....	278
6.2.2. Davranış İfadeleri ve Tepki Grupları Ortalamalarının Demografik Değişkenlere göre Farklılaşması.....	279
6.3. KORELASYON VE BENZERLİK ARAŞTIRMALARI	280

6.4. TARTIŞMA	281
6.5. ÖNERİLER	282
KAYNAKLAR.....	286
EKLER.....	290
EK I. NORMALLİK TESTLERİ.....	290
EK II. ANKET FORMU (ÖRNEK)	291

SİMGE LİSTESİ

%	.....	Yüzde oran
N	.....	dağılıma ait veri sayısı
p	.....	Anlamlılık derecesi
r	.....	Pearson Korelasyon katsayısı
sd	.....	Standard hata
$Sh_{\bar{x}}$	.....	Aritmetik ortalamanın standart hata değeri
ss	.....	Standart sapma değeri
$\bar{X}$	.....	Aritmetik ortalama değeri
$\bar{x}_{sıra}$	.....	Sıralanmış aritmetik ortalama değeri
χ^2	.....	Ki-Kare

KISALTMALAR

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
MÜ	Marmara Üniversitesi
s.	Sayfa
SPSS	Statistical Package for Social Sciences (Bilgisayar programı)
İ.Ö.	İlköğretim Okulu

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 4.1. Öğretmenlerin Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlar Karşısındaki Davranış Modeli.....	254
Şekil 4.2. Öğretmen İfadeleri ve Tepkilerinin Benzerlik Analizi.....	255

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 4.1. Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair her bir soruya verilen cevapların ortalamalarının ve standart sapmalarının analizi.....	95
Çizelge 4.2. Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair sorulara verilen cevapların ortalamalarının frekans analizi.....	96
Çizelge 4.3. Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Her Bir Soruya Verilen Cevapların Her Birinin Ortalamalarının ve Standart Sapmalarının Analizi	97
Çizelge 4.4. Öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair sorulara verilen cevapların ortalamalarının frekans analizi.....	98
Çizelge 4.5. Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Her Bir Soruya Verilen Cevapların Ortalamalarının ve Standart Sapmalarının Analizi	100
Çizelge 4.6. Öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara dair sorulara verilen cevapların ortalamalarının frekans analizi	101
Çizelge 4.7. Öğretmenlerin Öğrencilerin Sınıf İçindeki Olumsuz Davranışlara Gösterdikleri Her Bir Tepkinin Düzeyinin Ortalamalarının ve Standart Sapmalarının Analizi	102
Çizelge 4.8. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepkilerinin düzeyine dair verilen cevapların ortalamalarının frekans analizi	104
Çizelge 4.9. Öğretmenlerin Görmezden Gelme Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	105
Çizelge 4.10. Öğretmenlerin Nazikçe Uyarma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	105
Çizelge 4.11. Öğretmenlerin Farkına Varamama Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	106
Çizelge 4.12. Öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	106
Çizelge 4.13. Öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Analizi.....	107
Çizelge 4.14. Öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	107
Çizelge 4.15. Öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Analizi.....	107
Çizelge 4.16. Öğretmenlerin Sessizce Uyarma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	108
Çizelge 4.17. Öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	108

Çizelge 4.18. Öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Analizi.....	109
Çizelge 4.19. Öğretmenlerin Öğrenciyle Göz Teması Kurma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	109
Çizelge 4.20. Öğretmenlerin Öğrenciyle Göz Teması Kurma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Analizi.....	109
Çizelge 4.21. Öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	110
Çizelge 4.22. Öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Analizi.....	110
Çizelge 4.23. Öğretmenlerin Öğrenciye Bir Görev Verme Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	111
Çizelge 4.24. Öğretmenlerin Öğrenciye Bir Görev Verme Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Analizi.....	111
Çizelge 4.25. Öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	111
Çizelge 4.26. Öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Analizi.....	112
Çizelge 4.27. Öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	112
Çizelge 4.28. Öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Analizi.....	113
Çizelge 4.29. Öğretmenlerin Yapıcı Eleştirilerde Bulunma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	113
Çizelge 4.30. Öğretmenlerin Derse Katılmayanları Fark Edip Yüreklendirme Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	113
Çizelge 4.31. Öğretmenlerin Derse Katılmayanları Fark Edip Yüreklendirme Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Analizi.....	114
Çizelge 4.32. Öğretmenlerin Öğrenciyle Problemleri İle İlgili Özel Görüşme Yapma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	114
Çizelge 4.33. Öğretmenlerin Öğrenciyle Problemleri İle İlgili Özel Görüşme Yapma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Analizi	115
Çizelge 4.34. Öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	115
Çizelge 4.35. Öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Analizi.....	115
Çizelge 4.36. Öğretmenlerin Uyarı Amacı İle Gürültülü Davranışlarda Bulunma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	116
Çizelge 4.37. Öğretmenlerin Fiziksel Olarak Cezalandırma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	116

Çizelge 4.38. Öğretmenlerin Etkinlikten Alıkoyarak Cezalandırma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	117
Çizelge 4.39. Öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermelerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	117
Çizelge 4.40. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	118
Çizelge 4.41. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Analizi	118
Çizelge 4.42. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Okul İdaresinden Yardım İsteme Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	118
Çizelge 4.43. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Okul İdaresinden Yardım İsteme Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Analizi.....	119
Çizelge 4.44. Öğretmenlerin Bir veya Birkaç Öğrencinin Olumsuz Davranışı İle İlgili Sınıfın Tamamını Eleştirme Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	119
Çizelge 4.45. Öğretmenlerin Notla Tehdit Etme Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	120
Çizelge 4.46. Öğretmenlerin Öğrenciyi Sınıftan Çıkarma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	120
Çizelge 4.47. Öğretmenlerin Olumsuz Davranışın Nedenlerini Araştırma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	121
Çizelge 4.48. Öğretmenlerin Görmezden Gelme Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	121
Çizelge 4.49. Öğretmenlerin Nazikçe Uyarma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	122
Çizelge 4.50. Öğretmenlerin Nazikçe Uyarma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Analizi	122
Çizelge 4.51. Öğretmenlerin Farkına Varamama Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	123
Çizelge 4.52. Öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	123
Çizelge 4.53. Öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	124
Çizelge 4.54. Öğretmenlerin Sessizce Uyarma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	124
Çizelge 4.55. Öğretmenlerin Sessizce Uyarma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Analizi	125
Çizelge 4.56. Öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	125
Çizelge 4.57. Öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Analizi	126
Çizelge 4.58. Öğretmenlerin Öğrenciyle Göz Teması Kurma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	126

Çizelge 4.59. Öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	127
Çizelge 4.60. Öğretmenlerin Öğrenciye Bir Görev Verme Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	127
Çizelge 4.61. Öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	128
Çizelge 4.62. Öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	128
Çizelge 4.63. Öğretmenlerin Yapıcı Eleştirilerde Bulunma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	129
Çizelge 4.64. Öğretmenlerin Derse Katılmayanları Fark Edip Yürekendirme Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	129
Çizelge 4.65. Öğretmenlerin Öğrenciyle Problemleri İle İlgili Özel Görüşme Yapma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	130
Çizelge 4.66. Öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	130
Çizelge 4.67. Öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Analizi.....	131
Çizelge 4.68. Öğretmenlerin Uyarı Amacı ile Gürültülü Davranışlarda Bulunma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	131
Çizelge 4.69. Öğretmenlerin Fiziksel Olarak Cezalandırma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	132
Çizelge 4.70. Öğretmenlerin Etkinlikten Alıkoyarak Cezalandırma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi.....	132
Çizelge 4.71. Öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermelerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi.....	133
Çizelge 4.72. Öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermelerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Analizi.....	133
Çizelge 4.73. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	134
Çizelge 4.74. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Okul İdaresinden Yardım İsteme Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	134
Çizelge 4.75. Öğretmenlerin Bir veya Birkaç Öğrencinin Olumsuz Davranışı ile İlgili Sınıfın Tamamını Eleştirme Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	135
Çizelge 4.76. Öğretmenlerin Notla Tehdit Etme Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	135

Çizelge 4.77. Öğretmenlerin Öğrenciyi Sınıftan Çıkarma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	136
Çizelge 4.78. Öğretmenlerin Olumsuz Davranışın Nedenlerini Araştırma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	136
Çizelge 4.79. Öğretmenlerin Görmezden Gelme Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	137
Çizelge 4.80. Öğretmenlerin Nazikçe Uyarma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	137
Çizelge 4.81. Öğretmenlerin Nazikçe Uyarma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Analizi	138
Çizelge 4.82. Öğretmenlerin Farkına Varamama Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	138
Çizelge 4.83. Öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	139
Çizelge 4.84. Öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	139
Çizelge 4.85. Öğretmenlerin Sessizce Uyarma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	140
Çizelge 4.86. Öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	140
Çizelge 4.87. Öğretmenlerin Öğrenciyle Göz Teması Kurma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	141
Çizelge 4.88. Öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	141
Çizelge 4.89. Öğretmenlerin Öğrenciye Bir Görev Verme Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	142
Çizelge 4.90. Öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	142
Çizelge 4.91. Öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	143
Çizelge 4.92. Öğretmenlerin Yapıcı Eleştirilerde Bulunma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	143
Çizelge 4.93. Öğretmenlerin Derse Katılmayanları Fark Edip Yüreklendirme Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	144
Çizelge 4.94. Öğretmenlerin Öğrenciyle Problemleri ile İlgili Özel Görüşme Yapma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	144
Çizelge 4.95. Öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	145

Çizelge 4.96. Öğretmenlerin Uyarı Amacı ile Gürültülü Davranışlarda Bulunma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	145
Çizelge 4.97. Öğretmenlerin Fiziksel Olarak Cezalandırma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	146
Çizelge 4.98. Öğretmenlerin Etkinlikten Alıkoyarak Cezalandırma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	146
Çizelge 4.99. Öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermelerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	147
Çizelge 4.100. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	147
Çizelge 4.101. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Okul İdaresinden Yardım İsteme Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	148
Çizelge 4.102. Öğretmenlerin Bir veya Birkaç Öğrencinin Olumsuz Davranışı İle İlgili Sınıfın Tamamını Eleştirme Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	148
Çizelge 4.103. Öğretmenlerin Notla Tehdit Etme Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	149
Çizelge 4.104. Öğretmenlerin Notla Tehdit Etme Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Analizi	149
Çizelge 4.105. Öğretmenlerin Öğrenciyi Sınıftan Çıkarma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	149
Çizelge 4.106. Öğretmenlerin Olumsuz Davranışın Nedenlerini Araştırma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	150
Çizelge 4.107. Öğretmenlerin Görmezden Gelme Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	151
Çizelge 4.108. Öğretmenlerin Nazikçe Uyarma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	151
Çizelge 4.109. Öğretmenlerin Farkına Varamama Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	152
Çizelge 4.110. Öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	152
Çizelge 4.111. Öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	153
Çizelge 4.112. Öğretmenlerin Sessizce Uyarma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	153
Çizelge 4.113. Öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	154

Çizelge 4.114. Öğretmenlerin Öğrenciyle Göz Teması Kurma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	154
Çizelge 4.115. Öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	155
Çizelge 4.116. Öğretmenlerin Öğrenciye Bir Görev Verme Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	155
Çizelge 4.117. Öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	156
Çizelge 4.118. Öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	156
Çizelge 4.119. Öğretmenlerin Yapıcı Eleştirilerde Bulunma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	157
Çizelge 4.120. Öğretmenlerin Derse Katılmayanları Fark Edip Yüreklendirme Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	157
Çizelge 4.121. Öğretmenlerin Öğrenciyle Problemleri ile İlgili Özel Görüşme Yapma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	158
Çizelge 4.122. Öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	158
Çizelge 4.123. Öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Analizi	159
Çizelge 4.124. Öğretmenlerin Uyarı Amacı İle Gürültülü Davranışlarda Bulunma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	159
Çizelge 4.125. Öğretmenlerin Fiziksel Olarak Cezalandırma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	159
Çizelge 4.126. Öğretmenlerin Fiziksel Olarak Cezalandırma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Analizi	160
Çizelge 4.127. Öğretmenlerin Etkinlikten Alıkoyarak Cezalandırma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	160
Çizelge 4.128. Öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermelerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	161
Çizelge 4.129. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	161
Çizelge 4.130. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Okul İdaresinden Yardım İsteme Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	162

Çizelge 4.131. Öğretmenlerin Bir veya Birkaç Öğrencinin Olumsuz Davranışı İle İlgili Sınıfın Tamamını Eleştirme Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	162
Çizelge 4.132. Öğretmenlerin Notla Tehdit Etme Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	163
Çizelge 4.133. Öğretmenlerin Notla Tehdit Etme Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Analizi.....	163
Çizelge 4.134. Öğretmenlerin Öğrenciyi Sınıftan Çıkarma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	163
Çizelge 4.135. Öğretmenlerin Olumsuz Davranışın Nedenlerini Araştırma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	164
Çizelge 4.136. Öğretmenlerin Görmezden Gelme Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	165
Çizelge 4.137. Öğretmenlerin Nazikçe Uyarma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	165
Çizelge 4.138. Öğretmenlerin Nazikçe Uyarma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Analizi.....	166
Çizelge 4.139. Öğretmenlerin Farkına Varamama Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	166
Çizelge 4.140. Öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	167
Çizelge 4.141. Öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	167
Çizelge 4.142. Öğretmenlerin Sessizce Uyarma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	168
Çizelge 4.143. Öğretmenlerin Sessizce Uyarma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Analizi.....	168
Çizelge 4.144. Öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	169
Çizelge 4.145. Öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Analizi.....	169
Çizelge 4.146. Öğretmenlerin Öğrenciyle Göz Teması Kurma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	170
Çizelge 4.147. Öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	170
Çizelge 4.148. Öğretmenlerin Öğrenciye Bir Görev Verme Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	171
Çizelge 4.149. Öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	171
Çizelge 4.150. Öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	172
Çizelge 4.151. Öğretmenlerin Yapıcı Eleştirilerde Bulunma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	172

Çizelge 4.152. Öğretmenlerin Derse Katılmayanları Fark Edip Yüreklendirme Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	173
Çizelge 4.153. Öğretmenlerin Öğrenciyle Problemleri İle İlgili Özel Görüşme Yapma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	173
Çizelge 4.154. Öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	174
Çizelge 4.155. Öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Analizi	174
Çizelge 4.156. Öğretmenlerin Uyarı Amacı İle Gürültülü Davranışlarda Bulunma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	175
Çizelge 4.157. Öğretmenlerin Fiziksel Olarak Cezalandırma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	175
Çizelge 4.158. Öğretmenlerin Etkinlikten Alıkoyarak Cezalandırma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	176
Çizelge 4.159. Öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermelerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	176
Çizelge 4.160. Öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermelerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Analizi	177
Çizelge 4.161. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	177
Çizelge 4.162. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Okul İdaresinden Yardım İsteme Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	178
Çizelge 4.163. Öğretmenlerin Bir veya Birkaç Öğrencinin Olumsuz Davranışı İle İlgili Sınıfın Tamamını Eleştirme Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	178
Çizelge 4.164. Öğretmenlerin Notla Tehdit Etme Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	179
Çizelge 4.165. Öğretmenlerin Öğrenciyi Sınıftan Çıkarma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	179
Çizelge 4.166. Öğretmenlerin Olumsuz Davranışın Nedenlerini Araştırma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	180
Çizelge 4.167. Öğretmenlerin Görmezden Gelme Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	181
Çizelge 4.168. Öğretmenlerin Nazikçe Uyarma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	181
Çizelge 4.169. Öğretmenlerin Farkına Varamama Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	182

Çizelge 4.170. Öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	182
Çizelge 4.171. Öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	183
Çizelge 4.172. Öğretmenlerin Sessizce Uyarma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	183
Çizelge 4.173. Öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	184
Çizelge 4.174. Öğretmenlerin Öğrenciyle Göz Teması Kurma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	184
Çizelge 4.175. Öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	185
Çizelge 4.176. Öğretmenlerin Öğrenciye Bir Görev Verme Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	185
Çizelge 4.177. Öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	186
Çizelge 4.178. Öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Analizi	186
Çizelge 4.179. Öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	187
Çizelge 4.180. Öğretmenlerin Yapıcı Eleştirilerde Bulunma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	187
Çizelge 4.181. Öğretmenlerin Derse Katılmayanları Fark Edip Yürekendirme Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	188
Çizelge 4.182. Öğretmenlerin Öğrenciyle Problemleri ile İlgili Özel Görüşme Yapma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	188
Çizelge 4.183. Öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	189
Çizelge 4.184. Öğretmenlerin Uyarı Amacı ile Gürültülü Davranışlarda Bulunma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	189
Çizelge 4.185. Öğretmenlerin Fiziksel Olarak Cezalandırma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	190
Çizelge 4.186. Öğretmenlerin Etkinlikten Alıkoyarak Cezalandırma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	190

Çizelge 4.187. Öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermelerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	191
Çizelge 4.188. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	191
Çizelge 4.189. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Okul İdaresinden Yardım İsteme Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	192
Çizelge 4.190. Öğretmenlerin Bir veya Birkaç Öğrencinin Olumsuz Davranışı İle İlgili Sınıfın Tamamını Eleştirme Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	192
Çizelge 4.191. Öğretmenlerin Notla Tehdit Etme Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	193
Çizelge 4.192. Öğretmenlerin Öğrenciyi Sınıftan Çıkarma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	193
Çizelge 4.193. Öğretmenlerin Olumsuz Davranışın Nedenlerini Araştırma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	194
Çizelge 4.194. Öğretmenlerin Görmezden Gelme Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	194
Çizelge 4.195. Öğretmenlerin Nazikçe Uyarma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	195
Çizelge 4.196. Öğretmenlerin Farkına Varamama Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	195
Çizelge 4.197. Öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	196
Çizelge 4.198. Öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	196
Çizelge 4.199. Öğretmenlerin Sessizce Uyarma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	197
Çizelge 4.200. Öğretmenlerin Sessizce Uyarma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Analizi	197
Çizelge 4.201. Öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	198
Çizelge 4.202. Öğretmenlerin Öğrenciyle Göz Teması Kurma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	198
Çizelge 4.203. Öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	199
Çizelge 4.204. Öğretmenlerin Öğrenciye Bir Görev Verme Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	199
Çizelge 4.205. Öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	200

Çizelge 4.206. Öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	200
Çizelge 4.207. Öğretmenlerin Yapıcı Eleştirilerde Bulunma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	201
Çizelge 4.208. Öğretmenlerin Derse Katılmayanları Fark Edip Yüreklandırma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	201
Çizelge 4.209. Öğretmenlerin Öğrenciyle Problemleri ile İlgili Özel Görüşme Yapma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	202
Çizelge 4.210. Öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	202
Çizelge 4.211. Öğretmenlerin Uyarı Amacı İle Gürültülü Davranışlarda Bulunma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	203
Çizelge 4.212. Öğretmenlerin Fiziksel Olarak Cezalandırma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	203
Çizelge 4.213. Öğretmenlerin Etkinlikten Alıkoyarak Cezalandırma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	204
Çizelge 4.214. Öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermelerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	204
Çizelge 4.215. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	205
Çizelge 4.216. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Okul İdaresinden Yardım İsteme Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	205
Çizelge 4.217. Öğretmenlerin Bir veya Birkaç Öğrencinin Olumsuz Davranışı İle İlgili Sınıfın Tamamını Eleştirme Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	206
Çizelge 4.218. Öğretmenlerin Notla Tehdit Etme Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	206
Çizelge 4.219. Öğretmenlerin Öğrenciyi Sınıftan Çıkarma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	207
Çizelge 4.220. Öğretmenlerin Olumsuz Davranışın Nedenlerini Araştırma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	207
Çizelge 4.221. Öğretmenlerin Görmezden Gelme Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	208
Çizelge 4.222. Öğretmenlerin Görmezden Gelme Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Analizi	209

Çizelge 4.223. Öğretmenlerin Nazikçe Uyarma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	209
Çizelge 4.224. Öğretmenlerin Farkına Varamama Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	210
Çizelge 4.225. Öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	210
Çizelge 4.226. Öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Analizi	211
Çizelge 4.227. Öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	211
Çizelge 4.228. Öğretmenlerin Sessizce Uyarma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	212
Çizelge 4.229. Öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	212
Çizelge 4.230. Öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Analizi.....	213
Çizelge 4.231. Öğretmenlerin Öğrenciyle Göz Teması Kurma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	213
Çizelge 4.232. Öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	214
Çizelge 4.233. Öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Analizi.....	214
Çizelge 4.234. Öğretmenlerin Öğrenciye Bir Görev Verme Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi.....	215
Çizelge 4.235. Öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	215
Çizelge 4.236. Öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Analizi	216
Çizelge 4.237. Öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	216
Çizelge 4.238. Öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Analizi	217
Çizelge 4.239. Öğretmenlerin Yapıcı Eleştirilerde Bulunma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi.....	217
Çizelge 4.240. Öğretmenlerin Derse Katılmayanları Fark Edip Yüreklendirme Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	218
Çizelge 4.241. Öğretmenlerin Öğrenciyle Problemleri ile İlgili Özel Görüşme Yapma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	218

Çizelge 4.242. Öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	219
Çizelge 4.243. Öğretmenlerin Uyarı Amacı ile Gürültülü Davranışlarda Bulunma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	219
Çizelge 4.244. Öğretmenlerin Fiziksel Olarak Cezalandırma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	220
Çizelge 4.245. Öğretmenlerin Etkinlikten Alıkoyarak Cezalandırma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	220
Çizelge 4.246. Öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermelerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	221
Çizelge 4.247. Öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermelerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Analizi	221
Çizelge 4.248. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	222
Çizelge 4.249. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Okul İdaresinden Yardım İsteme Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	222
Çizelge 4.250. Öğretmenlerin Bir veya Birkaç Öğrencinin Olumsuz Davranışı İle İlgili Sınıfın Tamamını Eleştirme Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	223
Çizelge 4.251. Öğretmenlerin Notla Tehdit Etme Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi ...	223
Çizelge 4.252. Öğretmenlerin Öğrenciyi Sınıftan Çıkarma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi.....	224
Çizelge 4.253. Öğretmenlerin Olumsuz Davranışın Nedenlerini Araştırma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	224
Çizelge 4.254.	226
Çizelge 4.255. Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	228
Çizelge 4.256. Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	228
Çizelge 4.257. Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşma Analizi.....	229

Çizelge 4.258. Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	229
Çizelge 4.259. Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi.....	230
Çizelge 4.260. Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi.....	230
Çizelge 4.261. Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	231
Çizelge 4.262. Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşma Analizi	231
Çizelge 4.263. Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Medeni Durum Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	232
Çizelge 4.264. Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Medeni Durum Değişkenine Göre Farklılaşması	232
Çizelge 4.265. Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Medeni Durum Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	233
Çizelge 4.266. Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Çocuk Durumu Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	234
Çizelge 4.267. Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Çocuk Durumu Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	234
Çizelge 4.268. Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Çocuk Durumu Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	235
Çizelge 4.269. Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Kıdem Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	235

Çizelge 4.270. Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Kıdem Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	236
Çizelge 4.271. Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Kıdem Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	236
Çizelge 4.272. Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	237
Çizelge 4.273. Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	238
Çizelge 4.274. Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	238
Çizelge 4.275. Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	239
Çizelge 4.276. Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşma Analizi	239
Çizelge 4.277. Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	240
Çizelge 4.278. Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	240
Çizelge 4.279. Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	241
Çizelge 4.280. Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşma Analizi	241
Çizelge 4.281. Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	242

Çizelge 4.282. Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	242
Çizelge 4.283. Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	243
Çizelge 4.284. Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	244
Çizelge 4.285. Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşma Analizi	244
Çizelge 4.286. Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının Medeni Durum Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	245
Çizelge 4.287. Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının Çocuk Durumu Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	245
Çizelge 4.288. Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının Çocuk Durumu Değişkenine Göre Farklılaşma Analizi	246
Çizelge 4.289. Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının Kıdem Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	246
Çizelge 4.290. Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının Öğrenim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	247
Çizelge 4.291. Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının Öğrenim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşma Analizi	247
Çizelge 4.292. Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	248
Çizelge 4.293. Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşma Analizi	248
Çizelge 4.294. Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi	249
Çizelge 4.295. İfade Gruplarının Demografik Değişkenlere göre Farklılaşması Özeti	250
Çizelge 4.296. İfade Gruplarının Demografik Değişkenlere Göre Farklılaşma Dağılımı	250
Çizelge 4.297. Öğretmen İfadeleri ve Tepkilerinin Korelasyonu.....	252
Çizelge 4.298. Öğretmen İfadeleri ve Tepkilerinin Korelasyonu (Özet).....	253

Çizelge 4.299. Öğretmenlerin Öğrencilerin Olumsuz Davranışları İle İlgili Tepkileri Düzeyleri Ortalamaları İle Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Ait İfadelere Verilen Cevapların Ortalamalarının Benzerlik Durumu ile İlgili Ki-Kare Testi.....	255
Çizelge 4.300. Öğretmenlerin Öğrencilerin Olumsuz Davranışları İle İlgili Tepkileri Düzeyleri Ortalamaları İle Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Ait İfadelere Verilen Cevapların Ortalamalarının Benzerlik Durumu Analizi.....	256
Çizelge 4.301. Öğretmenlerin Öğrencilerin Olumsuz Davranışları İle İlgili Tepkileri Düzeyleri Ortalamaları İle Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Ait İfadelere Verilen Cevapların Ortalamalarının Benzerlik Durumu ile İlgili Ki-Kare Testi.....	257
Çizelge 4.302. Öğretmenlerin Öğrencilerin Olumsuz Davranışları İle İlgili Tepkileri Düzeyleri Ortalamaları İle Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Ait İfadelere Verilen Cevapların Ortalamalarının Benzerlik Durumu Analizi.....	258
Çizelge 4.303. Öğretmenlerin Öğrencilerin Olumsuz Davranışları İle İlgili Tepkileri Düzeyleri Ortalamaları İle Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Ait İfadelere Verilen Cevapların Ortalamalarının Benzerlik Durumu ile İlgili Ki-Kare Testi.....	259
Çizelge 4.304. Öğretmenlerin Öğrencilerin Olumsuz Davranışları İle İlgili Tepkileri Düzeyleri Ortalamaları İle Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Ait İfadelere Verilen Cevapların Ortalamalarının Benzerlik Durumu Analizi.....	259
Çizelge 5.1. Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Her Bir Soruya Verilen Cevapların Ortalamalarının Karşılaştırmalı Analizi.....	262
Çizelge 5.2. Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Her Bir Soruya Verilen Cevapların Ortalamalarının Karşılaştırmalı Analizi.....	263
Çizelge 5.3. Öğrencilerin Sınıf İçinde Kendileri ile İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Her Bir Soruya Verilen Cevapların Ortalamalarının Karşılaştırmalı Analizi.....	264
Çizelge 5.4. Öğretmenlerin Öğrencilerin Sınıf İçindeki Olumsuz Davranışlarına Gösterdikleri Her Bir Tepkiye Dair Verilen Cevapların Ortalamalarının Karşılaştırmalı Analizi.....	265
Çizelge 5.5. Demografik Özelliklere göre Farklılaşan Tepki İfadeleri.....	271
Çizelge 5.6. İfade Ortalamalarının Demografik Değişkenlere Göre Farklılaşması.....	272
Çizelge 5.7. Öğretmenlerin Öğrencilerin Olumsuz Davranışları İle İlgili Tepkileri Düzeyleri Ortalamaları İle Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Ait İfadelere Verilen Cevapların Ortalamalarının Benzerlik Durumu Analizi Yorumu.....	275

Çizelge 5.8. Öğretmenlerin Öğrencilerin Olumsuz Davranışları İle İlgili Tepkileri Düzeyleri Ortalamaları İle Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Ait İfadelere Verilen Cevapların Ortalamalarının Benzerlik Durumu Analizi Yorumu.....	275
Çizelge 5.9. Öğretmenlerin Öğrencilerin Olumsuz Davranışları İle İlgili Tepkileri Düzeyleri Ortalamaları İle Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Ait İfadelere Verilen Cevapların Ortalamalarının Benzerlik Durumu Analizi Yorumu	276
Çizelge E.II.1. Demografik Değişkenler Normallik Dağılımı Testi.....	290
Çizelge E.II.2. İfade Boyutları Normallik Dağılımı	290
Çizelge E.II.3. Öğretmen Tepkileri Cevapları Normallik Dağılımı	291

ÖNSÖZ

Doğru ve değişime açık bir eğitim sistemi, varoluşumuzun gelecekteki yegane teminatı olacaktır. Bu nedenledir ki, günümüz Türkiye'sinde değişimle en çok etkileşim içinde olması gereken öncelikli kurumlardan biri şüphesiz eğitim kurumlarıdır. Ülkemizde her alanda sürekli bir ilerleme ve kalkınma süreci yaşamak istiyorsak, tüm yönleriyle değişime açık dinamik bir eğitim yapısına ihtiyacımız vardır. Ancak tam tersine, mevcut klasik yöntemlerin uygulanması ve bunun sonucundaki bürokratik süreçler, amaladığımızın çok dışında bir eğitim dünyasıyla bizleri karşı karşıya bırakabilmektedir.

Eğitimde yenilik ve gelişmelerin getirdiği pozitif katkıları, ağdaş, yenilikçi bir disiplin anlayışıyla da desteklemek gerekmektedir. Buna rağmen eğitimin her kademesinde, öğrencisinden, öğretmenine son yıllarda karşılaşılan ve genelde zmszlkle sonuçlanan konuların başında gelen disiplin kavramının doğru olarak algılanamaması ve bunun sonucunda da etkin bir uygulamanın yapılamaması eğitim sistemimizde önemli bir sorun teşkil etmektedir.

Geleceğimizin teminatı olacak bir nesili, olması gereken unsurlarla ve özelliklerle donatamamanın sorumluluğunu, tüm eğitim camiası olarak taşımak durumundayız.

Oysa küreselleşen ve gelişen dünyamızda, dnde, bugünde ve gelecekte de değişmeyecek olan tek şey sevgidir. Sevgiyle yetiştirilen ve eğitilen nesiller görmek herkesin arzusu ve dileğidir.

Bu sebeplerle araştırmamızda, eğitimin başlangıç noktası olan ilköğretim ğrencilerinin sınıf içinde göstermiş oldukları olumsuz davranışları ve bu davranışlara karşı sınıf ğretmenlerinin görüş ve tepkileri incelenmeye çalışılacaktır.

Araştırmanın her aşamasında ilgisini ve fikirlerini esirgemeyen, hayata bakışı ve kişiliğiyle öğrencilerine model olan değerli tez danışmanım Prof. Dr. Canan ÇETİN'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çalışma sürecinde, her zaman sabır ve hoşgörü ile yardımlarını esirgemeyen değerli arkadaşım Araştırma Görevlisi Sayın Engin KARADAĞ'a, Atatürkçü ve ulusalcı kimliğiyle tanımaktan onur duyduğum Dr. Adil Serdar SAÇAN'a, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünün tüm çalışanlarına teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek Lisans Programım süresince anlayış ve hoşgörü ile çalışmalarımı destekleyen okul müdürüm Sayın Turgut KASIM'a, bu araştırmanın gerçekleşmesi için samimiyet ve dürüstlikle anketi dolduran isimlerini bilemediğim değerli öğretmen arkadaşlarıma,

Çalışmalarına göstermiş oldukları saygıdan, anlayış ve desteklerinden dolayı sevgili eşim Sayın Hakan DÖKER'e, hayatıma varlıklarıyla anlam ve değer katan yavrularım Yeliz ve Deniz'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Filiz DÖKER
Kasım 2006 / İstanbul

ÖZET

Öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlar disiplin ve sınıf yönetimi konularını yakından ilgilendirmektedir. Bu davranışlar karşısında öğretmenlerin gösterdikleri tepkiler de öğretmen yetiştirme düzeni ile yakından ilgilidir. İlköğretim birinci kademesinde öğretmenler üzerinde yapılan bu araştırmada, öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlar incelenmiş ve yıllar içerisinde nasıl bir seyir gösterdikleri değerlendirilmeye çalışılmıştır. Aynı inceleme ve değerlendirme öğretmenlerin bu davranışlar karşısında verdikleri tepkiler açısından da yapılmıştır.

Öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışları ve bunlara öğretmenlerin gösterdikleri tepkilerin öğretmenlerin bazı seçilmiş demografik özellikleri karşısında farklılıklar gösterdiği sonucuna varılmıştır.

Araştırmada öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içinde yıllar içerisinde giderek daha az düzeyde olumsuz davranış göstermeleri ile kendilerinin de bunlara giderek daha az düzeyde tepki verdikleri bulgulanmıştır. Diğer bir ifade ile öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlar ve bunlar karşısında kendilerinin verdikleri tepkiler arasında yıllara yayılan büyük bir tutarlılık belirlenmiştir.

ABSTRACT

The negative behaviours presented by students in the classroom are closely related with discipline and class management issues. Besides, the reactions presented by teachers upon these negative behaviours of students are related with teacher education system. In the research carried on the teachers in the first stage of primary education, the negative behaviours presented by students in the classroom are analyzed and a longitudinal evaluation is carried. Same analyses and evaluations are done for the reactions presented by teachers upon these negative behaviours of students.

It is found that teachers differ according to some of their selected demographic features against the negative behaviours presented by students in the classroom and the reactions presented by teachers upon these negative behaviours of students

Findings show that the negative behaviours students present in the classroom and the reactions teachers present to them are in low degree and go gradually lower by time. In other words, a high and longitudinal consistency is found between the negative behaviours presented by students in the classroom and the reactions presented by teachers upon these negative behaviours of students.

BÖLÜM I

GİRİŞ

Eğitim sürecinde eğitim alan bireylerin davranışları önceden belirlenmiş amaçlara göre değiştirilir ve biçimlenir. Buna göre disiplin de önceden belirlenmiş bu amaçlara uygun olarak eğitimi belirli kural ve belli bir düzen içerisinde mümkün olan en kısa ve en verimli şekilde gerçekleştirmeyi sağlamanın bir yoludur.

Disiplin öğrenci, öğretmen, okul, okul yönetimi ve çevre gibi öneme sahip birçok temel unsurdan oluştuğundan disiplin hakkında bir çalışma yürütmede belli bir öneme sahip bu temel unsurlar dikkate alınmalıdır.

Disiplin kavramı geniş bir anlama sahiptir. Buna göre disiplin kavramının kapsamı içine genel olarak şu konular girmektedir: Kurallar, belli bir amaca yönelik etkinlikler, uygun bir çevre, birlikte çalışma alışkanlığı, kendi kendini kontrol etme, vb. Görüldüğü üzere disiplin kavramını sadece uyulması gereken kurallar olarak algılamak yanlıştır.

Öğrenciler genel olarak sınıfta bulunmalarının sebebini iyi bir şekilde bilmektedir. Ancak yine de bazı istisnalar mevcuttur. Bazı öğrenciler sınıfta bulunmalarının sebeplerini net bir şekilde idrak edemez ve bu sebeple de kendilerinden beklenen davranışı ve başarıyı gösteremez. Ancak bu öğrencilerin bu sebeple suçlanmamaları gerekmektedir. Bunun aksine sınıf içinde uygulanacak etkinliklerle öğrencilerin hem bilgi ve becerileri artırılmalı hem de kişiliklerinin gelişimine katkıda bulunulmalıdır. Eğitsel ortamlarda bulunan öğrenciler yeni tutum ve davranışlar edinerek kendi kendilerini disipline etmeyi öğrenebilir.

Bu çalışmada disiplin kavramı ve disiplinin sınıf içindeki uygulanması farklı yönleri ile ele alınıp incelenecektir. Disiplin kavramı ile beraber ele alınan diğer kavramlar: disiplinsizlik ve sebepleri, disiplin dışı davranışlar, farklı disiplin çeşitleri, çeşitli sınıf yönetimi yaklaşımları, olumsuz davranışlar ve bunların sınıf içinde yönetimleri, okul ve sınıf içinde çeşitli disiplin konuları.

Yukarıda önemleri ortaya konularak değinilen öğrenci davranışlarına ve sınıf yönetimine ait davranış, disiplin ve olumsuz davranış kavramları öğretmenlik

mesleğindeki güncel ve önemli konu ve kavramlardır. Öyle ki öğretmenler eğitimlerinde bunlar ile ilgili uygun bir bilinç geliştirirler, ayrıca mesleğin uygulanmasında bunlar ile sürekli bir uğraşım içindedirler.

Bu çalışmanın ana amacı iki analitik ve bir sentez alt amacın etrafında oluşan ve birkaç adımda gerçekleştirilebilecek niteliktedir. Önce öğretmenlerin yukarıda değinilen konu ve kavramlar hakkında geliştirilmiş bilgi alanına dair literatür ortaya konularak onların bu alandaki düşünceleri ve gözlemlerinin ne durumda olduğu belirlenmektedir. Böylece öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışlarına ait öğretmen gözlemleri üç başlıkta (öğretmene karşı, arkadaşlarına karşı ve kendisi ile ilgili olmak üzere) değerlendirilebilmektedir. Çalışmanın analitik amaçlarından ikincisi öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışları ile karşılaştıklarında hangi tepkileri ne düzeyde verdiklerinin belirlenmesidir. Bu iki analitik amaç arasında bir ilişki bulunmaktadır. Bu ilişki öğretmenlerin söz konusu çalışma alanında geliştirdikleri bilgi ve becerilerinin uygulamada mesleki açıdan nasıl bir performansa dönüştürüldüğünün belirlenmesi açısından önemlidir. Diğer bir ifade ile öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışlarına ait öğretmen gözlemleri ile öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışlarına gösterdikleri tepkilere dair ifadeleri arasındaki ilişki mesleki performansları açısından önemlidir. Bu ilişkinin tutarlılık derecesinin belirlenmesi çalışmanın üçüncü ve sentez analizini oluşturmaktadır.

Çalışmanın yukarıda belirtilen ana amacını destekleyen bir amacı daha bulunmaktadır. Bu destekleyici amaç, bu çalışma ile bu çalışmaya benzer amaç ve içerikteki geçmişte yürütülmüş yüksek lisans tezi çalışmalarının (Dağdelen, 1999 ve Cinoğlu, 2003) sonuçlarının karşılaştırılmasıdır. Bu karşılaştırmadan amaç, uygulama alanındaki zaman içerisinde gelişmeleri belirleyebilmektir.

Çalışmanın birinci bölümünde araştırma için bir temel oluşturan problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın önemi, sayıtlılar ve sınırlılıklar verilmiş ve buna ek olarak araştırmada kullanılan terimlerle ilgili olarak kavramsal bilgiler sunulmuştur.

Sınıf içinde olumsuz davranışların yönetimi ve disiplin alanına yoğunlaşan ikinci bölümde sınıf yönetimi yaklaşımları ve ilişkili temel kavramlar çerçevesinde disiplin bir

kavram olarak ve çeşitleri ile ele alınarak sınıfta ve okulda disiplin konuları işlenmektedir. İkinci bölümde ayrıca disiplin dışı davranışlar ve olumsuz davranışların yönetimi konuları ele alınmaktadır.

Çalışmanın üçüncü bölümünde araştırmanın yöntemine ait konular işlenmektedir. Bunlar arasında araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesi gibi konular yer almaktadır.

Dördüncü bölümde araştırmanın bulguları işlenmektedir. Bu bölüm beş alt bölümden oluşmaktadır. Bu alt bölümler anket sorularının her birine verilen cevapların analizi, öğretmen tepkilerinin demografik değişkenlere göre farklılaşma testleri, ifade ortalamalarının demografik değişkenlere göre farklılaşması, öğretmen ifadeleri ve tepkilerinin korelasyon analizi ve öğretmen ifadeleri ve tepkilerinin benzerlik analizi başlıklarını taşımaktadır.

Çalışmanın beşinci bölümünde araştırmada elde edilen bilgi ve bulguların yorumlanması yapılmaktadır. Birçok adımdan ve geniş bir çerçeveden oluşan çalışmanın değerlendirilmesi bu bölümde ele alınmaktadır. Beşinci bölüm alt başlıkları dördüncü bölüm alt başlıklarını oldukça karşılarsa da dört alt başlıktan oluşmaktadır. Bu alt başlıklar anket sorularının her birine verilen cevapların analizi yorumu, öğretmen tepkilerinin demografik değişkenlere göre farklılaşma analizi yorumları, ifade ortalamalarının demografik değişkenlere göre farklılaşması analizi yorumları ve öğretmen ifadeleri ve tepkilerinin ilişki analizi yorumu alt başlıklarıdır.

1.1. PROBLEM DURUMU

Çalışmanın bu bölümünde araştırma için bir temel oluşturan problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın önemi, sayıtlılar ve sınırlılıklar verilmiş ve buna ek olarak araştırmada kullanılan terimlerle ilgili olarak kavramsal bilgiler sunulmuştur.

Eğitim kavramının çok farklı tanımları bulunmaktadır. Eğitimin farklı tanımları incelendiğinde belli bir ortak noktalarının olduğu görülmektedir. Bu ortak nokta eğitimin bir davranış kazandırma, davranış oluşturma amaçlı etkinlikler bütünü olmasına yapılan vurgudur. Buna göre eğitim yalnızca bireye yeni bilgiler ve beceriler

kazandırmanın ötesinde hedeflere sahiptir. Eğitim ayrıca toplum yaşamını ve kalkınmasını devam ettirip büyük bir hızla değişen dünyaya adapte olarak istenilen ve beklenen değişiklikleri yapabilecek bireylerin yetiştirilmesi sürecidir (Ünal ve Ada, 2000).

Bireyleri eğitmek amacı ile kurumsallaşmış bir yapıya sahip okullar geliştirilmiştir. Okulun esas ve temel amaçları bireylere bilgi ve beceri kazandırmak ve onların tutum ve davranışlarında değişiklikler yaparak sosyalleşmelerini sağlamaktır

Eğitimde öğretmenlere önemli görevler yüklenmiştir. Öğretmenlerin görevi öğrencilerin eğitimlerini yürütmek ve onların sosyal birer birey olmalarını sağlamaktır. Bu durum tüm dünya öğretmenleri için de geçerlidir. Ancak ülkemizde görev yapan öğretmenlerin bu görevi yerine getirmede çeşitli zorluklarla karşılaştığını söylemek hata sayılmayacaktır. Örnek olarak haddinden fazla kalabalık olan sınıflar gibi. Bu ise eğitimi güçleştirmektedir.

Ancak yine de bu olumsuz etkinin üstesinden gelmenin de bazı yolları bulunmaktadır. Öğretmenler kalabalık sınıflarda da etkin eğitim yöntemleri uygulayabilir. Bu öğretmenlerin sınıf yönetimini ve sınıf yönetimi yöntemlerini kavramaları ile sağlanabilir. Bu sayede daha etkin yönetilen sınıflarda daha etkin bir öğrenme sağlanacaktır ve sınıf başarısı artacaktır.

Çeşitli farklı sınıf yönetimi anlayışlarına rastlamak mümkündür. Bu bakımdan belli bir sınıf içinde bu değişik anlayışlardan hangisinin kullanılacağı bu sınıfın özel koşullarına ve sınıf içindeki öğrencilere göre farklılıklar gösterebilir.

İlköğretim okulları birinci kademedeki eğitim görmekte olan öğrenciler okul ve sınıf içinde henüz sahip oldukları gelişim özelliklerine uygun biçimlerde davranır.

Öğrencilerin sergiledikleri olumsuz davranışlar aynı zamanda öğretmenleri ve diğer öğrencileri de olumsuz yönde etkilemektedir. Bu bakımdan denebilir ki olumsuz davranışlar sınıf içinde verilen eğitimi de olumsuz yönde etkilemektedir.

Bu araştırmada ilköğretim okulları birinci kademedede okuyan öğrencilerin sınıf içinde sergiledikleri olumsuz davranışlarla öğretmenlerin bu davranışlar hakkındaki görüş ve düşünceleri incelenmiştir.

1.2. PROBLEM CÜMLESİ

İlköğretim okulu birinci kademe öğrencilerinin öğretmenlere, arkadaşlarına ve kendi kendilerine karşı geliştirdikleri olumsuz davranışlara öğretmenlerin verdikleri tepkiler öğretmenlerin cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuk durumu, mesleki kıdem, öğrenim düzeyi, sınıfındaki öğrenci sayısı ve okuttuğu sınıf değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?

1.3. ALT PROBLEMLER

1. Öğretmenlerin “öğrencilerin sınıf içi olumsuz davranışlarına gösterdikleri “öğrenciyi sınıftan çıkarırım”, “fiziksel olarak cezalandırırım”, “notla tehdit ederim”, “bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili sınıfın tamamını eleştiririm”, “öğrenciyi azarlarım”, “farkına varamam”, “uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunurum”, “etkinlikten alıkoyarak cezalandırırım”, “öğrenciyle ilgili okul idaresinden yardım isterim”, “görmezden gelirim”, “öğrenciye dokunurum”, “tepkimi jest ve mimiklerimle gösteririm”, “problemlerle ilgili grup görüşmesi yaparım”, “nazikçe uyarırım”, “yapıcı eleştirilerde bulunurum”, “sessizce uyarırım”, “öğrenciyle ilgili rehber öğretmenden yardım isterim”, “öğrenciye soru sorarım”, “öğrencinin yanına yaklaşırım”, “öğrencinin velisini görüşmeye çağırırım”, “öğrenciye bir görev veririm”, “öğrenciyle göz teması kurarım”, “öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yaparım”, “yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu veririm”, “derse katılmayanları fark edip yüreklendiririm” ve “olumsuz davranışın nedenlerini araştırırım” şeklindeki tepkiler öğretmenlerin cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuk durumu, mesleki kıdem, öğrenim düzeyi, sınıfındaki öğrenci sayısı ve okuttuğu sınıf değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?

2. Öğrencilerin sınıf içinde “öğretmenlerine”, “kendi arkadaşlarına” karşı ve “doğrudan kendileri ile ilgili” gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmenlerin ifadelerinin ortalamaları öğretmenlerin cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuk durumu, mesleki kıdem, öğrenim düzeyi, sınıfındaki öğrenci sayısı ve okuttuğu sınıf değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?
3. Öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen tepkileri ortalamaları öğretmenlerin cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuk durumu, mesleki kıdem, öğrenim düzeyi, sınıfındaki öğrenci sayısı ve okuttuğu sınıf değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?
4. Öğrencilerin sınıf içinde (1) öğretmenlerine (2) kendi arkadaşlarına karşı ve (3) doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmenlerin ifade ortalamaları ve de (4) öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışlara gösterdikleri tepkilerin ortalamaları arasında karşılıklı benzerlik var mıdır?
5. Öğrencilerin sınıf içinde (1) öğretmenlerine (2) kendi arkadaşlarına karşı ve (3) doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmenlerin ifade ortalamaları ile (4) öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışlara gösterdikleri tepkilerin ortalamaları arasında benzerlik var mıdır?

1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Araştırmada olumsuz davranış olarak nitelendirilen öğrenci davranışlarının ne düzeyde ortaya çıktıkları ve bu davranışlara öğretmenlerin görüş ve tepkileri belirlenmeye çalışılmıştır. İlköğretim okulu birinci kademedeki öğrenciler henüz daha okul ve sınıf ortamı ile yeni tanışmış durumdadır. Bu bakımdan bu öğrencilerin bu ortama alışmalarına kadar geçen zaman zarfında birçok olumsuz davranış sergilemeleri olasıdır. Bu öğrencilerin henüz daha gelişmiş bir disiplin ve kendi kendini yönetme anlayışları ve becerileri bulunmamaktadır. Bu bakımdan da öğretmenlere bu evrede büyük işler düşmektedir. Öğretmenler bu öğrencilerle ve meydana gelen olumsuz davranışlarla uğraşırken daha bir özenli ve dikkatli olmalıdır. Ayrıca öğretmenler yine öğrencilere

karşı daha sabırlı olmalıdır. Bu öğrenciler kendi kendine çalışma ve kendi kendini disipline etme alışkanlığını henüz daha yeni öğrenmektedir. Bu bakımdan öğretmenin öncelikli amacı çocuğa bu süre zarfı içinde yardım etmek ve yol gösterici olmaktır. Kendi kendini disipline etmek bu öğrencilere henüz daha bu aşamada oldukça zor gelebilir ve bu bakımdan öğretmenin de bu konuda oldukça dikkatli davranması gerekmektedir.

Yukarıda da belirtildiği gibi ilköğretim okulu birinci kademe öğrencileri bu aşamada henüz daha disiplinle yeni tanışmaktadır ve bu bakımdan da henüz daha disiplin ve kendi kendini yönetme konusunda oldukça bilgisiz ve tecrübesizdir. Bu bakımdan oldukça fazla miktarda olumsuz ve disiplin dışı davranış sergileyebilir. Bu çalışmanın amaçlarından birisi de bu öğrencilerin sergiledikleri disiplin dışı davranışlar ve bunlarla baş etmede uygulanan disiplin yöntemlerinin ortaya konulmasıdır. Bu bakımdan çalışma çocuklarda disiplinin ve kendi kendinin yönetiminin öğrenilmesi ile ilgili olduğundan oldukça önemlidir. Çalışma sonucunda ilköğretim birinci kademedeki öğrencilerin disiplin problemleri, kendi kendilerini yönetme yeterlilikleri ve öğretmenlerin bu disiplin problemleri ile baş etmede kullandığı yöntemlerin başarıları hakkında detaylı bir bilgi edinilecektir.

1.5. SAYILTILAR

Bu araştırmada aşağıdaki varsayımlardan hareket edilmiştir.

1. Seçilen örneklem evreni temsil edebilecek nitelikte ve niceliktedir.
2. Uygulanan anket veri toplama açısından uygun yeterlidir.
3. Örneklemi oluşturan denekler ölçme aracına samimi cevaplar vermiştir.

1.6. SINIRLILIKLAR

Bu araştırma için veri toplama çalışmaları 2005-2006 eğitim-öğretim yılında gerçekleştirilmiştir.

1. Araştırma 2005-2006 eğitim-öğretim yılında; İstanbul ili, Üsküdar ilçesi İlköğretim Okulları birinci kademe sınıf öğretmenlerinden oluşturulan örneklem ile sınırlandırılmıştır.
2. Alan ile ilgili literatür taraması sonucu ulaşılan bilgiler, öğretmen ve uzmanların görüşleri doğrultusunda geliştirilen anket formundaki öğrencilerin sınıf içi olumsuz davranışları ve öğretmenlerin olumsuz davranışlara tepkileri ile sınırlandırılmıştır.
3. Araştırmanın saha çalışmasında kullanılacak anket için öz itibariyle araştırma konusu ile paralel ve konuyu tamamlayan lisansüstü çalışmasının anketinden faydalanılarak araştırma konusuna göre düzenlenmiş ve değiştirilmiştir.

1.7. TANIMLAR

Bu bölümde, araştırmada kullanılan bazı sözcük ve terimlerle kısaltmalara yer verilmiştir.

Sınıf Yönetimi: Eğitimin amaçlarına uygun hale getirilmesi için sınıf içinde öğrencilerin davranışlarını kurallar ve hedefler doğrultusunda biçimlendirmek ve yönetmek gerekmektedir. Sınıf yönetimi bu anlayışa göre sınıfın ve öğrencilerin öğretmen tarafından yönetilmesi eylemidir. Sınıf yönetimi sınıfta düzenin kurulması ile ilgilidir ve bu bakımdan da öğretmenin sorumlu bir sınıf düzeni kurarak öğrencilerin düzenli davranmalarını sağlaması gerekir (Burden, 1999).

Davranış Yönetimi: Davranışın tanımı Aydın (2004) tarafından şu şekilde verilmiştir “*belli bir uyarana karşı verilen duygusal düşünsel ve devinimsel tepkilerden oluşan bir bütünlük...*” . Davranış yönetimi ise bireylerin davranışlarını belli amaçlara uygun hale getirme eylemine verilen isimdir.

Disiplin: Okul ortamı içerisinde disiplinin amacı öğrencilerde davranışların verilen eğitimi almaya yönelik olarak değişmesidir. Binbaşıoğlu'nun (1994) tanımına göre disiplin “*ilgi, içtepi ve istekleri daha etkili ve ideal bir duruma getirmek için, kişide geliştirilen içsel bir denetim sürecidir*” .

İstenmeyen Davranış (Olumsuz Davranış): İstenmeyen davranış bulunulan mekana göre büyük farklılıklar göstermektedir (Aydın, 2004). Genel olarak sınıf içinde öğretmenin eğitim faaliyetini sekteye uğratan davranışlara istenmeyen (olumsuz) davranış denilmektedir.

Olumlu Davranış (İstendik Davranış): Aydın'ın (2004) tanımına göre istendik davranış *“belli bir eğitim etkinliği ile öğrenciye kazandırılmak istenen duygusal, düşünsel, teknik, akademik yeterliliklerin tümünü içeren kompleks bir kavramdır”*.

BÖLÜM II

SINIF İÇİNDE OLUMSUZ DAVRANIŞLARIN YÖNETİMİ VE DİSİPLİN

Sınıf içinde olumsuz davranışların yönetimi ve disiplin alanına yoğunlaşan bu bölümde sınıf yönetimi yaklaşımları ve ilişkili temel kavramlar çerçevesinde disiplin bir kavram olarak ve çeşitleri ile ele alınarak sınıfta ve okulda disiplin konuları işlenmektedir. İkinci bölümde ayrıca disiplin dışı davranışlar ve olumsuz davranışların yönetimi konuları ele alınmaktadır.

2.1. BİR KAVRAM OLARAK DİSİPLİN

Toplumlarda insanlar belli eylemleri ve davranışları bir takım yerleşik kurallar çerçevesinde yerine getirir. Bilindiği gibi hiç bir faaliyet gelişigüzel ve kuralsız bir biçimde yapılmaz ve genel olarak insan topluluklarının eylemsel ve kavramsal düzenleri de bulunmaktadır. Sözü edilen bu kavramsal düzen insanlara nasıl davranmaları gerektiğini belirleyen ortak anlayışı sağlar. Ayrıca toplumsal düzenin iyileşmesi ve iyi bir şekilde işlemesi için bu düzeni oluşturan örgütlerin birbirleri ile uyum içinde çalışmaları gerekmektedir. Her kurumun iç işleyişini gerçekleştirmek için oluşturduğu belli kurallar vardır. Bu tip kurumlarda normal düzene uyumu sağlamak için disiplin kuralları bulunmaktadır (Ada ve Çetin, 2002). Disiplin ayrıca saldırgan ya da engelleyici tepkilere maruz kalmış insanların haklarını korumaya yöneliktir. Bu tür koruma mekanizmalarına evlerde, okullarda, işyerlerinde ve topluluklarda çocukların ve yetişkinlerin kontrolsüz ya da aşırı kontrollü davranışlarına tepki olarak gerek duyulmaktadır. İnsanlar temel olarak kendi gereksinimlerini karşılamaktan sorumludur ve başka insanların sosyal açıdan zor davranışlarının bunu engellememesi gerekmektedir. Bir ilke olarak disiplinsiz davranışlar başkasını incitmemek için tasarlanmamaktadır ancak bu tip davranışlarda bulunan kişiler tarafından kendi engellenmiş ihtiyaçlarını karşılamak amacı ile ya da başarısızlık, incinme ve reddedilme deneyimlerini önleme amacı ile ortaya konulan samimi girişimlerdir (Humphreys, 1998).

Disiplin kavramı birçok farklı anlamı içermesi bakımından eğitimde kullanılan en karmaşık kavramlardan birisidir. Disiplin kelimesi Latince kökenli bir kelimedir ve anlamı bireyin impuls ve yönetimini bir usta, öğretmen ya da liderinki ile bir harmoniye getirmedir (Bagley, 1916). Örnek olarak askeri disiplin bireylerin bir komutanın isteklerini yanıtlayacakları bir eğitim anlamına gelmektedir. Öte taraftan okul disiplini de çok uzunca bir süre için öğrencilerin öğretmenin dediklerini yerine getirmeleri olarak tanımlanmıştır. Disiplin kelimesi ile ilgili olarak *discipulus* kelimesi öğrenci anlamına gelmektedir ve *disciplina*'da öğrencilere davranış biçimidir (Sulich, 2004). Ancak günümüzde okul disiplini dendiğinde daha ziyade öğrencilerin dersleri ile ilgilenmeleri ve kendilerine çekici gelen bir alanda çalışmalarını yürütmeleri akla gelmektedir. Ancak yine de disiplin dendiğinde öğrenci ve arkadaşları ve öğretmenleri arasındaki bir işbirliğini anlayanların sayısı da çoktur. “Eğitim Sözlüğü”nde disiplin terimini açıklamak için altı farklı tanım bulunmaktadır. Bu tanımların her biri eğitimde zaman zaman kullanılmaktadır. Bu tanımlar şu şekildedir (Binbaşoğlu, 1994):

- (1) İstek, içtepi (ilca, impulsa) ve ilgilerin bir ideal ya da etkili ve güvenilir bir etkinlik sağlamak için belli bir yöne doğru götürülmesi ya da denetim altına alınması süreci,
- (2) Düzensizlik, karışıklık ya da güçlükler karşısında; o etkinliğin, ısrarlı ve etkin biçimde izlenmesi,
- (3) Öğrenci davranışlarının, ceza ve ödül aracılığıyla yetkisel (otoriter) bir biçimde doğrudan denetimi,
- (4) Olumsuz anlamıyla: Etkilerin, çoğu kez, hoş olmayan ve acı veren bir biçimde engellenmesi,
- (5) Bir bilgi dalı,
- (6) Zihinsel ya da fiziksel yeteneklerin, tutumların geliştirilmesi amacı ile tasarlanan bir derstir.

Disiplin teriminin bu yukarıdakilerden daha farklı anlamları da bulunmaktadır:

İlk anlamına göre disiplin içsel bir denetim sürecidir. Bu denetim sürecinde ilgi, içtepi ve istekler etkin ve istenir bir duruma getirilir. Disiplin kavramının bu anlamı eğitimde

en çok kullanılan ve en sık olarak anımsanan anlamıdır. Bu anlamın daha farklı bir biçimde ifade edilmiş şekli ise eğitim almakta olan çocuğun kendi kendine çeki düzen vererek, amacı doğrultusunda, daha etkili ya da daha ideal bir biçimde çalışabilir duruma gelmesidir. Bu bakımdan disiplinde içsel bir denetimin varlığı şarttır ve aksi takdirde ise disiplin yok demektir. Bu tanım aynı zamanda disiplinin çağdaş görüşüdür. Bu tanımda ifade edilen disiplini sağlamak için çocuğa o şekilde bir etkiye bulunulmalıdır ki çocuk bu etki sayesinde davranışlarını en ideal ve en etkin bir biçimde düzenlemelidir. Burada kişi fizyolojik ve psikolojik olarak ortaya çıkan davranışlarına kendi başına egemen olmaktadır. Disiplinin bu tanımı daha genel olarak bütün bir sınıfa da uygulanabilir. Burada da yine sınıfın kendi çalışmalarını bir öğretmen rehberliğinde kendi başına yürütmesi söz konusudur. Bu bakımdan sınıf yönetimi disiplin ile yakından alakalıdır (Binbaşoğlu, 1994).

Disiplinin ikinci tanımına göre disiplin ortaya çıkabilecek bir karışıklığın giderilmesi amacı ile alınan ve ödül ve cezayı içermeyen önlemlerin tümüdür. Bu tanıma göre disiplinde karışıklık giderici önlemler söz konusudur. Bu tip disipline bir örnek olarak öğretmenin sınıf disiplininin bozulmasına fırsat tanımaması verilebilir. Öğretmenin bir sözü ya da bir bakışı sınıfta disiplini sağlamaya yeterli olabilmektedir. Bu tür disiplin sınıf ve okul disiplininde de uygulanmaktadır. Disiplinin bunun dışında kalan anlamlarının eğitimde pek fazla yeri yoktur ya da çok azdır (Binbaşoğlu, 1994).

Geçmişte ve günümüzde sınıf içinde disiplini sağlama eğitim vermek kadar önemli olmuştur. Bu amaçla geçmişte eğitimciler bedensel cezalardan bile yararlanmışlardır (Sulich, 2004). Sınıf ve okul disiplinini sağlamada daha ziyade yukarıda tanımlanmış olan bu birinci ve ikinci anlamlardan faydalanılabilir. Ancak bazı durumlarda en son aşamada disiplinin üçüncü anlamının da kullanıldığı olmaktadır. Örnek olarak disiplin kurallarının verdiği cezalar bu türden ve iyileştirici nitelikteki cezalardır. Ancak sınıfta disiplini, etkinliği ve verimliliği sağlamak amacı ile uygulanan dayak ve benzeri cezalar daha çok sınıf içinde disiplinsizliğin artmasına sebep olur. Öğretmenlerin bu tür cezalar vermekten sakınmaları gerekmektedir (Erdoğan, 1996).

Ancak birçok öğretmenin disiplin anlayışına göre öğrenciler sınıf içinde uslu durmalı, sessiz olmalı, verilen emirleri kayıtsız şartsız yerine getirmeli ve dersi kimseyi rahatsız

etmeden dinlemelidir. Bu tür bir disiplin anlayışına sahip olan öğretmenler sınıfta öğrencileri sürekli olarak yoğun bir baskı altında tutmaya çalışırlar. Ancak bu öğrencilere, sürekli korku, kaygı ve endişe vermektedir (Binbaşıoğlu, 1978).

Disiplin denince bir başkası tarafından koyulan ve yönetilen disiplin bir de kişinin kendisi tarafından belirlenen disiplin arasında ayırım yapmak gerekecektir. Başkalarının koyduğu disiplinde yönetim odağı kişinin dışındadır. Öte taraftan kişinin kendi koyduğu disiplinde ise yönetim odağı kişinin içindedir. Kişinin iç denetime ve disipline sahip olması istenen bir konudur. Bu bakımdan birçok kişi daha ziyade kendi kendini yöneten ve disipline eden çocuklara değer verir (Gordon, 2001).

Öğretmenin uyguladığı yönetim dengeli ve akla uygun olursa, öğrencinin küme yönetimini kabul etmesinde ona yardımcı olacak biçimde yönlendirilmiş olursa bu tutum öğrencinin kendini yönetme gücünü yok etmeden davranışlarının düzene sokmasına yardımcı olabilir (Başaran, 1992). Bu anlamı ile disiplin ikiye ayrılmaktadır. Bunlar kişinin kendine uyguladığı disiplin (self-imposed) ve başkalarına uyguladığı disiplin (imposed) olup uygulanış biçimi itibarı ile farklılıklar göstermektedir. Bu iki disiplin kavramı arasındaki ayırım genel olarak disiplin kavramının çözülmesi açısından büyük önem göstermektedir. Örnek olarak kişinin kendi kendine yabancı dil öğrenmesi ya da sağlığını korumak amacı ile rejime girmesi kendi kendine uygulanan disiplin türleridir. Kişi burada kuralların başkası tarafından konduğu anlamlı bir amaç uğruna belli uygulamayı kendi başına gerçekleştirir.

Kendi kendini disipline etme yöntemi çağdaş eğitimde uygulanan ve öğretmen merkezli olmaktan ziyade çocuk merkezli bir uygulamadır. Bu bakımdan çocuğun düşünceleri, istekleri ve kararları bu tür bir disipline girmede sağlam, yaratıcı bir kişilik geliştirmesine yardımcı olur. Kişi burada daha anlamlı bir gelecek elde etmek amacı ile bazı önemli kararları kendisi almakta ve uygulamaktadır. Yaşamın ileriki yıllarında onu bekleyen daha çetin sorunlarla mücadele etmeyi erken yaşlarda öğrenmektedir. Bu durum ise anne, baba, öğretmenler ve diğer otoriteler tarafından bir tercih nedeni ortaya çıkartmaktadır.

Hayat boyu eğitim gerçekleştirmek amacı ile kendi kendini disipline etmek zorunludur. Bu durum özellikle büyük bilim, sanat, felsefe ve din adamlarında görülmektedir. Bu

bilim insanları bu çeşit bir disiplinle hayatları boyunca, zorunlu olmadıkları halde, herhangi bir alanda büyük öğretiler ve kuramlar geliştirmiştir. Bu şekilde de insanlığa büyük hizmetler vermiştir. Bu bakımdan Sokrates ve Yunus gibiler halen daha çok büyük öğretmenlerdir ve onlardan öğrenecek çok şey bulunmaktadır (Turgut, 1992).

2.1.1. Disiplinsizlik Sebepleri

Çocukları disiplinsizliğe iten birçok sebep bulunmaktadır ve bunların bir çoğu da toplumsaldır. Bu bakımdan disiplinsizlik yaratan bu sebeplerin denetim altına alınmaları pek de kolay olmamaktadır. Ancak yine de öğretmenlerin rehberliğine ihtiyaç vardır. Bu bakımdan çocuklara rehberlik yaparken disiplinsizlik yaratan bu sebeplerin göz önüne alınması gerekmektedir. Genel olarak disiplinsizlik olayları şu aşağıdaki nedenlere bağlanmaktadır (Binbaşıoğlu, 1994; Ada ve Çetin, 2002):

- Öğretim programının ve okul yönetmeliklerinin öğrenci psikolojisine uygunsuzluğu
- Ailenin ekonomik koşullarının bozukluğu ve eğitim anlayışının yanlış olması
- Arkadaş çevrelerinin olumsuz etkisi
- Çeşitli bedensel noksanlıklar
- Coşku gerginliği
- Öğretmenler arasında görülen görüş ayrılığı
- Öğretmenin kişiliği

Disiplin sorunları daha ziyade kontrolsüz davranışların varlığı ya da aşırı kontrollü davranışların yokluğu başkalarının haklarını ve ihtiyaçlarını tehlikeye soktuğunda ortaya çıkar. Bu tip disiplinsiz tavırlar sadece çocuklar tarafından değil ancak yetişkinler tarafından da sergilenebilir. Burada aşırı kontrollü davranışlar sergileyenlerin amacı kendini kendi haklarını ve ihtiyaçlarını engelleyecek bir biçimde kontrol etmekken kontrolsüz davranışlarda bulunanların amacı ise başkalarını kontrol etmektir (Humphreys, 1998).

Çocukların ev yaşantısından kaynaklanan disiplin sorunlarının nedenleri çeşitlidir. Bazı çocuklar evde melek iken okulda şeytan kesilmektedir. Öte taraftan bazı çocuklar da hem evde hem de okulda şeytandır. Bu tip sorunların ana kaynağı anne ve babaların

çocuk yetiştirme şekilleridir. Anne ve babanın bu şekilde yanlış çocuk yetiştirmesinin belli başlı sebepleri vardır ve bunlardan bazıları şu şekilde sıralanabilir (Humphreys, 1998):

- Anne ve babanın özgüveninin zayıf olması,
- Anne ve baba arasında zayıf bir ilişki olması,
- Anne-baba ve çocuk arasında zayıf bir ilişki olması,
- Anne babadan birinin herhangi bir sebepten dolayı kaybı,
- Anne ve babanın olumsuz davranışları.

Anne babalardan başka bireyin kendisinden kaynaklanan çeşitli nedenler de bulunmaktadır. Her bireyin disiplin sorunları doğrudan onun kişisel geçmişine bağlıdır. Bu bakımdan çocuklar okula adım attıklarında disiplin sorunlarına yol açabilecek çeşitli özellikleri de beraberlerinde taşırlar. Bu özelliklere örnek olarak şunlar verilebilir: zayıf özgüven, yetersiz bilgi düzeyi, zayıf öğrenme dürtüsü, gelişim gecikmeleri ve fiziksel ya da zihinsel özür (Humphreys, 1998).

2.1.2. Disiplin Problemleri ile İlgili Çeşitli Algılamalar

Okullarda disiplin eksikliği çeşitli kamuoyu araştırmalarında en çok oyu alan problemlerin başında gelmektedir. Bu bakımdan en sık belirtilen problemler yetersiz finansal destek, disiplinsizlik ve daha fazla kontrol ihtiyacı, aşırı kalabalık okullar, kavga edilmesi, şiddet, çeteler, ve uyuşturucu kullanımı olmuştur. Bu bakımdan özellikle okullardaki şiddet olayları okullarda daha fazla disiplin ihtiyacı olduğu konusundaki yargıları ve algılamaları güçlendirmektedir. Bu bakımdan özellikle veliler okulda silah ve uyuşturucu bulunduran öğrencilerin okullardan uzaklaştırılmaları görüşündedir. Ancak okullardaki disiplin problemleri ile cezalandırıcı yöntemlerle uğraşmak çok da başarılı sonuçlar vermemektedir. Bunun yerine eğitimcilerin çocuklara hatalarının sonuçlarını göstermeleri gerekmektedir. Bu sayede olumsuz davranışlar daha farklı davranışlarla yer değiştirebilir (Coombs-Richardson ve Meisgeier, 2001).

Amerika'da öğretmenler arasında yapılan bir araştırmada en çok alkol problemlerine dikkat çekilmiştir. Bunun yanı sıra çeteler, uyuşturucu, evlilik dışı gebelik ve kavgalar da önemli problemler olarak sıralanmıştır. Özellikle ufak yerlerde eğitim veren

öğretmenler daha çok sigara içilmesi üzerinde durmuştur. Ayrıca öğretmenler ebeveynlerden çok az destek aldıklarını da belirtmiştir. Ayrıca halk arasında kaliteli ve becerikli öğretmenlerin gerekliliği vurgulanmıştır. Bu bakımdan öğretmenler problemlerle başa çıkmada ilk etken olarak görülmektedir. Ancak daha önce de belirtildiği gibi öğretmenler öğrencilerin olumsuz davranışları konusunda veli desteğinin yetersizliğinden yakınmıştır (Coombs-Richardson ve Meisgeier, 2001).

Öğrenciler ise etraflarında bulunan veli, öğretmen ve diğer yetişkinlerin kendilerine ekonomik düzey, sınıf, ve etnik köken farkı gözeterek davrandıklarını belirtmiş ve bundan yakınmıştır. Ancak öğretmenlerin farklı kökenden öğrencilere karşı olan davranışları da olumlu ve destekleyici olduğunda öğrencilerin de bu konudaki sıkıntıları azalmaktadır. Öğrencilere göre okulda ortaya çıkan önemli sorunlar arasında fiziksel kavgalar, düşmanca ya da tehdit edici tavırlar, yıkıcı eylemler ve çete şiddeti gösterilmiştir. Bu tip sorunlar daha çok büyük şehirlerde ortaya çıkmaktadır (Coombs-Richardson ve Meisgeier, 2001).

2.1.3. Disiplin ve Hakların Korunması

Disiplin konusu genel olarak öğrenci, aile ve öğretmen haklarını korunması ile yakından ilgilidir. Kişilerin haklarının beyan edilmiş olması bu hakları korumaya tek başına yeterli olmaz. Bu bakımdan hakları korumak için çeşitli koruyucu yapıların oluşturulması gerekmektedir. Burada öncelikle konu ile alakası bakımından öğrencilerin hakları ele alınacaktır.

Otoriteyi elinde bulunduran büyükler çocukların da kendileri gibi hakları olduğunu ve bu hakların da dikkate alınması gerektiğini unutmamalıdır. Bu bakımdan unutulmamalıdır ki bazı durumlarda büyükler de çocuk haklarını ihlal edebilir. Bu bakımdan gerek ev içinde gerekse okulda çocuk haklarını korumak için çeşitli ölçütlerin varlığı gerekmektedir. Bunlar daha ziyade koruyucu yapılar olarak hizmet vereceklerdir ve bu bakımdan da gözle görülür olmaları şarttır. Öte taraftan çocukların hakları ihlal edildiğinde çeşitli yaptırımlar uygulanması ve zedelenmiş bulunan bu hakların tamirini yerine getirmek şarttır. Bu bakımdan bu koruma sistemi çocuklara da açık olmalıdır. Çocuklar, çeşitli yaptırımları kullanarak kendilerini büyüklere karşı koruyabilir (Humphreys, 1998).

Öğrenciler okulda haklarına gösterilen saygı bakımından birbirinden farklı tepkilerle karşılaşabilir. Bu bakımdan öğrencilerin öğretmenlerle kurdukları ilişkiler arasında belli farklılıklar olacaktır. Bazı öğretmenlerin davranışları öğrencilere sıkıntı verebilir. Bu bakımdan öğrencilere en çok sıkıntı veren öğretmen davranışları şu şekildedir (Humphreys, 1998):

- Bağırarak,
- Bir şeyleri yapmalarının buyurulması,
- İlk adıyla çağrılmamak,
- Kötüleyici ya da aşağılayıcı biçimlerde etiketlenmek,
- Alenen azarlamak ya da mahcup etmek,
- Fiziksel olarak tehdit edilmek, itilip kakılmak,
- Alaya alınmak, küçümsenmek ve ağzını kapama mesajlarına maruz kalmak,
- Bir başka öğrenciyle karşılaştırılmak,
- Gülünmek,
- Kulak verilmemek,
- Sevilmemek,
- Çalışmada zorlandığında sabır gösterilmemek,
- Anlaşıldığını hissetmemek,
- Adaletsizlik.

Öte yandan öğrencilerin öğretmenler tarafından en çok çiğnenen hakları ise şu şekildedir (Humphreys, 1998):

- Saygı görme hakkı,
- Kendi özgün benliğiyle onaylanma ve değer görülme hakkı,
- Farklı olma hakkı,
- Yanlışlar yapma ve başarısızlık yaşama hakkı,
- Dolaysız ve açık iletişim kurulma hakkı,
- Bir şeylerin buyurulmayıp rica edilmesi hakkı,
- Kulak verilme hakkı,
- Fiziksel, duygusal, entelektüel ve toplumsal güvenlik hakkı,

- Adil davranılma hakkı.

Okul içinde öğrencilerin hakları çeşitli şekillerde ihlal edilebileceğinden bu hakları korumaya yönelik belli yapıların da olması şartı vardır. Bu bakımdan okulda öğrenci haklarını korumaya yönelik olarak işleme konulabilecek yapılardan bazıları şu şekilde sıralanabilir (Humphreys, 1998):

- Öğrencilerin açıkça tanımlanmış haklarının göze çarpan bir panoda sıralanması,
- Öğretmenlerin ve öğrencilerin açıkça tanımlanmış sorumluluklarının göze çarpan bir panoda sıralanması,
- Öğrenci komitesi,
- Öğrenci elkitabı,
- Öğrenci komitesinin yola çıkma toplantısı,
- Öğrenci komitesinin düzenli toplantıları,
- Öğrenci haklarını koruyucu, açıkça tanımlanmış yaptırımların sıralanması,
- Okul içinde ve dışında destekleyici yardım sistemleri,
- Öğretmen ve öğrencilere ortak yapılar.

2.2. DİSİPLİN DIŞI DAVRANIŞLAR

Özellikle gelişim çağında bulunan çocuklarda disiplin dışı davranışların gözlenmeleri mümkün olabilmektedir. Öğrencilerde sınıf içinde gözlenen disiplin dışı davranışlar şu şekilde sıralanabilir (Johnstone ve Munn, 1992):

- Otoriteye karşı koyma
- Toplumsal çevrenin dirlik ve düzenini bozmak
- Akıl yerine duygularıyla hareket etme (Binbaşıoğlu, 1994; Binbaşıoğlu, 1983)
- Sınıfta söz sırası kendinde olmadan konuşma,
- Tembellik yapma ya da verilen ödevleri yerine getirmeme,
- Diğer öğrencileri engelleme,
- Sınıfta yemek yeme ya da sakız çiğneme.

Bunlar en geleneksel disiplin problemleridir. Ancak bunların yanında daha yakın zamanda başka türden disiplin problemleri de ortaya çıkmaya başlamıştır. Bunlara örnek olarak ise şunlar verilebilir (Bear, 1998):

- Uyuşturucu kullanımı,
- Çetelere katılmak.

Humphreys (1998) öğrencilerin sergiledikleri kontrollü ve kontrolsüz disiplin sorunlarını listelemiştir.

2.2.1. Öğrencilerin Kontrolsüz Disiplin Davranışları

Öğrencilerin disiplin sorunları ya kontrol eksikliğinden kaynaklanmakta ya da aşırı derecede kontrol uygulanmasından kaynaklanmaktadır. İlke olarak öğrencilerin sergiledikleri kontrolsüz disiplin sorunlarına bazı örnekler verilecektir. Bu örnekler şu şekildedir (Humphreys, 1998):

- Sınıfa gürültülü biçimde girmek,
- Diğer öğrencilerin üzerine yürümek ve onları iteklemek,
- Başkalarına bağırarak,
- Otururken sıraya vurmak,
- Komik olmaya çalışmak,
- Sınıfta söz almadan konuşmak,
- Sandalyeleri sallamak,
- Başkalarının dikkatini dağıtmak,
- Sırayı dizleri ile kaldırmak,
- Şarkı söylemek ya da mırıldanmaya başlamak,
- Dikkat dağıtıcı sözlü ya da fiziksel gürültü yapmak,
- Yerinde desteklere saldırganca tepkide bulunmak,
- Sınıfta etrafa uçaklar fırlatmak,
- Başkalarını düşünme yoksunluğunu sergilemek,
- Sigara içmeme kuralını bozmak,

- Okul alanlarını izinsiz terk etmek,
- Okul koridorlarında yarışmak,
- Beklemedeyken zaptedilememek,
- Kaba bir dil kullanmak,
- Öğretmenlere ve diğer öğrencilere karşı kaba hareketlerde bulunmak,
- Sınırlanmış alanlarda aylaklık etmek.

2.2.2. Öğrencilerin Aşırı Kontrollü Disiplin Davranışları

Öğrenciler çeşitli kontrolsüz disiplin sorunları sergilemenin yanı sıra aşırı kontrol sebebi ile de bazı disiplin sorunları sergilemektedir. Bu tip disiplin sorunlarına örnek olarak ise şunlar verilebilir (Humphreys, 1998):

- Uç noktada utangaçlık,
- Çekingenlik,
- Yeni durumlara karşı korku içinde olmak,
- Seçici dilsizlik,
- Aşırı akademik çalışma,
- Sıklıkla hayallere dalma,
- Yersiz kaygılanma,
- Zayıf öğrenme dürtüsü,
- Takıntılı ya da içsel duyguların esiri olma,
- Gereğinden fazla kesinlik,
- Kılı kırk yarma,
- Akademik performansa ilişkin yersiz kaygılar,
- Yanlışlar ya da başarısızlıklar konusunda yersiz gizli huzursuzlanma,
- Kabul görme ve övgüye zayıf tepki verme,
- Seslenildiğinde yanıt vermede başarısızlık,
- Öğretmenine aşırı bağlanma,
- Hiçbir biçimde yardım rica etmeme.

2.3. DİSİPLİN ÇEŞİTLERİ

Disiplin sorunu mahiyeti ve uygulama çeşidi bakımından aşağıda verilen üç başlık altında incelenebilir (Binbaşoğlu, 1994):

- 1- Yapıcı disiplin,
- 2- Engelliyici disiplin,
- 3- Düzeltici disiplindir.

2.3.1. Yapıcı Disiplin

Disiplin problemleri problem çıktıktan sonra önlemek, çıkmadan önlemekten daha güçtür. Bu bakımdan yapıcı disiplin yöntemi daha çok disiplin problemi ortaya çıkmamasına yöneliktir. Problem çıkmadan şu hususlara dikkat edilmelidir (Erdoğan, 1996).

1. Çocuğa disiplin verilirken bu, yapmaları gerekenden çok yapmamaları gerekenler üzerinde durularak yapılmalıdır. Ancak bu durum eğitim anlayışına göre usule aykırıdır. Buna göre öğrenciye olumlu bildiri ve pekiştireçlerden yola çıkılarak gidilmelidir. Yani, yapmaları gereken hususlar üzerinde durulmalıdır (örnek, kağıdı yere atma yerine kağıdı çöp kutusuna at).
2. Sınıfta öğrencilerin boş kalmamasına dikkat edilmelidir.
3. Derslerde değişik metot ve teknikler uygulanmalıdır. Öğrencinin ilgisi çekilmeli, şahsiyetini rencide etmekten ve onunla alay etmekten kaçınılmalıdır. Yapılan eğitimin faydaları anlatılmalıdır.
4. Öğrencinin öğrenmediği konuların ana sebeplerine inilmeli, öğrenciyi güç durumda bırakacak hareketlerden kaçınılmalıdır.
5. Öğrenci bir işi başarmaktan doğan zevki tatmalıdır. Öğretmen sınıfta basit işleri beceriksizlik yaparak problem haline getirmemelidir. Problem meydana getirebilecek sebepler araştırılmalıdır.

2.3.2. Engelliyici Disiplin

Bu tür bir disiplin çeşitli sebeplerle ortaya çıkabilecek problemleri ve gergin durumları öğretmenlerin mesleklerinin ustalıklarını kullanarak önlemeleri ve büyütmeden yatıştırmalarına dayanmaktadır (Temel, 2005). Bunu yaparken öğretmenlerin belli hususlara dikkat etmeleri gerekmektedir. Bu hususlar şu şekildedir:

- a) Öğretmenler öğrencilerin isimlerini öğrenmelidir (Temel, 2005). Öğrencilere isimleri ile hitap etmek gerginliği azaltır.
- b) Öğrencilerin sınıfta oturuş biçimlerine dikkat edilerek birbirleriyle konuşan, itişen öğrenciler ayrılmalıdır.
- c) Dersler arasında samimi ve ciddi olunmalıdır. Yapılan her hareket bilinçli ve amaçlı olmalıdır.
- d) Sınıf disiplinini bozan öğrencilerle ders sonunda ve ayrı olarak görüşülmelidir.
- e) Öğrencilerle teker teker ilgilenilmeli, problemleri bilinerek çözüm aranmalıdır.
- f) Kararsız kalmak ve şaşkınlığa düşmekten kaçınılmalıdır.
- g) Sınıftaki tartışmalarda öğretmenlerin öğrencilere hakem olacak şekilde kendilerini tartışmaların dışında tutmaları gerekmektedir. Öğrenciler üzerine fazla gidilerek gerginliği artırıcı inatçı tutum ve davranışlardan uzak kalınmalıdır (Erdoğan, 1996).

2.3.3. Düzeltici Disiplin

Yukarıda sayılan tüm önleyici çabalara karşın bir öğrenci yine de suç işlemişse, ona karşı alınacak tavrılarla öğrencinin bir daha suç işlememesi sağlanmalıdır.

Bu öğrencilere karşı yapılacak işlemler şu şekildedir (Erdoğan, 1996):

- a) Suç işlemiş öğrenci ceza verilene kadar arkadaşlarından uzak tutulmalıdır.
- b) Öğrenci arkadaşlarının yanında cezalandırılmamalıdır.
- c) Öğrenci af dilemeye zorlanabilir.
- d) Problem ortadan kalktıktan sonra konu üzerinde durularak hatırlatılmamalıdır.
- e) Problem durumunda öğrenciyi sınıftan atmaktan kaçınılmalıdır.
- f) Küçük olaylar kesinlikle büyütülmemelidir.

2.4. SINIF YÖNETİMİ YAKLAŞIMLARI VE İLİŞKİLİ TEMEL KAVRAMLAR

Etkili bir öğretimin sağlanması amacı ile öğrenci öğretmen ilişkilerinin, amaçlara uygun bir biçimde programlanmaları gerekmektedir. Sınıf yönetiminin en genel amacı öğretmenin öğrencilerini belirli kurallar çerçevesinde öğretim amaçlarına en kısa ve en düzenli yoldan ulaştırmasıdır. Bunu yaparken amaç bilginin en doğru anlaşılır biçimde verilmesi ve öğrenciye istenen davranışın kazandırılmasıdır (Binbaşıoğlu, 1994). Okul içinde öğrenci davranışının iyileştirilmesi için öğretmenlerin organizasyon, sınıf ve bireysel düzlemlerde iyileştirici çalışmalar yapmaları gerekmektedir (Watkins, 2000). Burada sözü edilecek bir diğer husus da disiplin kavramının sınıf yönetimi ile olan ilişkisidir. Disiplin kavramı gelişme ve eğitimle ilişkilendirilecek yerde daha çok kontrol ve güçle ilişkilendirilmekte ve sınıf yönetimi ile eş anlamlı tutulmaktadır (Covaleskie, 1993). Burada sınıf yönetimi ile ilgili temel yaklaşımlara yer verilecek ve disiplin ile sınıf yönetiminin ilişkileri bu şekilde daha açık ve anlaşılır bir hale gelecektir.

2.4.1. Sınıf Yönetiminde Geleneksel Yaklaşım

Geleneksel öğretim yaklaşımı daha ziyade öğretmen merkezlidir. Bu bakımdan sınıf içi yaşantılarda ve bu yaşantıların aktarıldığı eğitim etkinliklerinde öğretmen daha bir aktif, öğrenci ise nispeten edilgen bir konumdadır. Öğretmen öğrenci ilişkileri aşırı ölçülerde yapılandırılmıştır. Bu bakımdan sınıf içindeki kurallar oldukça katı ve tek yönlüdür. Örnek olarak eğitim amaçlarının ve sınıf içi kuralların belirlenmesinde öğrenci

katılımına genel olarak yer verilmez. Ayrıca yalnızca öğretmen tarafından belirlenen ve değişmez doğrular olarak yansıtılan bu kuralları tartışmak da mümkün değildir. Ancak daha ziyade öğretmenin geleneksel otorite figürü olarak algılandığı toplumlarda gözlenen bu yaklaşımlar demokratik yaşamın gereklilikleri ile pek de bağdaşmamaktadır. Bu yaklaşım daha ziyade öğretim sürecinde özne ve nesne ilişkisinin kurumsallaştırılmasını çağrıştırmaktadır ve bir bakıma da demokratik yaşamda zorlanan Türk insanının sorunlarının kaynağını göstermektedir. Bu anlayışla sınıf içinde bir “evet efendimcilik” sağlayarak tatmin olan öğretmen aynı zamanda da çeşitli davranış bozuklukları gösteren öğrenciler ile de uğraşmak durumunda kalmaktadır. Bunun sebebi ise öğrencilerin kişilik yapıları ve benlik tasarımlarının farklı olması ve bu nedenle de otorite simgesi olarak algıladıkları öğretmenlerine karşı farklı tepkiler geliştirmeleridir. Öte yandan öğretmen kendince uysal ya da yaramaz olarak tanımladığı bu öğrencilerin gerçekte uyum sorunları yaşamakta olduklarını ise göremez. Bunun neticesinde ise öğretmenin yaramaz olarak tanımladığı öğrencilerle arasında açık ya da örtülü bir mücadele baş gösterir (Aydın, 2004).

Bu tür bir mücadelede daha ziyade suçlama, yargılama ve cezalandırma davranışı egemen olur. Ancak sınıf içinde daha çok karşıt gruplar oluşturmak yolu ile sürdürülen bu yaklaşımla, insancıl ve eğitsel bir ortamın sağlanması da mümkün değildir. Nihai olarak, geleneksel sınıf yönetimi yaklaşımı, eğitimi, öğrenciler ve öğretmenler için çekilmez bir yük haline dönüştürür. Bu tür bir geleneksel sınıf yönetimi yaklaşımı, insan doğasına ilişkin kötümser önyargıları kendisine referans olarak alır. Bu bakımdan sınıf içinde disiplinin sağlanması için otokratik metotların uygulanması gerektiği şeklindeki kalıp yargıları kendisine dayanak olarak alır. Ancak bu tür bir yaklaşım, durumu daha da güçlendirmekten başka bir işe yaramaz (Aydın, 2004).

2.4.2. Sınıf Yönetiminde Çağdaş Yaklaşım

Kısa biçimde tepkisel olarak özetlenebilecek geleneksel anlayışın yerine, sınıf yönetiminde izlenilmesi gereken asıl model, katılımcı ve esnek olarak yapılandırılmış modern yaklaşımdır. Bu yaklaşım, öğrencilerin duygusal, düşünsel ve zihinsel gelişimine daha uygun ve daha insancıl bir modeldir. Bu modelde eğitim ve öğretim etkinliklerinin merkezinde öğrenci yer alır. Bu bakımdan öğrenci sınıf yaşamının

nesnesi değil ancak öznesidir. Bu modele göre sınıfta uyulması gereken kurallar, öğretim yöntemleri, dersin amacı vb. etkinlikler demokratik olarak tartışılmalıdır ve bu tartışmalarda öğretmen daha çok rehberlik rolü oynamalıdır. Öğretmen öğrencilerine daha çok pozitif bir çevre oluşturmalı ve bu sayede onların işbirliği içinde ve sorumluluk alarak çalışmalarını sağlamalıdır (Burden, 1999).

Çağdaş sınıf yönetimi yaklaşımında sınıf bir sistem olarak algılanmaktadır. Bu anlamı ile sınıf, öğrenci, öğretmen, ders programları, eğitim ortamı gibi iç, okul, çevre ve aile gibi dış etmenlerin etkileşimde bulunduğu bir alandır. Örnek olarak, öğretmen bir taraftan okuldaki rehberlik servisi ile, diğer taraftan da öğrencilerin aileleri ile yakın ilişkiler kurup geliştirerek, sistemin öğelerinden yararlanabilir. Bu sayede öğretmen, hem eğitim sorunları karşısında yalnız kalmaktan kurtulur, hem de eğitim sistemini etkileyen öğelerin katkılarını bütünleştirir. Bunun neticesinde doğal olarak kolektif ve duyarlı bir sınıf atmosferi sağlanarak, eğitimin kalıcılığı artırılmış olur. Çünkü davranış değişikliği sürecinin yalnızca sınıfla sınırlandırılması, gerçekçi ve geçerli bir yaklaşım değildir (Aydın, 2004).

2.4.3. Bir Model Olarak Öğretmen

Öğretmen, öğrencinin gözünde modern dünyayı ve çağdaş değerleri temsil eden bir kişidir. Bu durum daha ziyade ilkökul çağındaki öğrenciler için geçerli olmaktadır. Öte yandan öğretmenlik rolüne yönelik bu tür yüksek beklentilerin, ileri öğretim kademelerinde de sürmesi, daha ziyade öğretmenlerin göstereceği performansa da bağlıdır. Çünkü öğrenim süreci içinde öğrenci giderek daha seçici ve eleştirel bir kişilik yapısı geliştirerek, öğretmenin idealize ettiği öğretmen modeline ne derecede uyduğunu da sorgulamaya başlar. Bu bakımdan öğretmen, mesleğine yönelik olarak sahip olduğu saygınlığı ve örnek insan olma imajını da korumak zorundadır. Buna göre öğretmen kendisini düşünsel ve duygusal bakımdan sürekli olarak yenilemelidir (Aydın, 2004).

İdeal bir öğretmen modelini tanımlayan bu özellikler şöyle sıralanabilir (Aydın, 2004):

1. Öğretmen, önyargılardan uzak eleştiriye açık ve karşıt düşüncelere saygılıdır.
2. Öğretmen, duygusal ve düşünsel açıdan tutarlı ve sağlıklı bir kişilik örüntüsüne sahiptir.

3. Öğretmen, kendisi, toplumu ve dünya ile barışık insandır.
4. Öğretmen sürekli öğrenen, öğrendiklerini paylaşan ve yaşama etkin bir biçimde katılan insandır.
5. Öğretmen, siyasal örgütler ve baskı gruplarının etkilerinden uzaktır.
6. Öğretmen, insanı, doğayı ve yaşamı sever.
7. Öğretmen, insan ilişkilerinde başarılı, bilimsel gelişmelere sanatsal etkinliklere duyarlıdır.
8. Öğretmen, kolektif çalışmaya yatkın, üretken, motive edici ve bilgilidir.
9. Düşünme ve gözlemlerinde nesneldir, yargılarında yanılabilceğini kabul ederek esnek ve akılcı davranır.
10. Demokratik yaşamın ilkelerine ve insan haklarına saygılıdır.

2.4.4. Sınıfta İletişim

Sınıf daha ziyade eğitsel amaçların gerçekleştirilmesi için yapılandırılmış bir eğitim ortamıdır. Bu eğitsel amaçların gerçekleşmeleri ise sınıf içinde, öğretmen ve öğrenciler arasında kurulan iletişimin niteliğine bağlıdır. Bu bakımdan eğitimde iletişim, hedeflenen davranış değişikliğini oluşturmak için gereksinilen ilişki ağı olarak tanımlanabilir. Bu tanıma göre de iletişimde en önemli unsur amaçların paylaşılmasıdır. Bu sebeple ilk olarak amaçların açık ve anlaşılır bir biçimde tanımlanmaları gerekmektedir.

Öğretmen amaçları belirlerken, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, ilgi, beklenti ve yeterliliklerinin yeterince bilincinde olmalıdır. Buna ek olarak mevcut eğitim olanakları da amaçların saptanmasında önemli bir etkidir.

Sınıf içinde ortaya çıkan disiplin sorunları ortamda bulunan öğrenci-öğretmen-anne-baba, sosyal çevre eğitim programı ve eğitimi gibi pek çok etkenden kaynaklanmaktadır. Öte yandan disiplin sorunlarının ortaya çıkmasında önemli bir

etken de taraflar arasında etkin bir iletişim ortamının kurulamamasıdır. Oysaki iletişim insan etkinliğinin bir parçasıdır ve sınıf içinde de yerini almalıdır (Ada ve Çetin, 2002).

İletişim çok boyutlu ve karmaşık bir konudur. Sınıf içi iletişim öğretmen öğrenci, öğrenci ile öğrenci, öğrenciden öğretmene, ve çevreden de hepsine dönük bir süreci kapsamaktadır. Bu öğelerden yalnızca birine yönelik ve tek yönlü olarak sürdürülen bir iletişim sıkıcı ve yararsız olmak durumundadır. Bu bakımdan öğretmen, iletişimin doğası, niteliği ve doğurguları hususunda bilgi sahibi olmalıdır.

Dil iletişimin en önemli ögesi olup öğretmen kullandığı dil ile, öğrencilerin davranışlarını kontrol altında tutmalıdır. Öğretmen, yargılayıcı olmayan, esnek ve betimleyici bir dil kullanabilmelidir. İletişimde dil kadar öneme sahip bir başka öğe ise ses tonu ve beden dilidir. Buna göre öğretmen açık ve anlaşılır bir üslupla konuşmalı ve konunun gidişine uygun vurgulamalarda bulunmalıdır. Bunun için iletişimi tamamlayıcı özelliği olan çeşitli jestlerden (gülümseme, başla onaylama, yürüyüş biçimi) yararlanabilir.

Sınıfta gerçekleşen etkinliklerin hepsi belli bir iletişim modeli içinde oluşur. İletişimin hem gözlenen hem de gözlenmeyen sonuçları bulunmaktadır. Örnek olarak etkili öğrenme nasıl olumlu bir iletişim sisteminin ürünü ise, zaman zaman ortaya çıkan istenmeyen davranışlarda bir iletişim patolojisinin ürünüdür (Aydın, 2004).

2.4.5. Sınıf ve Sınıf İçi Kurallar

Sınıfta gerçekleştirilen etkinliklerin belli kurallar dizisi içinde gerçekleşmesi istenir ve beklenir. Bu sebeple kural koyma, sınıf yönetimin en stratejik ögesidir. Kurallar önceden verilmiş bulunan hazır kararlar dizisidir. Daha çok önceki deneyimlere dayanır ve gelecekte ortaya çıkacak belirli durumlarda nasıl davranılması gerektiğini ortaya koyar (Başar, 1999). Kuralın tanımı, sınıfta yer alan eğitim yaşantılarına dönük kararlar dizisi olarak verilebilir. Ancak kurallar hem amaçlara dönük hem de uygulanabilir olmalıdır.

Öğretmen ve öğrencilerin ortaklaşa bir algı dayanağından hareketle bir anlayış birliğine varmaları, kural koymada önemlidir. Etkili bir kural koyma süreci, katılımcı karar

sürecinin dinamiklerini içermektedir. Ancak katılımcılık karara yönelik beklenti ve gereksinimlerin seslendirilmesini gerektirir. Bu sayede sınıf içinde özgür ve demokratik bir tartışma ortamı da sağlanır.

Ancak kurallar asla değişmeyen mutlak doğrular olarak yukardan aşağıya dikte ettirilmemelidir. Bu durum, işlemeyen ve hatalı olan kuralların değiştirilmesini güçleştirir. Nihai olarak katı kuralcılık anlayışı, hem öğrencilerin kişilik gelişimlerini olumsuz yönde etkiler, hem de sınıftaki yaşamı can sıkıcı bir hale getirir. Buna ek olarak öğrencinin moral motivasyonunu ve okul iklimini de bozar. Nihai olarak kural belli amaçlara ulaşmak için kullanılan bir araçtan başka bir şey değildir. Bu bakımdan amaçlarla araçların yer değiştirmesine sebebiyet verebilecek katı kuralcılıktan kaçınılmalıdır (Aydın, 2004).

2.4.6. Tanışma

Okulun ilk gününde öğrenciler çevrelerini inceler ve birbirlerini tanımaya çalışır. Bu aşamada okula yeni başlayan öğrenciler kaygılı ve heyecanlı olur. Bu kaygı ve heyecanın kaynağında belirsizlik ve endişe yer almaktadır.

Sınıf içi iletişim ise kişilerin birbirleri ile tanışması ile başlar. İlk önce öğretmen kendisini tanıtmalı ve öğrencileri ile olmaktan mutlu olduğunu ifade etmelidir. Tanışma aşaması, öğretmen için hem öğrenciler hakkında bilgi edinmek hem de sınıf iklimini yumuşatmak açısından önemli ve iyi bir fırsattır. Tanışmada ilk olarak öğretmen öğrencilere kısa bir örnek verir. Öğretmen öğrencilerden kendilerini adları ve soyadları ile tanıtmaya başlamalarını istemelidir. Bunun sebebi, ismi ile tanınmanın öğrencinin bireyselleşmesine yardımcı olmasıdır. Tanışmada öğrencilerin yaşlarına göre farklı şekiller kullanılabilir (Aydın, 2004).

2.4.7. Sınıfta ilk günler

Sınıf içinde belli bir ilişki düzeninin kurulmasına ilk günden itibaren başlanmalıdır. Belli bir sınıf düzeni oluşturmada ilk birkaç günün kritik bir önemi vardır. Sınıf düzeni öğretmen ile öğrencilerin birbirlerini tanımaya başladıkları ilk aşamalardan itibaren oluşur. Bu ilk aşamada öğrenciler neyi yapıp neyi yapamayacakları konusunda

öğretmeni dener ve gerçek davranışlarını göstermek yerine daha kontrollü davranmayı tercih eder. Bu aşamada öğretmen geleceğe dair davranış tiplemesini ve öğrencilerden beklentilerini belli bir kararlılıkla ortaya koymalıdır. Ancak bu kararlılığın baskı ya da anti-demokratiklikle karıştırılmaması gerekir. Öğrenciler başlangıçta sahip oldukları bu kontrollü kararlılığı değiştirirlerse onları yeniden kazanmak olanaksızlaşabilir. Bu bakımdan öğrencilerin bu ilk günlerde sahip oldukları bu kontrollü davranışların sürmesi için öğretmenin kararlılığına ihtiyaç vardır (Başar, 1999). Öğretmen ilk gün kurallarını, prosedürlerini ve beklentilerini ortaya koymalıdır (Burden, 1999).

2.4.8. Sınıf İçi Davranışı Etkilemek

Sınıf içinde uygun olan davranışların yönetiminde etkili olan en önemli faktörler şu şekilde sıralanabilir (Coombs-Richardson ve Meisgeier, 2001):

1. Öğrencilerin görevlerine odaklanmalarını sağlayacak akılcı ve destekleyici kural ve rutinler oluşturmak.
2. Öğretmenin farklı durumlarda farklı tipte öğrenci davranışı ile uğraşabilme becerilerinin yerinde oluşu.
3. Öğretmenin sınıf iklimini değerlendirebilmesi, potansiyel problemleri onlardan kaçınabilmek için baştan görebilmesi, sınıf düzenlemelerini değiştirmesi ve çeşitli problem durumlarında araya girebilmek için farklı davranışlarda bulunabilmesi.
4. Öğrencileri ve öğretmenleri ile iyi bir etkileşime sahip öğretmenler fiziksel ve psikolojik olarak kendilerini güvende hissedeceklerdir.
5. Kendileri de yaşam boyu öğrenen, sürekli daha sağlıklı bir öğretim ortamı yaratmak için uğraşan öğretmenlerin varolması.

2.5. SINIFTA DİSİPLİN

Sınıf içinde pozitif bir disiplin anlayışı yerleştirmek için öncelikle öğretmen ve öğrencinin birbirlerine karşılıklı olarak saygı duymaları gerekmektedir. Öğretmenler ilk olarak öğrencilerini dikkate almayı öğrenmelidir. Öğretmenler öğrencilerin kim

olduğunu öğrenmeli, onların hatalarını öğrenmek için birer fırsat olarak görmeli ve öğrencilerin derse anlamlı katılımlar yapma becerilerine sahip olduklarına inanmalıdır (Nelsen ve diğerleri, 1998). Öğrenciler sınıf içinde karşılıklı güven ve saygı, neşeli bir atmosfer, katılabilecekleri aktiviteler ve sınıf tartışmaları ister. İstemedikleri şeyler ise her zaman ders olması, tonlarca ders notu, ağır ödevler ve mantıksız bir notlama sistemidir (Schemrich, 2003). Ancak sınıf içinde bir disiplin ve kontrol anlayışının olması henüz daha yeni bir şeydir ve daha evvelki dönemlerde sınıflarda bu tür kontrol programları uygulanmazdı. Bunun yerine öğretmenlerden iyi bir ders programı oluşturmaları ve adil ve nazik olmaları istenirdi (McDaniel, 1986).

Sınıf içinde uygulanabilecek bir disiplin planının genel olarak üç temel ögesi bulunmaktadır. Bu öğeler kurallar, destekleyici geri besleme ve düzeltici eylemdir. Öğrenciler sınıf içinde buldukları tüm zaman boyunca sınıf kurallarına uymalıdır. Öğretmen öğrencilerin sınıf içindeki tutumlarına göre destekleyici geri beslemelerde bulunmalıdır. Ayrıca öğrenciler sınıf içinde kurallara uymadıkları zaman öğretmenin düzeltici eylemlerde bulunması gerekmektedir. Sınıf kurallarına örnek olarak öğretmenin direktiflerine uymak, ellerini, ayaklarını ve objeleri fazlaca oynatmamak, bağırarak ya da bir başkasını ismi ile çağırarak verilebilir. Destekleyici geri beslemeye örnek olarak ise şifai kabul, ebeveynlere gönderilecek olumlu notlar, ebeveynlerle yapılan olumlu telefon görüşmeleri, öğrenciye olumlu notlar verme ve öğrenciye sınıf içinde ayrıcalıklar sağlama verilebilir. Düzeltici eylemlere örnek olarak ise hatırlatma, gruptan beş on dakika ayrı kalma, öğretmenin öğrencinin ebeveynlerini görüşmeye çağırması ve müdüre gönderme verilebilir (Canter ve Canter, 2001).

Disiplin problemleri sınıf içinde öğretimin kesintiye uğramasına ve zaman kaybına sebep olan faktörlerin başında gelmektedir. Öğretmen istenmeyen davranışlarda bulunan öğrencilerini uyarmak amacı ile dersi durdurabilir. Öğretmen istenmeyen davranışlarla hangi yollarla mücadele ederse etsin dersi kesmek ve zaman harcamak zorundadır. Bu bakımdan da hem öğretmenin hem de öğrencilerin dikkatleri dağılır. Bu tip istenmeyen davranış durumlarında öğretmenin uyarıları daha ziyade vücut dilini kullanarak yapması doğrudur. Bu bakımdan öğretmen öğrencileri kesinlikle ders ortasında daha fazla disiplinli olmaya davet etmemelidir (Arı ve diğerleri, 1998).

Öğretmenin sınıf içindeki tavırları, örneğin sınıf içindeki duruşu ya da ödevleri kontrol edişi ve benzeri birçok tavır sınıf disiplinini etkilemektedir. Bu hususlardan bazıları aşağıda ele alınacaktır.

2.5.1. Öğretmenin Sınıf Önündeki Duruşu

Öğretmen sınıfta ders anlatırken nasıl bir pozisyonda olmalıdır? Genel kurala göre öğretmen sınıf önünde ayakta durmalıdır. Ancak bu kuralın değişmesi gerekmektedir. Çünkü öğretmen öğrenen grubun içinde yer almalıdır. Öğretmen öğrenci grubu ile bütünleşmeli ve bunu yaparken de kontrolü elinde tutacak bir pozisyonda olmalıdır. Öğretmen grubun tüm üyelerini görebilmeli ve tüm öğrencilerin de kendisini görmesini sağlamalıdır (Başar, 1999). Bu pozisyon sağlanmadığı takdirde hem gerçek anlamda yöneticilik yapamaz hem de konuşurken öğrencilerinin dikkatini konuşması üzerinde toplamakta güçlük çeker.

Bazı öğretmenler sınıf önünde konuşurken ilgiyi başka yöne çeker. Ancak bundan kaçınılmalıdır. Çünkü bu durum öğrencilerin dikkatlerini belli bir noktada toplamalarını engeller. Bunun yerine öğretmen konuşurken daha sakin durmalı ve dikkat çekmek için el ve kollarını kullanmalıdır (Küçükahmet, 2001).

2.5.2. Öğrencilerin Sınıf İçindeki Yerleşimleri

Bazı sosyal bilgiler derslerinde öğretmenler sınıf içinde bir konferans verme eğilimindedir. Ancak sınıf içinde bir konferansın yeri yoktur. Yine de öğrencilerle konuşulacaktır. Öğrencilerle konuşmak için ise sınıfın önünde durmaya ya da sınıftan ayrılmaya gerek yoktur.

Öğretmenin öğrencilerin sıralarından birisine oturması ve öğrencileri de yarım daire şeklinde çevresine oturtması en iyi yoldur. Bunun iki önemli yararı vardır: İlki, öğrenciler hangi yaşta olurlarsa olsunlar bir ders boyu arkadaşlarının ensesini seyretmekten hoşlanmaz. Öğrenciler daha çok ders dinleyen, soru soran ve cevap veren arkadaşları ile yüz yüze ilişkide bulunmak ister. İkinci olarak, öğrenci öğretmenin karşısında değil ancak yanında olmasından daha çok hoşlanır. Burada önemli olan husus çok resmi olmayan bir hava yaratılmasını sağlamaktır. Bu bakımdan öğrenci

öğretmenini pasif bir şekilde dinleyerek değil ancak öğretmeni ile konuşarak öğrenecektir. Bu iki hususu dikkate alan bir öğretmenin öğrencilerin, kendisini mümkün olan en iyi şekilde görmesini sağlayacak şekilde oturmasına özen göstermesi gerekmektedir (Küçükahmet, 2001). Burada unutulmaması gereken nokta öğrencilerin çevreleri ile etkileşim içinde iken daha iyi öğrendikleridir. Bu bakımdan öğretmen öğrencilerini sınıf içinde çevre ile en iyi etkileşecekleri şekilde oturtmalıdır (Güven ve Karataş, 2004).

Sınıf içinde bir oturma düzeni oluşturulurken öğrencilerin kendi oturacakları yere kendilerinin karar vermesi pek de uygun olmamaktadır. Bu, zaman geçtikçe öğrencinin dikkat ile ilgili problemler yaşamasına sebep olmaktadır. Bu bakımdan öğrencilerin oturma düzenini ve konumunu kontrol etmelidir. Öğrencinin oturma yeri belirlenirken onun da görüşü alınmalı ancak yine de son karar öğretmen tarafından verilmelidir. Sınıf içinde belli bir oturma düzeni oluşturulurken öğretmenin dikkat etmesi gereken bir husus başarılı öğrencilerin ön sıralara ve başarısız öğrencilerin de arka sıralara oturtulmamalarıdır. Bu tip bir yerleştirme pek de iyi neticeler doğurmayacaktır. Bunu yerine öğretmen başarılı ve başarısız öğrencileri karışık olarak oturtmalıdır (Celep, 2004).

2.5.3. Sınıf İçindeki Fiziksel Değişkenler

Sınıf içinde yer alan bazı fiziksel değişkenler de öğretmen ve öğrenci arasında psikolojik engel oluşturabilir. Bu fiziksel değişkenlere örnek olarak sınıf içinde yer alan masa, dolap, diğer öğrenciler ve uzaklık verilebilir. Bu gibi faktörler sınıf içi iletişim ve etkileşimde önemli rol oynar. Bu fiziksel değişkenlere ek olarak şunlar da verilebilir: Sınıf içindeki öğrenci sayısı, duvar ve eşya renkleri, ışık, ısı, temizlik, gürültü düzeyleri, görünüm v.b. (Celep, 2004). Bu değişkenlerden bazılarının sınıf disiplini üzerindeki etkileri teker teker ele alınacaktır.

Öğrenciler özellikle eğitimlerinin ilk aşamalarında öğretmenlerinin yardımına çok büyük oranda gereksinim duyar. Bu bakımdan ilköğretim okullarındaki sınıflarda öğrenci sayısı daha az tutulmalıdır. Öğrenci sayısını az olduğu sınıflarda daha fazla sayıda öğretim yöntemi uygulanabilir. Kalabalık olmayan sınıflar öğretmenlere birçok faydalar ve kolaylıklar sağlar. Bu tip sınıflarda öğretmenler ek zaman kullanabilir, daha

az kaynakla yetinebilir, öğrencilere daha fazla zaman ayırabilir, öğrencilerin gelişimlerini daha yakından ve kolaylıkla takip edebilir ve sınıfı daha etkili yönetebilir (Celep, 2004).

Sınıf, içinde rahatlıkla oturulabilecek ve görülebilecek şekilde aydınlık olmalıdır. Sınıf içi aydınlığın az ya da çok olması öğretmen ve öğrenci açısından problemler yaratır, örneğin gözü yorar, dikkatsizlik, sinirlilik ve edim düşüklüğüne yol açar. Sınıf içinde ışık doğrudan değil ancak dolaylı olarak gelmelidir ve doğal aydınlatma yolları kullanılmalıdır. Bu bakımdan pencerelerin alanı güneş ışığından yeteri kadar yararlanmaya uygun olarak tasarlanmış olmalıdır (Celep, 2004).

Sınıf içinde renklerin kullanımı da öğrenim üzerinde etkili olan bir faktördür. Bu bakımdan kullanılacak renkler uygun biçimde seçilmelidir. Renklerin başarı ve tutum üzerinde pek fazla etkileri olmamakla birlikte duygular ve edim üzerinde etkili oldukları bulgulanmıştır. Okul ve sınıf içinde renk kullanımı öğrencilere ve mekanların kullanılış amaçlarına göre değişmektedir (Celep, 2004).

2.5.4. Öğretmenin Konuşmasının Etkinliği

Öğretmenler görevleri gereği derslerde çok konuşurlar ancak bu konuşmaların ancak belli bir kesimi öğrencilerin dikkatlerini çeker. Bunun en önemli sebebi insanların dikkat sınırlarının düşük olmasıdır. Örnek olarak bir yetişkinin dikkat sınırı 15 dakika kadardır. Bu rakam okul çocukları için daha da azdır.

Derslerde kendilerini dinletmek isteyen öğretmenlerin monoton bir konuşma stili uygulamaktan kaçınmaları gerekmektedir. Öğretmen temiz bir sese sahip olmalı ve sesi sınıfta bulunan herkese ulaşabilmelidir. Bundan başka öğretmen konuşurken kullanacağı kelimelere de dikkat etmeli ve kelimelerini anlaşılır kelimelerden seçmelidir (Küçükahmet, 2001).

2.5.5. Öğretmenin Öğrencilere Örnek Olması

Görgü, sınıf içinde eğitsel amaçlara ulaşmanın önemli yollarından biridir. Öğrenci davranışlarını en yakınındaki öğretmenin davranışlarına bakarak belirler ve değiştirir. Bu bakımdan öğretmenin her davranışı ile öğrenciye model olması gerekmektedir.

Öğrenci giyimden yürüyüşe ve konuşmaya kadar her davranışta kendisine öğretmeni örnek almaya yatkınlık gösterir. Bu durum ise öğretmenin davranışlarına sürekli olarak özen göstermesini gerektirir. Ayrıca öğretmen dersine bağlı olmalıdır çünkü öğrenciler onun bu özelliğini de kendilerine model olarak alacaktır.

Öğrencinin bu şekilde öğretmeni örnek almaya yatkın olması öğretmenin her konuda davranışlarına dikkat etmesini gerektirmektedir. Bu bakımdan öğretmenin söyledikleri ile yaptıkları uyumlu olmalıdır. Örnek olarak sigara içen bir öğretmenin öğrencilerine sigara içmemeleri konusunda öğüt vermesi bir çelişki yaratabilir.

Ayrıca öğretmenin örnek davranışları öğrencilerin öğrendiklerini de pekiştirmelerine yardımcı olur. Örnek olarak burnunu mendille silmeyen bir öğrenciye burnunu mendille silmesini söyleyen ve bunu kendisi de yapan bir öğretmen öğrencisinin davranışını pekiştirmektedir (Başar, 1999).

2.5.6. Sınıfta Güç İlişkisi

Öğretmen sınıf ortamının oluşturulmasında öğrencileri ile işbirliği yapmalıdır. Sınıf içinde öğretmen ve öğrencilerin koca bir ders süresi boyunca birlikte olmaları gerekmektedir. Bu süre boyunca öğretmen ve öğrencinin ilişkilerinde dikkatli, hoşgörülü ve barış içinde olmaları gerekmektedir. Öğretmen sınıf içinde gücünü kullanırken öğrencilerle ilişkisini koparan davranışlardan kaçınmalıdır. Ayrıca öğretmen sınıf içinde öğrencilerden daha güçlü olduğunu unutmamalıdır. Ancak sınıf içinde başarı öğrencilerin istek ve işbirliklerine bağlıdır. Bu bakımdan öğretmen sınıf içinde gücünü kullanırken öğrencilerle açık, dürüst ve içten ilişkiler kurmaya özen göstermelidir. Öğretmen yetkeci ve savunmacı olmadan öğrencilerini ilgi ile dinlemeli ve kazanan-kaybeden çatışmasına girmemeli, öğrencilerine karşı saygılı olmalı ve bazen lider bazen ise üye konumunda olmalıdır (Başar, 1999).

2.5.7. Sınıfta Demokratik Ortam

Öğretmenin sınıfta sahip olduğu güç ile ilgili özellikler onu bazı durumlarda gücünü paylaşmaya ve demokratik bir ortam oluşturmaya götürür. Buna göre sınıf kendini yönetir. Ancak demokrasi azınlığın çoğunluğu yönetmesi değildir. Bu durumda

herhangi bir demokratik ortam oluşamaz. Demokraside azınlıkta kalanların da görüşleri dinlenir ve tartışma-uzlaşma-anlaşma-inandırma yöntemleri kullanılır. Bu bakımdan demokrasi sınıfta da bu şekilde işlemelidir.

Öğrenciler sınıfta kuralların dışına çıkılmaması koşulu ile kendilerini yönetme fırsatı bulmalıdır. Öğretmen, öğrencileri etkilemek için onlara informal akran güç yapısını kullanmalıdır. Bu ise yetki ve sorumlulukların öğrencilerle paylaşılması ile gerçekleşir. Sınıf içinde belli bir demokratik güç dengesi oluştuğunda bu sınıf olaylarına bir kişinin egemen olmasını engeller.

Bu tip durumlarda sınıf için etkinliklerden ve kendilerinin ve başkalarının davranışlarından sorumlu olan öğrenciler daha dikkatli davranacaktır. Öğrencilerin evde, okulda ve sınıfta demokratik bir ortamda yaşamaları çok önemlidir. Demokratik bir ortamda öğretmen ne otoriterdir ne de serbest bırakmacı. Öğrenciler sınıf kurallarının belirlenmesinde söz hakkına sahip olmalıdır (Başar, 1999).

Demokratik bir ortamda bulunmak çocukların özsaygılarını artırmaktadır. Ayrıca çocukların demokratik ortamlarda bulunmaları onların zeka düzeyleri üzerinde de olumlu etkilerde bulunmaktadır. Demokratik bir ortam çocuğa özgürlük sağlamaktadır. Çocukların duygusal gelişimini desteklemekte ve meraklarını kamçulamaktadır. Demokratik ailelerin çocukları sabırlı, meraklı, planlı, hayal güçleri ve yaratma yetenekleri yüksek öğrenciler olmaktadır. Bu tür öğrenciler genel olarak okulda lider konumda, uyumlu ve daha olgun olmaktadır (Gordon, 2001). Buna göre çocuğa hem evde hem de sınıf içinde demokratik bir ortamın sağlanması önemlidir. Demokratik bir ortam çocukların daha sağlıklı ve daha disiplinli bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktadır. Buna göre ilişkilerde güç kullanılması toplum içinde akıl ve ruh sağlığı sorunlarının ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Öte taraftan demokratik bir ortamda yetişen ve eğitim gören çocuklar gizil güçlerine dayalı tüm yeteneklerini ortaya çıkartabilmektedir. Demokratik ortamlarda çocuklar öğretmenler ve diğer yetişkinler tarafından daha az aşağılanmaktadır. Bu tür ailelerde ve sınıflarda hiçbir ceza türüne yer verilmemektedir. Bu bakımdan çocuklar daha az strese girmekte ve daha az hastalık çekmektedir. Çocukta stresin ana sebebi cezalardır. Bu cezalar ortadan kalkınca stres de kendiliğinden ortadan kalkmaktadır.

Sınıf ve okulda demokratik bir ortamın kurulması ile birlikte veliler de çocuklarının eğitiminde söz sahibi olmaktadır. Bu bakımdan birçok okul artık çeşitli konulardaki karar verme süreçlerine velileri de dahil etmektedir. Ancak bu gelişmeler daha çok yakın zamanlarda oluşmaya başlamıştır ve son 30 sene içinde zorlayıcı tipte disiplinden demokratik bir okul ortamına geçilmiştir. Bu değişmeden önce ise okulda ve sınıfta esas olarak okul yöneticileri ve öğretmenler söz sahibi idiler. Veliler ise bu otorite yapısı içinde yer almamaktaydı ve daha ziyade çocuklarının cezalandırılmasına katılmaktaydı. Okulda öğretmenler ve okul yönetimi velilerin yerlerini almaktaydı ve çocuğa bu yönde cezalar verilmekte ve bu yönde davranılmaktaydı. Ancak günümüzde velilerin ve öğrencilerin haklarında önemli oranlarda artış olmuştur ve bu bakımdan veliler ve öğrenciler eğitimde daha fazla söz sahibi olmuştur (Coombs-Richardson ve Meisgeier, 2001).

Okulda ve sınıfta demokratik bir ortamın sağlanmasında en önemli unsur öğrenci haklarına riayet etmektedir. Ancak öncelikle öğrencilerin okulda ne gibi temel haklara sahip olduğunun bilinmesi gerekmektedir. Öğrencilerin sahip oldukları haklardan bazıları şu şekilde sıralanabilir (Celep, 2004):

- Öğretmenlerden ve akranlarından saygı görme ve gösterme,
- Tercih ettiği adla çağırılma ve akranlarını adıyla çağırma,
- Başarısız olma ve başarıma,
- Dürüst adil ve başarılı öğretim görme,
- Dolaysız ve açık biçimde iletişim kurma,
- Duygusal, fiziksel, toplumsal, entelektüel, yaratıcı ve cinsel güvenliğe sahip olma,
- Haklarını koruyan toplumsal yapıları isteme ve bunların gereklerine uyma,
- Hakları öğretmenleri ya da arkadaşları tarafından tehdit edildiğinde, yardım isteme ve onların hakkını tehdit etmeme,
- Kişisel, kişilerarası ya da eğitimsel zorluklar yaşandığında, yardım isteme ve yardım etme,
- Öğrencilerin tümünü içine alan, onlara eşit değer veren ve süreklilik gösteren bir okul iklimine sahip olma,
- Akademik ve toplumsal alanlarda bireysel başarı olanakları elde etme,

- Her öğrenciye uygun düzenli bir öğretim sürecinin planlanması ve sağlanması,
- Her öğrencinin, öğrenme gereksinimi ve işin karmaşıklığı dikkate alınarak, ödev veya sınıf düzeyinde zaman çizelgesi oluşturma,
- Öğretime başlamadan önce, öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyini değerlendiren bir sistem oluşturma,
- Her türlü şiddete karşı önlem alınmış sağlıklı bir okul ortamına sahip olmaktır.

2.5.8. Öğrencilerin İhtiyaçları

Bir öğretmenin sınıf içinde öğretimde disiplini sağlaması için bazı temel öğrenci ihtiyaçlarına cevap vermesi gerekmektedir. Bu öğrenci ihtiyaçları ise şu şekilde sıralanabilir (Canter ve Canter, 2001):

Öğrencilerin Sizin Davranışsal Beklentilerinizi Bilmeye İhtiyaçları Vardır:

Öğrenciler her bir durumda öğretmenin onlardan nasıl davranmaları beklediğini tahmin edemez. Bu bakımdan eğer öğretmen öğretim disiplini konusunda başarılı olacaksa öğrencilere onlardan ne beklediğini tam olarak bildirmelidir.

Öğrencilerin Sorumlu Davranışı Öğrenmeye İhtiyaçları Vardır:

Öğrencilere onlardan ne beklediğinizi söylemek yeterli değildir. Buna ek olarak öğrencilerin öğretmenin onlara sorumlu davranışı öğretmesine ihtiyaçları vardır. Gerçek başarı ve öz-saygı artışı öğrencilere onlardan beklenen davranışı ve nasıl bu şekilde davranmaları gerektiği öğretildiğinde gerçekleşir.

Öğrencilerin Sınırlara İhtiyacı Vardır:

Öğrenciler öğretmenin isteklerine ve beklentilerine uymadıklarında neler olacağını bilmelidir. Öğrencilere davranışları konusunda gerekli sınırlar belli edilmediği sürece onlar kendi istedikleri ve belirledikleri şekilde davranacaktır.

Öğrencilerin olumlu tanınmaya ve desteğe ihtiyaçları vardır:

Öğrencilerin, olumlu bir şekilde davrandıklarında bunun öğretmen tarafından değerlendirileceğini ve destekleneceğini bilmeleri gerekmektedir. Karşılıklı güven ve saygı öğrenciler öğretmenlerinden dürüst ve tutarlı geri besleme

aldıklarında mümkün olur. Bunun karşılığında ise öğrenciler dürüst biçimde çalışacaktır.

2.5.9. Sınıf İçinde Bir Disiplin Planı Kullanmanın Avantajları

Sınıf içinde belli bir disiplin planı uygulanmasının sağladığı çok önemli avantajlar bulunmaktadır. İlk olarak bu tür bir plan öğrenci davranışlarının yönetimin daha da tutarlı bir biçimde yönetilmesini kolaylaştıracaktır. Belli bir planı olmayan bir öğretmen öğrencilere karşı davranışlarında sürekli farklı seçimler yapmak zorunda kalacaktır. Ancak bu tür tepkiler daha çok keyfi, tutarsız ve duygusal olmaktadır. Bu ise bu tepkilerin etkisiz ve verimsiz sonuçlar doğurmasına sebep olmaktadır. Ancak öğretmenin belli kuralları olan bir disiplin planı olursa öğretmen bu sayede kendisini olan olayların dışında tutabilecek ve daha tutarlı tepkiler verebilecektir. Bunun aksine öğretmen problemleri duygusal olarak daha az etkilenecek ve durumu daha hızlı ve daha olumlu bir şekilde çözecektir. Ancak belli bir planı olmayan öğretmenler genel olarak öğrenci problemleri ile uğraşmakta ve etkisiz kalmaktadır. Bir plan ayrıca kendi kendini yönetmenin öğretilmesi için de belli bir dayanak sağlamaktadır (Canter ve Canter, 2001).

Sınıf içinde belli bir disiplin planının varolması öğretmenin öğrencilerle tutarlı ve adaletli bir biçimde ilgilenmesine de sebep olacaktır. Belli bir planı olmayan öğretmenler istenmeyen hareketlerden ziyade öğrencilere tepki gösterir. Bu tür öğretmenlerin düzeltici eylemleri daha ziyade keyfi olmakta ve öğrencinin olumsuz davranışta bulunma tarihçesine dayanmaktadır. Ancak her öğrencinin adaletli ve tutarlı bir biçimde davranılmaya hakkı vardır. Buna göre öğrenciler sınıfta olumsuz bir davranış ortaya çıktığında ve kurallar çiğnendiğinde uygun bir düzeltici eylemde bulunulacağını bilmelidir.

Öğretmenin belli bir disiplin planına sahip olması ebeveynlerin de öğretmene olan desteğini artıracaktır. Buna göre öğretmenin eşitlikçi, adil ve düzenli bir disiplin planı olduğundan haberdar olan ebeveynler öğretmene yönelik desteklerini artıracaktır.

Bundan başka öğretmenin belli ve düzenli bir disiplin planı olması onun öğrencileri doğru biçimde yönetme konusunda istekli olduğunun bir göstergesidir. Bu ise

öğretmene yönelik idareci desteğini artıracaktır. Öğretmenin bu tür bir planı olduğunu bilen okul müdürü ve diğer idareciler öğretmeni daha fazla destekleyecektir (Canter ve Canter, 2001).

2.5.10. Farklı Psikolojik Tipler ve Disiplin

Birçok okul personeli tüm öğrenciler için tek tipte bir okul disiplini programı belirleme ve uygulama amacındadır. Buna göre okul her öğrenci için tutarlı bir disiplin programı ve planına sahip olacaktır. Bu tür çabalar sosyal olarak becerikli davranışın gelişmesine elverişli olumlu bir okul ikliminin hazırlanmasında önemlidir. Ancak yine de her bir öğrenciye aynı şekilde disiplin programlarının uygulanması belli zorluklar teşkil etmektedir. İlk olarak öğrencilerin farklı tiplerde kişilikleri bulunmaktadır ve bu öğrenciler olaylara ve kurallara farklı tepkiler vermektedir (Van Acker, 2002).

Disiplin problemleri genel olarak öğrenci ve öğretmen arasında güçlü ancak zıt tercihler ortaya çıktığında meydana gelmektedir. Öğretmenler bu tip durumlarda daha çok hissetme ve yargılama yetilerini kullanmaktadır. Ancak farklı psikolojik tiplere ve farklı psikolojik kişiliklere sahip bireyler arasında farklı öncelikleri, tercihleri ve tutumları anlamak takım kurmak, ailedeki çatışmaları halletmek ve sınıf içindeki disiplin problemlerini halletmek bakımından önemlidir. Bu tür bir anlayış ayrıca öğretim stratejilerinin ve davranış yönetimlerinin seçimi, planlanması ve yürütülmesinde önemlidir. Burada vurgulanması gereken nokta eğitimde tüm olumsuz olayların ve yaşantıların engellenmesinin hedeflenmediğidir. Bu ne mümkündür ne de istenir bir durumdur. Asıl olarak hedeflenen şey ise öğrencilere başarılı olacakları kadar davranışsal çeşitlilik sağlamaktır. Öğrencilere ayrıca öğretmenlerinin ve diğer arkadaşlarının farklılıkları ile daha uyumlu olmaları öğretilir. Farklı tipte davranışsal yapıya ve psikolojiye sahip bireylerle daha uyumlu olarak çalışmayı öğrenebilir (Coombs-Richardson ve Meisgeier, 2001).

Bu bakımdan çocukları düzenlemelerin kendileri aleyhine olumsuz bir çevre inşa ettikleri bir ortamda yaptığı hatalardan dolayı suçlamak mümkün olmamaktadır. Ya da yine çocukları kendi öğrenme stillerine karşıt olan stillerde ve yöntemlerle öğrenmeye mahkum etmek de mümkün değildir. Bu tür ortamlarda çocukların başarıları düşecek ve sınıf içi disiplin sorunlarında artış gözlenecektir. Bu şekilde davranmak çok ağır

miktarda çalışmayı gerektirir, başarı olasılığı düşüktür ve ahlak dışı olabilir. Bu bakımdan sınıf içinde öğrencileri anlamsız kurallara ve düzenlemeler uymaya zorlamak yerine onlara uygun düzenlemeler ve kurallar getirmek daha olumludur (Coombs-Richardson ve Meisgeier, 2001).

2.5.11. Disiplin ve Öğretmenin Tutumu

Öğretmenin sınıfa ilk sefer girişinde öğrenciler üzerinde bıraktığı izlenimin daha sonra öğrencilerle arasında kurulacak ilişkiler açısından büyük önemi vardır. Bu bakımdan öğretmenin ilk olarak konusuna çok iyi biçimde hazırlanması gerekmektedir. Öğretmen öğrencilerine iyi bir bilimsel yeterliliğe sahip olduğunu gösterirse öğrencilerin ona duyduğu saygı ve güven artacaktır. Ancak öğretmen öğrencilerin sorduğu sorular karşısında yetersiz cevaplar veriyorsa bu durumda öğrencinin öğretmene duyduğu güven azalacaktır. Öğretmen sınıftaki ilk günlerinde aşırı serbest ve aşırı baskıcı yönetim biçimleri arasında bir tutum izlemelidir.

Öğretmen öğrencilerin sınıf içi davranışlarını yönetirken bazı kurallara uymalıdır. İlk olarak öğretmen öğrencilerin ilgi ve gereksinimlerini önceden tahmin etmelidir. Bunu yapan bir öğretmen öğrencilerin ilgi ve gereksinimlerine uygun olarak davranır ve sorunlu davranışların oluşmasına izin vermez. Öğretmen öğrencinin dikkatini uygun olmayan davranışlardan başka bir şey üzerine çekmelidir. Yine öğretmen kabul görmeyen bir etkinliği sürdürerek öğrencinin dikkatini kabul gören bir etkinliğe çekmelidir. Son olarak öğretmen istenmeyen davranışta bulunan öğrencinin kendisine, ya da bir başkasına zarar vermesine mani olmak amacı ile onun davranışlarına belli sınırlar koymalıdır (Ada ve Çetin, 2002).

Öğretmenin sınıf içinde çeşitli düzenlemeler yaparken uyması gereken bazı davranış prensipleri bulunmaktadır. İlk olarak öğretmen her ders ve her etkinlik için ayrı sosyal düzen kuralları belirlemelidir. Örnek olarak bir tartışma için geçerli olan kurallar bir sunum için geçerli olan kurallardan farklıdır. Öğretmen öğrencileri ile sosyal ilişkiler kurarken çabuk davranmalı, öğrencilerin bireysel özelliklerini öğrenmeli ve ortak etkinliklere bir an önce başlamalıdır. Öğretmen özellikle öğrencilerin kuralları anlamasına dikkat etmelidir. Bu bakımdan önemli kurallar için daha fazla açıklama getirilmelidir. Kurallar uygulanırken ölçülü olunmalı ve basit hatalara sert tepkiler

verilmemelidir. Yine öğretmen dersi organize ederken disiplinsizliğe meydan vermemelidir. Ders anlatırken farklı metotlardan yararlanmalı ve öğrencilerin sıkılmalarını engellemelidir. Öğretmen kendiliğinden disiplinli olmalıdır ve öğrencilerin de böyle olmasını sağlamalıdır. Ayrıca belli bir sınıfta ders veren bir öğretmen yine aynı sınıfta ders veren diğer öğretmenlerle de görüşüp bilgi almalıdır (Ada ve Çetin, 2002).

2.5.12. Öğretmenin Özellikleri ve Disiplin

Ne kadar uğraşırlarsa uğraşınlar yine de bazı öğretmenlerin disiplin problemleri olmaktadır. Öğretmenler öğretim süreci içinde kişiliklerini belirleyen bazı özellikler geliştirmiştir. Bu kişilik özelliklerinden bazıları öğrenciler tarafından çabucak benimsenmiş diğer bazıları ise çabucak reddedilmiştir.

İlk olarak öğretmenin gençlerle ve genç yetişkinlerle çalışmada gösterdiği güven eksikliği üzerinde durmak gerekmektedir. Öğretmen kendisini bu yönde geliştirmeye çalışmalı ve öğretmen öğrenci iletişimi engelleyecek savunma mekanizmalarına daha az başvurmalıdır. Bir diğer konu ise öğretmenin dış görünüşüdür ve bu da zaman zaman problem yaratabilir. Örnek olarak kıyafet eksikliği ve zayıf kişisel sağlık alışkanlıkları saygı eksikliği ve başka disiplin problemlerine yol açmaktadır. Bu bakımdan eğer öğretmenin kişisel görünüşü ile ilgili problemleri bulunuyorsa çabucak bunların üstesinden gelmelidir.

Öğretmenin öğrencilerden gerçek dışı eğitimsel beklentileri olması da disiplin problemlerinin ortaya çıkmasına sebep olur. Öğretmen öncelikle sınıf içindeki kuralların ve aktivitelerin zorluğunu araştırmalıdır. Ayrıca çeşitli öğrenci problemlerinin her zaman ortaya çıkabileceğini göz ardı etmemelidir.

Bir öğretmen hiçbir öğrencisini utandırmaya çalışmamalıdır. Bu tip davranışlarda bulunmak öğretmene sınıf içinde saygı kazandırmayacak aksine öğretmene duyulan saygının azalmasına sebep olacaktır. Bu bakımdan öğretmen kendisine nasıl davranılmasını istiyorsa öğrencilerine de o şekilde davranmalıdır. Yine öğretmen bazı öğrencilerle iletişim kurmanın zor olduğunu aklından çıkarmamalı ve bu şekilde davranmalıdır.

Öğretmen sınıf içinde daha önemli konular dururken daha az önemi olan konulara odaklanmamalıdır. Örnek olarak öğretmen sınıf içinde sakız çiğnemeyi bir laboratuarda gözlük takmamakla eş tutmamalıdır. Son olarak da öğretmen sınıf içinde sağduyulu davranmayı öğrenmelidir (Ada ve Çetin, 2002).

2.6. OKULDA DİSİPLİN

Sınıf, içinde yer aldığı okulun bir parçasıdır. Bu bakımdan okulun fiziksel ve psikolojik yapısı, sınıf disiplinini etkiler. Okul ve sınıfın birbirinden ayrı düşünülmemeyecek nitelikleri bulunmaktadır. Okulda egemen olan yönetim anlayışı ve bu anlayışın temelini oluşturan örgüt kültürü, sınıf disiplinine de yansır. Okul içinde bir disiplin programı uygulamak için öncelikle okul yöneticilerinin okulda ve sınıfta halihazırda uygulanmakta olan disiplin programlarını ve okulda meydana gelmiş olan disiplin vakalarını iyice gözden geçirmeleri gerekmektedir (Van Acker , 2002).

Okulda egemen olan yönetim anlayışı bir dizi değişkenin etkileşimi ile oluşur. Bu değişkenler şunlardır: yöneticileri, öğretmenleri, öğrencileri ve okul personelinin tutumları, okulun içinde bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik yapısı, fiziksel ortamın özellikleri, politika ve prosedürlerin niteliği vb. Öğretmenler okul yönetiminde önemli bir etkidir. Bu sebeple yönetimin öğretmenlerin moral ve iş doyumlarını gözetmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin beklenti ve gereksinimlerinin karşılanabilmesi, öğretmenler kurulunun yönetsel etkinliğinin artırılmasına bağlıdır. Nihai olarak sınıf yönetimi, okul yönetiminden bağımsız düşünülemez. Bunun sebebi sınıf yönetimini etkileyen kararların önemli bir kısmının okul yönetimince alınmıyor olmasıdır (Aydın, 1999).

Okul toplumdaki bireylerin eğitilmesi işlevini üstlenen kurumların ortak adıdır. Okullarda öğrencilere toplumsal ve bireysel ihtiyaçlar doğrultusunda önceden hazırlanmış programlarla istendik davranışlar yerleştirilmeye çalışılır. Okullar kontrollü birer ortamdır ve organize bir kurum olarak kendine has bir kültüre sahiptir. Okul da tıpkı aile gibi toplumun yetişkin otoritesini temsil eder. Okul yerleşmiş kuralları ile biçimlenmiştir (Van Acker, 2002).

Okul ayrıca bir cemaat olarak da görülür ve sürekli bir topluluk olarak değerlendirilmiştir. Ancak bazı farklı bakış açılarına göre okul karmaşık bir toplum olarak görülmüştür. Okulun işlevi çocukların yetişkinliğe hazırlanmasıdır. Öte taraftan okul ayrıca bir bürokrasi modeli olarak görülmüş ve okulda işlevsel bir iş bölümü ile hiyerarşik bir sıralamanın bulunduğu belirtilmiştir. Okulun teşkilat yapısı bir piramide benzetilebilir. Bu piramit içinde en yetkili kimse okul müdürüdür. Müdür rol hiyerarşisinin üstünde bulunur ve okul sisteminin başkanıdır. Müdür okulun iç ve dış ilişkilerini düzenler. Burada iç ilişkiler öğretim programının düzenlenmesine ilişkin çalışmaları ve öğretmen ve öğrencilerle ilgili çeşitli çalışmaların yapılmasını içermektedir. Dış ilişkiler ise okul dışındaki sosyal gruplarla ilişkilerdir. Müdürün arabulucu ve uzlaştırıcı bir rolü vardır. Yine müdür okulun amaçlarına ulaşması için gereken insan ve maddi kaynakların en verimli biçimde kullanılmasından sorumludur. Yöneticinin esas görevi eğitim programlarında yer alan amaçlara uygun olarak yaşamaktır.

Okul yöneticisi bu görevini yerine getirirken öğretmen, eğitim uzmanı, müstahdem vb. insan gücü ile; bina, araç, gereç, para gibi maddi kaynaklardan yararlanır. Eğitim yöneticilerinin temel görevleri benzer olmakla birlikte ülkemizde bu görevler yönetmelikle belirlenmiştir. Bu görevler şu şekilde özetlenebilirler (Van Acker , 2002):

1. Okulu müdür yönetir. Müdür, meslektaşlarına ve öğrencilere örnek olacak şekilde hareket etmeli ve okul elemanları ile iş birliği yapmalıdır.
2. Müdür; kanun, yönetmelik ve emirlerin sınırları içinde okulun bütün işlerini çevirmeye, düzene koymaya ve denetlemeye yetkilidir.
3. Müdür, öğretim işlerini herhangi bir aksamaya meydan vermeden yürütür.
4. Müdür okulun eğitim ve disiplin işlerini düzenler, okulu öğrencilerin çalışacakları, dersleriyle ilgili araştırma yapacakları, boş vakitlerini iyi kullanacakları bir kurum durumuna getirecek tedbirleri alır.
5. Müdür genel yönetim işleriyle memur, öğretmen ve görevlilerle ilgili atamalardan sorumludur.

Okul disiplininin amacı; okul cemiyeti içinde yaşayan öğrencilerin sosyalleşmelerini sağlamak ve bu öğrencilere doğru düşünme ve değerlendirme ölçülerinin kontrolü altında hareket etme alışkanlığı kazandırmaktır. Bu amacın gerçekleştirilmesi içinse önceden seçilmiş ve belirtilmiş bazı değer yargılarının ölçü olarak kullanılmasını bekler. Bu isteğin yerine getirilmesi ile okul öğrencilere çeşitli şekillerde hizmet eder: onların vakit ve imkanlarının öğretim amaçları doğrultusunda belli bir düzen içinde kullanılmasına, birbirlerinin hakları ile hürriyetlerine saygı göstererek çalışma alışkanlığı kazanmalarına, vazife ve mesuliyet şuurunu içinde kendi kendilerini idare etmelerine ve bunun neticesinde kişilerin karakter ve kişiliklerinin eğitimine yardım eder. Bunlar okul içinde bir disiplin uygulanmasının amaçlarıdır.

Okulda disiplin uygulanırken çocuk psikolojisinin gereklerine uyan davranışları gerçekleştirmek gerekmektedir. Bu bakımdan çocuğu çalıştırmak, işe yöneltmek ve ona rehberlik etmek disiplin sağlamada etkili yöntemlerdir. Burada çocuğun iradesinin gelişimine ve kendi kendinin denetimini almasına önem verilmelidir. Bu bakımdan çocuk bencillikten kurtarılmalı ve düzenli çalışmaya alıştırmalıdır. Öğretmen öğrencileri ile ilişki kurarken tatlı sert yöntemler kullanılmalı ve otorite ile sevgiyi birleştirmelidir. Öğrencilerin büyük bir kısmı okul içinde kendilerinden beklenen sosyal davranışları sergilemekte güçlük çekmeyecektir. Ancak bir kısım öğrenci kendilerinden beklenen sosyal davranışı gösteremeyecektir. Bu tip öğrenciler görmezden gelinebilir ya da daha da kötüsü diğer öğrencilerin alaylarına, aşağı görmelerine maruz kalabilir (Van Acker , 2002).

Okulda disiplin sağlamaya yardımcı bazı faktörler bulunmaktadır ve bunlar şu şekilde sıralanabilir (Küçükahmet, 2001):

2.6.1. Uygun Bir Eğitim Programı

Eğitim programı öğrencinin amaçlarına, isteklerine ve geçmiş bilgilerine uygun olarak hazırlanmalıdır. Ancak bu şekilde hazırlanmış olan bir program öğrencinin ilgisini çekecektir.

2.6.2. İyi Bir Rehberlik Sistemi

İyi bir rehberlik sistemi kurularak sorunlar ortaya çımadan gerekli önlemler alınıp gerekli işlemler yapılabilecektir. Öğrenci kendisinin ruh sağlığı ile ilgilenildiğinin farkında olursa ilgililere yardımcı olacak ve okul çalışmalarına katılma konusunda daha istekli olacaktır.

2.6.3. Etkin Veli Okul İlişkisi

Veliler ve öğrenciler okulda en iyisinin ve doğrusunun yapıldığına inandıkları sürece okul çalışmalarını destekleyecektir. Eğer okul aile birlikleri çalışmalarını olumlu yönde yürütürlerse disiplin sorunları daha az ortaya çıkar. Okulda kazandırılan bilgi ve beceriler aile ortamında izlenmeli ve aile içindeki eğitim okul eğitimi ile tutarlı olmalıdır. Bu sayede hem okulun hem de öğrencinin başarısı artacaktır. Okul ile aile arasındaki işbirliğine özellikle okula uyum sorunları yaşayan öğrencilerin sorunlarına çözüm getirmek için gerek duyulmaktadır.

Öğrenciler okulda mümkün olduğu kadar serbest etkinliklere ve kendi kendilerini yönetmeye yönlendirilmeli ve öğretim yöntemi olarak da yaparak ve yaşayarak öğrenme tercih edilmelidir (Küçükahmet, 2001).

2.6.4. Okul Binasının Etkin Kullanımı

Okul binalarının ve okul içindeki görsel ve işitsel araçların kullanım biçiminin okul içindeki disiplin üzerinde çok önemli etkileri bulunmaktadır. Örnek olarak, karanlık bir binada elektrikten tasarruf amacı ile ışıkların yakılmaması ciddi disiplin sorunlarının ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Öğrenciler, içinde eğitim gördükleri binadan hoşnut olurlarsa daha fazla disiplinli olacaktır. Bu bakımdan aydınlık ve ferah koridorları olan bir okul binası öğrencileri her zaman rahatlatacaktır. Okul binasının diğer farklı özelliklerinin de öğrencilerin disiplinleri üzerinde olumlu ya da olumsuz bir etkisi olacaktır.

Okulda bulunan bazı araç ve gereçler öğrencilerde onları bozma eğilimi yaratabilir. Örnek olarak, duvara yaslanmış kırık bir torna tezgahının yanından geçen öğrencilerden bazıları tezgah nasılsa kırık diye tezgahın başka yerlerini kurcalayacaklardır ya da

badanası dökülmüş bir duvardaki dökük yerleri büyütecektir. Bu bakımdan öğrencilerin okuldaki kırık dökük eşyaları görmelerine fırsat verilmemelidir (Küçükahmet, 1998).

2.6.5. Okulda Başarıyı Artırmak

Okulda ve sınıf içinde disiplini artırıcı olarak uygulanacak en kolay ve en sık olarak uygulanan yöntemlerden bir tanesi de okul içinde tüm öğrencilerin akademik başarısını artırmaktır. Öğrencilerin birçoğu kendilerine daha becerili ve daha başarılı olma yönünde yardım eden birine karşı isyan etmez. Öğretmenler ve yöneticiler öğrencilerin başarısını yakından takip etmelidir. Özellikle belli bir performans düşüklüğü ve akademik başarısızlık gösteren öğrenciler yakından takip edilmeli ve başarıları çok düşük olmadan önlem alınmalıdır. Bu tip öğrencilere ek akademik yardım sağlanmalıdır.

Bunlardan başka yöneticiler öğretmenleri öğrencilerinin öğrenme alışkanlıkları konusunda bilgilendirmelidir ve öğretmenlerde öğrencilerin bu özelliklerini ciddi bir biçimde dikkate almalıdır. Öğretmenler öğrenciler için dersler hazırlarken öğrencilerin bu özelliklerini dikkate almalıdır (Van Acker , 2002).

2.6.6. Okulda Akademik İyileştirmeyi Sağlamak

Okulda disiplini artırıcı önemli etmenlerden birisi de okul içinde akademik iyileştirmeyi sağlamaktır. Bu sayede öğrencilerin de akademik başarıları artırılmış olacaktır. Okullarda genellikle akademik başarıyı ve akademik mükemmelliği artırmak için birçok farklı program uygulanmaktadır. Ancak burada akademik iyileştirme genel olarak göz ardı edilmektedir. Bu duruma göre akademik açıdan başarılı olmayan birçok öğrenci mükemmelliğe ulaşamayacaktır ancak yine de her birinin iyileşme olanağı bulunmaktadır. Bu bakımdan okul içinde yöneticilerin öğrenci akademik iyileştirilmesi hususunda öğretmenlerle beraber çalışmaları gerekmektedir (Van Acker, 2002).

2.6.7. Öğrencilerin Sorumluluklarını Almalarına Yardım Etmek

Disiplin sağlamada önemli bir başka yol da öğrencilere kendi sorumluluklarını almanın öğretilmesidir. Bu durumda öğrenciler kendi sosyal eylemlerinin sorumluluğunu alacak ve kendileri hakkında olumlu bir imaja sahip olacaktır. Bunun yanı sıra öğrenciler

ayrıca bilişsel davranış, kendini destekleme, kendini gözleme, kendini yönetme ve problem çözme becerileri de kazanacaktır (Coombs-Richardson ve Meisgeier, 2001).

2.6.8. Farklı Çeşitlerde Öğretim Düzenlemeleri Yapılması

Öğrencilerin yeni ve farklı görevler üzerinde dikkatlerini toplamaları sanıldığından daha az olmaktadır. Öğrencinin dikkatini toplama süresi onun yaşı ile yakından alakalıdır. Birçok insan belli yeni şeyler öğrenirken dikkatlerini ancak geçici bir süre için toparlayabilmektedir. Buna göre sınıf içinde 30 ya da 40 dakika süre ile öğrencinin dikkatini toparlayarak dersi dinlemesini gerektiren sınıf düzenlemeleri bu bulguların gerisinde kalmıştır. Bu durumda ise çeşitli davranışsal problemler ortaya çıkmaktadır. Birçok ders öğretmenin öğrettiği yeni kuralları öğrenmeyi zorunlu kılmaktadır. Yapılan birçok çalışmada öğrencilerle farklı öğretim materyalleri üzerinden çalışmanın daha başarılı sonuçlar verdiğini göstermiştir (Coombs-Richardson ve Meisgeier, 2001).

2.6.9. İyi Performansla İyi Başarı Beklemek

Disiplin problemleri olan öğrenciler nadiren derslerinde başarılı olur. Bu bakımdan iyi davranış ve iyi başarı arasındaki ilişki o kadar barizdir ki görmezden gelinemez. Bu bakımdan denebilir ki iyi bir disiplin sağlamak için en iyi yol bir parça akademik başarıdır. Yine buna göre disiplin problemlerini engellemeye yönelik her türden çaba aynı zamanda iyi bir başarı yakalamaya yönelik de olmalıdır. Öğrenciler okulda belli bir akademik başarıya sahip olduklarında disiplin problemleri de azalacaktır. Bu tip bir durumda öğrencilerle konuşmak, durum hakkında mantıksal çıkarımlarda bulunmak ve öğrenciye olumlu destek sağlamak genellikle yeterli olabilecektir.

Ancak yine de bazı durumlarda notları çok yüksek olup da yine de çeşitli disiplin problemleri olan öğrenciler bulunmaktadır. Burada olan şey ise bu öğrencilerin tüm potansiyelleri ile öğrenemedikleridir. Bu tip öğrenciler sıkılmış, mutsuz, ya da kendilerinden başka birini tatmin etmek için çalışıyor olabilir. Bu öğrenciler başarılarının tadını çıkaramamaktadır. Bu tip durumlarda da yine öğretim düzenlemelerini değiştirmek gerekebilir. Yapılacak düzenleme değişiklikleri hakkında fikir alınabilecek en iyi kaynak da öğrencinin kendisi olabilir (Coombs-Richardson ve Meisgeier, 2001).

2.6.10. Olumlu Bir Tutum Benimsemek

Öğretmenlerin sorun yaratan öğrencilerle ilgilenirken olumlu bir tutum içinde olmaları önemlidir. Sınıf içinde oluşabilecek tek başarısızlık öğrencinin ki değildir. Öğrenciler sürekli olarak başarısız olurlarsa bu onlardaki öğrenme isteğini törpüleyecektir. Bu durum aynen öğretmen için de geçerlidir. Öğrencisinin olumsuz davranışlarında çok az iyileşme gören bir öğretmen de kendisini başarısız hisseder. Bu öğretmenler hayal kırıklığına uğramakta ve cesaretleri kırılmaktadır. Ancak yine de öğretmen ve öğrencilerin bu tip başarısızlıklardan yılmamaları ve olumlu bir tutum takınmak üzere kararlı olmaları gerekmektedir.

Öğretmenlerin olumsuz davranışlar içinde olan öğrencilerden vazgeçmemeleri gerekmektedir. Ancak farklı kişiliklerle uğraşmak, zor insanlarla başedebilmek ve onları yönetmek için çok az sayıda öğretmenin yeterli eğitimi bulunduğunu söyleyebiliriz. Birçok öğretmen daha çok kendilerine stil ve davranış olarak benzeyen öğrencilerle başarılı olmaktadır. Yalnızca az sayıda öğretmen ortaya çıkan tüm olumsuz durumların üstesinden gelebilmektedir. Kendileri gibi olmayan öğrencileri anlamak özellikle tecrübesiz öğretmenlerin çok zamanını almakta ve çabalarını gerektirmektedir (Coombs-Richardson ve Meisgeier, 2001).

2.7. OLUMSUZ DAVRANIŞLARIN YÖNETİMİ

İlk olarak, olumsuz davranışların ortaya çıkmalarına sebebiyet veren koşullar bireysel ve bağlamsal olarak ele alınmalıdır. Buna göre bu bölümde ilk olarak olumsuz davranış terimi kavramsallaştırılmış ve problemlili davranışlara karşı uygulamaya konabilecek sorun giderme stratejileri açıklanmıştır.

2.7.1. Olumsuz Davranışın Tanımı

İstenmeyen davranışları değiştirmek amacı ile ilk olarak bu davranışların sağlıklı bir biçimde tanımlanmaları gerekmektedir. Ancak istenmeyen davranışların sınırlarının çizilmesi zordur. Bunun sebebi ise davranışın olumsuz nitelikte olmasını belirleyen etmenlerin duruma, koşullara, mekana ve başka bir dizi değişkene bağlı olmasıdır. Örnek olarak bahçede yüksek sesle konuşmak ya da koşmak uygun bir davranışken aynı

şeyleri sınıf içinde yapmak olumsuz bir davranıştır. Buna ek olarak istenmeyen davranışlar öğrencilerin yaş, cinsiyet ve bir dizi psikolojik özellikleri açısından farklılıklar gösterir.

Ancak burada sorunları kategorize etme yanılığına da düşülmemelidir. Çünkü kategorize etmekle istenmeyen davranışların çözümünde de aşırı yapılandırılmış bir yönetsel anlayışın egemen olması sağlanabilir. Sorunlar nitelik ve kapsam açısından birbirleri ile aynı özellikleri taşımaz. Öte yandan kalıplaşmış davranış tekniklerin belli bir zamandan sonra eğitsel amaçlara da hizmet etmez. Bu bakımdan öğretmen ilk olarak davranış sorunlarının gerçek nedenlerini anlamalıdır ve bunu yaparken de doğru anlaşılmayan hiçbir sorunun çözülmediğini de göz önünde bulundurmalıdır (Aydın, 2004).

Sınıf içinde istenmeyen davranışların olması öğretmenlerin vakitlerini bu davranışların önlenmesine harcamalarına sebep olur ve bu sebeple de öğretmenler ders için ayrılan zamandan kullanmak durumunda kalır.

Öğretmenler istenmeyen davranışla ilgili olarak tepkiler verirken öncelikle açık olmalı ve kendilerini öğrencilere iyi bir biçimde ifade etmelidir. Öğretmen öğrencisinin gösterdiği olumsuz davranışı açıkça ifade etmeli ve bu olumsuz davranışı engellemek için yaptırım uygulamalıdır. Öğretmenin olumsuz davranışı engellemek için verdiği uyaran diğer öğrencilerin çalışmasını engellememelidir. Ayrıca öğretmen öğrencisine uyaran gönderirken bu konuda tutarlı olmalıdır. Ancak öğretmenin öğrenciye gönderdiği uyaran ceza ya da tehdit içermemelidir çünkü bu öğrenci üzerinde olumlu bir etki bırakmayacaktır (Celep, 2004).

2.7.2. Sorunu Anlamak

Davranışı anlamakla hem mevcut sorunların nedenleri tanımlanabilir hem de gelecekte ortaya çıkabilecek istenmeyen davranışlar kestirilebilir. Herhangi bir davranışın sorun olarak nitelendirilmesi ise çeşitli bağlamsal değişkenlerin yanı sıra öğretmenin meslek anlayışına da bağlıdır. Bu bakımdan öğrencilerin davranış sorunlarının anlaşılması için, öğretmenin hoşgörülü ve demokratik bir kişilik anlayışına da sahip olması gerekmektedir. Böyle olmadığı takdirde, öğrenciler otokratik bir öğretmene karşı,

cezalandırılma endişesinden dolayı gerçek tepkilerini bastırmayı seçecektir. Benzer şekilde aşırı serbest ve duyarsız bir öğretmen de, öğrencilerine davranış modeli oluşturamadığı için etkisiz olacaktır. Her iki durumda da öğretmen davranışlarının gerçek nedenlerini anlama yeterliliğinden yoksun olacaktır.

Sorunu anlama, sınıf içi değişkenleri kontrol altında tutmak ve bu değişkenleri yönlendirmek amacı ile öğrencilerle paylaşılan bir etkileşim sürecidir. Buna göre öğretmen, özellikle istenmeyen davranışların nedenleri üstüne yoğunlaşmalıdır (Aydın, 2004).

2.7.3. Olumsuz Davranışların Önlenmesine İlişkin Modeller

Sınıf içinde olumsuz davranışların önlenmesi ile ilgili olarak çeşitli modeller geliştirilmiştir. Yine de bu tür davranışların önlenmesine yönelik olarak her ortamda geçerli olabilecek evrensel bir modelden söz etmek mümkün değildir. Bu bakımdan öğretmenler olumsuz davranışların engellenmesine yönelik hazırlanmış modellerden yararlanarak kendi yaklaşımlarını oluşturmalıdır. Olumsuz davranışın engellenmesine ilişkin bazı önemli modeller aşağıda ele alınacaktır.

2.7.3.1. Kounin Modeli

Kounin sınıf içi disiplini sağlamada kaos teorisinde bahsedilen dalga etkisinin önemine vurgu yapmıştır. Buna göre öğretmen bir öğrencinin davranışını düzeltince bu diğer öğrencilerin davranışını etkilemektedir. Kounin bunu kendi gözlemlerine dayanarak uygulamıştır. Kounin daha ziyade önleyici disiplin yöntemleri üzerine odaklanmıştır. Bu bakımdan iyi bir sınıf yönetimi öğretmenin etkili bir eğitim vermesine dayanmaktadır (Eilerman, 2002). Ayrıca yine Kounin'e göre etkili bir öğretmenin daha düzenli sınıfları vardır ve bu sınıflarda olumsuz öğrenci davranışı asgari seviyededir (Coombs-Richardson ve Meisgeier, 2001). Etkili bir öğretmen olumsuz davranış sona erene kadar kararlılık göstermelidir. Yine öğretmen sınıfta her an neler olduğunun farkında olduğunu göstermelidir. Öte taraftan Kounin ayrıca sınıf içinde çeşitliliğin önemine dikkat çekmiştir. Çeşitlilik sınıf içinde bıkkınlığı azaltmada önemli bir rol oynamaktadır. Buna göre öğretmen farklı yöntem, etkinlik ve materyallerle sınıf içinde çeşitlilik sağlayabilir (Coombs-Richardson ve Meisgeier, 2001).

2.7.3.2. Yeni Skinner Modeli

Skinner'in felsefeleri daha ziyade sınıf yönetimi ile ilişkilendirilebilir. Skinner tanınmış bir öğrenme teorisyeni olarak özellikle organizmanın nasıl öğrendiği üzerine yoğunlaşmıştır. Ancak bunu yaparken psikolojik ya da fizyolojik gelişmeler ve miras alınan gizil güçlere herhangi bir önem vermemiştir. Buna göre Skinner öğrenmeyi daha çok uyarılar ve eylemler arasında kurulan ilişkiler olarak görmekteydi. Buna göre öğrenme daha çok koşullanma sayesinde oluşmaktaydı. Bu bakımdan öğrencilerin olumlu davranışlarını ödüllendirmek ve olumsuz davranışlarını cezalandırmak öğrenciye sınıf içinde nasıl davranması gerektiğini öğretmekteydi (Kaliska, 2002). Skinner'a göre davranış değiştirmede esas olarak temel ödül-ceza sistemi uygulanmalıdır. Buna göre istenen davranışlar sistematik olarak ödüllendirilirse bu öğrencilerin istenen yönde davranışlarını şekillendirmektedir ve bu istenen davranışların kalıcılığını sağlamaktadır. İstenen davranışlar ödüllendirildiği takdirde tekrar edilecektir. Ödül davranışın pekiştirilmesine yol açacaktır (Arı ve diğerleri, 1998).

2.7.3.3. Ginott Modeli

Ginott'nun anlayışına göre disiplin bir dizi ufak zaferden meydana gelir ve sınıf içinde disiplini sağlamada en önemli faktör öğretmendir. Bu bakımdan öncelikle öğretmenin öğrencilerine iyi bir model olması gerekmektedir (Allen, 1996). Öğrenciler olumsuz bir davranış sergilediklerinde öğretmen kesinlikle aşağılayıcı sözcükler kullanmamalı ve daha ziyade olumsuz davranış üstüne yoğunlaşarak bu durumla ilgili "ben" mesajları vermelidir, örneğin ben hayal kırıklığına uğradım gibi.

2.7.3.4. Dreikurs Modeli

Dreikurs öğrencilerin bazı temel gereksinimlerini karşılamak istediklerini belirtmiştir. Buna göre öğretmen sınıf içi süreçlerde bu gereksinimleri dikkate almalıdır. Olumsuz davranışlar çeşitli hedeflere yönelik yapılan davranışlardır. Bu hedefler ise tanınmak, dikkat çekmek, güç aramak, intikam almak ve yetersizlik göstermek olarak belirtilebilir. Öğretmen bu hedefleri fark etmeli ve bunlarla başa çıkabilmelidir. İnsanların bir kısmı disiplin sağlamayı çatışma veya davranış bozukluğu karşısında cezalandırma olarak düşünebilir. Ancak Dreikurs disiplinde cezalandırmanın çok işe yaramadığını, keyfi

olarak uygulandığını ve çocukta ters etkilere sebep olduğunu belirtmiştir (Chan, 1996). Öte taraftan çocuklar disiplini yetişkinlerin koyduğu ve kurallarını kendilerinin anlamadıkları karmaşık bir oyun olarak görebilir.

2.7.3.5. Canter Modeli

Lee ve Marlene Canter tarafından geliştirilen bu model özellikle son yıllarda yoğun olarak kullanılmaya başlanılmıştır. Bu modelin adı Güvengen Davranış Modeli'dir. Modele göre insanlar herhangi bir karmaşa durumunda, edilgen, düşmanca ve güvengen davranışlar göstermektedirler. Bu modelin dayandığı varsayımları şu şekilde ele alınabilir (Celep, 2004):

1. Öğrencileri kurala uymaya zorlamak gerekmektedir.
2. Öğrencilerin uygun görülen sınıf kurallarını belirleme ve izleme davranışı beklenilmemelidir.
3. Uygulanacak cezalar öğrencilerin kötü davranıştan kaçınmasını, iyi sınıf davranışını üstlenmesini sağlamalıdır.
4. İyi davranış, olumlu özendirmelerle kuvvetlendirilmelidir.
5. İyi bir sınıf yönetimi için aileler ve yöneticiler kuralları yerleştirmeye yardımcı olmalıdır.

Bu davranış modeline göre öğretmenler öğrencilerin temel ihtiyaçlarını karşılamalı ve öğretme hakkını tam olarak kullanmalıdır. Bu bakımdan öğretmenlerin sahip oldukları bazı haklar bulunmaktadır ve bunlar şu şekilde sıralanabilir (Celep, 2004):

1. Bir sınıf yapısı ve en yüksek öğrenme iklimini sağlayacak bir düzeni oluşturma hakkı.
2. Öğrencilerin olumlu toplumsal ve eğitimsel gelişmelerini sağlayacak uygun davranışları belirleme ve bunları isteme hakkı.
3. Bir öğrenciye yardım etme durumunda, ailelerden, müdürden v.b. yardım isteme hakkıdır.

Model daha ziyade öğretmenlerin tüm öğrencilere aynı şekilde davranması, aynı ölçütleri uygulaması ve tüm öğrencilerden aynı başarıyı beklemesi düşüncesine dayanmaktadır. Öğretmenler sınıf içinde geliştirdikleri düşüncelere göre belli bir öğrencinin durumunda ayrıcalık uygulamamalıdır. Bu tip bir durum öğretmenin sınıf yönetimi davranışını etkileyecektir. Öğretmenlerin öğrencilere farklı davranmasına sebep olan sekiz ana alan şu şekilde sıralanabilir: duygusal bozukluk, kalıtım, beyin hasarı, cahillik, akran baskısı, yetersiz ilgi, sosyo-ekonomik durum ve sınıf iklimi.

Güvengen disiplini uygulamada esas olan 4 ana basamak şunlardır. Kuralları ve beklentileri oluşturmak, yanlış davranışı izlemek, sınırları zorlamak için cezayı kullanmak, olumlu davranışlarda güdülemeyi ön plana çıkarmak (Celep, 2004).

2.7.3.6. Glasser Modeli

Glasser gerçeklik terapisinin kurucusudur. Glasser'e göre kişiler sorumsuz davranışlarda bulduklarını kabul etmeyi öğrenmeli ve üretici ve akılcı davranışlarda bulunmak için gerekli aşamaları kaydetmelidir. Bu bakımdan bireylerin başkaları ile birlikte onların haklarını çiğnemenin yaşamayı öğrenmeleri gerekmektedir. Öte taraftan çocukların aileleri ve okul tarafından karşılanması gereken belli bazı ihtiyaçları bulunmaktadır. Bu bakımdan çocukların istenmeyen davranışları daha ziyade bu karşılanmayan ihtiyaçlarla ilgilidir. Eğer bu ihtiyaçlar aile tarafından karşılanamıyorlarsa okul tarafından karşılanmalıdır. Okul ve orada görev yapan öğretmenler çocukların gösterdikleri öğrenme çabalarına ve onların kendilerine değer vermeyi başarmalarına yardımcı olmalıdır. Eğer çocuklar sınıf ortamına uyum sağlayamıyor ve üretken davranışlarda bulunamıyorlarsa bu durumda öğretmenler kendi davranışlarını ve sınıf yapısını değiştirecek yollar aramalıdır (Celep, 2004).

Bu modele göre öğrencilere özellikle kendi davranışlarını yargılama ve bu yargının sonucuna göre kendilerini değiştirme fırsatı verilmelidir. Bu bakımdan istenmeyen davranışlarda bulunan bir öğrenci bunun sorumluluğunu üstlenmelidir. Ancak bu yapılırken öğrencinin cezalandırılması ya da övülmesi söz konusu değildir. Övgü ya da ceza uygulanmasının sonucu öğrencilerin istenmeyen davranışların sorumluluklarını kabul etmekte isteksiz davranmaları olacaktır. Ceza ya da övgü yerine öğretmenler ussal sonuçlar yöntemini kullanmalıdır (Celep, 2004).

2.7.3.7. Berne-Harris Modeli

Berne ve Harris tarafından geliştirilmiş olan bu disiplin yaklaşımı üç ego durumuna dayanmaktadır. Bu üç ego durumu ise aile, çocuk ve yetişkin ego durumudur. Kişilerin ego durumları hem onların yaşamsal deneyimlerinden hem de zihinlerinde tutulan şeylerden meydana gelmektedir. Kişilerin sergiledikleri birçok davranış ne belli bir yerden alınmışlardır ne de zihinde bir yere sahiptir.

Bireylerin sahip oldukları bu ego durumları şu şekilde açıklanabilir (Celep, 2004):

Anne-Baba Ego Durumu: Bu durum daha ziyade bireyin hayatının ilk beş yılı boyunca edindiği deneyim ve edilgin bir durumda verilen kabul etmesi ile alakalıdır. Aile çocuğun ilk çevresini oluşturmaktadır ve çocuk burada verilen davranışları daha sonraki yıllarda kullanmak üzere doğru davranışlar olarak hafızasına yerleştirir.

Çocuk Ego Durumu: Çocuk ilk yıllarda daha ziyade duygusal tepkiler verme eğilimindedir. Dil ile olan yakınlığı henüz daha yeni yeni gelişmektedir. Bu aşamada çocuk daha ziyade uzlaşmacı davranma eğilimindedir. Çocuk ailesinin onayını almak ister ve bunu yapmak için ise ailesinin beklentilerin karşılanması gerekir. Ancak bu aşamada çocuk belli bazı problemler yaşayabilir. Bu problemler daha ziyade ailesinin ona yönelik olan beklentileri ile ilgilidir.

Yetişkin Ego Durumu: Yetişkin ego durumu daha çok bebek kendi düşüncelerinden ve kendi farkındalıklarından elde ettiği şeylerle yapabileceği şeyleri öğrenmeye başladığında ortaya çıkar. Henüz çocuk her şeyi reddetme ya da her şeyi kabul etme durumunda değildir. Daha ziyade içinde bulunduğu durumu sorgular ve erişeceği sonuca göre bir tepki gösterir.

2.7.4. Olumsuz Davranışların Yönetiminde Öğretmen Tepkileri / Sorun Çözme Stratejileri

Sorun çözme stratejisinde olumsuz davranışları yaratan durumları tümünden ortadan kaldırmaya yönelik etkinliklerin tümü kapsamaktadır. Bu tür olumsuz davranışların yönetilmesinde, duruma uygun bir strateji geliştirmek için, ilk olarak ulaşılmaması hedeflenen durumun tam olarak tanımlanması gerekmektedir. Öte taraftan hedef

belirlerken gerçekçi ve uygulanabilir bir yaklaşıma sahip olmak için ise, mevcut durumun detaylı bir biçimde analiz edilmesi gerekmektedir. Buna göre sorunlu davranışın hangi koşullarda ortaya çıktığı ve ne tür sonuçlara yol açtığı gözlemlenmeli ve raporlanmalıdır.

İstenmeyen davranışların giderilmesinde başvurulacak sorun çözme stratejilerinin ortak özellikleri olumlu davranış örneklerinin vurgulanmasıdır. Bu bakımdan öğretmenin davranışları ile sözleri arasında uyum bulunması öğretmenlerin kişilik özellikleri açısından öğrencilerine örnek oluşturmalarını sağlar. Davranış yönetiminde öğrencilere her konuda sağaltıcı davranışa örnekler verilmeli ve alternatif seçenekler sunulmalıdır. Örnek olarak bir hata yapmış olan öğrenciden davranışının nedenini açıklaması istenirken, öğretmenin yargılayıcı bir üslup kullanması çok da eğitsel bir tavır değildir. Bunun aksine öğretmenin kendinden emin, güvenli ve hata yapan öğrencinin iyi niyetine inanan bir tutum sergilemesi gerekmektedir. İstenmeyen davranışın değiştirilmesi, öğrencinin kişilik değerleri ve özgüven duygularının pekiştirilmesine bağlıdır. Bir bakıma yaşam da hata yaparak öğrenilir. Bu bakımdan öğrencilerin yaptıkları hatalarda, öğretmenlerin suçlayıcı bir tavır takınmaları soruna neden olan davranıştan daha ciddi davranış bozukluklarının ortaya çıkmasına sebep olabilir (Aydın, 2004). Öğrencilerin sergiledikleri birçok olumsuz davranışı engellemek de öğretmenlerin ellerindedir. Öğretmenler kendi davranışlarında yapacakları bazı değişikliklerle bu tip öğrenci davranışlarını engelleyebilecektir (Thomas ve diğerleri, 1968).

2.7.4.1. Görmezden Gelmek

Öğrencilerin sergiledikleri hatalı davranışların bazıları yoğunluk, süreklilik ve yaygınlık göstermeyen ancak yalnızca o anın durumsal koşullarına bağlı olarak ortaya çıkan masum öğrenci kusurlarıdır. Buna göre bu tür sorunları bir problem durumu olarak algılamak doğru değildir. Öte yandan öğretmen görmezden geldiği davranışı pekiştirmekten kaçınmalıdır çünkü öğrenci hatalı davranışının öğretmen tarafından onaylandığı yanılgısına kapılabilir. Bu bakımdan davranışının hatalı olduğu konusunda herhangi bir tepki almayan öğrenci tutumunu değiştirme gereksinimi duymayabilir. Buna göre öğretmen yüz ifadesi ya da beden dilini kullanarak öğrencinin hatalı

davranışını fark ettiğini göstermelidir. Örnek olarak teneffüste oyuna dalıp sınıfa birkaç dakika geç gelen öğrencilere, öğretmen başını sallayarak davranışlarını onaylamadığını gösterebilir.

Öğretmen, öğrencilerin hatalı davranışlarını görmezden gelirken esnek bir iletişim dili kullanarak karşı tarafa hatalı davranışının farkında olduğunu anlatabilmelidir. Görmezden gelinecek davranışlar genelde spontane olarak yapılır ve dikkatsizlik sonucu ortaya çıkar.

Ancak görmezden gelme davranışını dikkatli olarak kullanmak gerekmektedir çünkü bu davranış daha ciddi sorunlara da yol açabilir. Önemli davranış bozukluklarının görmezden gelinmesi bu davranışların düzeltilmesinde yeterli ve etkili olmayacaktır. Aksine bu şekilde bir tutum davranış bozukluğu sorununun daha da ağırlaşmasına sebep olur (Aydın, 2004).

2.7.4.2. Sorumlu Davranış Şekli Öğretmek

Öğretmenin tüm direktiflerinin açık olması ve sınıf içi disiplin planını etkili bir biçimde kullanıyor olması çok önemlidir. Bunun sebebi sınıf içi disiplin planının sınıf içinde tüm kuralların etkili bir biçimde işlenmesini sağlamasıdır. Öğretmenler sınıf içi disiplin planı uygularken buna sadece belli bir takım kuralları katar. Bu kurallardan en önemlisi ise direktifleri takip et kuralıdır.

Öğrencilerin bu kurala uymak için ve öğretmenin beklentilerini yerine getirmek için öğretmenlerinin verdiği her bir spesifik direktifin ne anlama geldiğini bilmeleri gerekmektedir. Bu bakımdan öğretmen her yeni bir aktiviteye başlayışında öğrencilerinin onlardan neler beklediğini bilmelerini bekleyemez. Öğrenciler tıpkı bir derste neler okutulacağını önceden bilemeyecekleri gibi öğretmenin de onlardan her yeni durumda nasıl davranmaları gerektiğini beklediğini bilemez.

Başarılı öğretmenler her okul döneminin başlangıcında öğrencilerine onlardan nasıl davranmalarını beklediklerini öğretir. Bu tip öğretmenler beklentilerini sınıfta her bir öğrenci tam anlamı ile anlayana kadar iyice öğretir. Öğrencilere spesifik direktifleri öğretmek zor ve yorucu bir iştir ancak bunun zahmetine değer. Öğretmen sene başında

bu davranışları öğrencilerine ne kadar iyi biçimde öğretirse sene içinde de davranış problemleri ile o kadar az zaman harcar (Canter ve Canter, 2001).

2.7.4.3. Uyarıda Bulunmak

İstenmeyen davranışlarda bulunan öğrencilere bu tip davranışa son vermeleri için uygulanan en sık yöntemlerden birisi de uyarma ya da tehdittir (Van Acker, 2002). İstenmeyen davranışın düzeyine göre farklı şekillerde uyarma uygulanabilir. Örnek olarak, öğrenci ile göz teması kurmak, dolaylı olarak soruna dikkat çekmek ya da doğrudan uyarıda bulunmak mümkündür. Ne türden bir yaklaşımın benimseneceği, olumsuz davranışın önem derecesine ve dersin akışını engelleme düzeyine bağlıdır. Öğretmen ilk olarak beden dilini kullanmalı fakat bundan bir sonuç alamazsa koşullara göre daha farklı yaklaşımlar geliştirmelidir. Örnek olarak sıra arkadaşı ile konuşan öğrenci ile öğretmenin göz teması kurması mümkündür. Ancak öğretmenin bu şekilde dersin akışını bozmadan öğrencilere susması yönünde bakışları ile gönderdiği bu mesaj etkili olmazsa, bu kez de işaret parmağı ile ağzını kapatarak “sus” işareti yapabilir. Ya da öğretmen konuşmasının bir süre keserek isim vermeden bazı arkadaşların susmasının bekliyorum, sanıyorum şimdi konuşmaları gereken önemli bir sorunları var diyerek öğrencilerin dikkatini çekebilir. Bu şekilde soruna daha esprili yaklaşan bir tutum daha etkili olabilir. Bu şekilde uyarı teknikleri genellikle olumsuz davranışların ortadan kaldırılmasında yararlı yollardır.

Dolaylı uyarmanın yetersiz kaldığı durumlarda doğrudan uyarma tercih edilebilir. Sözlü uyarı en yaygın olarak kullanılan doğrudan uyarı yöntemidir. Ancak sözlü uyarı yeterince esnek ve alternatif davranış biçimini gösterir nitelikte olmalıdır, aksi takdirde beklenen sonuca ulaşılmaz. Bu sebeple öğretmen derste aralarında konuşan öğrencileri uyarırken dersinin akışını bozmadan bu öğrencilerin yanına yaklaşmalı ve onları yumuşak bir ses tonu ile uyarmalıdır. Bunu yaparken uyarının yalnızca istenmeyen davranışa yönelik olmasına dikkat edilmelidir.

Nihai olarak, uyarılan öğrencilerin istenmeyen davranışlar konusunda bilgilendirilmesine ve bunu yaparken de kişilik değerlerinin korunmasına özen gösterilmelidir. Bu tip bir durumda öğretmenin öğrencileri sınıf önünde yüksek sesle azarlamamalı ya da geçmişte ki benzer yaşantı örneklerini hatırlatarak suçlamamalıdır.

Bu türden sözlü uyarılar ve suçlamalar öğrencilerin, öğretmenin sınıf yönetme gücü ve mesleki yeterliği konusunda kuşkuya kapılmalarına neden olur ve aynı zamanda da dersin akışını olumsuz yönde etkileyebilir. Yapılan araştırmalara göre istenmeyen davranış durumlarında sakin ve kararlı öğretmen tutumunun, davranış yönetiminin en önemli değişkenlerinden birisi olduğunu göstermektedir. Buna ek olarak öğretmen problem durumunda öğrencilere karşı yumuşak bir tavır takınırsa bu öğrencilerin kendi davranışlarını nesnel ölçüler içinde değerlendirmelerini de kolaylaştırır.

Bu yöntemlerden başka yararlı olabilecek bir diğer yöntem de istenmeyen davranış gösteren öğrencilerle ders dışında görüşmektir. Öğretmen bu tür görüşmeler için uygun fırsatlar yaratmalıdır. Ders içinde dikkati dağılmış olan öğrencilerle ders dışında görüşmek olumlu bir öğretmen davranışıdır. Bu tür bir durum öğrencinin öğretmene duyduğu güveni artırır ve istenmeyen sorunların çözümünü de kolaylaştırır (Aydın, 2004).

2.7.4.4. Dikkat Çekmek

Ne kadar çok dolaylı ya da doğrudan uyarı yapılırsa yapılsın yinede bunların bazı durumlarda etkisiz kalmaları mümkündür. Bu gibi durumlarda öğrencilerin dikkati de çekilebilir. Dikkat çekmek uyarının da ötesinde daha çok cezaya yönelik çağrışımları da içermektedir. Dikkat çekmenin uygulanabileceği davranışlara örnek olarak sınıfta yüksek sesle ve izinsiz konuşmak, ders araç ve gereçlerini kötü kullanmak verilebilir. Bu durumda öğretmenin ilk olarak sınıfta bir konuşma yaparak, uyulması gereken kuralları hatırlatması iyi olur. Bu konuşmada öncelikle sınıf kuralları vurgulanmalı ve gözlenen davranış sorunları üzerine odaklanılmalıdır. Bunun yanı sıra olumlu örneklerle değinilmeli ve öğrencilerin özgüven ve dayanışma duyguları desteklenmelidir. Dikkat çekme uygulamasında başarılı olunması için sorunların kişiselleştirilmesinden kaçınılmalıdır.

Dikkat çekmek iki aşamalı bir süreçtir: İlk aşama istenmeyen davranışın nedenlerinin anlaşılması ve ikinci aşamada karşıt önlemler alınmasından oluşur. İlk aşamada sınıfın sorunların özgür bir biçimde tartışıldığı bir platforma dönüştürülmesi gerekmektedir. Bu aşamada yapılması gereken öğrencilerin görüş ve önerileri bağlamında, sorunlara yaklaşım biçimleri ile problem kaynakları arasındaki ilişkilerin gözlenmesidir. Bu

bakımdan öğrencilerin sorunlu davranışlarının nedenleri konusunda düşünce üretmeleri ve çözüm önerileri geliştirmeleri gerekmektedir. Bu sayede öğrenciler ileride ortaya çıkabilecek olası problemlerde de aydınlatılmış olacaklardır. Bu bakımdan öğretmenin öncelikle mevcut durumun tüm yönleri ile analiz edilmesine önem vermesi gerekmektedir. Dikkat çekme yöntemi öğretmenin okul yönetimi ve rehberlik servisi ile ilişki kurmadan önce yapacağı en ciddi ve en kapsamlı uygulamadır (Aydın, 2004).

2.7.4.5. Düzeltici Davranışları Uygulamak

Düzeltici davranışları basitçe planlamak ve onları öğrencilere öğretmek tüm öğrencileri motive etmek için yeterli olmayabilir. Öğrenciler olumsuz davranışta bulunduğu anda öğretmenin araya girmesi gerekmektedir. Düzeltici davranışların sınıf disiplin programında ne ölçüde kullanılacakları bunların öğrencileri daha iyi motive etmede sergileyecekleri başarıyı etkileyecektir. Öğrencilerin düzeltici davranışların olumsuz davranışların bir sonucu olduğunu öğrenmesi gerekmektedir. Burada üstünde durulması gereken nokta; olumsuz davranışın ortaya çıktığı her durumda öğretmen düzeltici davranışlarda bulunmalıdır.

Sakin biçimde sunulan düzeltici davranışlar öğrencilerin daha düzenli ve daha sorumlu bir biçimde davranmalarına yardımcı olabilir. Düzeltici davranışların tutarlı bir biçimde uygulanması öğrencilere istenmeyen biçimde davranmaya devam ettikleri sürece bunun ortaya çıkartacağı sonuçlara da katlanacaklarını göstermelidir.

Sınıf düzenli bir biçimde yönetmek için destekleyici geri besleme ve düzeltici davranışlar arasında bir denge tutturulmalıdır. Öğrenciler eğer destekleyici geri beslemenin sınırları yeteri kadar belirlenmemişse bunu kabul etmeyecektir.

Düzeltici davranışların nasıl bir biçimde uygulandıkları bu davranışların kendileri kadar önemlidir. Öğrenciler olumsuz davranışlarda bulunduğu anda birçok öğretmen kendini engellenmiş olarak hissetmekte ve kızmaktadır. Tepkileri de bu duygularını yansıtmaktadır. Bu bakımdan öğretmenin düzeltici davranışlarda bulunurken öncelikle sakin olması önemlidir. Kızmak ve bunu öğrenciye yansıtmak ters tepki verebilir. Düzeltici davranışlar öğrenciyi cezalandırmak anlamına gelmez. Bu tip davranışlar daha çok olumsuz davranışları durdurmak ve öğrenciye daha uygun bir biçimde

davranmasını hatırlatmak içindir. Ayrıca öğretmenin düzeltici davranışta bulunurken tutarlı olması ve olumsuz davranış her ortaya çıktığında düzeltici bir davranışta bulunması gerekir (Canter ve Canter, 2001).

Birçok öğretmen öğrenciler olumsuz davranışlarda bulduktan ve kendileri de düzeltici davranışlarda bulduktan sonra öğrencilerin olumsuz davranışlarına odaklanır kalır. Bu durumda öğretmen kızmıştır ve öğrencinin yeniden bir olumsuz davranışta bulunmasını beklemektedir. Ancak öğretmenlerin bu tuzağa düşmemeleri gerekmektedir. Bunun aksine öğretmen öğrencinin olumlu davranışlarını da görmelidir. Öğrenci yeniden olumsuz bir davranış sergilerse öğretmen başka bir düzeltici davranışta bulunabilir. Ancak yine de olumlu bir şeyler bularak öğrenci ile arasında oluşan gerilimi azaltabilir.

Öğretmen bir düzeltici davranışta bulunduğu anda öğrencilerin çoğu öğretmenin durmasını ve hikayeyi bir de öğrencinin bakış açısından dinlemelerini ister. Ancak birçok durumda öğretmen bunun için dersi kesemez. Ancak yine de öğrencilerinin onların söylediklerini umursamadığını düşünmelerini istemez. Bu durumlarda öğretmen öğrencisine ne olduğunu anlatması için bir kaçış olanağı verebilir. Buna göre öğrenci öğretmenine ne olduğunu anlatan bir not yazabilir, öğretmen olumsuz davranışta bulunan öğrencilerin isminin tutulduğu bir deftere öğrencilerinin yorumlarını yazmasına izin verebilir, öğrencilerin kendilerinin bir günlük tutmalarına izin verebilir (Canter ve Canter, 2001).

2.7.4.6. Sorun Çözme Stratejisini Kullanma

Sorun çözmeye iki ana strateji ele alınacaktır. Bunlardan ilki Jones ve Jones tarafından önerilen 5 adımdır. Bu adımlar şu şekildedir (Celep, 2004):

Adım 1. Öğrenciyi durdurmak için sözlü olmayan işarete dayalı ipucunu kullanmak,

Adım 2. Davranış devam ederse, kuralı açıklayarak öğrenciden uymasını istemek,

Adım 3. Öğrenci istenmeyen davranışı sergilemeye devam ederse öğrenciye davranışına son verme veya bir davranış planı geliştirme şansı vermek,

Adım 4. Öğrenciden önceden sınıfça saptanmış olan davranış planını yazması için sınıfta belirlenmiş yere gitmesinin istenmesi,

Adım 5. Eğer öğrenci 4. adımdaki uygulamayı reddediyorsa davranış planını tamamlaması için başka bir yere gönderilmesi.

Bundan başka William Glasser tarafından geliştirilmiş Gerçek Terapi Modeli kullanılabilir. Bu strateji şu temel ilkelere dayanmaktadır (Celep, 2004):

- Öğrenciler tek başlarına çalışırken öğrenci ile ilgili bir ilişki oluşturmak: Öğretmenlerinin kendileri ile ilgilendiğine inanan öğrenciler öğretmenin önderliğini daha fazla oranda izlerler. Öğretmenin öğrencilere olan ilgi ve bağlılığını göstermesinin birçok yolu vardır. Öğretmen okulda gerçekleştirilen kültürel ve sportif faaliyetlere katılarak ilgisini ve bağlılığını öğrencilerine gösterebilir.
- Mevcut davranışlar üzerinde odaklaşmak: Sınıf içinde bir sorun ortaya çıktığında öğrencilerle bu konu hakkında kısa bir toplantı yapmakta fayda vardır. Bu toplantılarda sorun tanımlanmalı ve giderilmeye çalışılmalıdır.
- Öğrencinin sorumluluk üstlenmesini sağlamak: Öğrenci sorumlu olduğu davranışı kabul ederek bu davranış hakkında belli bir bilinç geliştirebilir. Burada herhangi bir özre yer yoktur. Öğrencinin davranışının sorumluluğunu kabul etmesi güç de olsa bunu gerçekleştirmesi sağlanmalıdır.
- Değişme için bir plan geliştirmek: Olumsuz ve istenmeyen davranışların bir daha tekrarlanmasını engellemek için öğretmen ve öğrenci birlikte bir plan geliştirmelidir.
- Planı izlemek için bir bağlılık elde etmek: Öğretmen ve öğrenci tarafından geliştirilmiş bulunan bu planın uygulanması için öğrencinin yükümlülük üstlenmesi gerekmektedir. Bu bakımdan öğrencinin değişiklik yapmayı ciddi bir biçimde ele alması gerekmektedir.

2.7.4.7. Okul Yönetimi ve Rehberlik Servisi ile İlişki Kurmak

Ortaya çıkabilecek bazı davranış sorunlarında, öğretmenin okul yönetimi ve rehberlik servisi ile işbirliği içinde çalışması gerekebilir. Ancak esas ilke olarak, öğretmenin her konuda okul yönetimi ile ilişki kurması beklenmektedir. Yine de sınıfta oluşan bazı davranış sorunları öğretmen tarafından tek başına da çözüme kavuşturulabilir. Ayrıca okul yönetimi genel olarak yoğun bir iş yükü altındadır ve bu bakımdan da ortaya çıkabilecek her türlü davranış sorununun yönetime iletilmesi gerekmemektedir. Yine de okul içinde ve çevresinde ortaya çıkabilecek belli bazı ağır davranış problemlerinden okul yönetimi sorumludur. Bu tip davranışlara örnek olarak çeşitli şiddet olayları ve uyuşturucu madde kullanımı ve satışı verilebilir. Bunlara ek olarak devamsızlık, yalancılık, okuldan kaçma, sosyal uyum güçlükleri, saldırganlık benzeri istenmeyen davranışların yönetiminde, öğretmenin kurumsal desteğe ihtiyacı olabilmektedir. Bu amaçla öğretmen sınıf içinde gözlediği çeşitli önemli davranış problemlerini raporlaştırır ve bunları okul yönetimine ve rehberlik servisine iletir.

Davranış problemlerinin çözümünde okul yönetiminin, öğretmenlerin ve rehberlik servisinin kolektif işbirliği gerekmektedir. Bu bakımdan öğretmenin rehberlik servisi uzmanları ile çalışma alışkanlığı edinmesi gerekmektedir. Yine de öğretmenler bazı durumlarda sorunsuz öğretmen görüntüsü vermek amacı ile var olan davranış problemlerini rehberlik servisine ve yönetime yansıtmazlar ancak bu sadece bir meslek patolojisini göstermektedir.

Mevcut davranış problemleri öğretmen ve rehberlik servisi tarafından tartışılmalı ve bu sorunların çözümünde izlenmesi gereken yaklaşımlar belirlenmelidir. Öğretmen ayrıca bu davranış sorunlarının rehberlik servisi uzmanlarınca izlenmesi sırasında da bu kimselerle görüş alışverişinde bulunmalıdır. Davranış sorunları yaratan öğrencilerin anne ve babası da bu konuda bilgilendirilmeli ve destekleri istenmelidir. Bu bakımdan öğretmenin rehberlik servisi ve ailenin desteğini alarak hareket etmesi sorunların çözülmesini daha kolay hale getirir (Aydın, 2004).

2.7.4.8. Velilerin Desteğini Almak

Veliler öğrencilerin sergiledikleri disiplin problemleri konusunda çok önemli destekler sağlayabilir. Velilerin öğrenci üstünde çok önemli etkileri vardır. Ancak öğretmenler için çoğunlukla yardım istemek güç olmaktadır. Bunun temeli ise iyi öğretmen mitinde yatmaktadır. İyi öğretmen mitine göre iyi bir öğretmen ortaya çıkan tüm problemlerle kendisi uğraşır ve çözümler üretir. Buna göre eğer bir öğretmen becerikli ise velilere ya da başka birine başvurmaya ihtiyacı olmayacaktır. Bu mit özellikle zor öğrencilerle uğraşan öğretmenler üzerine belli bir suçluluk duygusu yüklemektedir. Ancak bu mit anlamsızdır ve öğretmenlerin yardıma ihtiyacı oldukları durumlarda çekinmeden yardım isteyebilmeleri gerekmektedir.

Öğretmenin velilerden yardım istemeden önce yerine getirmesi gereken bazı şeyler vardır. Buna göre öğretmen ilk olarak sınıf içi disiplin planını velilerle paylaşmalıdır. Bir problem ortaya çıktığında bu konuda yardım istemeden önce problemi kendisi çözmeye çalışmalıdır. Öğrencinin olumsuz davranışını ve bu davranışın üstesinden gelmek için kendi attığı adımları not etmelidir (Canter ve Canter, 2001).

Öğretmen daha sonra bir problem ortaya çıktığında velilere hemen haber vermelidir. Ancak birçok öğretmen bu konuda geç kalmaktadır. Buna göre öğretmenin problem ortaya çıktığında velilerle görüşmede geç kalmaması ve hemen bildirmesi gerekmektedir. Öncelikle veliler çağırılmalı ya da onlarla kontak kurulmalıdır. Bundan sonra öğretmen velilere çocuk hakkında söyleyeceklerini planlamalıdır. Velilerle görüşme esnasında ise öğretmenin konuşmaya velileri çok fazla gererek başlamaması gerekmektedir. Bu bakımdan öğretmen öncelikle velilere çocukla ilgilendiğini göstermelidir. Daha sonra ise esas problemi anlatmalı ve elindeki geçerli belgeleri sunmalıdır. Kendisinin yaptıklarını anlatmalı ve velilerden sorunun nasıl çözüleceği hakkında girdi almalıdır. Ayrıca velilere problemi çözmek için kendisinin de ne yapacağını söylemelidir. Daha sonra ise veliden problemi çözmek için ne yapmasını beklediğini anlatmalıdır. Velilerin güvenini kazanmalı ve olayın takipçisi olacağını göstermelidir. Daha sonra ise görüşmeyi sona erdirebilir (Canter ve Canter, 2001).

2.7.4.9. Olumsuz Davranışın Önlenmesinde Öğrencinin Kendi-Kendini Yönetimini Sağlamak

Olumsuz davranışların yönetiminde ve engellenmesinde daha çok öğretmenin ya da öğrenci dışında birinin yapacakları ele alınmıştır. Ancak olumsuz davranışın yönetiminde ve engellenmesinde bu tür davranışları sergileyen öğrencilerin kendilerinin de olumlu katkıları olabilmektedir. Örnek olarak Bolstad ve Johnson (1972)'un belirttiklerine göre olumsuz davranışların engellenmesinde öğretmenden ziyade öğrencilerin kendilerinin yapacakları etkinlikler ve kontrolü kendi ellerine almaları akademik açıdan daha iyi neticeler doğurmaktadır. Bu bakımdan davranışın değiştirilmesinde kendi kendine kontrol ve kendi kendine pekiştirme süreçlerinin büyük önemi olduğu vurgulanmıştır. Kendi kendine elde edilen bu tür olumsuz davranış engelleyici özellikler başkasının zorlaması ile elde edilenlerden daha uzun süre kalıcılık sağlamaktadır. Başkalarının ve özellikle de öğretmenlerin zorlaması ile elde edilen davranışlar ise pek o kadar kalıcı olamamakta ve bir süre sonra öğrenci yeniden olumsuz davranışlara dönmektedir.

Olumsuz davranışların engellenmesi amacı ile oto kontrol yöntemin başarılı olması için özellikle öğrencilerin bir kendi kendini gözleme mekanizması oluşturmaları gerekmektedir. Bu tür bir mekanizma olmaksızın öğrencinin davranışlarını kontrol etmesi ve olumsuz ve olumsuz davranışlarına son vermesi ise güç olmaktadır. Bundan başka önemli bir husus da kendi kendilerini kontrol etmeye çalışan öğrencilerin belli aralıklarla kendilerini ödüllendirmeleridir. Bu şekilde kendilerini ödüllendiren öğrenciler olumsuz davranışlardan daha kolay vazgeçmekte ve daha iyi bir şekilde oto kontrol mekanizmaları geliştirmektedir (Bolstad ve Johnson, 1972).

2.7.4.10. Öğrenciyi Ders Ortamından Uzaklaştırmak

Bazı durumlarda öğrenciler derste o kadar çok rahatsızlık vermeye başlarlar ki onları sınıf ortamından uzaklaştırmak gerekebilir. Bu tip bir olay en iyi önleyici programların ve planların olduğu bir durumda da meydana gelebilmektedir. Bu bakımdan okulun bir kriz yönetim planı olmalıdır ve bu planda şu unsurlar yer almalıdır (Van Acker, 2002):

- a) Kriz durumu ile uğraşabilecek kadro elemanları,

- b) Öğrencinin alınabileceği bir yer,
- c) Gerekli süreleri belirleme ve öğrencinin sınıfa tekrar geri alınması.

Öğrencinin sınıftan çıkarılması çabucak ve dersi bölmeyecek, sınıfı rahatsız etmeyecek şekilde yapılmalıdır. Öğrencinin ve kadronun güvenliğine büyük önem verilmelidir. Öğrenciye kendinden beklenen davranış sakın cümlelerle özen gösterilerek anlatılmalıdır. Duygusal olarak zor durumda olan öğrenciye karşı güç kullanılmamalıdır.

Öğrencinin sınıf ortamından uzaklaştırılması bir kriz yönetim programı olarak düşünülmelidir. Bu program olumsuz davranış için istenen çözümün kendisi değildir. Ne zaman bir öğrenci sınıftan uzaklaştırılsa öğretmen ve yönetim bu büyüklükte bir problemin bir daha olmaması için çözümler üretmelidir. Sınıftan uzaklaştırma uygulamasına bazı zamanlarda ihtiyaç duyulsa da yine de problemlerin sınıf ortamı içinde çözülmesine çalışılmalıdır (Van Acker, 2002).

2.7.4.11. Akran Arabuluculuğunu Kullanmak

Sınıfta öğrenciler arasında meydana gelen çatışmaları engellemede ve çözümede izlenecek önemli bir yol da akran arabuluculuğunu kullanmaktır. Bu yaklaşım çatışmaların anlaşılması, nasıl çözülebileceği ve gelecekte nasıl önleneceğinin anlaşılması için öğrencilerin katılımı içermektedir. Katılım sağlayan öğrenciler akran arabulucular olarak çatışma nedenlerini tartışıp birbirlerine yardımlarda bulunabilir (Celep, 2004).

2.7.4.12. Öğrenci Saldırıları ve Kavgalarını Kontrol Etme

Okullarda öğrenciler arasında sıklıkla anlaşmazlıklar ve kavgalar olmaktadır. Bu anlaşmazlık ve kavgalara da sıklıkla okul yöneticileri ve öğretmenler son vermek durumunda kalmaktadır. Burada okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin doğru bir biçimde karar almaları yasal görüş açısı ve güvenlik açısından önemlidir. Ancak günümüzde yönetmelikteki çeşitli düzenlemeler sebebi ile öğretmenlerin daha az hak sahibi olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin şiddete başvurma durumlarında genel olarak dört kriz basamağı yaşanmaktadır. Bu basamaklar şu şekilde ele alınabilir (Celep, 2004):

- 1. Basamak:** Bu basamakta basit bir potansiyel kriz vardır. Bu aşamada öğrenci çaresiz ve patlamaya hazır durumdadır ve öğretmeni yapacağı bir konuşmaya olumlu tepki verebilecek kadar akılcıdır. Bu bakımdan bu aşamada öğrenciyi olabildiğince dinlemek gerekmektedir.
- 2. Basamak:** Bu basamak kriz basamağının gelişimi olarak adlandırılmaktadır. Bu aşamada öğrenci akranları ve öğretmenleri üstünde güç kullanma ve bunu da sürdürme eğilimindedir. Bu aşamada öğrencinin kızgınlığını ifade etmesine izin verilmelidir.
- 3. Basamak:** Bu basamak krizin başlangıcıdır. Bu aşamada öğrenci arkadaşına ya da öğretmenine saldırır. Öğrenci rahatsız edici ve hırslı bir biçimde davranır. Vurur, tekmeler, ısırır ya da başka şekillerde şiddet gösterir.
- 4. Basamak:** Bu aşamada denge kurulur. Öğrenci önce kontrolünü yitirdikten sonra sakinleşir. Öğretmen bu aşamada öğrenciyi konuşmaya teşvik etmeli ve onunla tekrardan olumlu bir ilişki oluşturmayı denemelidir.

2.7.4.13. Ödül ve Ceza Sistemini Kullanmak

Ödül ve ceza sistemi uygulamanın temelinde basit bir görüş yatmaktadır. Eğer belli bir davranışın kötü ve rahatsız edici sonuçları varsa bu davranışın engellenmesi gerekmektedir. Ayrıca belli bir davranışın iyi ve istenir sonuçları varsa bu tür davranışın da onaylanması ve tekrarlanması gerekmektedir (Bagley, 1916). Bu anlamı ile çocuk ve öğrenci eğitiminde etkin olarak kullanılacak bir yol da Pozitif Ödüllendirme (Dodson, 2000). Eğitim de en genel anlamı ile öğrencilerin davranışlarını değiştirme sürecidir. Bu bakımdan sınıfta ve okulda belli davranışların engellenmesi diğerlerinin ise pekiştirilmesi gerekmektedir ve ödül ve ceza sistemi de buradan doğmaktadır. Ödüllendirme öğrenciyi istenen davranışı yapmaya özendirir, bunu pekiştiren ve sürdüren haz verici etkinliklerin tümünü kapsar ve sadece maddi bir anlam da taşımaz.

Öte taraftan cezalandırma ise istenmeyen davranışın caydırılmasını ya da yasaklanmasını ve olumlu davranışın güdülendirilmesini amaçlar (Başaran, 2005).

Öğretmenler öğrencilerin davranışlarını değerlendirirken bu davranışların sınıf kuralları ve toplumsal değerlere uygun olup olmasını bir ölçüt olarak kabul ederler. Davranışların bu kural ve değerlere uyup uymamasına göre ödül ya da ceza uygulaması yapılır (Ada ve Çetin, 2002). Ödüllendirme istenen davranışların pekiştirilmesine, cezalandırma ise olumsuz davranışların ortadan kaldırılmasına yöneliktir. Bir ödül ve ceza sistemi uygulamadaki temel amaç, öğrencilere kendi davranışlarını yönetmek için gerekli olan duygusal ve düşünsel yeterliği kazandırmaktır.

Verilecek ödül ve cezaların belli bir amaca yönelik olması gerekmektedir. Bu bakımdan nedensiz yere ödül ve ceza verilmemelidir. Buna ek olarak öğrenciler davranışlarının hangi şekillerde ödüllendirileceğini ve cezalandırılacağı hakkında da bilgi sahibi olmalıdır. Bu bakımdan ödül ve cezalar hem belli bir amaca sahip hem de anlamlı olmalıdır. Ayrıca öğrenciye belli bir ceza verildiğinde öğrenci bu cezayı neden aldığını bilmelidir (Başar, 1999). Öte taraftan bilinmelidir ki ceza istenmedik bir davranış istedik bir yönde değiştirmez (Ergün, www.egitim.aku.edu.tr/kuramsal02.ppt, 23 Eylül 2006).

Verilecek ödül ve cezaların anlamlı olmaları için, öğrencinin psikolojik, zihinsel ve ahlaki gelişimine uygun olmaları da gerekmektedir. Örnek olarak kopya çeken bir öğrenciyi ele aldığımızda öğrencinin yakalanma olasılığı düşük ancak elde edilecek sonuç ise yüksek olabilir. Ancak kopya çekmenin öğrenci tarafından istenmeyen ve uygun olmayan bir davranış olarak reddedilmesi ise bu öğrencinin olumlu bir benlik algısına ve toplumca onaylanmış bir kişilik örüntüsüne sahip olmasına bağlıdır. Bu durumda öğrenci kopya çekerken yakalanması durumunda saygınlığını ve onurunu kaybedeceğini bilir.

Ceza verilirken bunun iki önemli işlevi yerine getirmesi gerekmektedir. İlk olarak ceza öğrencinin zihninde olumsuz davranışla bir ilgi kurmalıdır ve öğrenciyi bu davranışı tekrarlamaktan vazgeçirmelidir. Buna göre ceza özellikle olumsuz davranışla ilgili olmalı ve başka herhangi bir şeyle ilgili olmamalıdır. İkinci olarak da ceza başkalarını da benzer kötü davranışlarda bulunmaktan caydırmalıdır (Bagley, 1916).

Öğrenme sırasında ödüllendirme cezaya göre daha etkili ve daha kalıcıdır. Ödül ve ceza konusundaki araştırma bulgularına dayanılarak şu sonuçlara varılabilir (Aydın, 2004):

1. Ne tür davranışların neden ve nasıl ödüllendirileceği veya cezalandırılacağını, öğrencilerle beraber kararlaştırmak, eğitsel bakımdan daha etkili sonuçlar doğurmaktadır.
2. Ödül ve ceza uygulamalarında kararlı ve tutarlı olunmalıdır. Buna göre örneğin aynı davranış bir kez ödüllendirilir, başka bir sefer ödüllendirilmez ya da bir kez cezalandırılır başka bir kez cezalandırılmazsa, eğitsel etkinlik azalmaktadır.
3. Ödül ve cezanın olumsuz davranış ortaya çıktığı anda verilmesi ve sonuçlarının da mutlaka izlenmesi gerekmektedir.
4. Ödül ya da ceza verirken duygusal davranılmamalıdır. Bu bakımdan asla öfke ve hınçla ceza verilmemelidir.
5. Öğrenciye ödül ya da ceza verilmeden önce davranışının sebepleri anlaşılmalıdır. Özellikle ceza verilmeden önce, öğrencinin olumsuz davranışta ne ölçüde kusurlu olduğu tam olarak anlaşılmalıdır.
6. Ödül ve ceza yalnızca olumsuz davranışa yönelik olmalı ve öğrencinin kişiliğini tamamını hedef almamalıdır.
7. Ödül ve ceza verirken bunların yapıcı, yaratıcı ve öğrenciyi geliştirici olmasına dikkat edilmelidir.
8. Ödül ve ceza uygulanırken yansız ve adil davranılmalıdır.
9. Ödül ve ceza sınıfın atmosferini olumsuz yönde etkileyen yoğunluk ve sıklıkta olmamalıdır.
10. Ödevler ya da dersler birer ceza aracı olarak kullanılmamalıdır.
11. Ödül ve ceza verilirken mantıklı ve anlaşılabilir ölçütler kullanılmalıdır. Örnek olarak ağır bir suça hafif bir ceza verilmesi olumsuz davranışı ortadan kaldırmaya yetmez.

Cezalandırma genel olarak saygısızca ve cesaret kırıcıdır. Cezalandırma bir dizi olumsuz önermeye dayandırılmıştır. Bu önermeler şöyledir (Nelsen ve diğerleri, 1998):

1. Öğrencilerin daha iyi yapmalarını sağlamak amacı ile ilk olarak onların kendilerini kötü hissetmelerini sağlamak gerekir.
2. Çocuklara yaptıkları hatayı öğretmekten çok onu ödetmek gerekmektedir.
3. Çocuklara kontrol ve taklit yöntemi ile öğretmek keşif yolu ile öğretmekten daha kolaydır.

Ancak burada kullanılması gereken doğru yaklaşım ise öğrencilerin oto kontrolü tehdit yolu ile değil ancak eğitici bir atmosferde, seçimlerinin sonucunu keşfederek kazanmalarıdır (Ada ve Çetin, 2002).

Öğretmenlerin büyük bir kısmı cezalandırma ile daha iyi ettiklerini düşünür ve cezalandırmanın öğrenciyi doğru biçimde davranmaya motive edecek yol olduğuna inanır. Ceza neticesinde yanlış davranışların geçici olarak durması onlara kendilerinin haklı olduğunu düşündürür. Buna rağmen öğrencileri daha iyi ve olumlu davranma yönünde motive edecek daha iyi, olumlu ve saygılı yollar bulunmaktadır.

Ceza sisteminde dikkat edilmesi gereken bir başka önemli husus da bedensel cezalar ve bunların yarattıkları tepkilerdir. Günümüzde pek çok ülkede bedensel cezalar ortadan kalkmış ve yerlerini daha farklı cezalara bırakmıştır. Ancak Türkiye’de halen daha bu tür cezalar uygulanmaktadır. Ancak yine de birçok okulda bedensel cezalar vermek yanlış ve yasak bir işlem olarak algılanmaktadır ve bedensel cezalar daha ziyade ufak çaplı okullarda uygulanan bir ceza türüdür. Bedensel cezaların okullarda ortadan kalkmasına öncelikle bu tür cezaların eğitime verdikleri zararlar yol açmıştır. Bedensel cezalar daha çok öğrencileri okuldan soğutmakta ve olumsuz davranışları daha fazla sergilemelerine sebep olmaktadır (Bagley, 1916).

Ödül ve ceza kullanımının çeşitli yararları ve sakıncaları bulunmaktadır ve bunlar aşağıda verilmiştir.

2.7.4.13.1. Ödüllendirmenin Yararları

Ödüllendirmenin yararları aşağıdaki gibi ortaya konulabilir (Aydın, 2004):

- 1) Ödüllendirme ile öğrencilerin olumlu davranışlar için isteklendirilmesi ve güdülenmesi kolaylaştırılır. Kişi ödüller için çalışmayı seçtiğinde ödüller çok iyi motive edici etkiye sahip olabilir (Ada ve Çetin, 2002).
- 2) Ödülün çeşitli yararları vardır. Örnek olarak öğrencinin konuya ilgi duymasını ve moral motivasyonunu artırmasını sağlar.
- 3) Davranışların ödülle onaylanması bireyin olumlu bir benlik algısı ve sağlıklı bir kişilik modeli geliştirmesini kolaylaştırır.
- 4) Ödül çeşitli gereksinimlerin doyurulması yolu ile öğrencinin yaşama bakış açısını pozitif yönde etkiler. Bu gereksinimlere örnek olarak kabul görme, bağlanma, kendini gerçekleştirme verilebilir.

2.7.4.13.2. Ödüllendirmenin Sakıncaları

Çocuklara sergiledikleri olumlu davranışlar için ödüller vermenin olumlu yanları olmasına rağmen çeşitli olumsuz yanları da bulunmaktadır. Bu olumsuz yanlar şu şekilde sıralanabilir:

- 1) Umulan davranışlar için verilen ödüller üretkenliği engellemektedir (Ada ve Çetin, 2002).
- 2) Bazı durumlarda ödül kazanmak öğrencinin asıl amacı haline gelmektedir.
- 3) Bazı durumlarda ödül araç olarak değil ancak amaç olarak kullanılmakta ve bu da öğrencide başarısızlık endişesi ve kaygısı yaratmaktadır.
- 4) Hep aynı biçimde ve sürekli ödül verildiğinde bu öğrencinin motivasyon düzeyini etkilemekte ve düşmesine sebep olmaktadır (Aydın, 2004).

- 5) Bazı durumlarda ödüller çok sonraki bir zaman için verilecektir. Buna göre çocuktan disiplinli durması istenir ancak bu zaman zarfında ödül çocuk için değerini yitirir ve çocuk disiplinli davranamaz.
- 6) Ödüller çocukların erişemeyecekleri kadar yüksekte de olabilir. Bu durum ise çocukta kendine güvensizliğe yol açacaktır.
- 7) Bazı çocuklar ödül almaya çok alışmıştır ve ödül alamamak onlara ceza gibi gelir. Bu durumda sık ödül vermenin sakıncalarından birisidir (Gordon, 2001).

2.7.4.13.3. Cezalandırmanın Yararları

Öğretmenler cezanın öğrenciyi ıslah edici, olumsuz davranışlarda arındırıcı bir etkisi olduğuna inanmaktadır ve bu bakımdan da çeşitli olumsuz ve suç teşkil eden davranışlar karşısında isteyerek ya da istemeyerek ceza vermektedir (Ada ve Çetin, 2002). Cezanın çeşitli yararları da mevcuttur ve bunlar şu şekilde sıralanabilir (Aydın, 2004):

- 1) Ceza etkili verildiğinde, öğrencinin olumsuz davranışlarda bulunmasına mani olmaktadır.
- 2) Ceza problemleri davranış neticesinde meydana gelen zararın giderilmesi ya da kayıpların karşılanmasına yarar.
- 3) Ceza ve ödül birlikte kullanıldıklarında olumsuz davranış üstünde sosyal kontrol sağlar.
- 4) Ceza özellikle öğrencilerin bilerek yaptıkları olumsuz davranışların yerleşmesini engeller.
- 5) Akılcı ve tutarlı bir ceza sisteminin uygulanması ayrıca öğrencilerin adalet ve güven duygularını da geliştirir.
- 6) Sınıf içinde uyumun sağlanmasına ek olarak, öğrencinin sosyal ilişki kurma becerisi de olumlu yönde etkilenir.

2.7.4.13.4. Cezalandırmanın Sakıncaları

Cezalandırmanın sakıncaları aşağıdaki gibi ortaya konulabilir:

- 1) Suça uygun olmayan cezalar öğrencilerde kalıcı davranış bozukluklarına sebep olabilir.
- 2) Ceza, öğrencilerde korku ve endişe yaratarak sınıf içinde kaygıyı artırır ve bu da öğrenmeyi güçleştirir.
- 3) Sürekli cezalandırılma, öğrencilerde genel bir kayıtsızlık ve bağışıklık durumu yaratabilir.
- 4) Öte taraftan ağır cezaların uygulanması, öğrencide öfke, nefret benzeri olumsuz duyguların yerleşmesine sebebiyet verebilir.
- 5) Ceza ayrıca, ceza veren kimseye de duygusal olarak zarar verir ve onu incitir.
- 6) Ceza verilirken olumsuz duyguların baskısı ile amaçlarla araçların yer değiştirmesi olasılığı da bulunmaktadır.
- 7) Öğrenciler sürekli olarak cezalandırıldıklarında olumlu bir benlik algısı ve özdenetim yeterliği geliştiremezler.
- 8) Ceza yalnızca verilen öğrenciyi değil ancak bazı durumlarda sınıfın tamamını olumsuz yönde etkiler (Aydın, 2004).
- 9) Ceza öğrencileri kendi başlarına hareket etme ve tavır alma yetkinliğinden yoksun bırakır.
- 10) Ceza öğrenciden ziyade öğretmene bağlıdır ve öğrenciyi sınıf içindeki davranışlarını düzeltmeye yönlendirse de sınıf dışında pek de fazla bir etkisi olmaz
- 11) Ceza sınıfın öğretmen küsmesine ve onun öğrettiklerini öğrenmede bir motivasyon kaybına sebep olur (Ada ve Çetin, 2002).
- 12) Ceza başka öğrencilerin yanında verildiğinde çocuğun utanmasına ve ceza verene karşı saldırgan davranmasına sebep olabilir.
- 13) Çocuklara çok şiddetli ve çok sık ceza verildiğinde bu onların daha farklı kötü davranışlara başvurmasına sebep olur, örnek olarak çocuk okuldan kaçır, içine kapanır, denemekten vazgeçer, okulu terk eder, takımdan ayrılır, alkol ya da uyuşturucu kullanmaya başlar (Gordon, 2001).

2.7.4.13.5. Ceza Yöntemleri

Öğrencilerin istenmeyen ve olumsuz davranışlar sergilemeleri durumunda öğretmenlerin uygulayabileceği cezalara örnek olarak şunlar verilebilir: Azarlama, çalışma ödevi, sınıftan uzaklaştırma, meslek okullarındakileri işyerlerinde çalışmaya yönlendirme, verdiği zararları ödetme, özel görev ve sorumluluklar yükleme.

Azarlama: Burada öğretmen öğrenciyi yazılı ve sözlü olarak azarlar ve durumu velilere bildirir.

Çalışma Ödevi: Öğretmen öğrenciyi bir çalışma ödevi verebilir. Bu ödev zaman sınırlaması getirir ve kontrol edip düzeltir.

Sınıftan Uzaklaştırma: Öğretmen öğrenciyi sınıftan uzaklaştırabilir. Bu daha çok uzun süren ve sürekli rahatsızlıklarda verilir ve ceza değeri tartışılabilir.

Meslek Okullarındakileri İşyerlerinde Çalışmaya Yönlendirme: Öğretmen bu durumda öğrencinin devam edeceği şirketi bilgilendirir ve öğrencinin işe gidip geldiğini kontrol eder.

Verdiği Zararları Ödetmek: Öğretmen öğrencinin zarar verdiği unsurların yenisini aldırır. Ancak bu cezanın ölçülü olmasına dikkat edilmelidir.

Özel Görev ve Sorumluluklar Yükleme: Öğretmen öğrenciyi tahtayı temizleme nöbeti, okul bahçesini temizleme gibi görevler verebilir (Ada ve Çetin, 2002).

Bu tip cezaların uygulanmasına ek olarak öğrenci okuldan sonra okulda da tutulabilir. Ancak bu durumda öğrencinin ailesinin de bu durumdan haberdar edilmesi gerekmektedir (Bagley, 1916). Bu tür bir ceza bedensel değildir ve bu bakımdan da öğrencinin tepkisini çekmeyecektir ve öte taraftan da bu ceza öğrenci üzerinde yeterli etkiye sahip olacaktır. Yine bir başka cezalandırma yöntemi de öğrencinin sahip olduğu bazı hak ve ayrıcalıkların elinden alınmasıdır. Bir başka cezalandırma yöntemi olarak da ailelerle görüşülebilir. Bu tür bir görüşmenin olumsuz davranışların engellenmesinde özellikle çok büyük etkisi olacaktır. Yine öğretmenler ortaya çıkabilecek disiplin

problemlerini okul müdürüne de rapor edebilir. Ancak bu yöntemin etkili olması okul müdürünün tutumu ve etkililiğine bağlıdır.

2.7.5. Öğretmenlerin Davranışını Değiştirerek Olumsuz Davranışın Engellenmesi

Okul içinde etkili bir eğitim ve öğretim ortamı yaratmada en zor görevlerden birisi ve belki de birincisi öğretmen ve diğer kadrolu elemanların davranışlarının yönetilmesidir. Herhangi bir disiplin programının başarısı öğretmenlerin ve diğer kadrolu elemanların bu programı uygulamakta gösterecekleri istek ve becerilerle yakından alakalıdır. Gerekli becerilerin olmaması, beklentilerin yanlış anlaşılması ya da öğretmenlerin sergiledikleri isteksizlik okul içinde bu tür bir disiplin programının uygulanmasını olumsuz yönde etkileyecektir. Aynı şekilde öğrenci çabalarını küçük gören, utandıran, ya da yıldırان davranışlar da öğrenciye okul genelinde başarılı olması için verilen desteğin boşa çıkmasına sebep olabilir.

Birçok öğretmen kendisini en iyi metotların ve öğrenim direktiflerinin öğretilmesine verir. Ancak bu durum böyle olmasına rağmen halen daha birçok öğretmen sınıf içi disiplini sağlamak için öğrencilerine bağırılmaktadır. Başka bir takım öğretmen de öğrencilerini utandırma yolunu seçmektedir. Öğrenciyi utandırmanın amacı öğrencinin gelecekte derse daha fazla dikkat etmesini sağlamaktır. Ancak bu tip öğretmen davranışları başarılı olmaktan uzaktır ve öğretmenle öğrenci arasında daha iyi bir ilişki kurulması sonucunu da doğurmamaktadır. Bu bakımdan sınıf içinde bu tür etkisiz davranışlar sergileyen öğretmenler ayrıca sınıf ortamının kalitesinin de düşmesine de sebep olmaktadır. Bu tür davranışlar karşısında daha etkili öğretmen davranışının oluşturulması için okul yönetimin bazı eylemlerde bulunması gerekmektedir. Bu eylemler (Van Acker, 2002): a) beklenen davranışların belirlenmesi, b) öğretmen davranışlarının izlenmesi, c) gerektiğinde bu tip davranışları öğretmene öğretebilecek programların uygulanması, d) istenen sonuçların alınması için öğretmenlere destek verilmesi.

Okul içinde istenilen öğrenci davranışı belirlendikten sonra yöneticilerin istenilen öğretmen davranışını da belirlemeleri gerekmektedir. Bunun yapılmasında okul disiplin kayıtlarındaki bilgilerden, öğrenci ilerleme ve başarı kayıtlarından, öğretmen ve öğrenci ilişkilerinin izlenmesinden faydalanılabilir. Okul yönetiminin okulda yetişkin

davranışının etkisi konusunda dürüst davranması gerekmektedir. Örnek olarak öğrencilerin okulda öğretmenlere gösterdikleri saygı birçok okulda problemdir ve birçok öğretmen de bunun çocuklara evde öğretilmesi gerektiği kanısındadır. Ancak yine de birçok öğrenci öğretmenlerine saygı göstermeyi evlerinde öğrenmemiştir. Bu durumda öğrencilerin öğretmenlerine saygı göstermeyi öğrenecekleri tek yer olarak okul kalmaktadır.

Davranış değiştirilmesi hem çok karmaşık hem de zor bir görevdir. Bu hem öğretmenler hem de öğrenciler için de geçerlidir. Bu bakımdan öğretmen davranışının izlenmesi ve açık, dürüst ve sık aralıklarla geri beslemede bulunmak önemlidir. Öğretmenler ders verirken kendilerini izleyemez. Aksine ders verirken birilerinin onları izlemesine ve öğretim yöntemlerinin iyileştirilmesine ihtiyaçları vardır. Ancak maalesef çok az okulda öğretmen davranışları izlenmektedir. Öğretmen davranışını izlerken önemli bir husus öğretmenin kendi davranışı ile öğrencisinin ki arasındaki ilişkiyi görmesidir (Van Acker, 2002).

Birçok sınıf öğretmenin istenmeyen öğrenci davranışları ile uğraşmaya yetecek düzeyde bir eğitimi bulunmamaktadır. Yine birçok öğretmen sınıf içinde direnç gösteren öğrencilerle uğraşma konusunda ne yapacaklarını bilmemektedir. Bu bakımdan okul genelinde öğretmenlere olumsuz öğrenci davranışı ile uğraşabilmek üzere eğitimler verilmesi gerekmektedir (Van Acker, 2002).

2.7.6. Olumsuz Davranışın Hedefleri

Olumsuz davranışların belli bazı hedefleri ya da amaçları bulunmaktadır. Bunlar şu şekilde sıralanabilir (Coombs-Richardson ve Meisgeier, 2001):

- a) Dikkat çekme,
- b) Güç elde etme,
- c) İntikam alma,
- d) Yetersizlik gösterme.

2.7.6.1. Dikkat Çekme

Dikkat çekme genç öğrencilerin birçoğu için ana hedefdir. Bu tip öğrenciler her zaman ilgi odağı olmak ister ve dikkate alınmadıkları zaman olumsuz davranışlarda bulunur. Dikkat çekme isteği daha büyük öğrencilerde ya da yetişkinlerde de görülmektedir. Dikkat çekme amacındaki öğrenciler sınıf içinde dersi çeşitli şekillerde böler. Dersi keser, karşı çıkar, ya da gürültü yapar. Buna ek olarak sıra dışı kıyafetler giyinir ya da kaba şekilde konuşur. Bu tip öğrenciler daha ziyade aktif dikkat çekicilerdir. Pasif dikkat çekiciler ise daha yavaş çalışır. Kitaplarını masalarına daha geç çıkarır ve derse daha geç başlar. Bu hız öğretmeni kızdırabilir. Dikkat çekmeye çalışan bir öğrenci ile karşılaştığında bir öğretmen kızabilir. Ancak dikkat çekmeye çalışan bir çocuğa ailesi ya da öğretmeni tarafından yeteri kadar ilgi gösterilmiyor olabilir ve öğrenci de daha uygun ilgi çekme yolları bulamamış da olabilir.

Dikkat çekmeye çalışan bir öğrenci ilgilenirken bir öğretmenin yapması gereken bazı şeyler vardır. Öğretmen öncelikle öğrenci ile dikkat çekme hedefi veya amacı hakkında konuşmalıdır. Daha sonra öğrenci ile daha az ilgilenmelidir. Ona tek başına bir mesaj verir ve neler hissettiğini anlatır. Bir plan yapar. Ya da öğrenci dikkat çekme çabası içinde iken durur ve ilk olarak sakinleşir. Öğrencinin davranışına odaklanır veya öğrencinin dikkatini dağıtır (Coombs-Richardson ve Meisgeier, 2001).

2.7.6.2. Güç ve Kontrol Arama

Olumsuz davranışta bulunulmasının ikinci önemli sebebi ise güç ve kontrol peşinde olmadır. Öğrenciler çoğunlukla durumları ve kişileri kontrol etmek için güç çatışmalarına girer. Herkes güç sahibi olmak ister ancak güç peşinde koşan bireyler bu gücü daha çok başkalarına üstün gelmek için kullanır. Otokratik yöntemle çalışan öğretmenler öğrencilerle güç çatışmalarına girmekten kaçınmaz. Bu tip öğretmenler öğrenciler güçlü olma hayallerini gerçekleştirilmeden onları cezalandırır. Ancak bu durumda kimse kazanamaz. Öğretmen de kaybetmiştir çünkü öğrenci ile olumlu bir ilişki kurma olasılığını yitirir. Ancak öğretmenler öğrencilerinin güç isteklerine güç ile karşılık verirlerse bu öğrencilerde intikam almaya yönelik davranışlara sebebiyet verebilir. Bu durumda öğrenciler yalan söyleyebilir, isyan edebilir, ve saldırgan davranabilirler. Bu tip güç çatışmalarına girmek yerine bir öğretmenin daha farklı şeyler

yapması gerekmektedir. Bu davranışlara örnek olarak ise şunlar verilebilir: öğretmen öğrencinin güç arayan davranışlarını onunla tartışabilir. Bu davranışın özellikle öğrenme süreci içindeki etkilerini tartışabilir. Öğretmen herhangi bir biçimde bir güç çatışmasına girmekten kaçınmalıdır. Öğrenci başka öğrencilerle işbirliği yapıyorsa bu grup dağıtılabılır. Öğrenciye gücünü nasıl daha olumlu işler için kullanabileceği gösterilir. Öğrenciyi ders dışında yaptıkları hakkında düşünmeye zorlayabilir (Coombs-Richardson ve Meisgeier, 2001).

2.7.6.3. İntikam Alma

Öğrenciyi olumsuz davranışlara iten bir başka sebep ise intikam almaktır. Bu tip öğrenciler tüm kabul edilme hayallerini yitirmiş durumdadır ve dünyayı soğuk ve istenmedikleri bir yer olarak görür. Dikkat çekmenin ya da güç çatışmalarına girmenin kendilerine güç sağlamayacağına inanır. Öğretmenlerin intikamcı öğrencilerle problemleri olmaktadır ve gene bu tip öğrencileri hemen cezalandırır. Ancak bunun aksine öğretmenlerin bu tip öğrencilerle umursayan ve daha çok ilgi gösteren ilişkiler kurması gerekmektedir. İntikam peşinde koşan öğrenciler daha çok fiziksel ve psikolojik saldırılarda bulunur. Bu tip öğrenciler tartışmacı, inatçı ve zıt olabilir. Öğretmenlere ve diğer öğrencilere zarar verir. İntikam savaşını kaybeden öğrenciler kızgınlıklarını içlerine atar, vazgeçer veya içlerine kapanır. Öğretmenlerin bu tip davranışlarda bulunan çocukları anlamaları gerekmektedir. Bu öğrencilere duygularını daha zararsız yollarla anlatmaları öğretilmelidir. Öğrencilere davranışlarının istenmeyen ve olumsuz sonuçları gösterilmelidir. Bundan başka çocuğun davranışları veli ve idareciler gibi diğer yetişkinlere bildirilmelidir (Coombs-Richardson ve Meisgeier, 2001).

2.7.6.4. Yetersizliğin Sergilenmesi veya Öğrenilmiş Çaresizlik

Öğrenciler kaybettiklerini hissedersen başarılı olma umutlarını bir kenara bırakacaktır. Bu tip bir durumda öğrenilmiş çaresizliği edinecektir. Kendilerini değersiz ve sevgiye değmez olarak hisseder. Yalnız bırakılmak ve kendilerinden bir şey beklenilmemesini ister. Daha az katılımcı olarak utandırıcı durumlardan kaçınır. Ancak öğrenciler daha çok geri çekildiklerinde öğretmenlerde kendilerini kazanmış hisseder ve denemekten vazgeçer. Bu tip öğrenciler akılsız, yetersiz, başarısız ve anti-sosyal olarak görülür.

Öğretmenler bu tip öğrencilerle etkileşimde bulunurken kendilerini yardıma muhtaç ve yenilmiş hisseder (Coombs-Richardson ve Meisgeier, 2001).

2.7.7. Olumsuz Davranışın Etkenleri

Okul içinde ya da sınıflarda ortaya çıkan disiplin problemlerinin mutlaka belli bir sebebi bulunmaktadır. Sınıf içinde ortaya çıkan olumsuz davranışların kaynakları genel olarak öğretmenin, öğrencilerin, sınıfın fiziksel yapısının, sınıfın içinde bulunduğu okulun ve çevrenin sahip olduğu özelliklere göre değişmektedir. Olumsuz davranışların üstesinden gelinebilmesi için öncelikle bu davranışların ortaya çıkmasında etkili olan nedenlerin bilinmesi gerekmektedir (Başar, 1999).

2.7.7.1. Sınıf Dışı Etkenler

Sınıf içinde meydana gelen olumsuz davranışların büyük bir kısmı sınıfın dışındaki olaylardan kaynaklanır. Bu kaynaklar öğrencinin içinde yaşadığı çevre, aile ortamı ve okuldur. Bu çevrede yaşamakta olan insanların eğitim düzeyleri öğrencilerin davranışlarını büyük oranda etkiler ve öğrencilerin davranışlarına yansiyarak sınıf içine taşınır. Öğretmen olumsuz davranış ortaya çıktığında sınıf içi değişkenlerle uğraşır ve sınıf dışı değişkenleri göz ardı ederse başarı elde etmesi güçleşir ve başarısı da kalıcı olmaz. Sınıf dışı etkenler okul, çevre ve aile olmak üzere üç ana başlıkta toplanabilir.

Okul: Okul içindeki birçok özellik öğrencileri etkilemektedir. Bunlar okulun fiziksel durumu, öğrenci sayısı, kuralları, yönetim yapısı vb.'dir. Ayrıca okul içinde eğitim için gerekli materyalin, araç ve gerecin ve diğer kaynakların yokluğu ya da yetersizliği öğrencileri olumsuz davranışa yönlüten diğer bir nedendir. Öğrencileri bu tür davranışa yönlüten diğer önemli bir hususta okul yöneticileri ve öğretmenlerin olumsuz davranışlar konusunda farklı görüş ve uygulamalara sahip olmalarıdır (Başar, 1999). Bundan başka öğretmen ve yöneticiler çeşitli durumlarda okulda ve sınıf içinde disiplin sorunlarının ortaya çıkmasına ortam hazırlarlar. Bu tip durumlara örnekler ise şu şekilde verilebilir (Celep, 2004):

1. Yanlış anlaşılmiş öğrenme koşulları ve öğrenciler için anlamlı olmayan bilgileri öğrenmek için öğrencileri zorlamak.

2. Öğrencileri bağımsız düşünce örüntüleri geliştirmeye yöneltmede yetersiz kalmak.
3. Öğrenciler üzerinde yoğun kontrol kurmak ve çocukların özerk ve bağımsız olabilecekleri bir çevrenin sağlanmasında yetersiz kalmak.
4. Yanlış davranışı ön plana çıkaran disiplin süreçleri kullanmak.

Çevre: Okulun sosyal çevresi de öğrencileri olumsuz davranışlara sevk eden önemli faktörlerden birisidir. Okulun içinde bulunduğu fiziksel, kültürel ve sosyal çevrenin öğrenci davranışları üstünde önemli etkisi bulunmaktadır. Okulun çevresinde var olan bir takım sorunların okul ve sınıf içine girmelerine engel olmak için öğretmenin bu çevreyi yakından tanınması gerekmektedir. Bazı durumlarda çevre değiştirilmeden öğrenci davranışları da değiştirilememektedir (Apuhan, 2002). Okul çevresinde özellikle çete grupları öğrenciler üzerinde baskı kurmakta ve onlara alkol ve uyuşturucu satmaktadır. Çocukların bu tip çete gruplarına eğilim göstermemesi için okul içinde bazı şeylerin yerine getirilmesi gerekmektedir. Okulda belli bazı durumların oluşmasına fırsat tanındığında disiplin sorunları ortaya çıkabilmektedir. Bu durumlara örnek olarak şunlar verilebilir (Celep, 2004):

1. Çocuklar, kendilerini anlamsız öğrenme ortamı içinde bulduklarında.
2. Bağımsız olarak düşünmeyi öğrenme konusunda çocuklara yardım etmede yetersiz kalındığında.
3. Çocuklara baskı düzeyine ulaşan dersle ilgili alıştırmalar yaptırıldığında.
4. Cezalandırma ön planda tutulduğunda.

Aile: Bireylerin davranışları ilk olarak ailede şekillenmeye başlar. Bu bakımdan olumsuz davranışların kaynaklarının ilk tohumları da aile içinde atılır (Türnüklü ve diğerleri, 2001). Ailede öğrencinin davranışlarını etkileyen önemli öğeler ailenin gelir durumu, ailedeki birey sayısı ve ailenin eğitim durumudur. Bunun dışında anne-baba tutumlarının da öğrenci davranışları üstünde önemli etkileri bulunmaktadır. Bu bakımdan öğretmenin aileyi tanınması ve aile ile ilişki kurması ortaya çıkabilecek bazı olumsuz davranışların önlenmesinde yardımcı olabilir. Anne ve babalar arasında da çeşitli disiplin sorunlarına rastlanmaktadır. Bu sorunlar çocuklar açısından önemli

problemler ortaya çıkarmaktadır. Bu tip disiplin sorunlarına örnek olarak şunlar verilebilir (Celep, 2004):

- Çocuklara bağırlar,
- Çocuklara emreder, hükmeder ve onları kontrol ederler,
- Kontrol olarak aşağılama ve alaycılığı kullanırlar,
- Çocuklarla dalga geçer, onları azarlar ve eleştirirler,
- Terk edecekleri tehdidinde bulunurlar,
- Çocukları uzaklaştırmakla tehdit ederler,
- Çocukları fiziksel olarak korkuturlar,
- Çocuklara fiziksel olarak saldırırlar.

2.7.7.2. Sınıf İçi Etkenler

Olumsuz davranışların ortaya çıkmasında sınıf içi etkenlerde önemlidir. Öğrencileri olumsuz davranışlarda bulunmaya zorlayan etkenler öğretmen, öğrenci ve fiziksel ortam olmak üzere sınıflanabilir.

Öğretmen Den Kaynaklanan Nedenler: Öğretmenin sahip olduğu nitelikler sınıf yönetiminin kalitesi ve sınıf başarısı üzerinde önemli ölçüde etki yapar. Öğretmen etkili bir sınıf yönetimi sağlamak için ilk olarak öğrencilerini tanımalıdır. Ayrıca öğretmen öğrencilerine nerede, nasıl davranmaları gerektiğini anlatmalıdır. Olumsuz davranışların ortaya çıkmasında büyük oranda öğretmenin yetersizlikleri rol oynamaktadır. Derslerde sürekli olarak öğretmenin aktif öğrencinin ise pasif kalması öğrencilerin dikkatini dağıtacaktır. Bundan başka öğretmenin toplumsal beceri eksikliğinden kaynaklanan bazı davranışlar da olumsuz davranışların ortaya çıkmasında etkili olacaktır. Bu tip hatalı öğretmen davranışlarına örnek olarak öğrenci ile alay etmek, öğrencilere kaba davranmak, öğrenciler arasında ayırım yapmak, öğrencilerle iyi iletişim kuramamak verilebilir. Bundan başka öğretmenin kişisel özellikleri, özgüven, tükenmişlik, başarısızlık korkusu, çocuklardan hoşlanmaması ve özel sorunları da sınıf içinde olumsuz davranışların ortaya çıkmasını etkiler (Tertemiz, 2001). Öğretmenlerin de

öğrenciler gibi belli bazı disiplin sorunları sergilemeleri olasıdır. Öğretmenlerin sergiledikleri en önemli disiplin sorunları ise şu şekildedir (Celep, 2004):

- Öğrencilere bağırarak,
- Alaycılığı ve küçümsemeyi kontrol aracı olarak kullanmak,
- Dalga geçmek, azarlamak, eleştirmek,
- Öğrencilerin üzerine yürümek ve onları iteklemek,
- Edilgen olmak,
- Utangaç ve sıkılgan olmak,
- Çekingen olmak,
- Memnun etmek için aşırı kaygılı olmak,
- Hayır demekte zorlanmak.

Öğrenciden Kaynaklanan Nedenler: Bazı öğrencilerin duygusal kaynaklı problemleri bulunmaktadır ve bu problemler sebebi ile bu öğrenciler okula ve sınıfa uyum sağlamakta zorlanmaktadır. Öte taraftan başka bazı öğrenciler kendi başarısızlıkları sebebi ile derslerde sürekli olarak sınıfın havasını bozar. Öğrencileri sınıfta olumsuz davranışlarda bulunmaya iten bazı sebepler bulunmaktadır. Bu davranışlara örnek olarak öğrencinin öğretmeni ve arkadaşları ile etkileşim düzeyinin düşük olması, sosyal becerilerde yetersiz olması, arkadaşının olmaması, okulu sevmemesi, sosyal doyumsuzluk içinde olması vb. (Tertemiz, 2001). Bunun dışında fizyolojik etkenlerde olumsuz davranışlar üstünde etkili olmaktadır, örnek olarak hastalık, beslenme etkenleri, nörolojik etkenler, genetik anormallikler, fiziksel özürler, ve ilaçlar ile tedavi gibi (Burden, 1999).

Fiziksel Ortamdan Kaynaklanan Nedenler: Sınıf içindeki çeşitli fiziksel faktörler de öğrenci üzerinde olumsuz etkilerde bulunur. Bu faktörlere örnek olarak sınıfın gürültülü ve kalabalık oluşu, ısı ve ışık durumunun yetersiz oluşu verilebilir. Fiziksel olarak iyi yapılandırılmamış bir ortamda öğrencilere istenen davranışları kazandırmak kolay olmamaktadır. Sınıf düzeni gibi öğrencilerin oturma düzeni de sınıf yönetimi ve eğitsel çabalar üstünde önemli bir etkiye sahip olmaktadır (Tertemiz, 2001). Sınıf içindeki bu fiziksel etkenlere ek olarak müfredat, öğretmenler, yöneticiler ve çalışanların etkililiği,

okul rutinleri, tesislerin yeterliliği ve sınıftaki diğer öğrenciler de öğrenci davranışı üzerinde etkili olmaktadır (Burden, 1999).

2.7.8. Olumsuz Davranışın Ortaya Çıkması İçin Uygulanabilecek Stratejiler

Sınıf içinde olumsuz davranışın ortaya çıkmasına mani olmak için izlenmesi gereken temel bazı stratejiler vardır ve bunlar şu şekildedir (İlgar, 2000):

Öğrencileri Sürekli Olarak İzlemek: Öğretmen dersi işlerken sürekli olarak sınıfı gözlemeli ve öğrencilerin tümünü görebileceği bir yerde durmalıdır.

Öğrencileri Motive Etmek ve Motivasyonu Dersin Sonuna Kadar Sürdürmek: Öğrencilerin motive olabilmeleri için onlara aktif olma fırsatı verilmelidir. Ayrıca öğretmen merkezli öğretim yöntemi terk edilmeli ve söz hakkı mümkün olduğunca öğrenciye verilmelidir.

Öğrencilerin İlgilerini Anlamak ve Derse İlgili Artırmak: Öğretmen öğrencilerini iyi bir şekilde gözlemeli ve onların ilgi düzeylerini keşfetmelidir. İlginin dağılması durumlarında öğretmen güncel bir konuyu tartışmaya açabilir, mantık ve zeka oyunlarına yer verebilir, birkaç dakika serbest faaliyet yapmalarına izin verebilir. Bu sayede öğrencinin ilgisi yeniden toparlanır.

Sınıf Kurallarını Tespit Etmek: Öğretmen, öğrencilerle tanıştığı ilk derste onlardan beklentilerini dile getirmeli ve bu konuda açıklamalar yapmalı, kurallar koymalıdır. Ayrıca öğretmen neden bu tür kurallara ihtiyaç duyduğunu da iyice açıklamalıdır.

2.7.9. Zor Öğrencilerle Başa Çıkmak

Çeşitli disiplin edici yöntemleri uygulamak sınıf içinde öğrencilerin %90 ile 95'inin daha sorumlu davranışlarda bulunmasına yol açacaktır. Ancak yine de %5'lik belli bir kesim öğrenci sorumlu biçimde davranmayacaktır. Bu öğrenciler kuralları ihlal edecek, öğretmenin düzeltici uyarılarına tepki vermeyecek ve bütün sınıfı rahatsız edecektir. Bu tip öğrenciler genel olarak öğretmenlerle tartışır ve arkadaşlarını rahatsız eder. Sınıf ortamı onlar için daha ziyade kendi bildiklerini okuyacakları bir ortamdır. Bu tip

öğrenciler öğretmenlerinin tepkilerine ancak geçici süreler için cevap vermektedir ve öğretmen onlarla ilgilenmediğinde ise yine eski sorumsuz hallerine geri dönmektedir (Canter ve Canter, 2001).

Bu tip öğrencilerle karşı karşıya kaldıklarında en etkili ve en sıkı disiplin kurallarına sahip öğretmenlerin bile sıkıntıya düştükleri gözlenmiştir. Öğretmenler bu tip öğrencilerin davranışlarını değiştirmek yerine daha çok onlardan şikayet eder konumdadır. Öğrenciyi ya da kendilerini suçlar ve disiplin planlarını uygulamayı bir kenara bırakıp kişisel çözüm yolları arar. Bu tip öğrenciler karşısında öğretmenlerin tepkisel olabildikleri de olmaktadır. Öğretmenler ya aşırı tepkiler vermekte ya da yetersiz tepkiler vermektedir. Bu bakımdan disiplin planlarını bir kenara bırakmış olan öğretmenler bu tip öğrenciler karşısında etkisiz ve pasif kalmaktadır. Öğretmenler bu tip öğrencilere yalvarmakta ya da rica etmektedir ya da tam tersine bu öğrencilerin davranışlarını görmezden gelmektedir. Bu durumda öğretmenlerin son umudu bu öğrencilerin davranışlarını kendilerinin değiştireceğidir (Canter ve Canter, 2001).

Öğretmen kendisini etkisiz hissettiğinde ve eylemleri başarısız olduğunda öğrencinin disiplinsiz davranışları devam edecektir. Ancak belli bir zaman zarfı sonunda öğretmenin etkisiz kalışı ve engellenmesi onda kızgınlık doğuracaktır. Bu durumlarda öğretmen aşırı reaksiyon verecek ve öğrencilerini tehdit edecektir. Ancak kızgınlık ile tepki vermek öğrenci ile öğretmen arasındaki problemi daha da artıracaktır ve öğretmen öğrenci ilişkisi daha da bozulacaktır.

Öğretmenler bu tip öğrencileri değiştirmek için birkaç tane verimsiz eylemden sonra kendilerini engellenmiş olarak hissetmektedir. Öğretmenler kendilerini bütünü ile güçsüz hissetmekte ve bir sonraki adımda ne yapacaklarını şaşırılmaktadır. Bunu ise öğrencilerine her fırsatta belirtmektedir.

Sınıfın iyi bir eğitim ortamı olabilmesi için öğretmenin disiplin planından hiç taviz vermeden uygulamaya devam etmesi gerekmektedir. Öğretmen zor öğrencilerle karşılaştığında disiplin planından vazgeçmemeli aksine yine disiplin planı içinde kalacak bireysel bir çözüm üretmelidir. Bunu yaparken öğretmenin ilk olarak bazı öğrencilerle zorluklar yaşadığını kabul etmesi gerekmektedir. Problemin varlığını kabul

etmek öğretmenin problemi daha açık bir biçimde ve kolay bir şekilde analiz etmesini sağlayacaktır (Canter ve Canter, 2001).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın yöntemine ait konular işlenmektedir. Araştırmada kullanılan yöntem aşağıda araştırmanın modeli, evreni ve örnekleme, veriler ve verilerin toplanması ile verilerin çözümü ve yorumlanması alt başlıkları altında ele alınmaktadır.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırma tip olarak 'tarama tipi' bir araştırma özelliğindedir. Okul tarama araştırması (*survey*); okullarda var olan ya da ilerde olması olası sorunları çözmek için önceden önlem almak amacı ile planlanan mikro çalışmalardır. Bu tip araştırmalarda çalışmanın ana konularını okul ortamında veya okula etki eden dış öğeler oluşturmaktadır (Karasar, 1981).

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evreni, araştırma alanına dâhil edilen ilçeler bakımından içinde çeşitli elemanları olan, benzer amaçlı (işlevli) kümelerden oluşur. Araştırma, evrenden seçilmiş olan bu kümeler üzerinde yapılabilir. Evrendeki bütün kümelerin tek tek (bütün elemanlarıyla birlikte) eşit seçilme şansına sahip oldukları durumda yapılan örnekleme küme örnekleme denmektedir. Bu yaklaşıma "grupça örnekleme" ya da İngilizcesinden "cluster sampling" gibi adlarla da verilmektedir. Küme örnekleme de kendi içinde aşağıda belirtildiği üzere iki türdür (Karasar, 1981):

1. Oransız küme örnekleme
2. Oranlı küme örnekleme

Oranlı ve oransız küme örnekleme arasındaki temel ayrılık, oranlanan ya da oranlanmayan kümelerdir. Küme örneklemenin sağladığı iki temel yarardan söz edilebilir. Bunlar (Karasar, 1981):

1. Araştırmacının geniş bir fiziki alana yayılmasını önleyerek, maliyeti düşürür.

2. Fizik alanının daralmasıyla, denetim olanakları artar.

Örneklemin ideal ve mükemmel olanının bulunmasının tanımı gereği olanaklı olmadığı düşünülmektedir. Küme örnekleminin de eşit seçilme şansının kümelerde oluşu, bireysel ayrılıkların yeterince temsilini sağlayamama olasılığı nedeniyle bazı dezavantajları da olduğu kabul edilmektedir (Karasar, 1981).

Evren araştırma sonuçlarının genellenmek istendiği elemanlar bütünü, örneklemin de evrenden örneklem alma işlemi olduğu göz önüne alınarak tarafsız örnekleme sağlanmak üzere oransız küme örnekleme yöntemi seçilmiştir (Karasar, 1981). Bu araştırma için kümeler ilçelerdeki devlet ilköğretim okullarıdır.

Araştırmanın evreni 2005-2006 eğitim-öğretim yılında; İstanbul ili, Üsküdar ilçesinde bulunan resmi ilköğretim okullarında görev yapan 1122 sınıf öğretmenidir. Örneklem ise İstanbul ili, Üsküdar ilçesindeki ilköğretim okulları birinci kademesinde görev yapan öğretmenlerden seçilen 200 sınıf öğretmenini kapsamıştır.

Evreni temsil eden örneklemin oluşturulmasında aşağıda belirtilen aşamalar izlenmiştir:

1. İstanbul ili Üsküdar ilçesinde bulunan resmi ilköğretim okulları Üsküdar Milli Eğitim Müdürlüğü'nden ulaşılan bir liste ile belirlenmiştir.
2. İlköğretim okulları listesinden ilköğretim birinci kademe sınıf öğretmenlerinin görev yaptıkları okullar arasından 20 ilköğretim okulu seçilmiştir.
3. Örneklem seçiminde temel kural olan “yansızlık ilkesine” göre, her okuldan eşit sayıda sınıf öğretmeni belirlenmiştir.

Çizelge 3.1. Anket Uygulanan Üsküdar İlçesi Resmi İlköğretim Okulları

	İLKÖĞRETİM OKULLARI	ÖĞRETMEN SAYILARI
1	Yıldırım Beyazıt İ. O.	10
2	Ali Nihat Tarlan İ. O.	10
3	Bağlarbaşı İ. O.	10
4	Bekir Esener İ. O.	10
5	Necmiye Güniz İ. O.	10
6	Yılmaz Soyak İ. O.	10
7	Rauf Orbay İ. O.	10
8	Sosyal Meskenler İ. O.	10
9	Saffet Çebi İ. O.	10
10	Sabri Artam Vakfı İ. O.	10
11	Üçüncü Selim İ. O.	10
12	Bahçelievler İ. O.	10
13	Hasan Tan İ. O.	10
14	Altunizade Hafize Özal İ. O.	10
15	Acıbadem İ. O.	10
16	Hacı Selim Ağa İ. O.	10
17	Nezahat Ahmet Keleşoğlu İ. O.	10
18	Selimiye İ. O.	10
19	İhsan Kurşunoğlu İ. O.	10
20	Kısıklı İ. O.	10
TOPLAM		200

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada verilerin toplanması için anket uygulanmıştır. Anket iki kısımdan oluşmaktadır.

1. Kişisel bilgiler formu
2. Öğrencilerin olumsuz davranışlarla ilgili öğretmen görüş ve tepkileri ölçeği

Anketin bir örneği EK II. Anket Formu (Örnek)'te sunulmaktadır.

Kişisel bilgiler formu

Kişisel bilgiler formunda kişisel bilgilere dair boş kutuların doldurulmasının yolu ile cevap verilmesinin istendiği temel özlük bilgilerine ait 4 soru (Cinsiyet, Yaş, Medeni durum, Çocuk durumu) ve meslek bilgilerine ait 4 soru (Mesleki kıdem, Öğrenim düzeyi, Sınıfındaki öğrenci sayısı, Okuttuğu sınıf) olmak üzere 8 soru bulunmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarla ilgili öğretmen görüş ve tepkileri ölçeği

Öğrencilerin olumsuz davranışlarla ilgili öğretmen görüş ve tepkileri ölçeği başlıca iki bölümden oluşmakta olup, ilk kez Dağdelen yüksek lisans tezinde (1999) ve sonra danışmanlığını Prof. Dr. Sefer Ada'nın yaptığı Cinoğlu yüksek lisans tezinde (2003) geliştirilmiş ve kullanılmıştır.

Ölçeğin Özellikleri

Ölçek başlıca iki bölümden oluşmaktadır.

1. Öğrencilerin olumsuz davranışlarla ilgili öğretmen görüşleri alt ölçeği
2. Öğrencilerin olumsuz davranışlarla ilgili öğretmen tepkileri alt ölçeği

Ölçeğin birinci bölümünde 61 soru ve ikinci bölümünde de 26 soru bulunmaktadır. Böylece ölçek toplam 87 sorudan oluşmaktadır.

Ölçekteki sorulara sınıf öğretmenlerinin 5li-Likert ölçeklendirmesi üzerinden cevap verilmesi istenmiştir. Bu ölçeklendirme Hiç, Az, Orta, Çok, Pekçok (5 madde) şeklindedir.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarla ilgili öğretmen görüşleri ölçeği ayrıca kendi içerisinde 3 boyuttan oluşmaktadır:

- a. Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlar
- b. Öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlar
- c. Öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlar

Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışları boyutunda 20 soru, öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışları boyutunda 16 soru ve öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışları boyutunda 25 soru olmak üzere ölçeğin birinci bölümü 61 sorudan oluşturulmaktadır.

Ölçeğin birinci bölümünde öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışların betimlenmesine yönelik sorular bulunmakta iken ölçeğin ikinci bölümünü oluşturan ve 26 soru içeren öğrencilerin olumsuz davranışlarla ilgili öğretmen tepkileri ölçeğinde ise öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara karşı öğretmen tepkilerinin düzeyinin belirlenmesi hedeflenmektedir.

3.4. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırmanın uygulandığı resmi ilköğretim okulları ile gerekli temaslar kurulduktan sonra, anketler araştırmacı tarafından dağıtılmıştır.

Anket formunun verilmesi sırasında sınıf öğretmenlerine gerekli bütün detaylı açıklamalar yapılmış olup, öğretmenlerin testlere samimi ve doğru cevaplar vermelerini sağlamak için kimlik bilgileri istenmemiştir.

3.5. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ

İstatistiksel çözümlenmelere geçmeden önce, demografik değişkenler gruplandırılmış ardından öğretmenlere uygulanan Öğrencilerin olumsuz davranışlarla ilgili öğretmen görüş ve tepkileri ölçeği puanlanmıştır. Daha sonra elde edilen verilerin istatistiksel çözümlenmeleri bilgisayar ortamında gerçekleştirilmiştir.

Bunları izleyen aşamada, araştırma grubunu oluşturan sınıf öğretmenlerinin demografik özelliklerini betimleyici frekans ve yüzde dağılımları (yüzde, geçerli yüzde ve yığılmalı yüzde) çıkarılmış, aynı istatistiksel çözümlenmeler Öğrencilerin olumsuz davranışlarla ilgili öğretmen görüş ve tepkileri ölçeği sorularına verilen cevaplar için de yapılmış, sonra ölçeğin toplam puanları için $\bar{x}$, ss (Standard sapma) değerleri saptanmıştır.

Likert ölçeği ile elde edilen verilerin değerlendirilmesinde iki seçenek bulunmaktadır. Birincisi, ölçekte yer alan her bir ifade ayrı ayrı değerlendirilebilir. İfadeler (veri grupları) arası korelasyon veya ilişki incelenebilir. İkincisi, ölçekte yer alan tüm ifadelere ait puanların (skorların) toplanması neticesinde elde edilen kümülatif toplam puan (skor) üzerinden değerlendirme yapılmasıdır. Bu sebeple Likert ölçeği toplamalı ölçek (summated scale) olarak da anılmaktadır (Altunışık ve diğerleri, 2004). Likert ölçeğinin bu özelliğinden yararlanarak veri grupları arasında ileri analizleri yürütebilmek amacı ile anket ölçeğinin iki bölümü (Öğrencilerin olumsuz davranışlarla ilgili öğretmen görüşleri alt ölçeği ve Öğrencilerin olumsuz davranışlarla ilgili öğretmen tepkileri alt ölçeği)'ndeki boyutlar (1a) Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlar, (1b) Öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlar ve (1c) Öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlar ile (2) Öğrencilerin olumsuz davranışlarla ilgili öğretmen tepkileri cevaplarının ortalamaları alınarak yeni veri grupları oluşturulmuştur.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarla ilgili öğretmen görüş ve tepkileri ölçeği sorularına verilen cevapların çözümlenmesi ölçeğin birinci bölümüne ait 3 alt boyut cevapları ve ikinci boyuta ait cevapların ortalamaları ankete katılan her sınıf öğretmeni temelinde aritmetik ortalamaları alınarak çözümlenmelere ölçeğe ait bu 4 değer üzerinden devam edilmiştir.

- 1a. Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlar için (birinci bölüm birinci boyut) verilen cevapların ortalamaları
- 1b. Öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlar için (birinci bölüm ikinci boyut) verilen cevapların ortalamaları
- 1c. Öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlar için (birinci bölüm üçüncü boyut) verilen cevapların ortalamaları
2. Öğrencilerin olumsuz davranışlarla ilgili öğretmen tepkileri ölçeği için (ikinci bölüm boyutu) verilen cevapların ortalamaları

Bu ortalama 4 değer için parametrik veya parametrik olmayan (non parametric) testlerden hangisinin uygulanacağını belirlemek üzere normallik testi uygulanmıştır. Normallik testi için Kolmogorov-Smirnov testi uygulanmıştır. Verilerin normal dağılımadıklarının belirlenmesi üzerine ileri analizler parametrik olmayan testler üzerinden yürütülmüştür. Normallik testi ile ilgili analizler EK I. Normallik Testleri bölümünde verilmektedir. Bu kapsamda olmak üzere farklılaşma analizinin yapıldığı incelemelerde Kruskal Wallis testi, benzerlik analizinin yapıldığı incelemelerde ki-kare (χ^2) testi kullanılmıştır. Benzerlik analizlerinin yapılabilirliğini belirlemek üzere yön gösterici özellikte olmak üzere korelasyon analizi yapılmıştır. Korelasyon değeri değişkenler arasındaki ilişkinin gücünü/şiddetini ölçmede yaygın olarak kullanılır (Altunışık ve diğerleri, 2004).Yapılan farklılık ve benzerlik analizlerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık veya benzerlik bulunduğu, kullanılan teknikler parametrik olmayan testler olduğundan dolayı, bulunan farklılığın veya benzerliğin yapılan araştırmanın parametrelerine göre nereden kaynaklandığını belirleyebilecek bir (post-hoc) teknik bulunmadığından dolayı durumun yorumlanması için frekans analizi çizelgelerinden yararlanılmıştır.

Elde edilen veriler bilgisayarda “SPSS for Windows 10.0 Versiyonu” programında çözümlenmiş, anlamlılıklar 0,05 düzeyinde sınanmış, diğer anlamlılık düzeyleri ayrıca belirtilmiş olup, bulgular araştırmanın amaçlarına uygun olarak çizelgeler halinde aşağıdaki bölümlerde sunulmuştur.

3.6. ARAŞTIRMANIN GEÇERLİLİĞİ VE GÜVENİRLİĞİ

Bir araştırmada kullanılan verilerin ölçülen özellikler açısından nesnelere arasındaki gerçek farklılığı yansıtmaya derecesi açısından test edilmesi ile araştırmanın geçerliliği belirlenir.

Geçerlilik testleri daha ölçek geliştirme araştırmalarında yapılır. Bu çalışmanın böyle bir özelliği olmadığından ve daha önce yapılmış iki yüksek lisans çalışmasında (Dağdelen, 1999 ve Cinoğlu, 2003) başarı ile kullanıldığından hareketle ankette kullanılan ölçeğin geçerliliğinin olduğu kabul edilmiştir. Araştırmanın güvenilirliği ise araştırmanın ölçmek istediği şeyin tutarlı ve istikrarlı bir biçimde ölçülme derecesidir. Geçerliliğin yüksek olması, ölçülmek istenen kavramın gözlenebilir nitelikteki değişkenlerle ifade edilebilmesine bağlıdır (Ergin, 1995).

Güvenirlilik; aynı değişkenin bağımsız ölçümleri arasındaki kararlılıktır, aynı süreçlerin izlenmesi ve aynı ölçütlerin kullanılması ile aynı sonuçların alınmasıdır, ölçmenin random hatalardan arınmış olmasıdır (Ergin, 1995). Bir ölçeğin güvenilirliği söz konusu ölçekte yer alan tesadüfi (random) hatalarla ilgilidir (Altunışık ve diğerleri, 2004).

Bir ölçeğin güvenilirliğini ölçmede çeşitli yaklaşımlar kullanılmaktadır. Bunlardan birincisi test-yeniden test güvenilirliği ikincisi ise alternatif formlar yaklaşımıdır. Üçüncü yaklaşım ise içsel tutarlılık analizidir. Bu yaklaşımda kavramı ölçerken çok sayıda maddeden oluşan, Likert, bir ölçek kullanılarak, ölçekte yer alan maddeler arasındaki korelasyon değerine bakarak içsel tutarlılık analizi yapılır. İçsel tutarlılığı ölçmede iki yaklaşım yaygın olarak kullanılmaktadır. Birincisi, ikiye ayırma güvenilirliği (split half reliability) olup, ikincisi ve en yaygın kullanılan yöntem Cronbach alfa olarak da bilinen alfa katsayısıdır. Alfa değeri 0 ile 1 arası değerler alır ve kabul edilebilir bir değer en az 0.7 olması arzu edilir. Ancak, inceleme türü çalışmalarda bu değer 0.5'e kadar makul kabul edilebileceği de bazı araştırmacılarca öngörülmektedir. Ancak, alfa katsayısının önemli bir özelliği olan ölçekte yer alan madde sayısı arttıkça, alfa değerinin de artmasıdır. Güvenirlilik ve geçerlilik arasında yakın bir bağ vardır. Eğer bir ölçek mükemmel bir geçerliliğe sahipse, mükemmel bir güvenilirliğe de sahiptir (Altunışık ve diğerleri, 2004).

Araştırmanın ölçeğinde yer alan 87 soru için yürütölen güvenirlık testinde güvenirlık katsayısı Cronbach Alfa 0,9585 olarak belirlenmiştir. Bu sonuca göre araştırmanın yüksek bir güvenirliği haiz olduğu belirlenmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde araştırmada elde edilen bilgi ve bulguların yorumlanması yapılmaktadır. Birçok adımdan ve geniş bir çerçeveden oluşan çalışmanın değerlendirilmesi bu bölümde ele alınmaktadır. Beşinci bölüm alt başlıkları dördüncü bölüm alt başlıklarını oldukça karşılarsa da dört alt başlıktan oluşmaktadır. Bu alt başlıklar anket sorularının her birine verilen cevapların analizi yorumu, öğretmen tepkilerinin demografik değişkenlere göre farklılaşma analizi yorumları, ifade ortalamalarının demografik değişkenlere göre farklılaşması analizi yorumları ve öğretmen ifadeleri ve tepkilerinin ilişki analizi yorumu alt başlıklarıdır.

4.1. ANKET SORULARININ HER BİRİNE VERİLEN CEVAPLARIN ANALİZİ

Anket sorularının her birine verilen cevaplar (demografik değişkenlere ait sorular hariç) anket bölümlerine (soru gruplarına) göre aşağıda ele alınmaktadır. Anketin iki bölümünün ilk bölümünün üç alt bölümü ile birlikte toplam dört soru grubu olduğu göz önüne alındığında söz konusu analizin dört bölüm halinde yapılacağı belirlenmektedir.

Buna göre; öğrencilerin sınıf içinde (1) öğretmenlerine (2) kendi arkadaşlarına karşı ve (3) doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmenlere sorulan sorulara verilen cevapların her birinin ve de (4) öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışlara gösterdikleri tepkilerin düzeylerinin her birinin ortalamalarının alınması ve standart sapmaların hesaplanması aşağıda yapılmaktadır.

4.1.1. Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Sorulara Verilen Cevapların Her Birinin Analizi

Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair sorulara verilen cevapların her birinin seçeneklerine göre dağılımını ele alan frekans analizleri Verilen cevapların seçenekler arasındaki dağılımları değil de cevapların

ortalamalarının ve standart sapmalarının analizini yürütmek soru grubuna daha derli toplu bir yaklaşım sağlayabilecektir.

Bunun yanı sıra soru grubunu tek bir soru özelliğine indirgeyebilecek şekilde bütün cevap ortalamalarının cevap seçeneklerine göre dağılımı da bölüm sonunda ele alınmaktadır.

Çizelge 4.1. Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair her bir soruya verilen cevapların ortalamalarının ve standart sapmalarının analizi

Sorular	$\bar{x}$	ss
Öğretmeni ile etkileşime girmeme	2,55	,86
Kabul görme ve övgüye zayıf tepki verme	2,34	,83
Öğretmeninin uyarılarını dinlememe	2,86	,93
Öğretmeninden yardım istemede çekingenlik	2,49	,88
Kendisine sorulan sorulara ilgisiz yanıtlar vermek	2,52	,81
Kendisine sorulan bir soruyu yanıtlarken aşırı gerginlik	2,31	,89
Öğretmenine yalan söyleme	2,34	,84
Verilen talimat konusunda gereksiz açıklamalar istemek	2,70	1,02
Öğretmeni yanına geldiğinde tedirgin olma	2,01	,78
Öğretmeninden izin almadan konuşmak	3,35	1,07
Öğretmen ders anlatırken başka işlerle uğraşma	2,81	,96
Sınıfta izin almadan dolaşmak	2,15	,94
Öğretmenini sözlü ya da fiziksel olarak tehdit etmek	1,14	,36
Dikkat dağıtıcı sözlü ya da fiziksel gürültü yapmak	2,59	,90
Öğretmeni görüşmek istediğinde reddetmek	1,42	,62
Öğretmeninin sınıfa geldiğini gördüğü halde ayağa kalkmama	1,87	,89
Beklemedeyken zapt edilmemek	2,16	1,04
Öğretmeninin verdiği görevleri yerine getirmeme	2,51	,89
Öğretmenin söylediklerini ve yaptıklarını alaya almak	1,38	,68
Öğretmenin eşyalarını izinsiz karıştırmak	1,33	,54

Yukarıdaki çizelge öğrencilerin öğretmenlerine karşı sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara ait 20 adet öğretmen ifadelerini 5li Likert ölçeğine göre puanlanmış ortalamaları ve standart sapma değerler ile ortaya koymaktadır. Bu çizelgeye göre;

Öğretmenler öğrencilerin öğretmenine karşı sergiledikleri olumsuz davranışlardan “Öğretmenini sözlü ya da fiziksel olarak tehdit etmek”, “Öğretmenin eşyalarını izinsiz karıştırmak”, “Öğretmenin söylediklerini ve yaptıklarını alaya almak”, “Öğretmeni görüşmek istediğinde reddetmek” ve “Öğretmeninin sınıfa geldiğini gördüğü halde

ayağa kalkmama” davranışlarını az (seçeneği) düzey(in)de gösterdiklerini ifade etmişlerdir.

Bunun yanında öğretmenler öğrencilerin öğretmenine karşı sergiledikleri olumsuz davranışlardan “Öğretmeni yanına geldiğinde tedirgin olma”, “Sınıfta izin almadan dolaşmak”, “Beklemedeyken zapt edilmemek”, “Kendisine sorulan bir soruyu yanıtlarken aşırı gerginlik”, “Kabul görme ve övgüye zayıf tepki verme”, “Öğretmenine yalan söyleme”, “Öğretmeninden yardım istemede çekingenlik”, “Öğretmenin verdiği görevleri yerine getirmeme”, “Kendisine sorulan sorulara ilgisiz yanıtlar vermek”, “Öğretmeni ile etkileşime girmeme”, “Dikkat dağıtıcı sözlü ya da fiziksel gürültü yapmak”, “Verilen talimat konusunda gereksiz açıklamalar istemek”, “Öğretmen ders anlatırken başka işlerle uğraşma” ve “Öğretmenin uyarılarını dinlememe” davranışlarını orta (seçeneği) düzey(in)de gösterdiklerini ifade etmişlerdir.

Ayrıca öğretmenler öğrencilerin öğretmenine karşı sergiledikleri olumsuz davranışlardan “Öğretmeninden izin almadan konuşmak” davranışını çok (seçeneği) düzey(in)de gösterdiklerini ifade etmişlerdir.

Yukarıdaki analizleri tamamlayıcı nitelikte olmak üzere bu soru grubunu tek bir soru özelliğine indirgeyebilecek şekilde bütün cevap ortalamalarının cevap seçeneklerine göre dağılımı da aşağıda ele alınmaktadır.

Çizelge 4.2. Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair sorulara verilen cevapların ortalamalarının frekans analizi

	Frekans	%	Geçerli %	Yığılmalı %
Hiç	16	8,0	8,0	8,0
Az	89	44,5	44,5	52,5
Orta	68	34,0	34,0	86,5
Çok	24	12,0	12,0	98,5
Pekçok	3	1,5	1,5	100,0
Toplam	200	100,0	100,0	

Yukarıdaki çizelgenin incelenmesinden öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair sorulara verilen cevapların ortalamalarının en çok az (seçeneği) düzey(in)de ortaya çıktığı belirlenmektedir.

4.1.2. Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Sorulara Verilen Cevapların Her Birinin Analizi

Öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair sorulara verilen cevapların her birinin seçeneklerine göre dağılımları değil de cevapların ortalamalarının ve standart sapmalarının analizini yürütmek soru grubuna daha derli toplu bir yaklaşım sağlayabilecektir.

Bunun yanı sıra soru grubunu tek bir soru özelliğine indirgeyebilecek şekilde bütün cevap ortalamalarının cevap seçeneklerine göre dağılımı da bölüm sonunda ele alınmaktadır.

Çizelge 4.3. Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Her Bir Soruya Verilen Cevapların Her Birinin Ortalamalarının ve Standart Sapmalarının Analizi

Sorular	$\bar{x}$	SS
Arkadaşları ile işbirliğine dayalı etkileşime girmemek	2,53	,78
Sınıf içinde ve dışında grup oyunlarına ve çalışmalarına katılmamak	2,24	,76
Arkadaşlarına karşı çekingenlik, uç noktada utangaçlık	1,90	,63
Grup veya küme çalışmalarında aldığı görevi yerine getirmemek	2,49	,75
Arkadaşlarının başarılarını kıskanmak	2,50	,84
Arkadaşlarının her söylediğini düşünmeden onaylamak ya da reddetmek	2,58	,89
Arkadaşlarının ödevlerinden kopya çekmek	2,82	1,06
Arkadaşlarının söylediklerini ve yaptıklarını yersiz şikayet	3,53	1,03
Arkadaşlarının sınıf içindeki çalışmalarını engellemek	2,55	,93
Arkadaşlarının söylediklerini dinlememek, sözünü kesmek	3,15	,99
Arkadaşlarının eşyalarını izinsiz almak, zarar vermek	2,48	1,01
Karşı cinsteki arkadaşını etkinliklerden dışlamak	2,08	,84
Arkadaşlarına yersiz ve kırıcı şakalar yapmak	2,79	,97
Arkadaşlarını sözlü veya fiziksel olarak tehdit etmek ya da incitmek	2,65	1,08
Arkadaşlarının kusurları ile alay etmek	2,49	1,05
Fikirlerini arkadaşlarına zorla kabul ettirmeye çalışmak	2,31	1,04

Yukarıdaki çizelge öğrencilerin arkadaşlarına karşı sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara ait 16 adet öğretmen ifadelerini 5li Likert ölçeğine göre puanlanmış ortalamaları ve standart sapma değerleri ile ortaya koymaktadır. Bu çizelgeye göre;

Öğretmenler öğrencilerin arkadaşlarına karşı sergiledikleri olumsuz davranışlardan “Arkadaşlarına karşı çekingenlik, uç noktada utangaçlık” davranışını az düzeyde gösterdiklerini ifade etmişlerdir.

Bunun yanında öğretmenler öğrencilerin öğretmenine karşı sergiledikleri olumsuz davranışlardan “Karşı cinsteki arkadaşını etkinliklerden dışlamak”, “Sınıf içinde ve dışında grup oyunlarına ve çalışmalarına katılmamak”, “Fikirlerini arkadaşlarına zorla kabul ettirmeye çalışmak”, “Arkadaşlarının eşyalarını izinsiz almak, zarar vermek”, “Grup veya küme çalışmalarında aldığı görevi yerine getirmemek”, “Arkadaşlarının kusurları ile alay etmek”, “Arkadaşlarının başarılarını kıskanmak”, “Arkadaşları ile işbirliğine dayalı etkileşime girmemek”, “Arkadaşlarının sınıf içindeki çalışmalarını engellemek”, “Arkadaşlarının her söylediğini düşünmeden onaylamak ya da reddetmek”, “Arkadaşlarını sözlü veya fiziksel olarak tehdit etmek ya da incitmek”, “Arkadaşlarına yersiz ve kırıcı şakalar yapmak” ve “Arkadaşlarının ödevlerinden kopya çekmek” davranışlarını orta düzeyde gösterdiklerini ifade etmişlerdir.

Ayrıca öğretmenler öğrencilerin arkadaşlarına karşı sergiledikleri olumsuz davranışlardan “Arkadaşının söylediklerini dinlememek, sözünü kesmek” ve “Arkadaşlarının söylediklerini ve yaptıklarını yersiz şikayet” davranışlarını çok (seçeneği) düzey(in)de gösterdiklerini ifade etmişlerdir.

Yukarıdaki analizleri tamamlayıcı nitelikte olmak üzere bu soru grubunu tek bir soru özelliğine indirgeyebilecek şekilde bütün cevap ortalamalarının cevap seçeneklerine göre dağılımı da aşağıda ele alınmaktadır.

Çizelge 4.4. Öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair sorulara verilen cevapların ortalamalarının frekans analizi

	Frekans	%	Geçerli %	Yığılmalı %
Hiç	25	12,5	12,5	12,5
Az	101	50,5	50,5	63,0
Orta	55	27,5	27,5	90,5
Çok	18	9,0	9,0	99,5
Pekçok	1	,5	,5	100,0
Toplam	200	100,0	100,0	

Yukarıdaki çizelgenin incelenmesinden öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair sorulara verilen cevapların ortalamalarının en çok az (seçeneği) düzey(in)de ortaya çıktığı belirlenmektedir.

4.1.3. Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Her Bir Soruya Verilen Cevapların Analizi

Öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara dair sorulara verilen cevapların her birinin seçeneklerine göre dağılımlarının değil de cevapların ortalamalarının ve standart sapmalarının analizini yürütmek soru grubuna daha derli toplu bir yaklaşım sağlayabilecektir.

Bunun yanı sıra soru grubunu tek bir soru özelliğine indirgeyebilecek şekilde bütün cevap ortalamalarının cevap seçeneklerine göre dağılımı da bölüm sonunda ele alınmaktadır.

Çizelge 4.5. Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Her Bir Soruya Verilen Cevapların Ortalamalarının ve Standart Sapmalarının Analizi

Sorular	$\bar{x}$	ss
Öğrenmeye karşı isteksizlik	2,88	1,07
Hayallere dalmak	2,72	,89
Sınıftaki öğretimle ilgili görevlerini yapmamak	2,62	,82
Yanlışlar ve başarısızlıklar konusunda yersiz, gizli huzursuz olmak	2,47	,84
Bir konuşmayı baştan sona sürdürememe	2,64	,90
Mükemmel öğrenci olma kaygısını taşıma	2,31	,89
Sosyal etkinliklerde görev almayı reddetmek	2,10	,94
Başladığı çalışmalarını yarım bırakmak	2,65	,88
Ders ile ilgili aktivitelere katılmamak	2,35	,87
Nedensiz devamsızlık	1,82	,80
Aşırı sinirli davranmak	2,17	,90
Tırnaklarını yemek	1,88	,78
Yaptığı işlerde kendi inisiyatifini kullanamama	2,57	,94
Temizlik kurallarına uymamak	2,44	,89
Beslenme kurallarına uymamak	2,49	,94
Sınıfa ait ders araç ve gereçlerine zarar vermek	2,33	1,02
Sınavlarda kopya çekmek	1,97	,96
Sınıfa delici kesici aletler getirmek	1,31	,54
Sırasında veya sandalyesinde düzgün oturmamak	2,54	,88
Ders araç-gereçlerini çoğunlukla evde unutmak	2,59	,95
Ödevlerini yapmamak ya da gelişigüzel yapmak	2,83	,95
Sınıf düzenini bozan öğrenci davranışlarını onaylamak	1,94	,89
Sınıfa giriş-çıkışta düzene uymamak	2,42	,94
Yeni bir sınıf kuralına uyum göstermemek	2,29	,82
Yersiz komiklik yaparak dikkat çekmeye çalışmak	2,72	1,19

Yukarıdaki çizelge öğrencilerin doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara ait 25 adet öğretmen ifadelerini 5li Likert ölçeğine göre puanlanmış ortalamaları ve standart sapma değerleri ile ortaya koymaktadır. Bu çizelgeye göre;

Öğretmenler öğrencilerin doğrudan kendileri ile ilgili sergiledikleri olumsuz davranışlardan “Sınıfa delici kesici aletler getirmek”, “Nedensiz devamsızlık”, “Tırnaklarını yemek”, “Sınıf düzenini bozan öğrenci davranışlarını onaylamak” ve “Sınavlarda kopya çekmek” davranışlarını az düzeyde gösterdiklerini ifade etmişlerdir.

Bunun yanında öğretmenler öğrencilerin öğretmenine karşı sergiledikleri olumsuz davranışlardan “Sosyal etkinliklerde görev almayı reddetmek”, “Aşırı sinirli davranmak”, “Yeni bir sınıf kuralına uyum göstermemek”, “Mükemmel öğrenci olma

kaygısını taşıma”, “Sınıfa ait ders araç ve gereçlerine zarar vermek”, “Ders ile ilgili aktivitelere katılmamak”, “Sınıfa giriş-çıkışta düzene uymamak”, “Temizlik kurallarına uymamak”, “Yanlışlar ve başarısızlıklar konusunda yersiz, gizli huzursuz olmak”, “Beslenme kurallarına uymamak”, “Sırasında veya sandalyesinde düzgün oturmamak”, “Yaptığı işlerde kendi inisiyatifi kullanamama”, “Ders araç-gereçlerini çoğunlukla evde unutmak”, “Sınıftaki öğretimle ilgili görevlerini yapmamak”, “Bir konuşmayı baştan sona sürdürememe”, “Başladığı çalışmaları yarım bırakmak”, “Hayallere dalmak”, “Yersiz komiklik yaparak dikkat çekmeye çalışmak”, “Ödevlerini yapmamak ya da gelişi güzel yapmak” ve “Öğrenmeye karşı isteksizlik” davranışlarını orta düzeyde gösterdiklerini ifade etmişlerdir.

Yukarıdaki analizleri tamamlayıcı nitelikte olmak üzere bu soru grubunu tek bir soru özelliğine indirgeyebilecek şekilde bütün cevap ortalamalarının cevap seçeneklerine göre dağılımı da aşağıda ele alınmaktadır.

Çizelge 4.6. Öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara dair sorulara verilen cevapların ortalamalarının frekans analizi

	Frekans	%	Geçerli %	Yığılmalı %
Hiç	2	1,0	1,0	1,0
Az	88	44,0	44,0	45,0
Orta	52	26,0	26,0	71,0
Çok	51	25,5	25,5	96,5
Pekçok	7	3,5	3,5	100,0
Toplam	200	100,0	100,0	

Yukarıdaki çizelgenin incelenmesinden öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara dair sorulara verilen cevapların ortalamalarının en çok az (seçeneği) düzey(in)de ortaya çıktığı belirlenmektedir.

4.1.4. Öğretmenlerin Öğrencilerin Sınıf İçindeki Olumsuz Davranışlara Gösterdikleri Her Bir Tepkinin Düzeyinin Analizi

Öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışlara gösterdikleri her bir tepkinin düzeyine dair sorulara verilen cevapların seçeneklerine göre dağılımlarının

değil de cevapların ortalamalarının ve standart sapmalarının analizini yürütmek soru grubuna daha derli toplu bir yaklaşım sağlayabilecektir.

Bunun yanı sıra soru grubunu tek bir soru özelliğine indirgeyebilecek şekilde bütün cevap ortalamalarının cevap seçeneklerine göre dağılımı da bölüm sonunda ele alınmaktadır.

Çizelge 4.7. Öğretmenlerin Öğrencilerin Sınıf İçindeki Olumsuz Davranışlara Gösterdikleri Her Bir Tepkinin Düzeyinin Ortalamalarının ve Standart Sapmalarının Analizi

Sorular	$\bar{x}$	SS
Görmezden gelirim	2,02	,64
Nazikçe uyarırım	2,86	,80
Farkına varamam	1,61	,53
Öğrencinin yanına yaklaşırım	3,28	,74
Öğrenciye soru sorarım	3,11	,68
Sessizce uyarırım	2,98	,62
Öğrenciyi azarlarım	1,55	,65
Öğrenciyle göz teması kurarım	3,61	,65
Öğrenciye dokunurum	2,58	,82
Öğrenciye bir görev veririm	3,53	,62
Öğrencinin velisini görüşmeye çağırırım	3,46	,69
Yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu veririm	3,77	,51
Yapıcı eleştirilerde bulunurum	2,88	,75
Derse katılmayanları fark edip yüreklendiririm	3,95	,57
Öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yaparım	3,67	,68
Problemlerle ilgili grup görüşmesi yaparım	2,83	,89
Uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunurum	1,63	,67
Fiziksel olarak cezalandırırım	1,05	,26
Etkinlikten alıkoyarak cezalandırırım	1,63	,68
Tepkimi jest ve mimiklerimle gösteririm	2,71	1,01
Öğrenciyle ilgili rehber öğretmenden yardım isterim	3,05	,73
Öğrenciyle ilgili okul idaresinden yardım isterim	1,94	,63
Bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili sınıfın tamamını eleştiririm	1,34	,53
Notla tehdit ederim	1,09	,35
Öğrenciyi sınıftan çıkarırım	1,00	,00
Olumsuz davranışın nedenlerini araştırırım	4,29	,66

Yukarıdaki çizelge öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışlara gösterdikleri tepkilere ait 26 adet öğretmen ifadelerini 5li Likert ölçeğine göre

puanlanmış ortalamaları ve standart sapma değerler ile ortaya koymaktadır. Bu çizelgeye göre;

Öğretmenler öğrencilerin sergiledikleri olumsuz davranışlar karşısında “Öğrenciyi sınıftan çıkarırım”, “Fiziksel olarak cezalandırırım”, “Notla tehdit ederim”, “Bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili sınıfın tamamını eleştiririm”, “Öğrenciyi azarlarım”, “Farkına varamam”, “Uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunurum”, “Etkinlikten alıkoyarak cezalandırırım” ve “Öğrenciyle ilgili okul idaresinden yardım isterim” gibi tepkilerini az düzeyde gösterdiklerini ifade etmişlerdir.

Bunun yanında öğretmenler öğrencilerin sergiledikleri olumsuz davranışlar karşısında “Görmezden gelirim”, “Öğrenciye dokunurum”, “Tepkimi jest ve mimiklerimle gösteririm”, “Problemlerle ilgili grup görüşmesi yaparım”, “Nazıkçe uyarırım”, “Yapıcı eleştirilerde bulunurum” ve “Sessizce uyarırım” gibi tepkilerini orta düzeyde gösterdiklerini ifade etmişlerdir.

Ayrıca öğretmenler öğrencilerin sergiledikleri olumsuz davranışlar karşısında “Öğrenciye soru sorarım”, “Öğrencinin yanına yaklaşırım”, “Öğrencinin velisini görüşmeye çağırırım”, “Öğrenciye bir görev veririm”, “Öğrenciyle göz teması kurarım”, “Öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yaparım”, “Yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu veririm” ve “Derse katılmayanları fark edip yüreklendiririm” gibi tepkilerini çok düzeyde gösterdiklerini ifade etmişlerdir.

Öğretmenler öğrencilerin sergiledikleri olumsuz davranışlar karşısında “Olumsuz davranışın nedenlerini araştırırım” şeklindeki tepkilerini pekçok düzeyde gösterdiklerini ifade etmişlerdir.

Yukarıdaki analizleri tamamlayıcı nitelikte olmak üzere bu soru grubunu tek bir tepki özelliğine indirgeyebilecek şekilde bütün cevap ortalamalarının cevap seçeneklerine göre dağılımı da aşağıda ele alınmaktadır.

Çizelge 4.8. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepkilerinin düzeyine dair verilen cevapların ortalamalarının frekans analizi

	Frekans	%	Geçerli %	Yığılmalı %
Hiç	19	9,5	9,5	9,5
Az	92	46,0	46,0	55,5
Orta	64	32,0	32,0	87,5
Çok	21	10,5	10,5	98,0
Pekçok	4	2,0	2,0	100,0
Toplam	200	100,0	100,0	

Yukarıdaki çizelgenin incelenmesinden öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepkilerinin düzeyine dair verilen cevapların ortalamalarının en çok az (seçeneği) düzey(in)de ortaya çıktığı belirlenmektedir.

4.2. ÖĞRETMEN TEPKİLERİNİN DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE FARKLILAŞMA TESTLERİ

Bu bölümde anketin diğer bölümlerinde sınıf öğretmenlerinin verdikleri cevapların anketin ilk bölümünde yer alan sekiz adet demografik değişkene verilen cevaplara göre nasıl farklılaştığı (sekiz alt başlık halinde aşağıda) ele alınmaktadır. Daha sonra gelen dokuzuncu alt başlıkta farklılaşma bulguları toplu halde değerlendirilmektedir.

4.2.1. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarına Gösterdikleri Tepkilerin” Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşması

Öğretmenlerin 26 ifadeden oluşan “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarına Gösterdikleri Tepkilerin” cinsiyet değişkenine göre farklılaşması durumunu belirlemek üzere Kruskal-Wallis testi yapılmıştır. Test sonuçları her bir tepki ifadesi için aşağıda gösterilmektedir.

Çizelge 4.9. Öğretmenlerin Görmezden Gelme Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

Öğretmen Tepkileri	Cinsiyet	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Görmezden gelirim	Kadın	146	102,22	,614	1	,433
	Erkek	54	95,85			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Görmezden Gelme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı görmezden gelme tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.10. Öğretmenlerin Nazikçe Uyarma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

Öğretmen Tepkileri	Cinsiyet	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Nazikçe uyarırım	Kadın	146	97,30	1,932	1	,165
	Erkek	54	109,16			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Nazikçe Uyarma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı nazikçe uyarma tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.11. Öğretmenlerin Farkına Varamama Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

Öğretmen Tepkileri	Cinsiyet	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Farkına varamam	Kadın	146	101,60	,261	1	,610
	Erkek	54	97,53			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Farkına Varamama tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı farkına varamama tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.12. Öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

Öğretmen Tepkileri	Cinsiyet	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencinin yanına yaklaşım	Kadın	146	112,11	26,208	1	,000
	Erkek	54	69,11			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrencinin yanına yaklaşma tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.13. Öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T04	2	3	4	5	Ağırlıklı	Toplam
Cinsiyet	Az	Orta	Çok	Pekçok	Ortalama	
Kadın	10	70	58	8	3,44	146
Erkek	15	33	5	1	2,85	54
Toplam	25	103	63	9	3,28	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrencinin yanına yaklaşma tepkisini gösterme düzeyleri kadın öğretmenlerde erkek öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.14. Öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

Öğretmen Tepkileri	Cinsiyet	N	$\bar{x}_{\text{sıra}}$	χ^2	sd	p
Öğrenciye soru sordum	Kadın	146	106,59	7,654	1	,006
	Erkek	54	84,03			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye soru sorma tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.15. Öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T05	2	3	4	5	Ağırlıklı	Toplam
Cinsiyet	Az	Orta	Çok	Pekçok	Ortalama	
Kadın	20	81	42	3	3,19	146
Erkek	12	36	5	1	2,91	54
Toplam	32	117	47	4	3,12	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye soru sorma tepkisini gösterme düzeyleri kadın öğretmenlerde erkek öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.16. Öğretmenlerin Sessizce Uyarma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

Öğretmen Tepkileri	Cinsiyet	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Sessizce uyarım	Kadın	146	99,30	,324	1	,569
	Erkek	54	103,74			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye soru sorma tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.17. Öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

Öğretmen Tepkileri	Cinsiyet	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyi azarlarım	Kadın	146	92,64	12,735	1	,000
	Erkek	54	121,76			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyi azarlama tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.18. Öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T07	1	2	3	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Cinsiyet	Hiç	Az	Orta	Pekçok		
Kadın	88	51	6	1	1,46	146
Erkek	17	32	5		1,78	54
Toplam	105	83	11	1	1,55	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyi azarlama tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenlerde kadın öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.19. Öğretmenlerin Öğrenciyle Göz Teması Kurma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

Öğretmen Tepkileri	Cinsiyet	N	$\bar{x}_{\text{sıra}}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle göz teması kurarım	Kadın	146	110,21	18,789	1	,000
	Erkek	54	74,25			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle Göz Teması Kurma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle göz teması kurma tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.20. Öğretmenlerin Öğrenciyle Göz Teması Kurma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T08	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Cinsiyet	Orta	Çok	Pekçok		
Kadın	56	73	17	3,73	146
Erkek	39	14	1	3,30	54
Toplam	95	87	18	3,62	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle göz teması kurma tepkisini gösterme düzeyleri kadın öğretmenlerde erkek öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.21. Öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

Öğretmen Tepkileri	Cinsiyet	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciye dokunurum	Kadın	146	115,34	40,549	1	,000
	Erkek	54	60,39			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye dokunma tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.22. Öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T09	1	2	3	4	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Cinsiyet	Hiç	Az	Orta	Çok		
Kadın	2	50	68	26	2,81	146
Erkek	15	27	12		1,94	54
Toplam	17	77	80	26	2,58	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye dokunma tepkisini gösterme düzeyleri kadın öğretmenlerde erkek öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.23. Öğretmenlerin Öğrenciye Bir Görev Verme Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

Öğretmen Tepkileri	Cinsiyet	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciye bir görev veririm	Kadın	146	105,71	6,763	1	,009
	Erkek	54	84,28			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciye Bir Görev Verme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye bir görev verme tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.24. Öğretmenlerin Öğrenciye Bir Görev Verme Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T10	2	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Cinsiyet	Az	Orta	Çok	Pekçok		
Kadın	3	60	75	8	3,60	146
Erkek	2	31	20		3,28	53
Toplam	5	91	95	8	3,52	199

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye bir görev verme tepkisini gösterme düzeyleri kadın öğretmenlerde erkek öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.25. Öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

Öğretmen Tepkileri	Cinsiyet	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencinin velisini görüşmeye çağırırım	Kadın	146	106,99	8,275	1	,004
	Erkek	54	82,94			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrencinin velisini görüşmeye çağırma tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.26. Öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T11	2	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Cinsiyet	Az	Orta	Çok	Pekçok		
Kadın	6	62	70	8	3,55	146
Erkek	6	31	15	2	3,24	54
Toplam	12	93	85	10	3,47	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrencinin velisini görüşmeye çağırma tepkisini gösterme düzeyleri kadın öğretmenlerde erkek öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.27. Öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

Öğretmen Tepkileri	Cinsiyet	N	$\bar{X}_{\text{sıra}}$	χ^2	sd	p
Yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu veririm	Kadın	146	105,66	6,783	1	,009
	Erkek	54	86,56			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu verme tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.28. Öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T12	2	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Cinsiyet	Az	Orta	Çok	Pekçok		
Kadın		31	109	6	3,83	146
Erkek	1	20	32	1	3,61	54
Toplam	1	51	141	7	3,77	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu verme tepkisini gösterme düzeyleri kadın öğretmenlerde erkek öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.29. Öğretmenlerin Yapıcı Eleştirilerde Bulunma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Kruskal-Wallis Testi

Öğretmen Tepkileri	Cinsiyet	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Yapıcı eleştirilerde bulunurum	Kadın	146	98,97	,465	1	,496
	Erkek	54	104,63			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Kruskal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Yapıcı Eleştirilerde Bulunma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı yapıcı eleştirilerde bulunma tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.30. Öğretmenlerin Derse Katılmayanları Fark Edip Yüreklendirme Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Kruskal-Wallis Testi

Öğretmen Tepkileri	Cinsiyet	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Derse katılmayanları fark edip yüreklendiririm	Kadın	146	108,11	13,553	1	,000
	Erkek	54	79,93			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Derse Katılmayanları Fark Edip Yüreklendirme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı derse katılmayanları fark edip yüreklendirme tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.31. Öğretmenlerin Derse Katılmayanları Fark Edip Yüreklendirme Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T14	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Cinsiyet	Orta	Çok	Pekçok		
Kadın	21	98	27	4,04	146
Erkek	17	36	1	3,70	54
Toplam	38	134	28	3,95	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı derse katılmayanları fark edip yüreklendirme tepkisini gösterme düzeyleri kadın öğretmenlerde erkek öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.32. Öğretmenlerin Öğrenciyle Problemleri İle İlgili Özel Görüşme Yapma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

Öğretmen Tepkileri	Cinsiyet	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yaparım	Kadın	146	107,16	8,672	1	,003
	Erkek	54	82,48			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle Problemleri İle İlgili Özel Görüşme Yapma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yapma tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.33. Öğretmenlerin Öğrenciyle Problemleri İle İlgili Özel Görüşme Yapma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T15	2	3	4	5	Ağırlıklı	Toplam
Cinsiyet	Az	Orta	Çok	Pekçok	Ortalama	
Kadın	2	50	76	18	3,75	146
Erkek		33	17	4	3,46	54
Toplam	2	83	93	22	3,68	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yapma tepkisini gösterme düzeyleri kadın öğretmenlerde erkek öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.34. Öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

Öğretmen Tepkileri	Cinsiyet	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Problemlerle ilgili grup görüşmesi yaparım	Kadın	146	105,36	4,378	1	,036
	Erkek	54	87,37			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı problemlerle ilgili grup görüşmesi yapma tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.35. Öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T16	1	2	3	4	5	Ağırlıklı	Toplam
Cinsiyet	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok	Ortalama	
Kadın	4	40	70	28	4	2,92	146
Erkek	9	13	25	5	2	2,59	54
Toplam	13	53	95	33	6	2,83	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı problemlerle ilgili grup görüşmesi yapma tepkisini gösterme düzeyleri kadın öğretmenlerde erkek öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.36. Öğretmenlerin Uyarı Amacı İle Gürültülü Davranışlarda Bulunma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

Öğretmen Tepkileri	Cinsiyet	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunurum	Kadın	146	96,11	3,808	1	,051
	Erkek	54	112,38			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Uyarı Amacı İle Gürültülü Davranışlarda Bulunma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunma tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.37. Öğretmenlerin Fiziksel Olarak Cezalandırma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

Öğretmen Tepkileri	Cinsiyet	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Fiziksel olarak cezalandırırım	Kadın	146	99,27	2,129	1	,145
	Erkek	54	103,83			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Fiziksel Olarak Cezalandırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı uyarı amacı ile fiziksel olarak cezalandırma tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.38. Öğretmenlerin Etkinlikten Alıkoyarak Cezalandırma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Kruskal-Wallis Testi

Öğretmen Tepkileri	Cinsiyet	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Etkinlikten alıkoyarak cezalandırırım	Kadın	146	98,91	,505	1	,477
	Erkek	54	104,80			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Kruskal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Etkinlikten Alıkoyarak Cezalandırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı etkinlikten alıkoyarak cezalandırma tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.39. Öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermelerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Kruskal-Wallis Testi

Öğretmen Tepkileri	Cinsiyet	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Tepkimi jest ve mimiklerimle gösteririm	Kadın	146	100,30	,007	1	,932
	Erkek	54	101,05			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Kruskal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermeleri düzeyleri bakımından cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı tepkilerini jest ve mimikleri ile gösterme düzeyleri erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.40. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

Öğretmen Tepkileri	Cinsiyet	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle ilgili rehber öğretmenden yardım isterim	Kadın	146	105,05	4,200	1	,040
	Erkek	54	88,20			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle ilgili rehber öğretmenden yardım isteme tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.41. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T21	1	2	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Cinsiyet	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok		
Kadın		23	87	31	5	3,12	146
Erkek	2	14	28	10		2,85	54
Toplam	2	37	115	41	5	3,05	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle ilgili rehber öğretmenden yardım isteme tepkisini gösterme düzeyleri kadın öğretmenlerde erkek öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.42. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Okul İdaresinden Yardım İsteme Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

Öğretmen Tepkileri	Cinsiyet	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle ilgili okul idaresinden yardım isterim	Kadın	146	105,52	5,617	1	,018
	Erkek	54	86,92			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Okul İdaresinden Yardım İsteme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle ilgili okul idaresinden yardım isteme tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.43. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Okul İdaresinden Yardım İsteme Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T22	1	2	3	4	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Cinsiyet	Hiç	Az	Orta	Çok		
Kadın	26	97	20	3	2,00	146
Erkek	18	31	5		1,76	54
Toplam	44	128	25	3	1,94	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle ilgili okul idaresinden yardım isteme tepkisini gösterme düzeyleri kadın öğretmenlerde erkek öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.44. Öğretmenlerin Bir veya Birkaç Öğrencinin Olumsuz Davranışı İle İlgili Sınıfın Tamamını Eleştirme Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

Öğretmen Tepkileri	Cinsiyet	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili sınıfın tamamını eleştiririm	Kadın	146	98,08	1,475	1	,225
	Erkek	54	107,06			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Bir veya Birkaç Öğrencinin Olumsuz Davranışı İle İlgili Sınıfın Tamamını Eleştirme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili sınıfın tamamını eleştirme tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.45. Öğretmenlerin Notla Tehdit Etme Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Kruskal-Wallis Testi

Öğretmen Tepkileri	Cinsiyet	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Notla tehdit ederim	Kadın	146	99,84	,342	1	,559
	Erkek	54	102,30			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Kruskal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Notla Tehdit Etme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı notla tehdit etme tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.46. Öğretmenlerin Öğrenciyi Sınıftan Çıkarma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Kruskal-Wallis Testi

Öğretmen Tepkileri	Cinsiyet	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyi sınıftan çıkarırım	Kadın	146	100,50	,000	1	1,000
	Erkek	54	100,50			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Kruskal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyi Sınıftan Çıkarma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyi sınıftan çıkarma tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.47. Öğretmenlerin Olumsuz Davranışın Nedenlerini Araştırma Tepkilerinin Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Kruskal-Wallis Testi

Öğretmen Tepkileri	Cinsiyet	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Olumsuz davranışın nedenlerini araştırırım	Kadın	146	99,25	,322	1	,570
	Erkek	54	103,89			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Kruskal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Olumsuz Davranışın Nedenlerini Araştırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı olumsuz davranışın nedenlerini araştırma tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4.2.2. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarına Gösterdikleri Tepkilerin” Yaş Değişkenine göre Farklılaşması

Öğretmenlerin 26 ifadeden oluşan “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarına Gösterdikleri Tepkilerin” yaş değişkenine göre farklılaşması durumunu belirlemek üzere Kruskal-Wallis testi yapılmıştır. Test sonuçları her bir tepki ifadesi için aşağıda gösterilmektedir.

Çizelge 4.48. Öğretmenlerin Görmezden Gelme Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Kruskal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Görmezden gelirim	20-24	5	51,40	9,389	4	,052
	25-29	39	98,91			
	30-34	49	115,05			
	35-39	46	98,89			
	40+	61	95,07			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Görmezden Gelme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı görmezden gelme tepkisini gösterme düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.49. Öğretmenlerin Nazikçe Uyarma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Nazikçe uyarırım	20-24	5	29,60	15,579	4	,004
	25-29	39	87,15			
	30-34	49	97,69			
	35-39	46	104,23			
	40+	61	114,29			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Nazikçe Uyarma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı nazikçe uyarma tepkisini gösterme düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.50. Öğretmenlerin Nazikçe Uyarma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T02	1	2	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Yaş	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok		
20-24	1	4				1,80	5
25-29	1	16	18	4		2,64	39
30-34		18	23	7	1	2,82	49
35-39		14	24	5	3	2,93	46
40+	1	14	29	15	2	3,05	61
Toplam	3	66	94	31	6	2,86	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı nazikçe uyarma tepkisini gösterme düzeyleri 35 yaşından genç öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha düşük olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.51. Öğretmenlerin Farkına Varamama Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Farkına varamam	20-24	5	42,00	8,042	4	,090
	25-29	39	107,82			
	30-34	49	100,00			
	35-39	46	97,39			
	40+	61	103,36			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Farkına Varamama tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı farkına varamama tepkisini gösterme düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.52. Öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencinin yanına yaklaşım	20-24	5	93,60	3,751	4	,441
	25-29	39	95,26			
	30-34	49	104,12			
	35-39	46	111,30			
	40+	61	93,36			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Yanına Yaklaşma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı yanına yaklaşma tepkisini gösterme düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.53. Öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciye soru sorarım	20-24	5	62,70	3,202	4	,525
	25-29	39	104,77			
	30-34	49	98,13			
	35-39	46	102,84			
	40+	61	101,01			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye soru sorma tepkisini gösterme düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.54. Öğretmenlerin Sessizce Uyarma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Sessizce uyarırım	20-24	5	19,50	18,905	4	,001
	25-29	39	87,40			
	30-34	49	103,91			
	35-39	46	107,48			
	40+	61	107,52			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Sessizce Uyarma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı sessizce uyarma tepkisini gösterme düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.55. Öğretmenlerin Sessizce Uyarma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T06	1	2	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Yaş	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok		
20-24		5				2,00	5
25-29		11	24	4		2,82	39
30-34		6	36	7		3,02	49
35-39		7	29	10		3,07	46
40+	1	7	41	11	1	3,07	61
Toplam	1	36	130	32	1	2,98	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı sessizce uyarma tepkisini gösterme düzeyleri 30 yaşından genç öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha düşük olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.56. Öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyi azarlarım	20-24	5	53,00	10,877	4	,028
	25-29	39	86,74			
	30-34	49	110,55			
	35-39	46	95,91			
	40+	61	108,57			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyi azarlama tepkisini gösterme düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.57. Öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T07	1	2	3	5	Ağırlıklı	Toplam
Yaş	Hiç	Az	Orta	Pekçok	Ortalama	
20-24	5				1,00	5
25-29	26	11	2		1,38	39
30-34	20	27	2		1,63	49
35-39	26	18	2		1,48	46
40+	28	27	5	1	1,67	61
Toplam	105	83	11	1	1,55	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyi azarlama tepkisini gösterme düzeyleri 30-34 yaşlarında ve 40 ve daha üzeri yaşlarda olan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.58. Öğretmenlerin Öğrenciyle Göz Teması Kurma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle göz teması kurarım	20-24	5	66,20	7,124	4	,129
	25-29	39	102,03			
	30-34	49	89,43			
	35-39	46	113,05			
	40+	61	101,76			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle Göz Teması Kurma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle göz teması kurma tepkisini gösterme düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.59. Öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciye dokunurum	20-24	5	98,00	4,141	4	,387
	25-29	39	107,23			
	30-34	49	93,66			
	35-39	46	111,25			
	40+	61	93,79			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye dokunma tepkisini gösterme düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.60. Öğretmenlerin Öğrenciye Bir Görev Verme Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciye bir görev veririm	20-24	5	69,60	2,413	4	,660
	25-29	39	101,17			
	30-34	49	104,35			
	35-39	46	101,90			
	40+	61	96,85			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciye Bir Görev Verme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye bir görev verme tepkisini gösterme düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.61. Öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencinin velisini görüşmeye çağırırım	20-24	5	112,40	1,590	4	,811
	25-29	39	96,04			
	30-34	49	106,24			
	35-39	46	102,49			
	40+	61	96,26			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrencinin velisini görüşmeye çağırma tepkisini gösterme düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.62. Öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu veririm	20-24	5	84,60	4,143	4	,387
	25-29	39	109,56			
	30-34	49	92,63			
	35-39	46	105,35			
	40+	61	98,67			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu verme tepkisini gösterme düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.63. Öğretmenlerin Yapıcı Eleştirilerde Bulunma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Yapıcı eleştirilerde bulunurum	20-24	5	77,90	5,664	4	,226
	25-29	39	85,65			
	30-34	49	100,92			
	35-39	46	106,43			
	40+	61	107,03			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Yapıcı Eleştirilerde Bulunma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı yapıcı eleştirilerde bulunma tepkisini gösterme düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.64. Öğretmenlerin Derse Katılmayanları Fark Edip Yüreklendirme Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Derse katılmayanları fark edip yüreklendiririm	20-24	5	87,30	1,872	4	,759
	25-29	39	109,14			
	30-34	49	97,77			
	35-39	46	99,24			
	40+	61	99,20			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Derse Katılmayanları Fark Edip Yüreklendirme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı derse katılmayanları fark edip yüreklendirme tepkisini gösterme düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.65. Öğretmenlerin Öğrenciyle Problemleri İle İlgili Özel Görüşme Yapma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yaparım	20-24	5	119,80	6,384	4	,172
	25-29	39	117,50			
	30-34	49	97,18			
	35-39	46	97,82			
	40+	61	92,74			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle Problemleri İle İlgili Özel Görüşme Yapma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yapma tepkisini gösterme düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.66. Öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Problemlerle ilgili grup görüşmesi yaparım	20-24	5	115,90	12,907	4	,012
	25-29	39	124,44			
	30-34	49	104,28			
	35-39	46	89,62			
	40+	61	89,11			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı problemlerle ilgili grup görüşmesi yapma tepkisini gösterme düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.67. Öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T16	1	2	3	4	5	Ağırlıklı	Toplam
Yaş	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok	Ortalama	
20-24		1	3		1	3,20	5
25-29		8	16	13	2	3,23	39
30-34	2	9	32	5	1	2,88	49
35-39	3	18	17	7	1	2,67	46
40+	8	17	27	8	1	2,62	61
Toplam	13	53	95	33	6	2,83	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı problemlerle ilgili grup görüşmesi yapma tepkisini gösterme düzeyleri 34 yaşından genç olan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.68. Öğretmenlerin Uyarı Amacı ile Gürültülü Davranışlarda Bulunma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunurum	20-24	5	65,40	4,862	4	,302
	25-29	39	91,53			
	30-34	49	105,88			
	35-39	46	98,01			
	40+	61	106,67			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Uyarı Amacı ile Gürültülü Davranışlarda Bulunma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunma tepkisini gösterme düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.69. Öğretmenlerin Fiziksel Olarak Cezalandırma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Fiziksel olarak cezalandırırım	20-24	5	96,50	5,570	4	,234
	25-29	39	106,76			
	30-34	49	98,52			
	35-39	46	100,89			
	40+	61	98,12			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Fiziksel Olarak Cezalandırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı fiziksel olarak cezalandırma tepkisini gösterme düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.70. Öğretmenlerin Etkinlikten Alıkoyarak Cezalandırma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Etkinlikten alıkoyarak cezalandırırım	20-24	5	94,40	,127	4	,998
	25-29	39	99,92			
	30-34	49	102,12			
	35-39	46	99,90			
	40+	61	100,52			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Etkinlikten Alıkoyarak Cezalandırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı etkinlikten alıkoyarak cezalandırma tepkisini gösterme düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.71. Öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermelerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Tepkimi jest ve mimiklerimle gösteririm	20-24	5	37,90	9,648	4	,047
	25-29	39	94,03			
	30-34	49	98,85			
	35-39	46	99,33			
	40+	61	111,98			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermeleri düzeyleri bakımından Yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı tepkilerini jest ve mimikleri ile gösterme düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.72. Öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermelerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T20	1	2	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Yaş	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok		
20-24	2	3				1,60	5
25-29	4	18	8	7	2	2,62	39
30-34	3	19	20	6	1	2,65	49
35-39	5	18	12	7	4	2,72	46
40+	5	16	23	15	2	2,89	61
Toplam	19	74	63	35	9	2,71	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı tepkilerini jest ve mimikleri ile gösterme düzeyleri 34 yaşından genç olan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha düşük olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.73. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle ilgili rehber öğretmenden yardım isterim	20-24	5	128,20	4,859	4	,302
	25-29	39	102,59			
	30-34	49	104,24			
	35-39	46	105,86			
	40+	61	89,84			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle ilgili rehber öğretmenden yardım isteme tepkisini gösterme düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.74. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Okul İdaresinden Yardım İsteme Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle ilgili okul idaresinden yardım isterim	20-24	5	91,30	3,940	4	,414
	25-29	39	102,63			
	30-34	49	108,51			
	35-39	46	103,62			
	40+	61	91,11			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle ilgili rehber öğretmenden yardım isteme tepkisini gösterme düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.75. Öğretmenlerin Bir veya Birkaç Öğrencinin Olumsuz Davranışı ile İlgili Sınıfın Tamamını Eleştirme Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili sınıfın tamamını eleştiririm	20-24	5	89,40	1,652	4	,799
	25-29	39	95,65			
	30-34	49	104,28			
	35-39	46	105,07			
	40+	61	98,03			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Bir veya Birkaç Öğrencinin Olumsuz Davranışı ile İlgili Sınıfın Tamamını Eleştirme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili sınıfın tamamını eleştirme tepkisini gösterme düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.76. Öğretmenlerin Notla Tehdit Etme Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Notla tehdit ederim	20-24	5	93,00	2,256	4	,689
	25-29	39	103,36			
	30-34	49	97,04			
	35-39	46	99,46			
	40+	61	102,85			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Notla Tehdit Etme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı notla tehdit etme tepkisini gösterme düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.77. Öğretmenlerin Öğrenciyi Sınıftan Çıkarma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyi sınıftan çıkarırım	20-24	5	100,50	,000	4	1,000
	25-29	39	100,50			
	30-34	49	100,50			
	35-39	46	100,50			
	40+	61	100,50			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyi Sınıftan Çıkarma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyi sınıftan çıkarma tepkisini gösterme düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.78. Öğretmenlerin Olumsuz Davranışın Nedenlerini Araştırma Tepkilerinin Yaş Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Olumsuz davranışın nedenlerini araştırırım	20-24	5	106,00	1,895	4	,755
	25-29	39	91,01			
	30-34	49	103,83			
	35-39	46	104,65			
	40+	61	100,31			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Olumsuz Davranışın Nedenlerini Araştırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı olumsuz davranışın nedenlerini araştırma tepkisini gösterme düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4.2.3. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarına Gösterdikleri Tepkilerin” Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşması

Öğretmenlerin 26 ifadeden oluşan “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarına Gösterdikleri Tepkilerin” medeni durum değişkenine göre farklılaşması durumunu belirlemek üzere Kruskal-Wallis testi yapılmıştır. Test sonuçları her bir tepki ifadesi için aşağıda gösterilmektedir.

Çizelge 4.79. Öğretmenlerin Görmezden Gelme Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Kruskal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Görmezden gelirim	Evli	147	102,17	,592	1	,442
	Bekar	53	95,88			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Kruskal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Görmezden Gelme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı görmezden gelme tepkisini gösterme düzeyleri medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.80. Öğretmenlerin Nazikçe Uyarma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Kruskal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Nazikçe uyarırım	Evli	147	105,15	4,186	1	,041
	Bekar	53	87,59			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Kruskal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Nazikçe Uyarma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından medeni

durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı nazikçe uyarma tepkisini gösterme düzeyleri medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.81. Öğretmenlerin Nazikçe Uyarma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T02	1	2	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Medeni Durum	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok		
Evli	1	43	74	25	4	2,92	147
Bekar	2	23	20	6	2	2,68	53
Toplam	3	66	94	31	6	2,86	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı nazikçe uyarma tepkisini gösterme düzeyleri evli öğretmenlerde bekar öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.82. Öğretmenlerin Farkına Varamama Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Farkına varamam	Evli	147	101,46	,205	1	,651
	Bekar	53	97,83			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Farkına Varamama tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı farkına varamama tepkisini gösterme düzeyleri medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.83. Öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencinin yanına yaklaşım	Evli	147	101,31	,132	1	,717
	Bekar	53	98,25			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrencinin yanına yaklaşma tepkisini gösterme düzeyleri medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.84. Öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciye soru sorarım	Evli	147	99,79	,106	1	,745
	Bekar	53	102,46			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye soru sorma tepkisini gösterme düzeyleri medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.85. Öğretmenlerin Sessizce Uyarma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Sessizce uyarırım	Evli	147	101,62	,292	1	,589
	Bekar	53	97,39			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciye Sessizce Uyarma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı sessizce uyarma tepkisini gösterme düzeyleri medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.86. Öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyi azarlarım	Evli	147	103,24	1,584	1	,208
	Bekar	53	92,91			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyi azarlama tepkisini gösterme düzeyleri medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.87. Öğretmenlerin Öğrenciyle Göz Teması Kurma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle göz teması kurarım	Evli	147	102,52	,837	1	,360
	Bekar	53	94,89			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle Göz Teması Kurma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle göz teması kurma tepkisini gösterme düzeyleri medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.88. Öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciye dokunurum	Evli	147	100,20	,017	4	,896
	Bekar	53	101,33			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye dokunma tepkisini gösterme düzeyleri medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.89. Öğretmenlerin Öğrenciye Bir Görev Verme Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciye bir görev veririm	Evli	147	102,45	1,249	1	,264
	Bekar	53	93,25			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciye Bir Görev Verme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye bir görev verme tepkisini gösterme düzeyleri medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.90. Öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencinin velisini görüşmeye çağırırım	Evli	147	97,01	2,452	1	,117
	Bekar	53	110,18			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrencinin velisini görüşmeye çağırma tepkisini gösterme düzeyleri medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.91. Öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{X}_{\text{sıra}}$	χ^2	sd	p
Yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu veririm	Evli	147	99,72	,159	1	,690
	Bekar	53	102,66			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu verme tepkisini gösterme düzeyleri medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.92. Öğretmenlerin Yapıcı Eleştirilerde Bulunma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{X}_{\text{sıra}}$	χ^2	sd	p
Yapıcı eleştirilerde bulunurum	Evli	147	104,80	3,775	1	,052
	Bekar	53	88,58			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Yapıcı Eleştirilerde Bulunma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı yapıcı eleştirilerde bulunma tepkisini gösterme düzeyleri medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.93. Öğretmenlerin Derse Katılmayanları Fark Edip Yürekendirme Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Derse katılmayanları fark edip yürekendiririm	Evli	147	101,86	,444	1	,505
	Bekar	53	96,73			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Derse Katılmayanları Fark Edip Yürekendirme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı derse katılmayanları fark edip yürekendirme tepkisini gösterme düzeyleri medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.94. Öğretmenlerin Öğrenciyle Problemleri ile İlgili Özel Görüşme Yapma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yaparım	Evli	147	98,79	,584	1	,445
	Bekar	53	105,24			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle Problemleri ile İlgili Özel Görüşme Yapma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yapma tepkisini gösterme düzeyleri medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.95. Öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Problemlerle ilgili grup görüşmesi yaparım	Evli	147	97,07	2,239	1	,135
	Bekar	53	110,01			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı problemlerle ilgili grup görüşmesi yapma tepkisini gösterme düzeyleri medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.96. Öğretmenlerin Uyarı Amacı ile Gürültülü Davranışlarda Bulunma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunurum	Evli	147	101,73	,305	1	,581
	Bekar	53	97,09			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Uyarı Amacı ile Gürültülü Davranışlarda Bulunma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunma tepkisini gösterme düzeyleri medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.97. Öğretmenlerin Fiziksel Olarak Cezalandırma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Fiziksel olarak cezalandırırım	Evli	147	99,25	2,251	1	,134
	Bekar	53	103,97			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Fiziksel Olarak Cezalandırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı fiziksel olarak cezalandırma tepkisini gösterme düzeyleri medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.98. Öğretmenlerin Etkinlikten Alıkoyarak Cezalandırma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Etkinlikten alıkoyarak cezalandırırım	Evli	147	102,02	,476	1	,490
	Bekar	53	96,27			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Etkinlikten Alıkoyarak Cezalandırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı etkinlikten alıkoyarak cezalandırma tepkisini gösterme düzeyleri medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.99. Öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermelerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Tepkimi jest ve mimiklerimle gösteririm	Evli	147	101,73	,275	1	,600
	Bekar	53	97,08			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermeleri düzeyleri bakımından medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı tepkilerini jest ve mimikleri ile gösterme düzeyleri medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.100. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle ilgili rehber öğretmenden yardım isterim	Evli	147	98,69	,685	1	,408
	Bekar	53	105,53			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle ilgili rehber öğretmenden yardım isteme tepkisini gösterme düzeyleri medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.101. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Okul İdaresinden Yardım İsteme Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle ilgili okul idaresinden yardım isterim	Evli	147	100,93	,042	1	,838
	Bekar	53	99,31			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Okul İdaresinden Yardım İsteme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle ilgili okul idaresinden yardım isteme tepkisini gösterme düzeyleri medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.102. Öğretmenlerin Bir veya Birkaç Öğrencinin Olumsuz Davranışı İle İlgili Sınıfın Tamamını Eleştirme Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili sınıfın tamamını eleştiririm	Evli	147	101,18	,120	1	,729
	Bekar	53	98,60			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Bir veya Birkaç Öğrencinin Olumsuz Davranışı İle İlgili Sınıfın Tamamını Eleştirme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili sınıfın tamamını eleştirme tepkisini gösterme düzeyleri medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.103. Öğretmenlerin Notla Tehdit Etme Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Notla tehdit ederim	Evli	147	97,77	5,931	1	,015
	Bekar	53	108,08			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Notla Tehdit Etme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı notla tehdit etme tepkisini gösterme düzeyleri medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.104. Öğretmenlerin Notla Tehdit Etme Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T24	1	2	3	4	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Medeni Durum	Hiç	Az	Orta	Çok		
Evli	140	6		1	1,06	147
Bekar	45	7	1		1,17	53
Toplam	185	13	1	1	1,09	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı notla tehdit etme tepkisini gösterme düzeyleri evli öğretmenlerde bekar öğretmenlerden daha düşük olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.105. Öğretmenlerin Öğrenciyi Sınıftan Çıkarma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyi sınıftan çıkarırım	Evli	147	100,50	,000	1	1,000
	Bekar	53	100,50			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyi Sınıftan Çıkarma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından

medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyi sınıftan çıkarma tepkisini gösterme düzeyleri medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.106. Öğretmenlerin Olumsuz Davranışın Nedenlerini Araştırma Tepkilerinin Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Olumsuz davranışın nedenlerini araştırırım	Evli	147	103,22	1,553	1	,213
	Bekar	53	92,96			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Olumsuz Davranışın Nedenlerini Araştırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı olumsuz davranışın nedenlerini araştırma tepkisini gösterme düzeyleri medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4.2.4. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarına Gösterdikleri Tepkilerin” Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşması

Öğretmenlerin 26 ifadeden oluşan “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarına Gösterdikleri Tepkilerin” çocuk durumu değişkenine göre farklılaşması durumunu belirlemek üzere Krushkal-Wallis testi yapılmıştır. Test sonuçları her bir tepki ifadesi için aşağıda gösterilmektedir.

Çizelge 4.107. Öğretmenlerin Görmezden Gelme Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Görmezden gelirim	Evet	122	102,85	,665	1	,415
	Hayır	78	96,82			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Görmezden Gelme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı görmezden gelme tepkisini gösterme düzeyleri çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.108. Öğretmenlerin Nazikçe Uyarma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Nazikçe uyarırım	Evet	122	104,70	1,924	1	,165
	Hayır	78	93,93			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Nazikçe Uyarma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı nazikçe uyarma tepkisini gösterme düzeyleri çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.109. Öğretmenlerin Farkına Varamama Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Farkına varamam	Evet	122	99,99	,032	1	,858
	Hayır	78	101,29			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Farkına Varamama tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı farkına varamama tepkisini gösterme düzeyleri çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.110. Öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencinin yanına yaklaşım	Evet	122	99,34	,152	1	,696
	Hayır	78	102,32			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrencinin yanına yaklaşma tepkisini gösterme düzeyleri çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.111. Öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciye soru sordum	Evet	122	98,02	,731	1	,393
	Hayır	78	104,37			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye soru sorma tepkisini gösterme düzeyleri çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.112. Öğretmenlerin Sessizce Uyarma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Sessizce uyarırım	Evet	122	101,48	,124	1	,725
	Hayır	78	98,97			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Sessizce Uyarma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı sessizce uyarma tepkisini gösterme düzeyleri çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.113. Öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyi azarlarım	Evet	122	102,36	,413	1	,521
	Hayır	78	97,59			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyi azarlama tepkisini gösterme düzeyleri çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.114. Öğretmenlerin Öğrenciyle Göz Teması Kurma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle göz teması kurarım	Evet	122	106,24	3,796	1	,051
	Hayır	78	91,53			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle Göz Teması Kurma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle göz teması kurma tepkisini gösterme düzeyleri çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.115. Öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciye dokunurum	Evet	122	99,82	,050	1	,823
	Hayır	78	101,57			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye dokunma tepkisini gösterme düzeyleri çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.116. Öğretmenlerin Öğrenciye Bir Görev Verme Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciye bir görev veririm	Evet	122	105,02	2,954	1	,086
	Hayır	78	92,21			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciye Bir Görev Verme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye bir görev verme tepkisini gösterme düzeyleri çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.117. Öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencinin velisini görüşmeye çağırırım	Evet	122	99,05	,240	1	,624
	Hayır	78	102,78			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrencinin velisini görüşmeye çağırma tepkisini gösterme düzeyleri çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.118. Öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu veririm	Evet	122	100,64	,003	1	,957
	Hayır	78	100,28			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu verme tepkisini gösterme düzeyleri çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.119. Öğretmenlerin Yapıcı Eleştirilerde Bulunma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Yapıcı eleştirilerde bulunurum	Evet	122	106,16	3,684	1	,055
	Hayır	78	91,65			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Yapıcı Eleştirilerde Bulunma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı yapıcı eleştirilerde bulunma tepkisini gösterme düzeyleri çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.120. Öğretmenlerin Derse Katılmayanları Fark Edip Yüreklendirme Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Derse katılmayanları fark edip yüreklendiririm	Evet	122	100,61	,002	1	,966
	Hayır	78	100,32			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Derse Katılmayanları Fark Edip Yüreklendirme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı derse katılmayanları fark edip yüreklendirme tepkisini gösterme düzeyleri çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.121. Öğretmenlerin Öğrenciyle Problemleri ile İlgili Özel Görüşme Yapma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Kruskal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yaparım	Evet	122	96,59	1,723	1	,189
	Hayır	78	106,61			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Kruskal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle Problemleri ile İlgili Özel Görüşme Yapma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yapma tepkisini gösterme düzeyleri çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.122. Öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Kruskal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Problemlerle ilgili grup görüşmesi yaparım	Evet	122	91,94	7,865	1	,005
	Hayır	78	113,88			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Kruskal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı problemlerle ilgili grup görüşmesi yapma tepkisini gösterme düzeyleri çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.123. Öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T16	1	2	3	4	5	Ağırlıklı	Toplam
Çocuk durumu	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok	Ortalama	
Evet	10	38	56	16	2	2,69	122
Hayır	3	15	39	17	4	3,05	78
Toplam	13	53	95	33	6	2,83	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı problemlerle ilgili grup görüşmesi yapma tepkisini gösterme düzeyleri çocuğu olan öğretmenlerde çocuğu olmayan öğretmenlerden daha düşük olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.124. Öğretmenlerin Uyarı Amacı İle Gürültülü Davranışlarda Bulunma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunurum	Evet	122	99,50	,114	1	,736
	Hayır	78	102,06			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Uyarı Amacı İle Gürültülü Davranışlarda Bulunma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunma tepkisini gösterme düzeyleri çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.125. Öğretmenlerin Fiziksel Olarak Cezalandırma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Fiziksel olarak cezalandırırım	Evet	122	98,16	4,453	1	,035
	Hayır	78	104,17			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Fiziksel Olarak Cezalandırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı fiziksel olarak cezalandırma tepkisini gösterme düzeyleri çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.126. Öğretmenlerin Fiziksel Olarak Cezalandırma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T18	1	2	3	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Çocuk durumu	Hiç	Az	Orta		
Evet	120	1	1	1,02	122
Hayır	72	5	1	1,09	78
Toplam	192	6	2	1,05	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı fiziksel olarak cezalandırma tepkisini gösterme düzeyleri çocuğu olan öğretmenlerde çocuğu olmayan öğretmenlerden daha düşük olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.127. Öğretmenlerin Etkinlikten Alıkoyarak Cezalandırma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Etkinlikten alıkoyarak cezalandırırım	Evet	122	100,45	,000	1	,986
	Hayır	78	100,58			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Etkinlikten Alıkoyarak Cezalandırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı etkinlikten alıkoyarak cezalandırma tepkisini gösterme düzeyleri çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.128. Öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermelerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Kruskal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Tepkimi jest ve mimiklerimle gösteririm	Evet	122	100,89	,016	1	,901
	Hayır	78	99,89			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Kruskal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Etkinlikten Alıkoyarak Cezalandırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı tepkilerini jest ve mimikleri ile gösterme düzeyleri çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.129. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Kruskal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle ilgili rehber öğretmenden yardım isterim	Evet	122	99,40	,142	1	,707
	Hayır	78	102,22			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Kruskal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle ilgili rehber öğretmenden yardım isteme tepkisini gösterme düzeyleri çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.130. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Okul İdaresinden Yardım İsteme Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle ilgili okul idaresinden yardım isterim	Evet	122	99,14	,238	1	,625
	Hayır	78	102,63			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Okul İdaresinden Yardım İsteme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle ilgili okul idaresinden yardım isteme tepkisini gösterme düzeyleri çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.131. Öğretmenlerin Bir veya Birkaç Öğrencinin Olumsuz Davranışı İle İlgili Sınıfın Tamamını Eleştirme Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili sınıfın tamamını eleştiririm	Evet	122	100,71	,007	1	,935
	Hayır	78	100,17			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Bir veya Birkaç Öğrencinin Olumsuz Davranışı İle İlgili Sınıfın Tamamını Eleştirme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili sınıfın tamamını eleştirme tepkisini gösterme düzeyleri çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.132. Öğretmenlerin Notla Tehdit Etme Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Notla tehdit ederim	Evet	122	97,06	5,314	1	,021
	Hayır	78	105,88			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Notla Tehdit Etme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı notla tehdit etme tepkisini gösterme düzeyleri çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.133. Öğretmenlerin Notla Tehdit Etme Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T24	1	2	3	4	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Çocuk durumu	Hiç	Az	Orta	Çok		
Evet	117	5			1,04	122
Hayır	68	8	1	1	1,17	78
Toplam	185	13	1	1	1,09	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı notla tehdit etme tepkisini gösterme düzeyleri çocuğu olan öğretmenlerde çocuğu olmayan öğretmenlerden daha düşük olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.134. Öğretmenlerin Öğrenciyi Sınıftan Çıkarma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyi sınıftan çıkarırım	Evet	122	100,50	,000	1	1,000
	Hayır	78	100,50			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyi Sınıftan Çıkarma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyi sınıftan çıkarma tepkisini gösterme düzeyleri çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.135. Öğretmenlerin Olumsuz Davranışın Nedenlerini Araştırma Tepkilerinin Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Olumsuz davranışın nedenlerini araştırırım	Evet	122	105,47	2,926	1	,087
	Hayır	78	92,73			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Olumsuz Davranışın Nedenlerini Araştırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı olumsuz davranışın nedenlerini araştırma tepkisini gösterme düzeyleri çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4.2.5. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarına Gösterdikleri Tepkilerin” Kıdem Değişkenine göre Farklılaşması

Öğretmenlerin 26 ifadeden oluşan “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarına Gösterdikleri Tepkilerin” kıdem değişkenine göre farklılaşması durumunu belirlemek üzere Krushkal-Wallis testi yapılmıştır. Test sonuçları her bir tepki ifadesi için aşağıda gösterilmektedir.

Çizelge 4.136. Öğretmenlerin Görmezden Gelme Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Görmezden gelirim	0-4	28	93,32	5,101	4	,277
	5-9	66	101,24			
	10-14	60	104,17			
	15-19	13	74,50			
	20+	33	108,68			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Görmezden Gelme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı görmezden gelme tepkisini gösterme düzeyleri kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.137. Öğretmenlerin Nazikçe Uyarma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Nazikçe uyarırım	0-4	28	69,93	12,834	4	,012
	5-9	66	101,77			
	10-14	60	108,44			
	15-19	13	90,54			
	20+	33	113,38			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Nazikçe Uyarma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı nazikçe uyarma tepkisini gösterme düzeyleri kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.138. Öğretmenlerin Nazikçe Uyarma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T02	1	2	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Kıdem	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok		
0-4	2	15	9	2		2,39	28
5-9		23	30	10	3	2,89	66
10-14	1	15	31	12	1	2,95	60
15-19		5	7	1		2,69	13
20+		8	17	6	2	3,06	33
Toplam	3	66	94	31	6	2,86	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı nazikçe uyarma tepkisini gösterme düzeyleri 0-4 yıl ve 15-19 yıl kıdemi olan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha düşük olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.139. Öğretmenlerin Farkına Varamama Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Farkına varamam	0-4	28	102,18	4,471	4	,346
	5-9	66	100,80			
	10-14	60	92,63			
	15-19	13	94,77			
	20+	33	115,05			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Farkına Varamama tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı farkına varamama tepkisini gösterme düzeyleri kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.140. Öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencinin yanına yaklaşım	0-4	28	98,79	,271	4	,992
	5-9	66	103,00			
	10-14	60	98,57			
	15-19	13	99,08			
	20+	33	101,03			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrencinin yanına yaklaşma tepkisini gösterme düzeyleri kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.141. Öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciye soru sorarım	0-4	28	93,14	5,850	4	,211
	5-9	66	107,98			
	10-14	60	93,05			
	15-19	13	122,54			
	20+	33	96,65			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye soru sorma tepkisini gösterme düzeyleri kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.142. Öğretmenlerin Sessizce Uyarma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Sessizce uyarırım	0-4	28	69,75	14,939	4	,005
	5-9	66	103,39			
	10-14	60	107,94			
	15-19	13	120,88			
	20+	33	99,24			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Sessizce Uyarma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı sessizce uyarma tepkisini gösterme düzeyleri kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.143. Öğretmenlerin Sessizce Uyarma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T06	1	2	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Kıdem	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok		
0-4		13	13	2		2,61	28
5-9		11	43	12		3,02	66
10-14		7	42	10	1	3,08	60
15-19		2	6	5		3,23	13
20+	1	3	26	3		2,94	33
Toplam	1	36	130	32	1	2,98	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı sessizce uyarma tepkisini gösterme düzeyleri 0-4 yıl ve 20 yıl ve daha fazla kıdemi olan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha düşük olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.144. Öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyi azarlarım	0-4	28	68,11	17,866	4	,001
	5-9	66	107,83			
	10-14	60	102,35			
	15-19	13	81,92			
	20+	33	117,27			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyi azarlama tepkisini gösterme düzeyleri kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.145. Öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T07	1	2	3	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Kıdem	Hiç	Az	Orta	Pekçok		
0-4	24	3	1		1,18	28
5-9	30	31	5		1,62	66
10-14	30	27	3		1,55	60
15-19	9	4			1,31	13
20+	12	18	2	1	1,79	33
Toplam	105	83	11	1	1,55	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyi azarlama tepkisini gösterme düzeyleri 0-4 yıl ve 15-19 yıl kıdemi olan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha düşük olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.146. Öğretmenlerin Öğrenciyle Göz Teması Kurma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle göz teması kurarım	0-4	28	101,88	1,768	4	,778
	5-9	66	95,73			
	10-14	60	107,21			
	15-19	13	101,04			
	20+	33	96,47			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle Göz Teması Kurma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle göz teması kurma tepkisini gösterme düzeyleri kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.147. Öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciye dokunurum	0-4	28	103,04	9,340	4	,053
	5-9	66	115,74			
	10-14	60	88,17			
	15-19	13	89,08			
	20+	33	94,79			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye dokunma tepkisini gösterme düzeyleri kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.148. Öğretmenlerin Öğrenciye Bir Görev Verme Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciye bir görev veririm	0-4	28	99,34	2,018	4	,732
	5-9	66	96,83			
	10-14	60	102,43			
	15-19	13	86,77			
	20+	33	107,94			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciye Bir Görev Verme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye bir görev verme tepkisini gösterme düzeyleri kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.149. Öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencinin velisini görüşmeye çağırırım	0-4	28	106,68	1,538	4	,820
	5-9	66	103,36			
	10-14	60	96,53			
	15-19	13	89,19			
	20+	33	101,21			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrencinin velisini görüşmeye çağırma tepkisini gösterme düzeyleri kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.150. Öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu veririm	0-4	28	101,64	2,590	4	,629
	5-9	66	103,03			
	10-14	60	96,67			
	15-19	13	86,08			
	20+	33	107,12			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu verme tepkisini gösterme düzeyleri kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.151. Öğretmenlerin Yapıcı Eleştirilerde Bulunma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Yapıcı eleştirilerde bulunurum	0-4	28	89,75	2,631	4	,621
	5-9	66	103,16			
	10-14	60	98,89			
	15-19	13	94,27			
	20+	33	109,68			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Yapıcı Eleştirilerde Bulunma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı yapıcı eleştirilerde bulunma tepkisini gösterme düzeyleri kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.152. Öğretmenlerin Derse Katılmayanları Fark Edip Yüreklendirme Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Derse katılmayanları fark edip yüreklendiririm	0-4	28	104,79	6,040	4	,196
	5-9	66	110,95			
	10-14	60	93,37			
	15-19	13	92,27			
	20+	33	92,17			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Derse Katılmayanları Fark Edip Yüreklendirme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı derse katılmayanları fark edip yüreklendirme tepkisini gösterme düzeyleri kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.153. Öğretmenlerin Öğrenciyle Problemleri İle İlgili Özel Görüşme Yapma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yaparım	0-4	28	116,04	7,275	4	,122
	5-9	66	106,33			
	10-14	60	89,15			
	15-19	13	84,62			
	20+	33	102,56			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle Problemleri İle İlgili Özel Görüşme Yapma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı

öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yapma tepkisini gösterme düzeyleri kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.154. Öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Problemlerle ilgili grup görüşmesi yaparım	0-4	28	120,80	13,296	4	,010
	5-9	66	111,73			
	10-14	60	86,17			
	15-19	13	79,85			
	20+	33	95,02			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı problemlerle ilgili grup görüşmesi yapma tepkisini gösterme düzeyleri kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.155. Öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T16	1	2	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Kıdem	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok		
0-4		6	13	6	3	3,21	28
5-9		15	36	15		3,00	66
10-14	9	17	26	6	2	2,58	60
15-19		6	7			2,54	13
20+	4	9	13	6	1	2,73	33
Toplam	13	53	95	33	6	2,83	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı problemlerle ilgili grup görüşmesi yapma tepkisini gösterme düzeyleri 9 yıl ve daha az kıdemi olan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha düşük olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.156. Öğretmenlerin Uyarı Amacı İle Gürültülü Davranışlarda Bulunma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunurum	0-4	28	84,55	3,772	4	,438
	5-9	66	103,30			
	10-14	60	106,78			
	15-19	13	99,77			
	20+	33	97,32			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Uyarı Amacı İle Gürültülü Davranışlarda Bulunma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunma tepkisini gösterme düzeyleri kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.157. Öğretmenlerin Fiziksel Olarak Cezalandırma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Fiziksel olarak cezalandırırım	0-4	28	107,11	4,715	4	,318
	5-9	66	101,12			
	10-14	60	98,15			
	15-19	13	96,50			
	20+	33	99,50			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Fiziksel Olarak Cezalandırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı fiziksel olarak cezalandırma tepkisini gösterme düzeyleri kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.158. Öğretmenlerin Etkinlikten Alıkoyarak Cezalandırma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Etkinlikten alıkoyarak cezalandırırım	0-4	28	100,20	1,243	4	,871
	5-9	66	104,69			
	10-14	60	95,82			
	15-19	13	107,77			
	20+	33	98,02			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Etkinlikten Alıkoyarak Cezalandırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı etkinlikten alıkoyarak cezalandırma tepkisini gösterme düzeyleri kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.159. Öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermelerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Tepkimi jest ve mimiklerimle gösteririm	0-4	28	76,43	15,881	4	,003
	5-9	66	120,91			
	10-14	60	92,22			
	15-19	13	97,35			
	20+	33	96,39			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermeleri düzeyleri bakımından kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı tepkilerini jest ve mimikleri ile gösterme düzeyleri kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.160. Öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermelerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T20	1	2	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Kıdem	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok		
0-4	4	16	4	4		2,29	28
5-9	3	18	21	18	6	3,09	66
10-14	5	27	20	5	3	2,57	60
15-19	1	5	5	2		2,62	13
20+	6	8	13	6		2,58	33
Toplam	19	74	63	35	9	2,71	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı problemlerle ilgili grup görüşmesi yapma tepkisini gösterme düzeyleri 5-9 yıl kıdemi olan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.161. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle ilgili rehber öğretmenden yardım isterim	0-4	28	101,11	8,699	4	,069
	5-9	66	113,27			
	10-14	60	98,17			
	15-19	13	91,46			
	20+	33	82,24			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle ilgili rehber öğretmenden yardım isteme tepkisini gösterme düzeyleri kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.162. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Okul İdaresinden Yardım İsteme Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle ilgili okul idaresinden yardım isterim	0-4	28	95,88	2,834	4	,586
	5-9	66	107,79			
	10-14	60	100,46			
	15-19	13	95,62			
	20+	33	91,85			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Okul İdaresinden Yardım İsteme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle ilgili okul idaresinden yardım isteme tepkisini gösterme düzeyleri kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.163. Öğretmenlerin Bir veya Birkaç Öğrencinin Olumsuz Davranışı İle İlgili Sınıfın Tamamını Eleştirme Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili sınıfın tamamını eleştiririm	0-4	28	90,79	4,533	4	,339
	5-9	66	107,12			
	10-14	60	97,99			
	15-19	13	114,77			
	20+	33	94,44			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Bir veya Birkaç Öğrencinin Olumsuz Davranışı İle İlgili Sınıfın Tamamını Eleştirme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili

sınıfın tamamını eleştirme tepkisini gösterme düzeyleri kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.164. Öğretmenlerin Notla Tehdit Etme Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Notla tehdit ederim	0-4	28	103,61	2,382	4	,666
	5-9	66	102,12			
	10-14	60	97,95			
	15-19	13	93,00			
	20+	33	102,21			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Notla Tehdit Etme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı notla tehdit etme tepkisini gösterme düzeyleri kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.165. Öğretmenlerin Öğrenciyi Sınıftan Çıkarma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyi sınıftan çıkarırım	0-4	28	100,50	,000	4	1,000
	5-9	66	100,50			
	10-14	60	100,50			
	15-19	13	100,50			
	20+	33	100,50			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyi Sınıftan Çıkarma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyi sınıftan çıkarma

tepkisini gösterme düzeyleri kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.166. Öğretmenlerin Olumsuz Davranışın Nedenlerini Araştırma Tepkilerinin Kıdem Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Olumsuz davranışın nedenlerini araştırırım	0-4	28	90,02	2,958	4	,565
	5-9	66	99,73			
	10-14	60	108,79			
	15-19	13	95,50			
	20+	33	97,82			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Olumsuz Davranışın Nedenlerini Araştırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı olumsuz davranışın nedenlerini araştırma tepkisini gösterme düzeyleri kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4.2.6. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarına Gösterdikleri Tepkilerin” Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşması

Öğretmenlerin 26 ifadeden oluşan “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarına Gösterdikleri Tepkilerin” öğrenim düzeyi değişkenine göre farklılaşması durumunu belirlemek üzere Krushkal-Wallis testi yapılmıştır. Test sonuçları her bir tepki ifadesi için aşağıda gösterilmektedir.

Çizelge 4.167. Öğretmenlerin Görmezden Gelme Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Görmezden gelirim	2 yıl YO	23	109,35	2,081	3	,556
	3 yıl YO	10	83,40			
	Fakülte	160	99,88			
	Master	7	110,00			
	Toplam	200	109,35			

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Görmezden Gelme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı görmezden gelme tepkisini gösterme düzeyleri öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.168. Öğretmenlerin Nazikçe Uyarma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Nazikçe uyarırım	2 yıl YO	23	116,22	5,044	3	,169
	3 yıl YO	10	114,85			
	Fakülte	160	98,64			
	Master	7	70,79			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Nazikçe Uyarma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı nazikçe uyarma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.169. Öğretmenlerin Farkına Varamama Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Farkına varamam	2 yıl YO	23	121,24	5,244	3	,155
	3 yıl YO	10	91,00			
	Fakülte	160	98,83			
	Master	7	84,00			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Farkına Varamama tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı farkına varamama tepkisini gösterme düzeyleri öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.170. Öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencinin yanına yaklaşım	2 yıl YO	23	115,48	3,044	3	,385
	3 yıl YO	10	97,20			
	Fakülte	160	99,46			
	Master	7	79,71			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrencinin yanına yaklaşma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.171. Öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciye soru sordum	2 yıl YO	23	109,48	5,318	3	,150
	3 yıl YO	10	99,20			
	Fakülte	160	101,10			
	Master	7	59,07			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye soru sorma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.172. Öğretmenlerin Sessizce Uyarma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Sessizce uyarırım	2 yıl YO	23	115,70	5,567	3	,135
	3 yıl YO	10	102,30			
	Fakülte	160	99,67			
	Master	7	66,93			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Sessizce Uyarma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı sessizce uyarma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.173. Öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyi azarlarım	2 yıl YO	23	106,39	4,106	3	,250
	3 yıl YO	10	114,10			
	Fakülte	160	100,29			
	Master	7	66,43			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyi azarlama tepkisini gösterme düzeyleri öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.174. Öğretmenlerin Öğrenciyle Göz Teması Kurma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle göz teması kurarım	2 yıl YO	23	105,67	,261	3	,967
	3 yıl YO	10	98,75			
	Fakülte	160	99,89			
	Master	7	100,00			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle Göz Teması Kurma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle göz teması kurma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.175. Öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciye dokunurum	2 yıl YO	23	110,02	,935	3	,817
	3 yıl YO	10	93,30			
	Fakülte	160	99,57			
	Master	7	100,86			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye dokunma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.176. Öğretmenlerin Öğrenciye Bir Görev Verme Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciye bir görev veririm	2 yıl YO	23	121,14	4,664	3	,198
	3 yıl YO	10	88,20			
	Fakülte	160	98,23			
	Master	7	90,86			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciye Bir Görev Verme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye bir görev verme tepkisini gösterme düzeyleri öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.177. Öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencinin velisini görüşmeye çağırırım	2 yıl YO	23	120,96	9,857	3	,020
	3 yıl YO	10	66,30			
	Fakülte	160	100,96			
	Master	7	71,71			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrencinin velisini görüşmeye çağırma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.178. Öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T11	2	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Öğrenim Düzeyi	Az	Orta	Çok	Pekçok		
2 yıl YO	1	7	12	3	3,74	23
3 yılYO	2	6	2		3,00	10
Fakülte	9	74	70	7	3,47	160
Master		6	1		3,14	7
Toplam	12	93	85	10	3,47	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrencinin velisini görüşmeye çağırma tepkisini gösterme 2 yıllık yüksek okul mezunu olan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.179. Öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu veririm	2 yıl YO	23	121,09	6,461	3	,091
	3 yıl YO	10	84,60			
	Fakülte	160	98,15			
	Master	7	109,29			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu verme tepkisini gösterme düzeyleri öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.180. Öğretmenlerin Yapıcı Eleştirilerde Bulunma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Yapıcı eleştirilerde bulunurum	2 yıl YO	23	116,28	3,814	3	,282
	3 yıl YO	10	109,55			
	Fakülte	160	98,61			
	Master	7	79,00			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Yapıcı Eleştirilerde Bulunma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı yapıcı eleştirilerde bulunma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.181. Öğretmenlerin Derse Katılmayanları Fark Edip Yüreklendirme Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Derse katılmayanları fark edip yüreklendiririm	2 yıl YO	23	101,33	2,196	3	,533
	3 yıl YO	10	79,70			
	Fakülte	160	102,00			
	Master	7	93,21			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Derse Katılmayanları Fark Edip Yüreklendirme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı derse katılmayanları fark edip yüreklendirme tepkisini gösterme düzeyleri öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.182. Öğretmenlerin Öğrenciyle Problemleri ile İlgili Özel Görüşme Yapma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yaparım	2 yıl YO	23	110,22	2,714	3	,438
	3 yıl YO	10	79,20			
	Fakülte	160	100,90			
	Master	7	89,93			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle Problemleri ile İlgili Özel Görüşme Yapma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yapma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.183. Öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Problemlerle ilgili grup görüşmesi yaparım	2 yıl YO	23	84,50	2,565	3	,464
	3 yıl YO	10	93,90			
	Fakülte	160	103,03			
	Master	7	104,79			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı problemlerle ilgili grup görüşmesi yapma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.184. Öğretmenlerin Uyarı Amacı ile Gürültülü Davranışlarda Bulunma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunurum	2 yıl YO	23	99,52	,839	3	,840
	3 yıl YO	10	88,60			
	Fakülte	160	100,91			
	Master	7	111,43			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Uyarı Amacı ile Gürültülü Davranışlarda Bulunma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.185. Öğretmenlerin Fiziksel Olarak Cezalandırma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Fiziksel olarak cezalandırırım	2 yıl YO	23	105,11	1,993	3	,574
	3 yıl YO	10	96,50			
	Fakülte	160	100,26			
	Master	7	96,50			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Fiziksel Olarak Cezalandırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı fiziksel olarak cezalandırma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.186. Öğretmenlerin Etkinlikten Alıkoyarak Cezalandırma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Etkinlikten alıkoyarak cezalandırırım	2 yıl YO	23	105,80	2,139	3	,544
	3 yıl YO	10	98,40			
	Fakülte	160	101,04			
	Master	7	73,64			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Etkinlikten Alıkoyarak Cezalandırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı etkinlikten alıkoyarak cezalandırma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.187. Öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermelerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Kruskal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Tepkimi jest ve mimiklerimle gösteririm	2 yıl YO	23	102,67	,801	3	,849
	3 yıl YO	10	109,60			
	Fakülte	160	100,26			
	Master	7	85,86			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Kruskal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermeleri düzeyleri bakımından öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı tepkilerini jest ve mimikleri ile gösterme düzeyleri öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.188. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Kruskal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle ilgili rehber öğretmenden yardım isterim	2 yıl YO	23	83,11	3,136	3	,371
	3 yıl YO	10	97,40			
	Fakülte	160	102,86			
	Master	7	108,14			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Kruskal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle ilgili rehber öğretmenden yardım isteme tepkisini gösterme düzeyleri öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.189. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Okul İdaresinden Yardım İsteme Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle ilgili okul idaresinden yardım isterim	2 yıl YO	23	96,24	,715	3	,870
	3 yıl YO	10	91,75			
	Fakülte	160	101,31			
	Master	7	108,50			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Okul İdaresinden Yardım İsteme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle ilgili okul idaresinden yardım isteme tepkisini gösterme düzeyleri öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.190. Öğretmenlerin Bir veya Birkaç Öğrencinin Olumsuz Davranışı İle İlgili Sınıfın Tamamını Eleştirme Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili sınıfın tamamını eleştiririm	2 yıl YO	23	105,07	3,268	3	,352
	3 yıl YO	10	79,70			
	Fakülte	160	101,87			
	Master	7	83,86			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Bir veya Birkaç Öğrencinin Olumsuz Davranışı İle İlgili Sınıfın Tamamını Eleştirme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili sınıfın tamamını eleştirme tepkisini gösterme düzeyleri öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.191. Öğretmenlerin Notla Tehdit Etme Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Notla tehdit ederim	2 yıl YO	23	106,22	1,819	3	,611
	3 yıl YO	10	102,90			
	Fakülte	160	99,86			
	Master	7	93,00			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Notla Tehdit Etme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı notla tehdit etme tepkisini gösterme düzeyleri öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.192. Öğretmenlerin Öğrenciyi Sınıftan Çıkarma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyi sınıftan çıkarırım	2 yıl YO	23	100,50	,000	3	1,000
	3 yıl YO	10	100,50			
	Fakülte	160	100,50			
	Master	7	100,50			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyi Sınıftan Çıkarma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyi sınıftan çıkarma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.193. Öğretmenlerin Olumsuz Davranışın Nedenlerini Araştırma Tepkilerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Olumsuz davranışın nedenlerini araştırırım	2 yıl YO	23	98,28	2,680	3	,444
	3 yıl YO	10	118,60			
	Fakülte	160	98,75			
	Master	7	121,86			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Olumsuz Davranışın Nedenlerini Araştırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı olumsuz davranışın nedenlerini araştırma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4.2.7. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarına Gösterdikleri Tepkilerin” Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşması

Öğretmenlerin 26 ifadeden oluşan “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarına Gösterdikleri Tepkilerin” öğrenci sayısı değişkenine göre farklılaşması durumunu belirlemek üzere Krushkal-Wallis testi yapılmıştır. Test sonuçları her bir tepki ifadesi için aşağıda gösterilmektedir.

Çizelge 4.194. Öğretmenlerin Görmezden Gelme Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Görmezden gelirim	-24	1	98,50	5,356	3	,148
	25-34	26	105,00			
	35-44	148	96,23			
	45-54	25	121,20			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Görmezden Gelme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı görmezden gelme tepkisini gösterme düzeyleri öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.195. Öğretmenlerin Nazikçe Uyarma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Nazikçe uyarırım	-24	1	116,50	3,114	3	,374
	25-34	26	93,69			
	35-44	148	104,10			
	45-54	25	85,60			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Nazikçe Uyarma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı nazikçe uyarma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.196. Öğretmenlerin Farkına Varamama Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Farkına varamam	-24	1	140,00	7,677	3	,053
	25-34	26	94,77			
	35-44	148	97,09			
	45-54	25	125,08			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Farkına Varamama tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı farkına varamama tepkisini gösterme düzeyleri öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.197. Öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencinin yanına yaklaşım	-24	1	160,00	2,592	3	,459
	25-34	26	110,69			
	35-44	148	99,22			
	45-54	25	95,12			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrencinin yanına yaklaşma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.198. Öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciye soru sormam	-24	1	173,00	4,919	3	,178
	25-34	26	87,69			
	35-44	148	103,71			
	45-54	25	91,90			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye soru sorma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.199. Öğretmenlerin Sessizce Uyarma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Sessizce uyarım	-24	1	102,50	9,517	3	,023
	25-34	26	72,98			
	35-44	148	105,04			
	45-54	25	102,18			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Sessizce Uyarma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı sessizce uyarma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.200. Öğretmenlerin Sessizce Uyarma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T06	1	2	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Öğrenci Sayısı	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok		
-24			1			3,00	1
25-34	1	9	15	1		2,62	26
35-44		23	97	27	1	3,04	148
45-54		4	17	4		3,00	25
Toplam	1	36	130	32	1	2,98	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı sessizce uyarma tepkisini gösterme düzeyleri 25-34 öğrenci okutan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha düşük olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.201. Öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Kruskal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyi azarlarım	-24	1	53,00	2,483	3	,478
	25-34	26	91,19			
	35-44	148	100,95			
	45-54	25	109,40			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Kruskal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyi azarlama tepkisini gösterme düzeyleri öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.202. Öğretmenlerin Öğrenciyle Göz Teması Kurma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Kruskal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle göz teması kurarım	-24	1	139,00	,943	3	,815
	25-34	26	103,06			
	35-44	148	98,99			
	45-54	25	105,26			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Kruskal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle Göz Teması Kurma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle göz

teması kurma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.203. Öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciye dokunurum	-24	1	187,50	4,782	3	,188
	25-34	26	112,69			
	35-44	148	96,89			
	45-54	25	105,70			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye dokunma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.204. Öğretmenlerin Öğrenciye Bir Görev Verme Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciye bir görev veririm	-24	1	51,00	4,295	3	,231
	25-34	26	105,04			
	35-44	148	96,67			
	45-54	25	116,30			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciye Bir Görev Verme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye bir görev verme

tepkisini gösterme düzeyleri öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.205. Öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Kruskal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencinin velisini görüşmeye çağırırım	-24	1	59,00	1,367	3	,713
	25-34	26	101,71			
	35-44	148	99,16			
	45-54	25	108,84			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Kruskal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrencinin velisini görüşmeye çağırma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.206. Öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Kruskal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu veririm	-24	1	123,00	,777	3	,855
	25-34	26	106,54			
	35-44	148	99,38			
	45-54	25	99,96			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Kruskal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı yanlış

davranışın düzeltilmesi için ipucu verme tepkisini gösterme düzeyleri öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.207. Öğretmenlerin Yapıcı Eleştirilerde Bulunma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Yapıcı eleştirilerde bulunurum	-24	1	115,00	2,950	3	,399
	25-34	26	87,73			
	35-44	148	104,04			
	45-54	25	92,24			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Yapıcı Eleştirilerde Bulunma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı yapıcı eleştirilerde bulunma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.208. Öğretmenlerin Derse Katılmayanları Fark Edip Yüreklendirme Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Derse katılmayanları fark edip yüreklendiririm	-24	1	105,50	1,961	3	,580
	25-34	26	104,92			
	35-44	148	97,85			
	45-54	25	111,38			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Derse Katılmayanları Fark Edip Yüreklendirme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı derse

katılmayanları fark edip yöreklendirme tepkisini gösterme düzeyleri öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.209. Öğretmenlerin Öğrenciyle Problemleri ile İlgili Özel Görüşme Yapma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yaparım	-24	1	132,00	2,482	3	,479
	25-34	26	107,00			
	35-44	148	97,23			
	45-54	25	111,82			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle Problemleri ile İlgili Özel Görüşme Yapma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yapma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.210. Öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Problemlerle ilgili grup görüşmesi yaparım	-24	1	114,00	1,083	3	,781
	25-34	26	92,42			
	35-44	148	100,62			
	45-54	25	107,64			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı

problemlerle ilgili grup görüşmesi yapma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.211. Öğretmenlerin Uyarı Amacı İle Gürültülü Davranışlarda Bulunma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunurum	-24	1	47,50	5,671	3	,129
	25-34	26	87,40			
	35-44	148	105,46			
	45-54	25	86,88			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Uyarı Amacı İle Gürültülü Davranışlarda Bulunma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.212. Öğretmenlerin Fiziksel Olarak Cezalandırma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Fiziksel olarak cezalandırırım	-24	1	96,50	2,912	3	,405
	25-34	26	96,50			
	35-44	148	101,91			
	45-54	25	96,50			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Fiziksel Olarak Cezalandırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı fiziksel olarak cezalandırma

tepkisini gösterme düzeyleri öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.213. Öğretmenlerin Etkinlikten Alıkoyarak Cezalandırma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Etkinlikten alıkoyarak cezalandırırım	-24	1	139,00	1,697	3	,638
	25-34	26	90,17			
	35-44	148	102,00			
	45-54	25	100,80			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Etkinlikten Alıkoyarak Cezalandırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı etkinlikten alıkoyarak cezalandırma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.214. Öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermelerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Tepkimi jest ve mimiklerimle gösteririm	-24	1	125,00	1,844	3	,605
	25-34	26	93,77			
	35-44	148	103,28			
	45-54	25	90,08			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermeleri düzeyleri bakımından öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı tepkilerini jest ve mimikleri ile

gösterme düzeyleri öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.215. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle ilgili rehber öğretmenden yardım isterim	-24	1	97,00	1,112	3	,774
	25-34	26	109,31			
	35-44	148	99,99			
	45-54	25	94,52			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle ilgili rehber öğretmenden yardım isteme tepkisini gösterme düzeyleri öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.216. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Okul İdaresinden Yardım İsteme Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle ilgili okul idaresinden yardım isterim	-24	1	22,50	7,440	3	,059
	25-34	26	91,04			
	35-44	148	99,40			
	45-54	25	119,98			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Okul İdaresinden Yardım İsteme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı

öğrenciyle ilgili okul idaresinden yardım isteme tepkisini gösterme düzeyleri öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.217. Öğretmenlerin Bir veya Birkaç Öğrencinin Olumsuz Davranışı İle İlgili Sınıfın Tamamını Eleştirme Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili sınıfın tamamını eleştiririm	-24	1	70,00	,444	3	,931
	25-34	26	99,85			
	35-44	148	100,73			
	45-54	25	101,04			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Bir veya Birkaç Öğrencinin Olumsuz Davranışı İle İlgili Sınıfın Tamamını Eleştirme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili sınıfın tamamını eleştirme tepkisini gösterme düzeyleri öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.218. Öğretmenlerin Notla Tehdit Etme Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Notla tehdit ederim	-24	1	93,00	3,424	3	,331
	25-34	26	96,81			
	35-44	148	102,47			
	45-54	25	93,00			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Notla Tehdit Etme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı notla tehdit etme tepkisini

gösterme düzeyleri öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.219. Öğretmenlerin Öğrenciyi Sınıftan Çıkarma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Kruskal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyi sınıftan çıkarırım	-24	1	100,50	,000	3	1,000
	25-34	26	100,50			
	35-44	148	100,50			
	45-54	25	100,50			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Kruskal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyi Sınıftan Çıkarma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyi sınıftan çıkarma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.220. Öğretmenlerin Olumsuz Davranışın Nedenlerini Araştırma Tepkilerinin Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Kruskal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Olumsuz davranışın nedenlerini araştırırım	-24	1	69,00	,596	3	,897
	25-34	26	96,48			
	35-44	148	101,51			
	45-54	25	99,94			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Kruskal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Olumsuz Davranışın Nedenlerini Araştırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı

olumsuz davranışın nedenlerini araştırma tepkisini gösterme düzeyleri öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4.2.8. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarına Gösterdikleri Tepkilerin” Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşması

Öğretmenlerin 26 ifadeden oluşan “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarına Gösterdikleri Tepkilerin” okutulan sınıf değişkenine göre farklılaşması durumunu belirlemek üzere Krushkal-Wallis testi yapılmıştır. Test sonuçları her bir tepki ifadesi için aşağıda gösterilmektedir.

Çizelge 4.221. Öğretmenlerin Görmezden Gelme Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Görmezden gelirim	1. Sınıf	40	126,78	23,236	4	,000
	2. Sınıf	40	112,94			
	3. Sınıf	40	92,96			
	4. Sınıf	40	92,81			
	5. Sınıf	40	77,01			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Görmezden Gelme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı görmezden gelme tepkisini gösterme düzeyleri okutulan sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.222. Öğretmenlerin Görmezden Gelme Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T01	1	2	3	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Okutulan Sınıf	Hiç	Az	Orta		
1. SINIF	2	22	16	2,35	40
2. SINIF	7	19	14	2,18	40
3. SINIF	10	23	7	1,93	40
4. SINIF	7	29	4	1,93	40
5. SINIF	13	25	2	1,73	40
Toplam	39	118	43	2,02	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı görmezden gelme tepkisini gösterme düzeyleri 1. ve 2. sınıfları okutan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.223. Öğretmenlerin Nazıkçe Uyarma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Nazıkçe uyarırım	1. Sınıf	40	101,90	1,179	4	,881
	2. Sınıf	40	97,51			
	3. Sınıf	40	94,36			
	4. Sınıf	40	102,60			
	5. Sınıf	40	106,13			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Nazıkçe Uyarma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı nazıkçe uyarma tepkisini gösterme düzeyleri okutulan sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.224. Öğretmenlerin Farkına Varamama Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Farkına varamam	1. Sınıf	40	117,95	6,659	4	,155
	2. Sınıf	40	94,91			
	3. Sınıf	40	94,91			
	4. Sınıf	40	93,45			
	5. Sınıf	40	101,28			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Farkına Varamama tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı farkına varamama tepkisini gösterme düzeyleri okutulan sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.225. Öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencinin yanına yaklaşım	1. Sınıf	40	121,25	16,480	4	,002
	2. Sınıf	40	106,13			
	3. Sınıf	40	105,55			
	4. Sınıf	40	75,72			
	5. Sınıf	40	93,85			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrencinin yanına yaklaşma tepkisini gösterme düzeyleri okutulan sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.226. Öğretmenlerin Öğrencinin Yanına Yaklaşma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T04	2	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Okutulan Sınıf	Az	Orta	Çok	Pekçok		
1. SINIF	2	16	20	2	3,55	40
2. SINIF	7	14	18	1	3,33	40
3. SINIF	2	24	11	3	3,38	40
4. SINIF	11	22	5	2	2,95	40
5. SINIF	3	27	9	1	3,20	40
Toplam	25	103	63	9	3,28	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrencinin yanına yaklaşma tepkisini gösterme düzeyleri 1., 2. ve 3. sınıfları okutan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.227. Öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciye soru sorarım	1. Sınıf	40	111,03	8,123	4	,087
	2. Sınıf	40	100,51			
	3. Sınıf	40	101,60			
	4. Sınıf	40	81,40			
	5. Sınıf	40	107,96			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciye Soru Sorma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye soru sorma tepkisini gösterme düzeyleri okutulan sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.228. Öğretmenlerin Sessizce Uyarma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Sessizce uyarırım	1. Sınıf	40	101,69	1,183	4	,881
	2. Sınıf	40	96,03			
	3. Sınıf	40	104,59			
	4. Sınıf	40	96,07			
	5. Sınıf	40	104,13			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Sessizce Uyarma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı sessizce uyarma tepkisini gösterme düzeyleri okutulan sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.229. Öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyi azarlarım	1. Sınıf	40	86,05	15,020	4	,005
	2. Sınıf	40	91,78			
	3. Sınıf	40	90,60			
	4. Sınıf	40	111,75			
	5. Sınıf	40	122,32			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyi azarlama tepkisini gösterme düzeyleri okutulan sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.230. Öğretmenlerin Öğrenciyi Azarlama Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T07	1	2	3	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Okutulan Sınıf	Hiç	Az	Orta	Pekçok		
1. SINIF	27	11	1	1	1,43	40
2. SINIF	24	15	1		1,43	40
3. SINIF	24	16			1,40	40
4. SINIF	18	16	6		1,70	40
5. SINIF	12	25	3		1,78	40
Toplam	105	83	11	1	1,55	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyi azarlama tepkisini gösterme düzeyleri 4. ve 5. sınıfları okutan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.231. Öğretmenlerin Öğrenciyle Göz Teması Kurma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{X}_{\text{sıra}}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle göz teması kurarım	1. Sınıf	40	112,40	4,897	4	,298
	2. Sınıf	40	105,57			
	3. Sınıf	40	96,47			
	4. Sınıf	40	88,34			
	5. Sınıf	40	99,71			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle Göz Teması Kurma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle göz teması kurma tepkisini gösterme düzeyleri okutulan sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.232. Öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{x}_{\text{sıra}}$	χ^2	sd	p
Öğrenciye dokunurum	1. Sınıf	40	119,05	11,441	4	,022
	2. Sınıf	40	106,89			
	3. Sınıf	40	105,03			
	4. Sınıf	40	85,50			
	5. Sınıf	40	86,04			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye dokunma tepkisini gösterme düzeyleri okutulan sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.233. Öğretmenlerin Öğrenciye Dokunma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T09	1	2	3	4	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Okutulan Sınıf	Hiç	Az	Orta	Çok		
1. SINIF	1	11	21	7	2,85	40
2. SINIF	3	14	16	7	2,68	40
3. SINIF	4	12	19	5	2,63	40
4. SINIF	5	19	13	3	2,35	40
5. SINIF	4	21	11	4	2,38	40
Toplam	17	77	80	26	2,58	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye dokunma tepkisini gösterme düzeyleri 1., 2. ve 3. sınıfları okutan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.234. Öğretmenlerin Öğrenciye Bir Görev Verme Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciye bir görev veririm	1. Sınıf	40	104,72	7,054	4	,133
	2. Sınıf	40	104,72			
	3. Sınıf	40	110,62			
	4. Sınıf	40	82,53			
	5. Sınıf	40	97,68			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciye Bir Görev Verme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye bir görev verme tepkisini gösterme düzeyleri okutulan sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.235. Öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencinin velisini görüşmeye çağırırım	1. Sınıf	40	132,45	32,775	4	,000
	2. Sınıf	40	114,65			
	3. Sınıf	40	94,35			
	4. Sınıf	40	70,51			
	5. Sınıf	40	90,54			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrencinin velisini görüşmeye çağırma tepkisini gösterme düzeyleri okutulan sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.236. Öğretmenlerin Öğrencinin Velisini Görüşmeye Çağırma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T11	2	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Okutulan Sınıf	Az	Orta	Çok	Pekçok		
1. SINIF	1	7	29	3	3,85	40
2. SINIF	1	15	21	3	3,65	40
3. SINIF	2	22	14	2	3,40	40
4. SINIF	4	29	6	1	3,10	40
5. SINIF	4	20	15	1	3,33	40
Toplam	12	93	85	10	3,47	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrencinin velisini görüşmeye çağırma tepkisini gösterme düzeyleri 1. ve 2. sınıfları okutan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.237. Öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu veririm	1. Sınıf	40	116,00	11,906	4	,018
	2. Sınıf	40	107,40			
	3. Sınıf	40	82,20			
	4. Sınıf	40	98,45			
	5. Sınıf	40	98,45			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu verme tepkisini gösterme düzeyleri okutulan sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.238. Öğretmenlerin Yanlış Davranışın Düzeltilmesi İçin İpucu Verme Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T12	2	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Okutulan Sınıf	Az	Orta	Çok	Pekçok		
1. SINIF		6	30	4	3,95	40
2. SINIF	1	6	32	1	3,83	40
3. SINIF		17	23		3,58	40
4. SINIF		11	28	1	3,75	40
5. SINIF		11	28	1	3,75	40
Toplam	1	51	141	7	3,77	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu verme tepkisini gösterme düzeyleri 1. ve 2. sınıfları okutan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.239. Öğretmenlerin Yapıcı Eleştirilerde Bulunma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Yapıcı eleştirilerde bulunurum	1. Sınıf	40	100,50	7,079	4	,132
	2. Sınıf	40	99,72			
	3. Sınıf	40	83,54			
	4. Sınıf	40	105,19			
	5. Sınıf	40	113,55			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Yapıcı Eleştirilerde Bulunma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı yapıcı eleştirilerde bulunma tepkisini gösterme düzeyleri okutulan sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.240. Öğretmenlerin Derse Katılmayanları Fark Edip Yüreklendirme Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{X}_{\text{sıra}}$	χ^2	sd	p
Derse katılmayanları fark edip yüreklendiririm	1. Sınıf	40	107,03	2,270	4	,686
	2. Sınıf	40	104,38			
	3. Sınıf	40	100,20			
	4. Sınıf	40	92,10			
	5. Sınıf	40	98,80			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Derse Katılmayanları Fark Edip Yüreklendirme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı derse katılmayanları fark edip yüreklendirme tepkisini gösterme düzeyleri okutulan sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.241. Öğretmenlerin Öğrenciyle Problemleri ile İlgili Özel Görüşme Yapma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{X}_{\text{sıra}}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yaparım	1. Sınıf	40	115,75	6,372	4	,173
	2. Sınıf	40	100,72			
	3. Sınıf	40	99,59			
	4. Sınıf	40	86,09			
	5. Sınıf	40	100,35			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle Problemleri ile İlgili Özel Görüşme Yapma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yapma tepkisini gösterme düzeyleri okutulan sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.242. Öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{X}_{\text{sıra}}$	χ^2	sd	p
Problemlerle ilgili grup görüşmesi yaparım	1. Sınıf	40	98,91	1,794	4	,774
	2. Sınıf	40	109,80			
	3. Sınıf	40	94,45			
	4. Sınıf	40	98,32			
	5. Sınıf	40	101,01			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Problemlerle İlgili Grup Görüşmesi Yapma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı problemlerle ilgili grup görüşmesi yapma tepkisini gösterme düzeyleri okutulan sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.243. Öğretmenlerin Uyarı Amacı ile Gürültülü Davranışlarda Bulunma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{X}_{\text{sıra}}$	χ^2	sd	p
Uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunurum	1. Sınıf	40	92,66	1,908	4	,753
	2. Sınıf	40	105,09			
	3. Sınıf	40	96,22			
	4. Sınıf	40	105,18			
	5. Sınıf	40	103,35			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Uyarı Amacı ile Gürültülü Davranışlarda Bulunma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunma tepkisini gösterme düzeyleri okutulan sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.244. Öğretmenlerin Fiziksel Olarak Cezalandırma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Fiziksel olarak cezalandırırım	1. Sınıf	40	96,50	8,574	4	,073
	2. Sınıf	40	98,97			
	3. Sınıf	40	96,50			
	4. Sınıf	40	106,50			
	5. Sınıf	40	104,03			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Fiziksel Olarak Cezalandırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı fiziksel olarak cezalandırma tepkisini gösterme düzeyleri okutulan sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.245. Öğretmenlerin Etkinlikten Alıkoyarak Cezalandırma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Etkinlikten alıkoyarak cezalandırırım	1. Sınıf	40	92,75	3,175	4	,529
	2. Sınıf	40	105,47			
	3. Sınıf	40	92,25			
	4. Sınıf	40	105,26			
	5. Sınıf	40	106,76			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Etkinlikten Alıkoyarak Cezalandırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı etkinlikten alıkoyarak cezalandırma tepkisini gösterme düzeyleri okutulan sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.246. Öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermelerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{X}_{\text{sıra}}$	χ^2	sd	p
Tepkimi jest ve mimiklerimle gösteririm	1. Sınıf	40	83,54	13,569	4	,009
	2. Sınıf	40	94,80			
	3. Sınıf	40	89,41			
	4. Sınıf	40	113,95			
	5. Sınıf	40	120,80			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermeleri düzeyleri bakımından okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı tepkilerini jest ve mimikleri ile gösterme düzeyleri okutulan sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.247. Öğretmenlerin Tepkilerini Jest ve Mimikleri ile Göstermelerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Analizi

T20	1	2	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Okutulan Sınıf	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok		
1. SINIF	6	17	13	4		2,38	40
2. SINIF	3	20	8	6	3	2,65	40
3. SINIF	5	17	12	5	1	2,50	40
4. SINIF	1	14	13	10	2	2,95	40
5. SINIF	4	6	17	10	3	3,05	40
Toplam	19	74	63	35	9	2,71	200

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı tepkilerini jest ve mimikleri ile gösterme düzeyleri 4. ve 5. sınıfları okutan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.248. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle ilgili rehber öğretmenden yardım isterim	1. Sınıf	40	101,35	,962	4	,916
	2. Sınıf	40	101,82			
	3. Sınıf	40	93,69			
	4. Sınıf	40	101,34			
	5. Sınıf	40	104,30			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Rehber Öğretmenden Yardım İsteme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle ilgili rehber öğretmenden yardım isteme tepkisini gösterme düzeyleri okutulan sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.249. Öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Okul İdaresinden Yardım İsteme Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyle ilgili okul idaresinden yardım isterim	1. Sınıf	40	104,80	6,168	4	,187
	2. Sınıf	40	115,31			
	3. Sınıf	40	91,06			
	4. Sınıf	40	95,00			
	5. Sınıf	40	96,32			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyle İlgili Okul İdaresinden Yardım İsteme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle ilgili okul idaresinden yardım isteme tepkisini gösterme düzeyleri okutulan sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.250. Öğretmenlerin Bir veya Birkaç Öğrencinin Olumsuz Davranışı İle İlgili Sınıfın Tamamını Eleştirme Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili sınıfın tamamını eleştiririm	1. Sınıf	40	94,25	7,991	4	,092
	2. Sınıf	40	97,44			
	3. Sınıf	40	108,80			
	4. Sınıf	40	88,50			
	5. Sınıf	40	113,51			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Bir veya Birkaç Öğrencinin Olumsuz Davranışı İle İlgili Sınıfın Tamamını Eleştirme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili sınıfın tamamını eleştirme tepkisini gösterme düzeyleri okutulan sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.251. Öğretmenlerin Notla Tehdit Etme Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Notla tehdit ederim	1. Sınıf	40	97,95	7,232	4	,124
	2. Sınıf	40	100,43			
	3. Sınıf	40	93,00			
	4. Sınıf	40	108,03			
	5. Sınıf	40	103,10			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Notla Tehdit Etme tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı notla tehdit etme tepkisini

gösterme düzeyleri okutulan sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.252. Öğretmenlerin Öğrenciyi Sınıftan Çıkarma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrenciyi sınıftan çıkarırım	1. Sınıf	40	100,50	,000	4	1,000
	2. Sınıf	40	100,50			
	3. Sınıf	40	100,50			
	4. Sınıf	40	100,50			
	5. Sınıf	40	100,50			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Öğrenciyi Sınıftan Çıkarma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyi sınıftan çıkarma tepkisini gösterme düzeyleri okutulan sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.253. Öğretmenlerin Olumsuz Davranışın Nedenlerini Araştırma Tepkilerinin Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşma Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Olumsuz davranışın nedenlerini araştırırım	1. Sınıf	40	103,05	4,396	4	,355
	2. Sınıf	40	93,80			
	3. Sınıf	40	113,59			
	4. Sınıf	40	99,72			
	5. Sınıf	40	92,34			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre öğretmenlerin Olumsuz Davranışın Nedenlerini Araştırma tepkilerini gösterme düzeyleri bakımından okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı

olumsuz davranışın nedenlerini araştırma tepkisini gösterme düzeyleri okutulan sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4.2.9. Öğretmenlerin Öğrencilerin Olumsuz Davranışları İle İlgili Tepki İfadelerinin Öğretmenlerin Demografik Özelliklerine göre Farklılaşması Toplu Değerlendirilmesi

Yukarıdaki sekiz alt başlık altında incelenen sınıf öğretmenlerinin öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepki ifadelerinin öğretmenlerin demografik özelliklerine göre farklılaşması analizleri aşağıdaki çizelgede toplu olarak ele alınmaktadır.

Çizelge 4.254.

	Tepki ifadeleri	Demografik Özellikler								Toplam
		1	2	3	4	5	6	7	8	
		Cinsiyet	Yaş	Medeni Durum	Çocuk Durumu	Kıdem	Öğrenim düzeyi	Öğrenci sayısı	Okutulan sınıf	
1	Görmezden gelirim								X	1
2	Nazikçe uyarırım		X	X		X				3
3	Farkına varamam									-
4	Öğrencinin yanına yaklaşırım	X							X	2
5	Öğrenciye soru sorarım	X								1
6	Sessizce uyarırım		X			X		X		3
7	Öğrenciyi azarlarım	X	X			X			X	4
8	Öğrenciyle göz teması kurarım	X								1
9	Öğrenciye dokunurum	X							X	2
10	Öğrenciye bir görev veririm	X								1
11	Öğrencinin velisini görüşmeye çağırırım	X					X		X	3
12	Yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu veririm	X							X	2
13	Yapıcı eleştirilerde bulunurum									-
14	Derse katılmayanları fark edip yüreklendiririm	X								1
15	Öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yaparım	X								1
16	Problemlerle ilgili grup görüşmesi yaparım	X	X		X	X				4
17	Uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunurum									-
18	Fiziksel olarak cezalandırırım				X					1
19	Etkinlikten alıkoyarak cezalandırırım									
20	Tepkimi jest ve mimiklerimle gösteririm		X			X			X	3
21	Öğrenciyle ilgili rehber öğretmenden yardım isterim	X								1
22	Öğrenciyle ilgili okul idaresinden yardım isterim	X								1
23	Bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili sınıfın tamamını eleştiririm									-
24	Notla tehdit ederim			X	X					2
25	Öğrenciyi sınıftan çıkarırım									-
26	Olumsuz davranışın nedenlerini araştırırım									-
Toplam		13	5	2	3	5	1	1	7	37

Farklılaşmanın belirlendiği durumlar yukarıdaki çizelgede (X) işareti ile belirlenmiştir. Çizelgede 26 adet tepki ifadesine karşı 8 adet demografik değişken yer aldığından dolayı farklılaşma analizleri ($26 \times 8 = 208$ olmak üzere) 208 analiz altında yürütülmüştür. Bu farklılaşma analizlerinin 37'sinde sınıf öğretmenlerinin öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepki ifadelerinin öğretmenlerin demografik özelliklerine

göre farklılaştığı, geriye kalan ($208-37=171$ olmak üzere) 171 analizde farklılaşmadığı belirlenmiş olduğu çizelgede işaretlenmiştir.

Bu durumda sınıf öğretmenlerinin öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepki ifadeleri ile sınıf öğretmenlerinin demografik özelliklerinin aynı önemde oldukları kabul edilecek olursa, farklılaşma oranı ($37/208 \times 100 = \%17,8$) yaklaşık olarak $\%17,8$ düzeydedir.

Farklılaşmanın belirlendiği durumlar her ne kadar belirli bir önemde olabilmesine rağmen farklılaşmanın bulunmadığı durumlar da önem arz ediyor olabilmektedir. Bu kapsamda olmak üzere sınıf öğretmenlerinin farkına varamama, yapıcı eleştirilerde bulunma, uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunma, bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili sınıfın tamamını eleştirme, öğrenciyi sınıftan çıkarma ve olumsuz davranışın nedenlerini araştırma tepkilerinin kendilerinin demografik özelliklerine göre farklılaşmadığının bulunması kayda değer önemdedir. Farklılaşmaların belirlendiği ve belirlenemediği analiz durumlarının dağılımı (yoğunlaşma analizleri) ileriki bölümlerde ele alınmaktadır.

4.3. İFADE ORTALAMALARININ DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE FARKLILAŞMASI

Bu bölümde öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışları ifadeleri ortalamaları, (1a) öğretmenlerine, (1b) arkadaşlarına karşı, (1c) öğrencilerin kendileri ile ilgili olmak ve (2) Öğrencilerin olumsuz davranışlarla ilgili öğretmen tepkileri cevaplarının ortalamaları olmak üzere her boyut için ayrı ayrı demografik değişkenlere göre farklılaşma analizleri yapılmaktadır.

4.3.1. Öğrencilerin Sınıf İçindeki Olumsuz Davranışları İfadeleri Ortalamalarının Demografik Değişkenlere Farklılaşma Analizleri

Bu bölümde (1) öğretmenlerine, (2) arkadaşlarına karşı ve (3) öğrencilerin kendileri ile ilgili her boyut ifadeleri ortalamaları için ayrı ayrı olmak üzere demografik değişkenlere göre farklılaşma analizleri yapılmaktadır.

4.3.1.1. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışları İfadeleri Ortalamalarının” Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşması

Çizelge 4.255. Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Cinsiyet	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencilerin Öğretmene karşı	Kadın	146	98,43	,796	1	,372
	Erkek	54	106,10			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.256. Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Cinsiyet	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencilerin Arkadaşlarına karşı	Kadın	146	94,79	6,198	1	,013
	Erkek	54	115,93			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları erkek

öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.257. Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşma Analizi

Ark	1	2	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Cinsiyet	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok		
Kadın	21	80	30	14	1	2,27	146
Erkek	4	21	25	4		2,54	54
Toplam	25	101	55	18	1	2,35	200

Öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları yukarıdaki çizelgede de görüldüğü üzere ifadelere erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlerden daha ağırlıkla (yüksek düzeyde) katılmaları şeklinde farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.258. Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Cinsiyet	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencilerin Kendileri ile İlgili	Kadın	146	102,94	1,093	1	,296
	Erkek	54	93,90			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4.3.1.2. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışları İfadeleri Ortalamalarının” Yaş Değişkenine göre Farklılaşması

Çizelge 4.259. Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencilerin Öğretmene karşı	20-24	5	81,90	7,154	4	,128
	25-29	39	103,09			
	30-34	49	112,86			
	35-39	46	84,89			
	40+	61	102,21			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları yaşlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.260. Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencilerin Arkadaşlarına karşı	20-24	5	63,40	6,388	4	,172
	25-29	39	89,92			
	30-34	49	111,81			
	35-39	46	98,15			
	40+	61	102,99			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair

Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları yaşlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.261. Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencilerin Kendileri ile İlgili	20-24	5	109,10	9,675	4	,046
	25-29	39	116,01			
	30-34	49	107,28			
	35-39	46	101,02			
	40+	61	84,04			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları yaşlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.262. Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşma Analizi

Kend	1	2	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Yaş	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok		
20-24		2	1	2		3,00	5
25-29	1	11	13	9	5	3,15	39
30-34		22	7	18	2	3,00	49
35-39		19	15	12		2,85	46
40+	1	34	16	10		2,57	61
Toplam	2	88	52	51	7	2,87	200

Öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları yukarıdaki çizelgede de görüldüğü üzere ifadelere 35 yaşından genç öğretmenlerin diğer öğretmenlerden daha ağırlıkla (yüksek düzeyde) katılmaları şeklinde farklılaşmaktadır.

4.3.1.3. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışları İfadeleri Ortalamalarının” Medeni Durum Değişkenine göre Farklılaşması

Çizelge 4.263. Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Medeni Durum Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencilerin Öğretmene karşı	Evli	147	100,81	,018	1	,894
	Bekar	53	99,65			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.264. Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Medeni Durum Değişkenine Göre Farklılaşması

	Medeni Durum	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencilerin Arkadaşlarına karşı	Evli	147	101,90	,385	1	,535
	Bekar	53	96,60			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.265. Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Medeni Durum Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencilerin Kendileri ile İlgili	Evli	147	99,71	,117	1	,732
	Bekar	53	102,69			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4.3.1.4. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışları İfadeleri Ortalamalarının” Çocuk Durumu Değişkenine göre Farklılaşması

Çizelge 4.266. Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Çocuk Durumu Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencilerin Öğretmene karşı	Evet	122	96,73	1,522	1	,217
	Hayır	78	106,39			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.267. Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Çocuk Durumu Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencilerin Arkadaşlarına karşı	Evet	122	99,24	,174	1	,676
	Hayır	78	102,47			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.268. Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Çocuk Durumu Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencilerin Kendileri ile İlgili	Evet	122	95,52	2,634	1	,105
	Hayır	78	108,29			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4.3.1.5. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışları İfadeleri Ortalamalarının” Kıdem Değişkenine göre Farklılaşması

Çizelge 4.269. Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Kıdem Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencilerin Öğretmene karşı	0-4	28	91,59	8,231	4	,083
	5-9	66	113,08			
	10-14	60	90,24			
	15-19	13	84,65			
	20+	33	107,80			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan

anlamli bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.270. Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Kıdem Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{x}_{\text{sıra}}$	χ^2	sd	p
Öğrencilerin Arkadaşlarına karşı	0-4	28	80,93	6,901	4	,141
	5-9	66	111,33			
	10-14	60	98,27			
	15-19	13	93,12			
	20+	33	102,41			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.271. Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Kıdem Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{x}_{\text{sıra}}$	χ^2	sd	p
Öğrencilerin Kendileri ile İlgili	0-4	28	113,80	4,924	4	,295
	5-9	66	104,30			
	10-14	60	100,45			
	15-19	13	90,69			
	20+	33	85,56			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz

Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4.3.1.6. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışları İfadeleri Ortalamalarının” Öğrenim Durumu Değişkenine göre Farklılaşması

Çizelge 4.272. Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{X}_{\text{sıra}}$	χ^2	sd	p
Öğrencilerin Öğretmene karşı	2 yıl YO	23	91,46	4,085	3	,252
	3 yıl YO	10	131,65			
	Fakülte	160	99,62			
	Master	7	105,86			
	Toplam	200				

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının öğrenim durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları öğrenim durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.273. Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{X}_{\text{sıra}}$	χ^2	sd	p
Öğrencilerin Arkadaşlarına karşı	2 yıl YO	23	97,59	,542	3	,910
	3 yıl YO	10	107,20			
	Fakülte	160	100,02			
	Master	7	111,57			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının öğrenim durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları öğrenim durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.274. Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{X}_{\text{sıra}}$	χ^2	sd	p
Öğrencilerin Kendileri ile İlgili	2 yıl YO	23	88,13	2,804	3	,423
	3 yıl YO	10	86,65			
	Fakülte	160	102,35			
	Master	7	118,57			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının öğrenim durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları öğrenim durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4.3.1.7. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışları İfadeleri Ortalamalarının” Öğrenci Sayısı Değişkenine göre Farklılaşması

Çizelge 4.275. Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencilerin Öğretmene karşı	-24	1	8,50	15,118	3	,002
	25-34	26	67,00			
	35-44	148	107,09			
	45-54	25	100,00			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.276. Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşma Analizi

Öğretmen Öğrenci Sayısı	1	2	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok		
-24	1					1,00	1
25-34	6	14	6			2,00	26
35-44	7	64	53	21	3	2,66	148
45-54	2	11	9	3		2,52	25
Toplam	16	89	68	24	3	2,55	200

Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları yukarıdaki çizelgede de görüldüğü üzere ifadelere 35-44 öğrencisi olan öğretmenlerin diğer öğretmenlerden daha ağırlıkla (yüksek düzeyde) katılmaları şeklinde farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.277. Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencilerin Arkadaşlarına karşı	-24	1	76,00	2,716	3	,438
	25-34	26	85,27			
	35-44	148	103,17			
	45-54	25	101,50			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.278. Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencilerin Kendileri ile İlgili	-24	1	168,00	3,359	3	,340
	25-34	26	88,00			
	35-44	148	102,93			
	45-54	25	96,42			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4.3.1.8. Öğretmenlerin “Öğrencilerin Sınıf İçi Olumsuz Davranışları İfadeleri Ortalamalarının” Okutulan Sınıf Değişkenine göre Farklılaşması

Çizelge 4.279. Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencilerin Öğretmene karşı	1. Sınıf	40	104,21	11,989	4	,017
	2. Sınıf	40	87,68			
	3. Sınıf	40	117,63			
	4. Sınıf	40	82,89			
	5. Sınıf	40	110,10			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları okuttukları sınıflara göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.280. Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşma Analizi

Öğretmen	1	2	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Okutulan Sınıf	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok		
1. SINIF	1	20	13	5	1	2,63	40
2. SINIF	2	26	7	5		2,38	40
3. SINIF	3	11	18	7	1	2,80	40
4. SINIF	9	15	14	2		2,23	40
5. SINIF	1	17	16	5	1	2,70	40
Toplam	16	89	68	24	3	2,55	200

Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları yukarıdaki çizelgede de görüldüğü üzere ifadelere 1., 3.

ve 5. sınıfı okutan öğretmenlerin 2. ve 4. sınıfı okutan öğretmenlerden daha ağırlıkla (yüksek düzeyde) katılmaları şeklinde farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.281. Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencilerin Arkadaşlarına karşı	1. Sınıf	40	103,26	2,664	4	,615
	2. Sınıf	40	101,93			
	3. Sınıf	40	105,18			
	4. Sınıf	40	88,38			
	5. Sınıf	40	103,76			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları okuttukları sınıflara göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.282. Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğrencilerin Kendileri ile İlgili	1. Sınıf	40	107,71	8,706	4	,069
	2. Sınıf	40	87,90			
	3. Sınıf	40	86,09			
	4. Sınıf	40	106,69			
	5. Sınıf	40	114,11			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen İfadeleri Ortalamalarının okutulan sınıf değişkenine göre

istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları okuttukları sınıflara göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4.3.2. Öğrencilerin Sınıf İçindeki Olumsuz Davranışlarına Öğretmenlerin Tepki İfadeleri Ortalamalarının Demografik Değişkenlere göre Farklılaşma Analizleri

Bu bölümde öğrencilerin sınıf içindfeki olumsuz davranışlarla ilgili öğretmen tepkileri cevaplarının ortalamalarının demografik değişkenlere göre farklılaşma analizleri yapılmaktadır.

Çizelge 4.283. Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Cinsiyet	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğretmen Tepkisi	Kadın	146	99,61	,146	1	,702
	Erkek	54	102,90			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen tepkileri ortalamaları erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.284. Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Yaş	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğretmen Tepkisi	20-24	5	96,70	16,526	4	,002
	25-29	39	129,33			
	30-34	49	93,04			
	35-39	46	103,36			
	40+	61	86,21			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen tepkileri ortalamaları öğretmenlerin yaşlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.285. Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşma Analizi

Tepki	1	2	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Yaş	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok		
20-24		3	2			2,40	5
25-29	2	6	27	3	1	2,87	39
30-34	2	31	11	5		2,39	49
35-39	8	17	9	9	3	2,61	46
40+	7	35	15	4		2,26	61
Toplam	19	92	64	21	4	2,50	200

Öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen tepkileri ortalamaları yukarıdaki çizelgede de görüldüğü üzere ifadelere 25-29 ve 35-39 yaşlarındaki öğretmenlerin diğer öğretmenlerden daha yoğun tepki vermeleri sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.286. Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının Medeni Durum Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Medeni Durum	N	$\bar{X}_{\text{sıra}}$	χ^2	sd	p
Öğretmen Tepkisi	Evli	147	99,97	,054	1	,817
	Bekar	53	101,97			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen tepkileri ortalamaları öğretmenlerin medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.287. Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının Çocuk Durumu Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Çocuk Durumu	N	$\bar{X}_{\text{sıra}}$	χ^2	sd	p
Öğretmen Tepkisi	Evet	122	93,28	5,604	1	,018
	Hayır	78	111,79			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının çocuk durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen tepkileri ortalamaları öğretmenlerin çocuk durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.288. Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının Çocuk Durumu Değişkenine Göre Farklılaşma Analizi

Tepki	1	2	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Çocuk durumu	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok		
Evet	15	63	26	16	2	2,40	122
Hayır	4	29	38	5	2	2,64	78
Toplam	19	92	64	21	4	2,50	200

Öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen tepkileri ortalamaları yukarıdaki çizelgede de görüldüğü üzere çocuğu olmayan öğretmenlerin çocuğu olan öğretmenlerden daha yoğun tepki göstermeleri sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.289. Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının Kıdem Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Kruskal-Wallis Testi

	Kıdem	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğretmen Tepkisi	0-4	28	115,16	4,365	4	,359
	5-9	66	101,99			
	10-14	60	98,38			
	15-19	13	105,27			
	20+	33	87,06			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Kruskal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen tepkileri ortalamaları öğretmenlerin kıdemlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 4.290. Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının Öğrenim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Kruskal-Wallis Testi

	Öğrenim düzeyi	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğretmen Tepkisi	2 yıl YO	23	86,24	9,666	3	,022
	3 yıl YO	10	88,90			
	Fakülte	160	100,82			
	Master	7	156,64			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Kruskal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının öğrenim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen tepkileri ortalamaları öğretmenlerin öğrenim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.291. Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının Öğrenim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşma Analizi

Tepki	1	2	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Öğrenim Düzeyi	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok		
2 yıl YO	3	13	5	1	1	2,30	23
3 yıl YO		7	3			2,30	10
Fakülte	16	71	54	16	3	2,49	160
Master		1	2	4		3,43	7
Toplam	19	92	64	21	4	2,50	200

Öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen tepkileri ortalamaları yukarıdaki çizelgede de görüldüğü üzere master yapmış (yüksek lisans eğitimi görmüş) öğretmenlerin diğer öğretmenlerden daha yoğun tepki göstermeleri sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.292. Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Öğrenci sayısı	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Öğretmen Tepkisi	-24	1	143,50	11,118	3	,011
	25-34	26	71,83			
	35-44	148	107,03			
	45-54	25	89,94			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının öğrenci sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen tepkileri ortalamaları öğretmenlerin öğrenci sayılarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Çizelge 4.293. Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşma Analizi

Tepki	1	2	3	4	5	Ağırlıklı Ortalama	Toplam
Öğrenci Sayısı	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok		
-24			1			3,00	1
25-34	7	13	4	2		2,04	26
35-44	11	63	52	18	4	2,60	148
45-54	1	16	7	1		2,32	25
Toplam	19	92	64	21	4	2,50	200

Öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen tepkileri ortalamaları yukarıdaki çizelgede de görüldüğü üzere 24 yaş ve daha genç öğretmenler ile 35-44 yaşındaki öğretmenlerin diğer öğretmenlerden daha yoğun tepki göstermeleri sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.294. Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşması Durumu ile İlgili Krushkal-Wallis Testi

	Okutulan sınıf	N	$\bar{X}_{\text{sıra}}$	χ^2	sd	p
Öğretmen Tepkisi	1. Sınıf	40	106,78	2,672	4	,614
	2. Sınıf	40	92,95			
	3. Sınıf	40	97,91			
	4. Sınıf	40	95,96			
	5. Sınıf	40	108,90			
	Toplam	200				

p<0,05

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Krushkal-Wallis Testi sonucuna göre Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Öğretmen Tepkileri Ortalamalarının okutulan sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen tepkileri ortalamaları öğretmenlerin okuttukları sınıflara göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4.3.3. İfadeleri Ortalamalarının Demografik Değişkenlere göre Farklılaşma Analizleri Özet Değerlendirmesi

Öğretmenlerin ifadeleri ortalamalarının demografik değişkenlerine göre önceki bölümlerde yürütülen farklılaşma analizleri aşağıdaki çizelgede özet olarak ortaya konulmaktadır.

Çizelge 4.295. İfade Gruplarının Demografik Değişkenlere göre Farklılaşması Özeti

Demografik Değişkenler	İfade Grupları
Cinsiyet	Öğrencilerin Arkadaşlarına karşı
Çocuk Durumu	Öğretmen Tepkisi
Öğrenim düzeyi	Öğretmen Tepkisi
Yaş	Öğrencilerin Kendileri ile İlgili Öğretmen Tepkisi
Öğrenci sayısı	Öğretmen Tepkisi Öğrencilerin Öğretmene karşı
Okutulan sınıf	Öğrencilerin Öğretmene karşı

Öğretmenlerin ifadeleri ortalamalarının demografik değişkenlerine göre farklılaşma analizlerinin yukarıdaki özet değerlendirmesi aşağıdaki çizelge üzerinde görsel olarak daha belirgin gösterilmek üzere dağılımlar halinde ele alınmaktadır.

Çizelge 4.296. İfade Gruplarının Demografik Değişkenlere Göre Farklılaşma Dağılımı

	Demografik Değişkenler					
	Cinsiyet	Yaş	Çocuk Durumu	Öğrenim düzeyi	Öğrenci sayısı	Okutulan sınıf
Öğrencilerin Öğretmene karşı					X	X
Öğrencilerin Arkadaşlarına karşı	X					
Öğrencilerin Kendileri ile İlgili		X				
Öğretmen Tepkisi		X	X	X	X	

Yukarıdaki çizelgelerde özet olarak belirtildiği üzere öğretmenlere ait demografik değişkenlerden cinsiyet demografik değişkenine göre farklılaşan ifade grubunun

öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamalarının olduğu, çocuk durumu demografik değişkenine göre farklılaşan ifade grubunun öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen tepkileri ortalamalarının olduğu, öğrenim düzeyi demografik değişkenine göre farklılaşan ifade grubunun öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen tepkileri ortalamalarının olduğu, yaş demografik değişkenine göre farklılaşan ifade grubunun öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları ile öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen tepkileri ortalamalarının olduğu, öğrenci sayısı demografik değişkenine göre farklılaşan ifade grubunun öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamalarının ve öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen tepkileri ortalamalarının olduğu ve de okutulan sınıf demografik değişkenine göre farklılaşan ifade grubunun öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamalarının olduğu bulgulanmıştır.

İfade gruplarının demografik değişkenlerden Medeni Durum'a ve Kıdem'e göre farklılaştığı bulgulanmadı.

4.4. ÖĞRETMEN İFADELERİ VE TEPKİLERİNİN KORELASYON ANALİZİ

Korelasyon analizlerinin elde edilebilecek olumlu sonuçları benzerlik analizleri için uygun veri yapısının bulunduğu işaret ettikleri için kullanılabilirler. Aşağıdaki boyutlar arasında benzerlik analizlerine girişebilmek için daha önceden korelasyon (karşılıklı ilişkililik) analizinin yapılmasında yarar görülmüştür. Bu çerçevede olmak üzere korelasyon ve ilişkililik analizlerinin böylesi birbirini destekleyici yönleri olmasının yanı sıra farklılaştıkları noktalar da bulunmaktadır. Korelasyon analizleri ilişkililiğin derecesini önde tutan analizler iken ki-kare testi gibi benzerlik analizleri istatistiksel anlamlılığı önde tutarlar. Buna göre aşağıdaki veri grupları (boyutlar) arasında bir korelasyon analizi yapılmıştır.

- 1a. Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlar için (birinci bölüm birinci boyut) verilen cevapların ortalamaları
- 1b. Öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlar için (birinci bölüm ikinci boyut) verilen cevapların ortalamaları
- 1c. Öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlar için (birinci bölüm üçüncü boyut) verilen cevapların ortalamaları
2. Öğrencilerin olumsuz davranışlarla ilgili öğretmen tepkileri ölçeği için (ikinci bölüm boyutu) verilen cevapların ortalamaları

Çizelge 4.297. Öğretmen İfadeleri ve Tepkilerinin Korelasyonu

		Öğrencilerin Öğretmene karşı	Öğrencilerin Arkadaşlarına karşı	Öğrencilerin Kendileri ile İlgili	Öğretmen Tepkisi
Öğrencilerin Öğretmene karşı	r	1,000			
	p	,			
	N	200			
Öğrencilerin Arkadaşlarına karşı	r	** ,410	1,000		
	p	,000	,		
	N	200	200		
Öğrencilerin Kendileri ile İlgili	r	** ,206	,061	1,000	
	p	,003	,393	,	
	N	200	200	200	
Öğretmen Tepkisi	r	** ,292	,130	** ,421	1,000
	p	,000	,067	,000	,
	N	200	200	200	200

r: Pearson Korelasyonu

p: Anlamlılık derecesi

** Korelasyon 0,01 derecesinde anlamlı

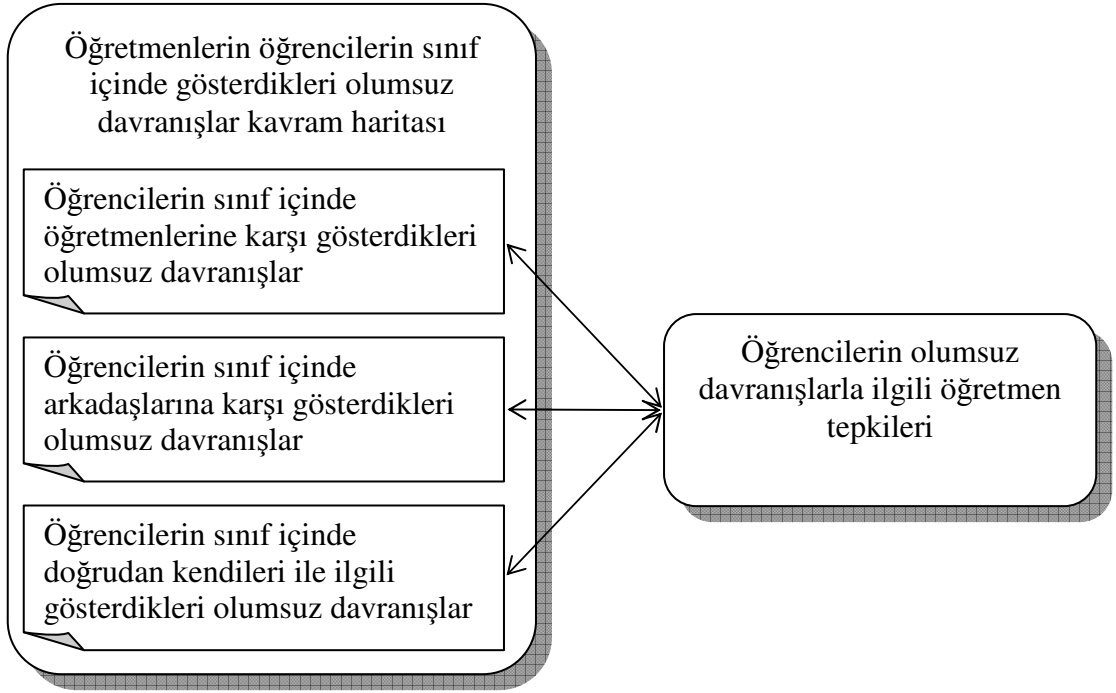
Boyutlar arasında çıkan korelasyon (karşılıklı ilişkilik) durumu aşağıdaki çizelgede özetlenmektedir. Buna göre Öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlar için (birinci bölüm ikinci boyut) verilen cevapların ortalamaları ile Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlar için (birinci bölüm birinci boyut) verilen cevapların ortalamaları arasında; Öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlar için (birinci bölüm üçüncü boyut) verilen cevapların ortalamaları ile Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlar için (birinci bölüm birinci boyut)

verilen cevapların ortalamaları ve Öğrencilerin olumsuz davranışlarla ilgili öğretmen tepkileri ölçeği için (ikinci bölüm boyutu) verilen cevapların ortalamaları arasında; ve son olarak da Öğrencilerin olumsuz davranışlarla ilgili öğretmen tepkileri ölçeği için (ikinci bölüm boyutu) verilen cevapların ortalamaları ile Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlar için (birinci bölüm birinci boyut) verilen cevapların ortalamaları ve Öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlar için (birinci bölüm üçüncü boyut) verilen cevapların ortalamaları korelasyon (karşılıklı ilişkililik) durumu bulgulanmıştır.

Çizelge 4.298. Öğretmen İfadeleri ve Tepkilerinin Korelasyonu (Özet)

	Öğrencilerin Öğretmene karşı	Öğrencilerin Arkadaşlarına karşı	Öğrencilerin Kendileri ile İlgili
Öğrencilerin Arkadaşlarına karşı	X		
Öğrencilerin Kendileri ile İlgili	X		
Öğretmen Tepkisi	X		X

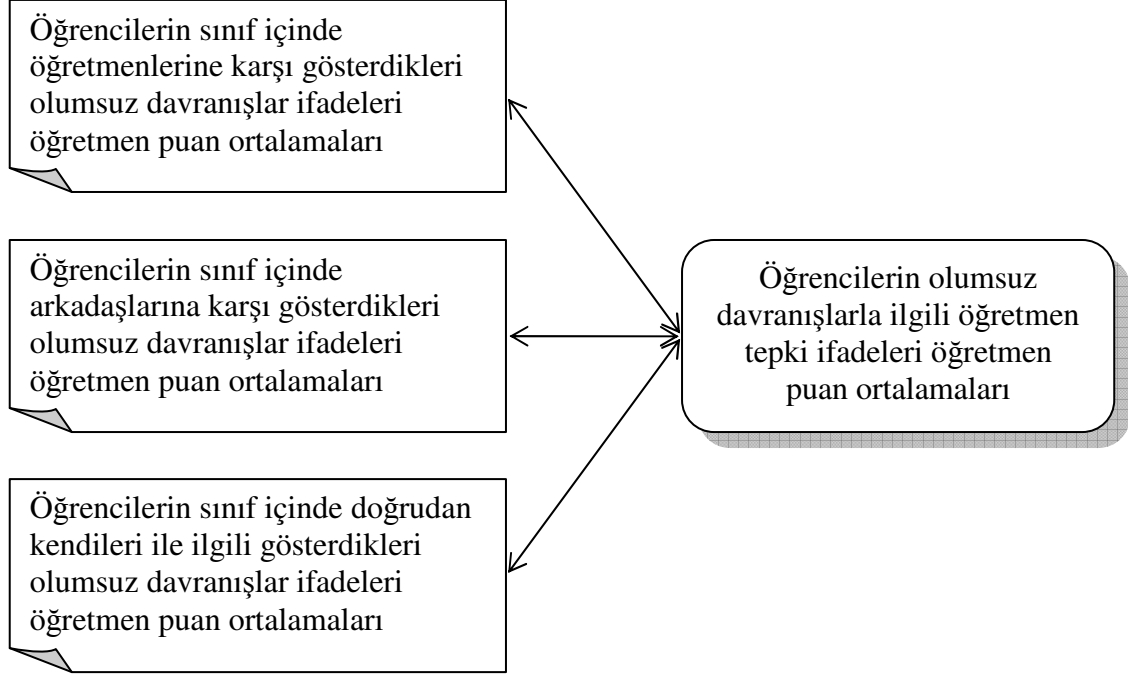

Şekil 4.1. Öğretmenlerin Öğrencilerin Sınıf İçinde Gösterdikleri Olumsuz Davranışlar Karşısındaki Davranış Modeli

Yukarıda belirlenen korelasyon durumlarından araştırmanın amacına yönelik olan Öğrencilerin olumsuz davranışlarla ilgili öğretmen tepkileri ölçeği için (ikinci bölüm boyutu) verilen cevapların ortalamaları ile Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlar için (birinci bölüm birinci boyut) verilen cevapların ortalamaları ve Öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlar için (birinci bölüm üçüncü boyut) verilen cevapların ortalamaları arasındaki korelasyon durumu gelecek bölümde incelenmektedir.

4.5. ÖĞRETMEN İFADELERİ VE TEPKİLERİNİN BENZERLİK ANALİZİ

Şekil 4.2. Öğretmen İfadeleri ve Tepkilerinin Benzerlik Analizi

Öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içi olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamaları ile öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere öğretmenler tarafından verilen cevapların ortalamalarının benzerlik durumu aşağıda test edilmektedir.

Çizelge 4.299. Öğretmenlerin Öğrencilerin Olumsuz Davranışları İle İlgili Tepkileri Düzeyleri Ortalamaları İle Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Ait İfadelere Verilen Cevapların Ortalamalarının Benzerlik Durumu ile İlgili Ki-Kare Testi

	Değer	sd	p
Pearson Ki-Kare	72,554	16	,000
Geçerli N	200		

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Ki-kare Testi sonucuna göre Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamaları ile

Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere verilen cevapların ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir benzerlik bulunmuştur. Buna göre, Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamaları Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere verilen cevapların ortalamalarına istatistiksel açıdan anlamlı bir benzerlik göstermektedir.

Öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içi olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamaları ile öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere öğretmenler tarafından verilen cevapların ortalamalarının benzerlik durumunun kaynağı aşağıda analiz edilmektedir.

Çizelge 4.300. Öğretmenlerin Öğrencilerin Olumsuz Davranışları İle İlgili Tepkileri Düzeyleri Ortalamaları İle Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Ait İfadelere Verilen Cevapların Ortalamalarının Benzerlik Durumu Analizi

	Öğrencilerin Öğretmene karşı					
	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok	Toplam
Öğretmen Tepkisi	Hiç	7	10	1	1	19
	Az	6	47	25	12	92
	Orta	3	24	32	5	64
	Çok		8	10	3	21
	Pekçok				4	4
	Toplam	16	89	68	24	200

Aralarında benzeşim bulunduğu belirlenen Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamaları ile Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere verilen cevapların ortalamaları yukarıdaki çapraz-çizelgede modları açısından ele alınmaktadır. Bu çizelgedeki değerlere göre Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamalarının az düzeyde olması ile Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere verilen cevapların ortalamalarının az düzeyde olması durumunun kesiştiği hücre frekansların ortak olarak en yoğun olduğu değeri ifade etmektedir. Öğretmenlerden 47sinin öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamalarının az düzeyde olduğu ve Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara ait

ifadelere verilen cevapların ortalamalarının az düzeyde olduğu ifadelerini seçtikleri belirlenmiştir.

Öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içi olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamaları ile öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere öğretmenler tarafından verilen cevapların ortalamalarının benzerlik durumu aşağıda test edilmektedir.

Çizelge 4.301. Öğretmenlerin Öğrencilerin Olumsuz Davranışları İle İlgili Tepkileri Düzeyleri Ortalamaları İle Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Ait İfadelere Verilen Cevapların Ortalamalarının Benzerlik Durumu ile İlgili Ki-Kare Testi

	Değer	sd	p
Pearson Ki-Kare	31,459	16	,012
Geçerli N	200		

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Ki-kare Testi sonucuna göre Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamaları ile Öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere verilen cevapların ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir benzerlik bulunmuştur. Buna göre, Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamaları Öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere verilen cevapların ortalamalarına istatistiksel açıdan anlamlı bir benzerlik göstermektedir.

Öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içi olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamaları ile öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere öğretmenler tarafından verilen cevapların ortalamalarının benzerlik durumunun kaynağı aşağıda analiz edilmektedir.

Çizelge 4.302. Öğretmenlerin Öğrencilerin Olumsuz Davranışları İle İlgili Tepkileri Düzeyleri Ortalamaları İle Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Ait İfadelere Verilen Cevapların Ortalamalarının Benzerlik Durumu Analizi

	Öğrencilerin Arkadaşlarına karşı					
	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok	Toplam
Öğretmen Tepkisi						
Hiç	7	9	2	1		19
Az	11	45	22	13	1	92
Orta	5	38	18	3		64
Çok	2	9	10			21
Pekçok			3	1		4
Toplam	25	101	55	18	1	200

Aralarında benzeşim bulunduğu belirlenen Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamaları ile Öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere verilen cevapların ortalamaları yukarıdaki çapraz-çizelgede modları açısından ele alınmaktadır. Bu çizelgedeki değerlere göre Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamalarının az düzeyde olması ile Öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere verilen cevapların ortalamalarının az düzeyde olması durumunun kesiştiği hücre frekansların ortak olarak en yoğun olduğu değeri ifade etmektedir. Öğretmenlerden 45inin öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamalarının az düzeyde olduğu ve Öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere verilen cevapların ortalamalarının az düzeyde olduğu ifadelerini seçtikleri belirlenmiştir.

Öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içi olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamaları ile öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere öğretmenler tarafından verilen cevapların ortalamalarının benzerlik durumu aşağıda test edilmektedir.

Çizelge 4.303. Öğretmenlerin Öğrencilerin Olumsuz Davranışları İle İlgili Tepkileri Düzeyleri Ortalamaları İle Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Ait İfadelere Verilen Cevapların Ortalamalarının Benzerlik Durumu ile İlgili Ki-Kare Testi

	Değer	sd	p
Pearson Ki-Kare	60,061	16	,000
Geçerli N	200		

$p < 0,05$

Yukarıdaki çizelgede detayları verilen Ki-kare Testi sonucuna göre Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamaları ile Öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere verilen cevapların ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir benzerlik bulunmuştur. Buna göre, Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamaları Öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere verilen cevapların ortalamalarına istatistiksel açıdan anlamlı bir benzerlik göstermektedir.

Öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içi olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamaları ile öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere öğretmenler tarafından verilen cevapların ortalamalarının benzerlik durumunun kaynağı aşağıda analiz edilmektedir.

Çizelge 4.304. Öğretmenlerin Öğrencilerin Olumsuz Davranışları İle İlgili Tepkileri Düzeyleri Ortalamaları İle Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Ait İfadelere Verilen Cevapların Ortalamalarının Benzerlik Durumu Analizi

	Öğrencilerin Kendileri ile İlgili					
	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok	Toplam
Hiç	1	15		3		19
Az		49	26	17		92
Orta	1	24	19	14	6	64
Çok			6	14	1	21
Pekçok			1	3		4
Toplam	2	88	52	51	7	200

Aralarında benzeşim bulunduğu belirlenen Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamaları ile Öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere verilen cevapların ortalamaları yukarıdaki çapraz-çizelgede modları açısından ele alınmaktadır. Bu çizelgedeki değerlere göre Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamalarının az düzeyde olması ile Öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere verilen cevapların ortalamalarının az düzeyde olması durumunun kesiştiği hücre frekansların ortak olarak en yoğun olduğu değeri ifade etmektedir. Öğretmenlerden 49unun öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamalarının az düzeyde olduğu ve Öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere verilen cevapların ortalamalarının az düzeyde olduğu ifadelerini seçtikleri belirlenmiştir.

Bu bölümde yapılan öğretmen ifadeleri ve tepkileri arasındaki benzerlik testleri sonucunda öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışlarına dair ifadelere öğretmenlerin değerlendirmeleri ile olumsuz durumlar karşısında öğretmenlerin gösterdiklerini belirttikleri tepki düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı benzerlikler bulunmuştur.

BÖLÜM V

YORUM

Bu bölümde anket sorularının her birine verilen cevapların analizi yorumu, öğretmen tepkilerinin demografik değişkenlere göre farklılaşma analizi yorumları, ifade ortalamalarının demografik değişkenlere göre farklılaşması analizi yorumları ve öğretmen ifadeleri ve tepkilerinin ilişki analizi yorumu ele alınmaktadır.

5.1. ANKET SORULARININ HER BİRİNE VERİLEN CEVAPLARIN ANALİZİ YORUMU

Anket sorularına (demografik değişkenler hariç) verilen cevaplar daha önceki bölümlerde ele alınmış ve öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepkilerinin düzeyine dair verilen cevapların ortalamalarının en çok az (seçeneği) düzey(in)de ortaya çıktığı belirlenmişti. Bu bölümde daha önce aynı ölçeğin kullanıldığı bir araştırma (Cinoğlu, 2003) ile bu araştırmanın bulgularının (verilen cevapların ortalamalarının) karşılaştırması yapılmaktadır.

Karşılaştırmalar anketin iki bölümü için, ilk bölümünün üç alt bölümü ile birlikte toplam dört soru grubu olduğu göz önüne alındığında söz konusu analizin dört grup halinde yapılmaktadır.

Önce birinci grup olarak, öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair her bir soruya verilen cevapların ortalamalarının karşılaştırmalı analizi aşağıda yapılmaktadır.

Çizelge 5.1. Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Her Bir Soruya Verilen Cevapların Ortalamalarının Karşılaştırmalı Analizi

		A	B	C
1	Öğretmeni ile etkileşime girmeme	2,55	2,66	-0,11
2	Kabul görme ve övgüye zayıf tepki verme	2,34	2,59	-0,25
3	Öğretmeninin uyarılarını dinlememe	2,86	2,95	-0,09
4	Öğretmeninden yardım istemede çekingenlik	2,49	2,81	-0,32
5	Kendisine sorulan sorulara ilgisiz yanıtlar vermek	2,52	2,79	-0,27
6	Kendisine sorulan bir soruyu yanıtlarken aşırı gerginlik	2,31	2,73	-0,42
7	Öğretmenine yalan söyleme	2,34	2,57	-0,23
8	Verilen talimat konusunda gereksiz açıklamalar istemek	2,70	2,76	-0,06
9	Öğretmeni yanına geldiğinde tedirgin olma	2,01	2,55	-0,54
10	Öğretmeninden izin almadan konuşmak	3,35	3,15	0,20
11	Öğretmen ders anlatırken başka işlerle uğraşma	2,81	3,08	-0,27
12	Sınıfta izin almadan dolaşmak	2,15	2,60	-0,45
13	Öğretmenini sözlü ya da fiziksel olarak tehdit etmek	1,14	2,01	-0,87
14	Dikkat dağıtıcı sözlü ya da fiziksel gürültü yapmak	2,59	2,66	-0,07
15	Öğretmeni görüşmek istediğinde reddetmek	1,42	2,07	-0,65
16	Öğretmeninin sınıfa geldiğini gördüğü halde ayağa kalkmama	1,87	2,38	-0,51
17	Beklemedeyken zapt edilmemek	2,16	2,55	-0,39
18	Öğretmeninin verdiği görevleri yerine getirmeme	2,51	2,64	-0,13
19	Öğretmenin söylediklerini ve yaptıklarını alaya almak	1,38	2,03	-0,65
20	Öğretmenin eşyalarını izinsiz karıştırmak	1,33	2,21	-0,88
	Ortalama	2,24	2,59	-0,35

A: Bu araştırmada elde edilen sonuç

B: Cinoğlu (2003) araştırmasında elde edilen sonuç

C: A ile B arasındaki fark

Yukarıdaki çizelgede de görüldüğü üzere bu araştırma ile Cinoğlu (2003) araştırması arasında öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadeler (gözlemler) karşılaştırıldığında bu araştırmada öğretmenlerin aynı olumsuz davranışlar ifadeleri için 5li-Likert ölçeğindeki ağırlığa göre 0,35 (%8,75) daha düşük bir düzey rapor ettikleri belirlenmiştir.

İkinci olarak ikinci gruba ait, öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair her bir soruya verilen cevapların ortalamalarının karşılaştırmalı analizi aşağıda yapılmaktadır.

Çizelge 5.2. Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Her Bir Soruya Verilen Cevapların Ortalamalarının Karşılaştırmalı Analizi

		A	B	C
1	Arkadaşları ile işbirliğine dayalı etkileşime girmemek	2,53	2,47	0,06
2	Sınıf içinde ve dışında grup oyunlarına ve çalışmalarına katılmamak	2,24	2,33	-0,09
3	Arkadaşlarına karşı çekingenlik, uç noktada utangaçlık	1,90	2,33	-0,43
4	Grup veya küme çalışmalarında aldığı görevi yerine getirmemek	2,49	2,67	-0,18
5	Arkadaşlarının başarılarını kıskanmak	2,50	2,70	-0,20
6	Arkadaşlarının her söylediğini düşünmeden onaylamak ya da reddetmek	2,58	2,73	-0,15
7	Arkadaşlarının ödevlerinden kopya çekmek	2,82	2,71	0,11
8	Arkadaşlarının söylediklerini ve yaptıklarını yersiz şikayet	3,53	3,25	0,28
9	Arkadaşlarının sınıf içindeki çalışmalarını engellemek	2,55	2,76	-0,21
10	Arkadaşının söylediklerini dinlememek, sözünü kesmek	3,15	2,97	0,18
11	Arkadaşlarının eşyalarını izinsiz almak, zarar vermek	2,48	2,59	-0,11
12	Karşı cinsteki arkadaşını etkinliklerden dışlamak	2,08	2,58	-0,50
13	Arkadaşlarına yersiz ve kırıcı şakalar yapmak	2,79	2,70	0,09
14	Arkadaşlarını sözlü veya fiziksel olarak tehdit etmek ya da incitmek	2,65	2,64	0,01
15	Arkadaşlarının kusurları ile alay etmek	2,49	2,53	-0,04
16	Fikirlerini arkadaşlarına zorla kabul ettirmeye çalışmak	2,31	2,53	-0,22
	Ortalama	2,57	2,66	-0,09

A: Bu araştırmada elde edilen sonuç

B: Cinoğlu (2003) araştırmasında elde edilen sonuç

C: A ile B arasındaki fark

Yukarıdaki çizelgede de görüldüğü üzere bu araştırma ile Cinoğlu (2003) araştırması arasında öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadeler (gözlemler) karşılaştırıldığında bu araştırmada öğretmenlerin aynı olumsuz davranışlar ifadeleri için 5li-Likert ölçeğindeki ağırlığa göre 0,09 (%2,25) daha düşük bir düzey rapor ettikleri belirlenmiştir.

Üçüncü olarak birinci bölümün üçüncü ve son grubuna ait, öğrencilerin sınıf içinde kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara dair her bir soruya verilen cevapların ortalamalarının karşılaştırmalı analizi aşağıda yapılmaktadır.

Çizelge 5.3. Öğrencilerin Sınıf İçinde Kendileri ile İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Dair Her Bir Soruya Verilen Cevapların Ortalamalarının Karşılaştırmalı Analizi

		A	B	C
1	Öğrenmeye karşı isteksizlik	2,88	2,98	-0,10
2	Hayallere dalmak	2,72	3,01	-0,29
3	Sınıftaki öğretimle ilgili görevlerini yapmamak	2,62	2,91	-0,29
4	Yanlışlar ve başarısızlıklar konusunda yersiz, gizli huzursuz olmak	2,47	2,83	-0,36
5	Bir konuşmayı baştan sona sürdürememe	2,64	2,86	-0,22
6	Mükemmel öğrenci olma kaygısını taşıma	2,31	2,76	-0,45
7	Sosyal etkinliklerde görev almayı reddetmek	2,10	2,28	-0,18
8	Başladığı çalışmalarını yarım bırakmak	2,65	2,79	-0,14
9	Ders ile ilgili aktivitelere katılmamak	2,35	2,67	-0,32
10	Nedensiz devamsızlık	1,82	2,51	-0,69
11	Aşırı sinirli davranmak	2,17	2,50	-0,33
12	Tırnaklarını yemek	1,88	2,31	-0,43
13	Yaptığı işlerde kendi insiyatifini kullanamama	2,57	2,64	-0,07
14	Temizlik kurallarına uymamak	2,44	2,59	-0,15
15	Beslenme kurallarına uymamak	2,49	2,69	-0,20
16	Sınıfa ait ders araç ve gereçlerine zarar vermek	2,33	2,24	0,09
17	Sınavlarda kopya çekmek	1,97	2,15	-0,18
18	Sınıfa delici kesici aletler getirmek	1,31	1,51	-0,20
19	Sırasında veya sandalyesinde düzgün oturmamak	2,54	2,71	-0,17
20	Ders araç-gereçlerini çoğunlukla evde unutmak	2,59	2,80	-0,21
21	Ödevlerini yapmamak ya da gelişi güzel yapmak	2,83	2,97	-0,14
22	Sınıf düzenini bozan öğrenci davranışlarını onaylamak	1,94	2,45	-0,51
23	Sınıfa giriş-çıkışta düzene uymamak	2,42	2,81	-0,39
24	Yeni bir sınıf kuralına uyum göstermemek	2,29	2,66	-0,37
25	Yersiz komiklik yaparak dikkat çekmeye çalışmak	2,72	2,68	0,04
	Ortalama	2,36	2,61	-0,25

A: Bu araştırmada elde edilen sonuç

B: Cinoğlu (2003) araştırmasında elde edilen sonuç

C: A ile B arasındaki fark

Yukarıdaki çizelgede de görüldüğü üzere bu araştırma ile Cinoğlu (2003) araştırması arasında öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadeler (gözlemler) karşılaştırıldığında bu araştırmada öğretmenlerin aynı olumsuz davranışlar ifadeleri için 5li-Likert ölçeğindeki ağırlığa göre 0,25 (%6,25) daha düşük bir düzey rapor ettikleri belirlenmiştir.

Son ve dördüncü olarak ikinci bölümün grubuna ait, Öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışlarına gösterdikleri her bir tepkiye dair verilen cevapların ortalamalarının karşılaştırmalı analizi aşağıda yapılmaktadır.

Çizelge 5.4. Öğretmenlerin Öğrencilerin Sınıf İçindeki Olumsuz Davranışlarına Gösterdikleri Her Bir Tepkiye Dair Verilen Cevapların Ortalamalarının Karşılaştırmalı Analizi

		A	B	C
1	Görmezden gelirim	2,02	2,31	-0,29
2	Nazikçe uyarırım	2,86	4,02	-1,16
3	Farkına varamam	1,61	2,18	-0,57
4	Öğrencinin yanına yaklaşıyorum	3,28	4,17	-0,89
5	Öğrenciye soru sorarım	3,11	4,21	-1,10
6	Sessizce uyarırım	2,98	4,06	-1,08
7	Öğrenciyi azarlarım	1,55	2,96	-1,41
8	Öğrenciyle göz teması kurarım	3,61	4,30	-0,69
9	Öğrenciye dokunurum	2,58	3,64	-1,06
10	Öğrenciye bir görev veririm	3,53	4,10	-0,57
11	Öğrencinin velisini görüşmeye çağırırım	3,46	3,95	-0,49
12	Yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu veririm	3,77	4,10	-0,33
13	Yapıcı eleştirilerde bulunurum	2,88	4,02	-1,14
14	Derse katılmayanları fark edip yüreklendiririm	3,95	3,95	0,00
15	Öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yaparım	3,67	3,95	-0,28
16	Problemlerle ilgili grup görüşmesi yaparım	2,83	3,11	-0,28
17	Uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunurum	1,63	2,45	-0,82
18	Fiziksel olarak cezalandırırım	1,05	1,67	-0,62
19	Etkinlikten alıkoyarak cezalandırırım	1,63	2,33	-0,70
20	Tepkimi jest ve mimiklerimle gösteririm	2,71	3,51	-0,80
21	Öğrenciyle ilgili rehber öğretmenden yardım isterim	3,05	3,53	-0,48
22	Öğrenciyle ilgili okul idaresinden yardım isterim	1,94	2,75	-0,81
23	Bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili sınıfın tamamını eleştiririm	1,34	2,47	-1,13
24	Notla tehdit ederim	1,09	2,11	-1,02
25	Öğrenciyi sınıftan çıkarırım	1,00	1,99	-0,99
26	Olumsuz davranışın nedenlerini araştırırım	4,29	4,45	-0,16
	Ortalama	2,59	3,32	-0,73

A: Bu araştırmada elde edilen sonuç

B: Cinoğlu (2003) araştırmasında elde edilen sonuç

C: A ile B arasındaki fark

Yukarıdaki çizelgede de görüldüğü üzere bu araştırma ile Cinoğlu (2003) araştırması arasında öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepkilerinin düzeyleri karşılaştırıldığında bu araştırmada öğretmenlerin aynı olumsuz davranışlara tepki

ifadeleri için 5li-Likert ölçeğindeki ağırlığa göre 0,73 (%18,25) daha düşük bir düzey rapor ettikleri belirlenmiştir.

Bu araştırma ile Cinoğlu (2003) araştırması arasında öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışları ifadeleri (gözlemleri) ile tepkileri karşılaştırıldığında bu araştırma lehine bir gelişme olduğu bulgulanmıştır.

5.2. ÖĞRETMEN TEPKİLERİNİN DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE FARKLILAŞMA ANALİZİ YORUMLARI

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşısında öğretmen tepkilerinin demografik değişkenlere göre farklılaşma analizleri aşağıda yorumlanmaktadır.

Cinsiyet

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrencinin yanına yaklaşma tepkisini gösterme düzeyleri kadın öğretmenlerde erkek öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye soru sorma tepkisini gösterme düzeyleri kadın öğretmenlerde erkek öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyi azarlama tepkisini gösterme düzeyleri erkek öğretmenlerde kadın öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle göz teması kurma tepkisini gösterme düzeyleri kadın öğretmenlerde erkek öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye dokunma tepkisini gösterme düzeyleri kadın öğretmenlerde erkek öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye bir görev verme tepkisini gösterme düzeyleri kadın öğretmenlerde erkek öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrencinin velisini görüşmeye çağırma tepkisini gösterme düzeyleri kadın öğretmenlerde erkek öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu verme tepkisini gösterme düzeyleri kadın öğretmenlerde erkek öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı derse katılmayanları fark edip yüreklendirme tepkisini gösterme düzeyleri kadın öğretmenlerde erkek öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yapma tepkisini gösterme düzeyleri kadın öğretmenlerde erkek öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı problemlerle ilgili grup görüşmesi yapma tepkisini gösterme düzeyleri kadın öğretmenlerde erkek öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle ilgili rehber öğretmenden yardım isteme tepkisini gösterme düzeyleri kadın öğretmenlerde erkek öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyle ilgili okul idaresinden yardım isteme tepkisini gösterme düzeyleri kadın öğretmenlerde erkek öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Yaş

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı nazikçe uyarma tepkisini gösterme düzeyleri 35 yaşından genç öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha düşük olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı sessizce uyarma tepkisini gösterme düzeyleri 30 yaşından genç öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha düşük olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyi azarlama tepkisini gösterme düzeyleri 30-34 yaşlarında ve 40 ve daha üzeri yaşlarda olan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı problemlerle ilgili grup görüşmesi yapma tepkisini gösterme düzeyleri 34 yaşından genç olan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı tepkilerini jest ve mimikleri ile gösterme düzeyleri 34 yaşından genç olan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha düşük olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Medeni durum

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı nazikçe uyarma tepkisini gösterme düzeyleri evli öğretmenlerde bekar öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı notla tehdit etme tepkisini gösterme düzeyleri evli öğretmenlerde bekar öğretmenlerden daha düşük olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çocuk durumu

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı problemlerle ilgili grup görüşmesi yapma tepkisini gösterme düzeyleri çocuğu olan öğretmenlerde çocuğu olmayan öğretmenlerden daha düşük olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı fiziksel olarak cezalandırma tepkisini gösterme düzeyleri çocuğu olan öğretmenlerde çocuğu olmayan öğretmenlerden daha düşük olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı notla tehdit etme tepkisini gösterme düzeyleri çocuğu olan öğretmenlerde çocuğu olmayan öğretmenlerden daha düşük olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Kıdem

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı nazıkçe uyarma tepkisini gösterme düzeyleri 0-4 yıl ve 15-19 yıl kıdemi olan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha düşük olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı sessizce uyarma tepkisini gösterme düzeyleri 0-4 yıl ve 20 yıl ve daha fazla kıdemi olan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha düşük olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyi azarlama tepkisini gösterme düzeyleri 0-4 yıl ve 15-19 yıl kıdemi olan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha düşük olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı problemlerle ilgili grup görüşmesi yapma tepkisini gösterme düzeyleri 9 yıl ve daha az kıdemi olan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha düşük olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı problemlerle ilgili grup görüşmesi yapma tepkisini gösterme düzeyleri 5-9 yıl kıdemi olan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrenim Düzeyi

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrencinin velisini görüşmeye çağırma tepkisini gösterme 2 yıllık yüksek okul mezunu olan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrenci Sayısı

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı sessizce uyarma tepkisini gösterme düzeyleri 25-34 öğrenci okutan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha düşük olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Okutulan Sınıf

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı görmezden gelme tepkisini gösterme düzeyleri 1. ve 2. sınıfları okutan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrencinin yanına yaklaşma tepkisini gösterme düzeyleri 1., 2. ve 3. sınıfları okutan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciyi azarlama tepkisini gösterme düzeyleri 4. ve 5. sınıfları okutan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrenciye dokunma tepkisini gösterme düzeyleri 1., 2. ve 3. sınıfları okutan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı öğrencinin velisini görüşmeye çağırma tepkisini gösterme düzeyleri 1. ve 2. sınıfları okutan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu verme tepkisini gösterme düzeyleri 1. ve 2. sınıfları okutan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı tepkilerini jest ve mimikleri ile gösterme düzeyleri 4. ve 5. sınıfları okutan öğretmenlerde diğer öğretmenlerden daha yüksek olması sureti ile farklılaşmaktadır.

Çizelge 5.5. Demografik Özelliklere göre Farklılaşan Tepki İfadeleri

	Demografik Özellikler								Toplam
	1	8	2	5	4	3	6	7	
Tepki ifadeleri	Cinsiyet	Okutulan sınıf	Yaş	Kıdem	Çocuk Durumu	Medeni Durum	Öğrenim düzeyi	Öğrenci sayısı	
7 Öğrenciyi azarlarım	X	X	X	X					4
16 Problemlerle ilgili grup görüşmesi yaparım	X		X	X	X				4
2 Nazikçe uyarırım			X	X		X			3
6 Sessizce uyarırım			X	X			X		3
11 Öğrencinin velisini görüşmeye çağırırım	X	X					X		3
20 Tepkimi jest ve mimiklerimle gösteririm		X	X	X					3
4 Öğrencinin yanına yaklaşırım	X	X							2
9 Öğrenciye dokunurum	X	X							2
12 Yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu veririm	X	X							2
24 Notla tehdit ederim					X	X			2
1 Görmezden gelirim		X							1
5 Öğrenciye soru sorarım	X								1
8 Öğrenciyle göz teması kurarım	X								1
10 Öğrenciye bir görev veririm	X								1
14 Derse katılmayanları fark edip yüreklendiririm	X								1
15 Öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yaparım	X								1
18 Fiziksel olarak cezalandırırım					X				1
21 Öğrenciyle ilgili rehber öğretmenden yardım isterim	X								1
22 Öğrenciyle ilgili okul idaresinden yardım isterim	X								1
3 Farkına varamam									-
13 Yapıcı eleştirilerde bulunurum									-
17 Uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunurum									-
19 Etkinlikten alıkoyarak cezalandırırım									-
23 Bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili sınıfın tamamını eleştiririm									-
25 Öğrenciyi sınıftan çıkarırım									-
26 Olumsuz davranışın nedenlerini araştırırım									-
Toplam	13	7	5	5	3	2	1	1	37

Öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışları karşısında en çok “Öğrenciyi azarlama”, “Problemlerle ilgili grup görüşmesi yapma”, “Nazikçe uyarma”, “Sessizce uyarma”, “Öğrencinin velisini görüşmeye çağırma” ve “Tepkisini jest ve

mimikleri ile gösterme” gibi tepkilerinin “Cinsiyet”, “Okutulan sınıf”, “Yaş” ve “Kıdem” gibi demografik değişkenlerine göre farklılaştığı bulgulanmıştır.

Öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışları karşısında “Farkına varamama”, “Yapıcı eleştirilerde bulunma”, “Uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunma”, “Etkinlikten alıkoyarak cezalandırma”, “Bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili sınıfın tamamını eleştirme”, “Öğrenciyi sınıftan çıkarma” ve “Olumsuz davranışın nedenlerini araştırma” gibi tepkilerinin öğretmenlere ait hiçbir demografik değişkene göre farklılaşmadığı da bulgulanmıştır.

5.3. İFADE ORTALAMALARININ DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE FARKLILAŞMASI ANALİZİ YORUMLARI

Bu bölümde daha önceki bölümlerde öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışları ifadeleri ortalamaları, (1a) öğretmenlerine, (1b) arkadaşlarına karşı, (1c) öğrencilerin kendileri ile ilgili olmak ve (2) Öğrencilerin olumsuz davranışlarla ilgili öğretmen tepkileri cevaplarının ortalamaları üzere her boyut için ayrı ayrı demografik değişkenlere göre farklılaşmaları yürütülmüş analizlerinin yorumlanması yapılmaktadır. Önceki analizlerin sonucuna aşağıdaki çizelgede özetle yeniden değinilmektedir.

Çizelge 5.6. İfade Ortalamalarının Demografik Değişkenlere Göre Farklılaşması

	Demografik Değişkenler					
	Cinsiyet	Yaş	Çocuk Durumu	Öğrenim düzeyi	Öğrenci sayısı	Okutulan sınıf
Öğrencilerin Öğretmene karşı					X	X
Öğrencilerin Arkadaşlarına karşı	X					
Öğrencilerin Kendileri ile İlgili		X				
Öğretmen Tepkisi		X	X	X	X	

5.3.1. Öğrencilerin Sınıf İçindeki Olumsuz Davranışları İfadeleri Ortalamalarının Demografik Değişkenlere Farklılaşma Analizleri Yorumları

Bu bölümde daha önceki bölümlerde (1) öğretmenlerine, (2) arkadaşlarına karşı ve (3) öğrencilerin kendileri ile ilgili olmak üzere her boyut için ayrı ayrı yürütülmüş öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışları ifadeleri ortalamaları analizlerinin bir başlık altında (öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışları ifadeleri ortalamaları olarak) toplanmış olarak demografik değişkenler göre farklılaşmalarının yorumlanması yapılmaktadır.

Öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları ifadelere erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlerden daha ağırlıkla (yüksek düzeyde) katılmaları şeklinde farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları ifadelere 35 yaşından genç öğretmenlerin diğer öğretmenlerden daha ağırlıkla (yüksek düzeyde) katılmaları şeklinde farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları ifadelere 35-44 öğrencisi olan öğretmenlerin diğer öğretmenlerden daha ağırlıkla (yüksek düzeyde) katılmaları şeklinde farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları ifadelere 1., 3. ve 5. sınıfı okutan öğretmenlerin 2. ve 4. sınıfı okutan öğretmenlerden daha ağırlıkla (yüksek düzeyde) katılmaları şeklinde farklılaşmaktadır.

5.3.2. Öğrencilerin Sınıf İçindeki Olumsuz Davranışlarına Öğretmenlerin Tepki İfadeleri Ortalamalarının Demografik Değişkenlere göre Farklılaşma Analizleri Yorumları

Bu bölümde daha önceki bölümlerde öğrencilerin olumsuz davranışlarla ilgili öğretmen tepkileri cevaplarının ortalamalarının demografik değişkenlere göre yürütülmüş farklılaşma analizlerinin yorumlanması yapılmaktadır.

Öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen tepkileri ortalamaları ifadelere 25-29 ve 35-39 yaşlarındaki öğretmenlerin diğer öğretmenlerden daha yoğun tepki vermeleri sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen tepkileri ortalamaları çocuğu olmayan öğretmenlerin çocuğu olan öğretmenlerden daha yoğun tepki göstermeleri sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen tepkileri ortalamaları master yapmış (yüksek lisans eğitimi görmüş) öğretmenlerin diğer öğretmenlerden daha yoğun tepki göstermeleri sureti ile farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen tepkileri ortalamaları 24 yaş ve daha genç öğretmenler ile 35-44 yaşındaki öğretmenlerin diğer öğretmenlerden daha yoğun tepki göstermeleri sureti ile farklılaşmaktadır.

5.4. ÖĞRETMEN İFADELERİ VE TEPKİLERİNİN İLİŞKİ ANALİZİ YORUMU

Öğretmen ifadeleri ve tepkileri arasındaki benzerlik testleri sonucunda istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde oldukları bulgularan öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışlarına dair ifadelere öğretmenlerin değerlendirmeleri ile olumsuz durumlar karşısında öğretmenlerin gösterdiklerini belirttikleri tepki düzeyleri arasındaki benzerlikler (uyaran karşısında tepki veya yanıt veyahut davranış benzerliği), öğretmenlerin davranışlarının tutarlılığını gösteriyor olarak kabul edilebilir. Bu durumda benzerliğe dayalı bu davranışsal tutarlılığın yorumu aşağıda ele alınmaktadır.

Çizelge 5.7. Öğretmenlerin Öğrencilerin Olumsuz Davranışları İle İlgili Tepkileri Düzeyleri Ortalamaları İle Öğrencilerin Sınıf İçinde Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Ait İfadelere Verilen Cevapların Ortalamalarının Benzerlik Durumu Analizi Yorumu

		Öğrencilerin Öğretmene karşı						
		Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok	Toplam	Medyan
Öğretmen Tepkisi	Hiç	7	10	1		1	19	
	Az	6	47	25	12	2	92	◀100.
	Orta	3	24	32	5		64	
	Çok		8	10	3		21	
	Pekçok				4		4	
	Toplam	16	89	68	24	3	200	
	Medyan		▲100.					

Aralarında benzeşim bulunduğu belirlenen Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamaları ile Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere verilen cevapların ortalamaları yukarıdaki çapraz-çizelgede medyanları açısından ele alınmaktadır. Bu çizelgedeki değerlere göre öğretmenler öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere verilen cevapların ortalamalarının az düzeyde olması durumuna öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamalarının az düzeyde olduğu şeklinde tepki vermektedirler.

Çizelge 5.8. Öğretmenlerin Öğrencilerin Olumsuz Davranışları İle İlgili Tepkileri Düzeyleri Ortalamaları İle Öğrencilerin Sınıf İçinde Arkadaşlarına Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Ait İfadelere Verilen Cevapların Ortalamalarının Benzerlik Durumu Analizi Yorumu

		Öğrencilerin Arkadaşlarına karşı						
		Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok	Toplam	Medyan
Öğretmen Tepkisi	Hiç	7	9	2	1		19	
	Az	11	45	22	13	1	92	◀100.
	Orta	5	38	18	3		64	
	Çok	2	9	10			21	
	Pekçok			3	1		4	
	Toplam	25	101	55	18	1	200	
	Medyan		▲100.					

Aralarında benzeşim bulunduğu belirlenen Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamaları ile Öğrencilerin sınıf içinde

arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere verilen cevapların ortalamaları yukarıdaki çapraz-çizelgede medyanları açısından ele alınmaktadır. Bu çizelgedeki değerlere göre öğretmenler öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere verilen cevapların ortalamalarının az düzeyde olması durumuna öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamalarının az düzeyde olduğu şeklinde tepki vermektedirler.

Çizelge 5.9. Öğretmenlerin Öğrencilerin Olumsuz Davranışları İle İlgili Tepkileri Düzeyleri Ortalamaları İle Öğrencilerin Sınıf İçinde Doğrudan Kendileri İle İlgili Gösterdikleri Olumsuz Davranışlara Ait İfadelere Verilen Cevapların Ortalamalarının Benzerlik Durumu Analizi Yorumu

		Öğrencilerin Kendileri ile İlgili						
		Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok	Toplam	Medyan
Öğretmen Tepkisi	Hiç	1	15		3		19	
	Az		49	26	17		92	◀100.
	Orta	1	24	19	14	6	64	
	Çok			6	14	1	21	
	Pekçok			1	3		4	
	Toplam	2	88	52	51	7	200	
	Medyan			▲100.				

Aralarında benzeşim bulunduğu belirlenen Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamaları ile Öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere verilen cevapların ortalamaları yukarıdaki çapraz-çizelgede medyanları açısından ele alınmaktadır. Bu çizelgedeki değerlere göre öğretmenler öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere verilen cevapların ortalamalarının orta düzeyde olması durumuna öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili tepkileri düzeyleri ortalamalarının az düzeyde olduğu şeklinde tepki vermektedirler.

Genellikle az düzeyde katıldıkları ifadeler karşısında az düzeyde tepki gösterme durumu ifade eden öğretmenler aynı tutumlarını öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelere orta düzeyde tepki gösterdiklerini ifade etmeleri dışında çoğunlukla korumaktadırlar. Bu durum Dağdelen (1999) yüksek lisans tezi çalışmasındaki bulgular ile tutarlılık içerisindedir.

BÖLÜM VI

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

İlköğretim birinci kademe öğrencilerinin sınıf içi olumsuz davranışları ve öğretmen tepkileri üzerine yapılan bu araştırma çalışmasında sınıf yönetimi açısından bazı önemli ve eğitim yönetimi açısından da olumlu sonuçlara ulaşıldığı söylenebilir. Bu sonuçlar aşağıda çalışmadaki işleniş sırasına göre detaylı şekilde ele alınmaktadır.

6.1. LİTERATÜR DEĞERLENDİRMESİ

Disiplinin bir kavram olarak içsel bir denetim süreci olduğundan hareket ile sınıf disiplini ile yakından ilişkili olduğu belirlenmiştir. Disiplinin ayrıca mahiyeti ve uygulanması açısından (1) yapıcı, (2) engelleyici ve (3) düzeltici olmak üzere çeşitleri olduğu belirlenmiştir.

Öğretmenin duruşu sınıfta disiplini sağlamada önemlidir. Öğretmenler kendi eğitimleri sürecinde bunu nasıl yapacaklarını öğrenmişler ve bu bilgilerini kendi kişilikleri süzgecinden geçirerek deneyimlerine kazandırmışlardır. Kendisi de disiplinli olması gereken öğretmen, sınıf içi iletişimi engelleyici savunma mekanizmalarına başvurmamalıdır. Sınıf içi disiplinsizlik (olumsuz davranışların sergilenmesi) sebepleri arasında arkadaş çevresinin ve öğretmenin davranışlarının önemli yer tutmaktadırlar.

Sınıf yönetiminde başlıca iki yaklaşımdan söz etmek olanaklıdır: (a) Öğretmen merkezli olan geleneksel yaklaşım ve (b) Katılımcı ve esnek olarak yapılandırılmış modern yaklaşım. Olumlu bir sınıf içi çevrenin oluşturulması tercih edilen yaklaşımların çeşidine bakılmaksızın önem arz etmektedir. Amaçlara dönük ve uygulanabilir sınıf içi kural koyma, sınıf yönetiminin stratejik bir ögesidir.

Sınıf içindeki olumsuz davranışların yönetiminde kullanılabilen yedi adet model incelenmiştir. Bu modeller (1) Kounin Modeli, (2) Yeni Skinner Modeli, (3) Ginott Modeli, (4) Dreikurs Modeli, (5) Canter Modeli, (6) Glasser Modeli ve (7) Berne-Harris Modeli'dir. İstenmeyen davranışın ortaya çıkmaması için (a) Öğrencileri Sürekli Olarak İzlemek, (b) Öğrencileri Motive Etmek ve Motivasyonu Dersin Sonuna Kadar Sürdürmek, (c) Öğrencilerin İlgilerini Anlamak ve Derse İlgiyi Artırmak ve (d) Sınıf

Kurallarını Tespit Etmek gibi stratejiler uygulanabilir. Böylesi bir strateji bir disiplin planına dayandırılabilir. Sınıf içinde uygulanabilecek bir disiplin planının genel olarak üç temel ögesi bulunmaktadır. Bu ögeler (1) kurallar, (2) destekleyici geri besleme ve (3) düzeltici eylemdir.

6.2. FARKLILAŞMA ARAŞTIRMALARI

Araştırmada 8 tanesi demografik değişkenlere, 61 tanesi öğrencilerin sınıf içinde sergiledikleri olumsuz davranışlara ve 26 adedi öğretmen tepkilerine yönelik olmak üzere toplam 95 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Yapılan istatistiksel araştırmalar sonucunda eğitim yönetimi açısından bir dizi yararlı sayılabilecek sonuçlara ulaşılabilmektedir.

Anket ile edinilen bilgilerin yüksek güvenilirliğe sahip olduğu belirlenmiştir. Farklılaşma, korelasyon ve benzerlik araştırmaları için verileri dağılımlarının normalite testleri yapılarak, dağılımların normalite dışında olduğu ve parametrik olmayan testler uygulanması gerektiği belirlenmiştir.

Farklılaşma araştırması sonuçları iki bölüm halinde aşağıda değerlendirilmektedir. Araştırmanın amaçları açısından önce öğretmen tepkilerinin demografik özellikleri karşısında farklılaşma durumu ele alınmıştır. Öğretmen tepkilerinin detaylı şekilde ele alınmasını izleyerek, farklılaşma analizlerine öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışlarına dair ifadelerin de katılması için grup ortalamaları alınmak sureti ile devam edilmiştir. Daha sonra, öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranış alt boyutlarının (üç grup olarak) ortalamaları ile öğretmen tepkilerinin grup olarak ortalamalarının öğretmenlerin demografik özellikleri karşısındaki farklılaşma durumları incelenmiştir.

6.2.1. Öğretmen Tepkilerinin Demografik Değişkenlere Göre Farklılaşması

Öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içi olumsuz davranışlar sergilemeleri karşısında tepkilerinin belirli demografik değişkenlere göre farklılaştığı sonucuna varılmıştır: Öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışları karşısında en çok 'Öğrenciyi azarlama', 'Problemlerle ilgili grup görüşmesi yapma', 'Nazikçe uyarma',

'Sessizce uyarma', 'Öğrencinin velisini görüşmeye çağırma' ve 'Tepkisini jest ve mimikleri ile gösterme' gibi tepkilerinin 'Cinsiyet', 'Okutulan sınıf', 'Yaş' ve 'Kıdem' gibi demografik değişkenlerine göre farklılaştığı bulgulanmıştır.

Öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içi olumsuz davranışlar sergilemeleri karşısında tepkilerinin demografik değişkenlere göre şu konularda farklılaşmadığı sonucuna varılmıştır: Öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışları karşısında "Farkına varamama", "Yapıcı eleştirilerde bulunma", "Uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunma", "Etkinlikten alıkoyarak cezalandırma", "Bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili sınıfın tamamını eleştirme", "Öğrenciyi sınıftan çıkarma" ve "Olumsuz davranışın nedenlerini araştırma" gibi tepkilerinin öğretmenlere ait hiçbir demografik değişkene göre farklılaşmadığı da bulgulanmıştır.

6.2.2. Davranış İfadeleri ve Tepki Grupları Ortalamalarının Demografik Değişkenlere göre Farklılaşması

İfade gruplarının demografik değişkenlere göre farklılaşması incelendiğinde aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir. Öğretmenlere ait demografik değişkenlerden cinsiyet demografik değişkenine göre öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamalarının; çocuk durumu demografik değişkenine göre öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen tepkileri ortalamalarının; öğrenim düzeyi demografik değişkenine göre öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen tepkileri ortalamalarının; yaş demografik değişkenine göre öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları ile öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen tepkileri ortalamalarının; öğrenci sayısı demografik değişkenine göre öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları ve öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen tepkileri ortalamalarının; ve de okutulan sınıf demografik değişkenine göre öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamalarının farklılaştıkları bulgulanmıştır. İfade

gruplarının demografik değişkenlerden Medeni Durum'a ve Kıdem'e göre hiçbir ifade grubunun farklılaşmadığı bulgulanmıştır.

Öğrencilerin sınıf içindeki bazı olumsuz davranışları ifadeleri ortalamalarının öğretmenlerin belirli demografik değişkenlere göre farklılaştığı sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları ifadelerine (a) erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlerden daha ağırlıklı (yüksek düzeyde) katılmaları, (b) 35 yaşından genç öğretmenlerin diğer öğretmenlerden daha ağırlıklı (yüksek düzeyde) (bu durum öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları için de geçerlidir) katılmaları; (c) öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları ifadelerine 35-44 öğrencisi olan öğretmenlerin diğer öğretmenlerden daha ağırlıklı (yüksek düzeyde) katılmaları; ve (d) Öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen ifadeleri ortalamaları ifadelerine 1., 3. ve 5. sınıfı okutan öğretmenlerin 2. ve 4. sınıfı okutan öğretmenlerden daha ağırlıklı (yüksek düzeyde) katılmaları şeklinde farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin sınıf içindeki bazı olumsuz davranışlarına öğretmenlerin tepkilerinin ortalamalarının öğretmenlerin belirli demografik özelliklerine göre farklılaştığı sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlara dair öğretmen tepkileri (a) 25-29 ve 35-39 yaşlarındaki öğretmenlerin diğer öğretmenlerden daha yoğun tepki vermeleri, (b) çocuğu olmayan öğretmenlerin çocuğu olan öğretmenlerden daha yoğun tepki göstermeleri, (c) master yapmış (yüksek lisans eğitimi görmüş) öğretmenlerin diğer öğretmenlerden daha yoğun tepki göstermeleri, (d) 24 yaş ve daha genç öğretmenler ile 35-44 yaşındaki öğretmenlerin diğer öğretmenlerden daha yoğun tepki göstermeleri sureti ile farklılaşmaktadır.

6.3. KORELASYON VE BENZERLİK ARAŞTIRMALARI

Yapılan korelasyon analizinde olumlu sonuçlar alınması üzerine benzerlik araştırmaları yapılmıştır. Öğretmenlerin 'öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışları' hakkındaki görüşleri ile bu davranışlar karşısında verdikleri tepkiler arasında yüksek tutarlılıkta benzerliklerin varlığı araştırılmıştır. Bu benzerliği belirlemeye başlamak üzere yapılan

korelasyon analizinde öğretmenlerin (üç alt boyutta) ‘öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışları’ hakkındaki görüşleri ile bu davranışlar karşısında verdikleri tepkiler arasında yüksek korelasyonlar olduğu bulgulanmıştır. Bunun üzerine yapılan ki-kare testlerinde öğretmenlerin ‘öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışları’ hakkındaki görüşleri ile bu davranışlar karşısında verdikleri tepkiler arasında yüksek tutarlılıkta benzerliklerin varlığı bulgulanmıştır. Bu bulgulara göre öğretmenlerin (üç alt boyutta) ‘öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışları’nın az düzeyde olduğu görüşleri karşısında verdikleri tepkilerin de az düzeyde olduğu noktasında benzerlik gösterdiği sonucuna varılmıştır. Bu sonuca göre öğretmenlerin (üç alt boyutta) ‘öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışları’ ve bunlar karşısında verdikleri tepkilerin yüksek bir tutarlılık içerisinde olduğu söylenebilir.

6.4. TARTIŞMA

Öğretmenler öğrencilerin öğretmenine karşı sergiledikleri olumsuz davranışlardan ‘Öğretmeninden izin almadan konuşmak’ ve arkadaşına karşı sergiledikleri olumsuz davranışlardan ‘Arkadaşının söylediklerini dinlememek, sözünü kesmek’ ve ‘Arkadaşlarının söylediklerini ve yaptıklarını yersiz şikayet’ davranışlarını çok gösterdiklerini; öğrenciler tarafından sergilenen olumsuz davranışlar karşısında ise tepkilerini en çok ‘Öğrenciye soru sorarım’, ‘Öğrencinin yanına yaklaşırım’, ‘Öğrencinin velisini görüşmeye çağırırım’, ‘Öğrenciye bir görev veririm’, ‘Öğrenciyle göz teması kurarım’, ‘Öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yaparım’, ‘Yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu veririm’, ‘Derse katılmayanları fark edip yüreklendiririm’ ve ‘Olumsuz davranışın nedenlerini araştırırım’ gibi tepkiler gösterdiklerini ifade etmişlerdir.

Bu araştırma ile Cinoğlu (2003) araştırması arasında anketteki her bir soruya verilen cevaplar açısından; öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelerde %8,75, öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarına karşı gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelerde %2,25, öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içinde doğrudan kendileri ile ilgili gösterdikleri olumsuz davranışlara ait ifadelerde %6,25 ve öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz

davranışları ile ilgili tepkilerinin düzeylerinde %18,25 iyileşme rapor edildiği belirlenmiştir.

Öğretmenler genellikle az düzeyde katıldıkları ‘öğrencilerin sınıf içinde olumsuz davranışlara ait ifadeler’ karşısında az düzeyde tepki gösterme durumu ifade etmişlerdir. Bu durum Dağdelen (1999) yüksek lisans tezi çalışmasındaki bulgular ile tutarlılık içerisindedir.

6.5. ÖNERİLER

Olumsuz davranışlar farklı nitelik ve yoğunluklarda olmak üzere her sınıfta gözlenebilir. Bu konudaki kuramsal yaklaşımlara ve yapılan araştırmalara dayanılarak olumsuz davranışların yönetiminde öğretmene aşağıdaki belirli önerilerde bulunulabilir:

1. Olumsuz davranışların ortadan kaldırılabilmesi için öncelikle sorunun öğretmen tarafından doğru bir biçimde anlaşılması, yeterli zamanın ayrılması ve özen gösterilmesi gerekmektedir. Öğretmen, sorunu anlamak için öğrenciyi betimleme ve yorum yapmaktan kaçınarak, ilgiyle dinlemeli ve davranışlarını yönlendirmeleri için gerekli dönütleri sağlamalıdır.
2. Olumsuz davranışlar daha çok toplumsal, çevre, aile gibi koşullarla bireysel değişkenlerin etkileşimi sonucunda oluşmaktadır. Bu değişkenler gözlemlenerek irdelenmeli; sorun, gelişim sürecinde takip edilmelidir.
3. Öğretmen olumsuz davranışın hangi durumlarda ve ne kadar sıklıkta tekrarlandığını gözlemelidir.
4. Öğretmen olumsuz davranış üzerinde odaklanmalı, öğrenciyi bütün olarak değerlendirip işe yaramaz şeklinde düşünmemeli, arkadaşlarından ve sınıftan tamamen soyutlamamalıdır.
5. Öğretmenlerin sorunlu davranışlar karşısında güvenli, hoşgörülü ve kararlı bir tutum göstermeleri gerekmektedir.

6. Öğrencilerin ergenlik öncesi, oyun çağı çocukları oldukları, hata yaparak öğrenme haklarının varlığı unutulmamalıdır. Onların hatasız olmaları beklenmemelidir.
7. Öğretmen eğitim-öğretim ortamının uzun bir süreç olduğunun farkında olmalı, öğrencileriyle ilgili beklentilerinin kısa bir sürede gerçekleşmesini ummamalı, ancak olumlu yönde gelişecekleri konusunda iyimser beklentilere sahip olduğunu hissettirmeli ve onları motive etmelidir.
8. Öğretmen merkezli öğretim yöntemi terk edilmeli ve söz hakkı mümkün olduğunca öğrenciye verilmelidir.
9. Öğretmen, öğrencilerini iyi bir şekilde gözlemeli ve onların ilgi düzeylerini keşfetmelidir. Onların olumlu bir benlik algısı ve sağlıklı bir kişilik yapısına kavuşabilmeleri için, yaratıcı ve üretken etkinliklere yöneltmelidir.
10. Öğretmen, öğrencilerle tanıştığı ilk derste onlardan beklentilerini dile getirmeli ve sınıf-içi uyulması gereken kuralları öğrencileriyle birlikte oluşturmalıdır. Ayrıca bu tür kurallara neden ihtiyaç duyulduğunu da iyice açıklamalıdır.
11. Öğretmen öğrencilerinin daha çok olumlu özelliklerini vurgulayarak, hem onların hem de kendinin bardağı dolu kısmından görmelerini sağlamalıdır.
12. Öğretmen, okul hayatının sadece akademik başarıya dayalı değil, oyunlarla destekli sosyal etkinlikler, beden, resim, müzik gibi beceri faaliyetlerini içeren bir eğitim-öğretim ve kültür ortamı olduğunun farkında olmalı ve öğrencilerine de farketmelidir. Ancak bu şekilde öğrencisinin akademik başarısızlıkta kendini değersiz hissetmesini ve özgüven duygusunu yitirmesini engelleyebilir.
13. Öğretmen, öğrencilerinin farklı gelişim dönemlerine özgü psikolojik sorunların etkisinde kalarak gösterdiği tepkisel davranışları anlayışla karşılamalıdır.
14. Grupların birbiriyle olumsuz etkileşimi sorunlu davranışların artmasına neden olur. Bu sebeple öğretmen, grupları, etkileşimlerini gözlemeli, olumsuz normların güçlenmesini engellemelidir.

15. Öğretmen sınıftaki duruşunun, sesini kullanmadaki ustalığının, beden dilinin öneminin farkında olmalıdır.
16. Öğretmenin sınıf içinde başarılı-başarısız, yaramaz-uslu, kız-erkek ayrımı yapmadan bir oturma planı hazırlaması ve adil davranması gerekmektedir.
17. Öğretmenin öğrenciye sözlü uyarılar yerine model olması içselleştirilmiş davranışların oluşmasını sağlar. Unutulmamalıdır ki öğretmenin davranışı ile öğrencisinin ki arasında doğru orantılı bir ilişki vardır.
18. Öğretmen kendi gücünün farkında olmalı, sorun yaşadığı öğrenciyle güç çatışmasına girmemelidir.
19. Ödevler, dersler ya da notlar birer ceza aracı olarak kullanılmamalıdır.
20. Öğretmen, okul yönetimi ve rehberlik servisi kolektif işbirliği içinde olmalıdır. Böylece öğrenci, ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda daha iyi tanınabilir ve gerekli olan destek sağlanabilir.
21. Öğretmen, öğrencilerin tepkilerini bastırmak yerine onları anlamayı seçmelidir. Bastırma öğrenci tepkilerini ancak geçici olarak etkisiz kılabilir. Bu bakımdan bastırma sonucu öğrenci tepkileri daha da büyüyecektir.
22. Öğrenciler okulda mümkün olduğu kadar serbest etkinliklere ve kendi kendilerini yönetmeye yönlendirilmeli ve öğretim yöntemi olarak da yaparak ve yaşayarak öğrenme tercih edilmelidir.
23. Dersler ve diğer her türlü etkinlik, öğrencilerin ilgi, beklenti ve gereksinimlerine dönük olmalıdır.
24. Sınıfta tam demokratik bir ortam olmalı, öğrenci hakları göz ardı edilmeden, saygı ve sevgiyle oluşturulan bir disiplin anlayışı benimsenmelidir.
25. Olumsuz davranışların yönetiminde aile ile ilişki kurulmalı ve bu ilişki de karşılıklı güven ve anlayış üzerine olmalıdır.

26. Öğretmenin, öğrencileri ile ders dışı zamanlarda (sanatsal, kültürel geziler, sportif faaliyetler...) birlikte olması karşılıklı iletişimi güçlendirmesi ve olumsuz davranışların oluşmasını engellemesi açısından önemlidir.
27. Okul ortamında çalışan her bireyin (yönetici, öğretmen, hizmetli...) öğrenci davranışlarının niteliği, iletişim, çocuk gelişimi ve psikolojisi, davranış yönetimi konularında eğitim ihtiyaçları, kurs, konferans ve seminerlerle en aza indirilmeye çalışılmalıdır.
28. Okul içinde tüm öğrencilerin akademik başarısının artırılması okulda ve sınıfta disiplinin iyileşmesine büyük oranda katkı sağlayacaktır. Gerçekleşmesi için okul yönetimi, öğretmen ve aile birlikte hareket etmelidir.
29. Olumsuz davranışların ortadan kaldırılmasında en uygun yaklaşımlar içtenlik, empatik farkındalık ve koşulsuz sevgidir. İnsan ancak koşulsuz sevgi ve kabul gördüğü ortamlarda mutlu, üretken ve kendisi gibi olabilir.

Öğrencilerin yıllar içerisinde giderek sınıf içinde daha az olumsuz davranış gösterdikleri ve öğretmenlerin de bunlara giderek daha az tepki verdikleri sonucuna varılan bu çalışmanın yine yıllar içerisinde yinelenmesinde yarar görülmektedir. Olumsuz davranışların ve öğretmenlerin bunlara tepki vermek ile uğraşmalarının azalmasının eğitim ve öğretim verimliliğini arttıracakı düşünülebilir. Sınıf yönetimi için yapılan bu araştırmanın okul yönetimi için de yapılmasında yarar görülebilir.

Öğretmenlerin demografik özelliklerine göre varılan farklılaşmalara dair sonuçlar dikkate alınarak öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerinde ve öğrenci öğretmenlerin staj çalışmalarında daha yakın incelemeler ile gerekli önlemler alınabilir. Buradan amaç öğretmenlerin, kişisel özelliklere göre getirilen farklılaşmalardan hareket ederek öğretmeler ve eğitim sistemi için daha yüksek başarıların elde edilmesini sağlamaktır.

KAYNAKLAR

- Acker, Richard Van (2002). **Establishing and Monitoring a School and Classroom Climate That Promotes Desired Behavior and Academic Achievement**, Arlington, Council for Children with Behavioral Disorders and the Council of Administrators of Special Education.
- Ada, Sefer, Çetin, M. Ö. (2002). **Eğitim ve Öğretim Ortamında Disiplin Nedir?**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Allen, Thomas (2006). "Optional Elements of a Discipline Plan: Developing a Discipline Plan For You", İndirildiği Site, <http://www.humboldt.edu/~tha1/discip-options.html>, İndirilme Tarihi 14 Temmuz 2006.
- Altunışık, R., Coşkun R., Bayraktaroğlu S. ve Yıldırım E. (2004). **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri - SPSS Uygulamalı**, 3. Baskı, Sakarya Kitabevi, Sakarya.
- Apuhan, Recep Şükrü (2002). **Etkili Öğretmenin Temel Davranışları**, Timaş Yayıncılık, İstanbul.
- Arı, R., Üre, Ö., Yılmaz, H. (1998). **Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi: Eğitimin Psikolojik Temelleri**, Konya: Mikro Yayınları.
- Aydın, A. (1999). **Sınıf Yönetimi**, Arı Yayıncılık, Ankara.
- Bagley, W.C. (1916). **School Discipline**, New York: The Macmillan Company.
- Başar, Hüseyin (1999). **Sınıf Yönetimi**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- Başaran, İ.E. (1992). **Eğitim Psikolojisi**, Gül Yayınevi, Ankara.
- Bear, G.G. (1998). "School Discipline in the United States: Prevention, Correction and Long-Term Social Development", **School Psychology Review**, 27 (1), 724-742.
- Binbaşıoğlu, C. (1978). **Eğitim Yöneticiliği**, Binbaşıoğlu Yayınevi, Ankara.
- Binbaşıoğlu, C. (1983). **Genel Eğitim Bilgisi**, Binbaşıoğlu Yayınevi, Ankara.
- Bolstad, O.D., Johnson, S.M. (1972). "Self-Regulation in the Modification of the Disruptive Classroom Behavior", **Journal of Applied Behavior Analysis**, 5(4), 443-454.

- Burden, Paul R. (1999). **Classroom Management and Discipline: Methods to Facilitate Cooperation and Instruction**, New York: John Wiley and Sons, Inc.
- Canter, L., Canter, M. (2001). **Assertive Discipline: Positive Behavior Management for Today's Classrooms**, Los Angeles: Canter and Associates.
- Celep, Cevat (2004). **Sınıf Yönetimi ve Disiplini**, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Chan, D.W. (1996). "Understanding and Managing Student Problem Behaviors in Schools: An Integrative Approach", **Education Journal**, 24 (2), 15-28.
- Cinoğlu, O. (2003). **İlköğretim Okulu Birinci Kademe Öğretmenlerinin Sınıf İçi Olumsuz Davranışları ve Öğretmenlerin Olumsuz Davranışlar ile İlgili Görüş ve Tepkileri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tez Danışmanı: Doç. Dr. Sefer Ada, T.C. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, İstanbul.
- Coombs-Richardson, R. and Meisgeier C.H. (2001). **Discipline Options: Establishing A Positive School Climate**, Norwood: Christopher-Gordon Publishers, Inc.
- Covaleskie, J.F. (1993). Power Goes to School: Teachers, Students, and Discipline, **Philosophy of Education**, Philosophy of Education Society; http://www.ed.uiuc.edu/EPS/PES-Yearbook/93_docs/COVALESK.HTM, 11.09.2006.
- Dağdelen, Ö. (1999). **İlköğretim Öğrencilerinin Sınıf-İçi Olumsuz Davranışlarının Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine göre Karşılaştırılması**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Suat Pektaş, T.C. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim, Program Geliştirme Anabilim Dalı, Ankara.
- Dodson, Fitzhugh (2000). **Doğumdan Yirmi Bir Yaşına Kadar Sevgiyle Disiplin**, Çev. İpek van den Born, İstanbul: Kuraldışı Yayıncılık.
- Eilerman, Tracy (2002). **The Kounin Model**, İndirildiği Site, www.cehs.wright.edu/~cfinegan/TeachingResources/Ede_702_302/Kounin_Model.ppt, İndirilme Tarihi 14 Temmuz 2006.
- Erdoğan, A. (1996). **Genel Öğretim Metotları**, Öğretmen Kırtasiye, Manisa.
- Ergin, Demirali Y. (1995), Ölçeklerde Geçerlik ve Güvenirlik, **M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Dergisi**, 7, 125-148.
- Ergün Mustafa (2001). **Öğrenme Teorileri**, İndirildiği Site, www.egitim.aku.edu.tr/kuramsal02.ppt, İndirilme Tarihi, 14 Temmuz 2006.

- Güven, Bülent, Karataş İlhan (2004). “İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Sınıf Ortamı Tasarımları”, **İlköğretim-Online**, 3(1), 25-34; <http://ilkogretim-online.org.tr/vol3say1/v03s01c.pdf>, 11.09.2006.
- Humphreys, Tony (1998). **Disiplin Nedir? Ne Değildir?**, Çev. Berat Çelik, İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- İlgar, Lütü (2000). **Eğitim Yönetimi, Okul Yönetimi, Sınıf Yönetimi**, Beta Yayıncılık, İstanbul.
- Johnstone, M. ve Munn, P. (1982). **Discipline in Scottish Secondary Schools: A Survey**, The Scottish Council for Research in Education, SCRE Publication No. 112, SCRE Research Report No. 35.
- Kaliska, P. A. (2002). **Comprehensive Study Identifying The Most Effective Classroom Management Techniques and Practices**, Yüksek Lisans Tezi, The Graduate School University of Wisconsin-Stout.
- Karasar, N. (1981). **Araştırmada Rapor Hazırlama**, Ankara.
- Küçükahmet, L. (1998). **Öğretim İlke ve Yöntemleri**, Akım Yayınları, İstanbul.
- McDaniels, T.R. (1986). “A Primer on Classroom Discipline: Principles Old and New”, **Phi Delta Kapan**, 68 (1), 63-67.
- Nelsen, Jane, Lott, Lynn, Glenn, Stephen (1998). **Sınıfta Pozitif Disiplin**, Hayat Yayıncılık, İstanbul.
- Schemrich, C.M. (2003). **Applying Principles of Kohlberg’s Theory of Moral Development to Classroom Instruction, Classroom Discipline Procedures, School-Wide Discipline Procedures, District Programs and Community Programs**, Yüksek Lisans Tezi, The Graduate Faculty of the University of Akron.
- Sulich, M. (2004). “Keeping the Discipline in the Classroom”, Office of English Language Programs, Bureau of Educational and Cultural Affairs, US Department of State, Washington D.C., **Teaching English Forum**, 42 (3), 32-35.
- Temel, Ali (2005). “Okulda ve Sınıfta Disiplin”, **Gençlik ve Rehberlik Sempozyumu**, 27-28 Haziran 2005, Maltepe Üniversitesi, İstanbul; İndirildiği Site, http://www.maltepe.edu.tr/05_haber/reh_sempozyum/ali_temel.doc, İndirilme Tarihi 14 Temmuz 2006.
- Tertemiz, Neşe (2001). “Sınıf Yönetimi ve Disiplin”, **Sınıf Yönetimi**, Editör Leyla Küçükahmet, Nobel Yayıncılık, Ankara.

Thomas, D.R., Becker, W.C., Armstrong, M. (1968). "Production and Elimination of Disruptive Classroom Behavior by Systematically Varying the Teacher's Behavior", **Journal of Applied Behavior Analysis**, 1(1), 35-45.

Turgut, İ. (1992). **Eğitim Üzerine Felsefi Bir Deneme**, Belgehan Matbaası, İzmir.

Türnüklü, Abbas, Zoraloğlu, Yunus, Gemici, Yusuf (2001), "İlköğretim Okullarında Okul Yönetimine Yansıyan Disiplin Sorunları", **Eğitim Yönetimi**, 7 (27); <http://www.pegem.com.tr/dergi/2001/sayi27/yil7sayi27abbasturnuklu.htm>, 11.09.2006.

Watkins, C., Wagner, P. (2000). **Improving School Behavior**, Institute of Education, Paul Chapman Publishing, Sage Publication, London.

EKLER

EK I. NORMALLİK TESTLERİ

Kolmogorov-Smirnov Normallik Testleri

Çizelge E.I.1. Demografik Değişkenler Normallik Dağılımı Testi

	İstatistik	df	p
Cinsiyet	,458	200	,000
Yaş	,188	200	,000
Medeni Durum	,460	200	,000
Çocuk Durumu	,397	200	,000
Kıdem	,204	200	,000
Öğrenim Düzeyi	,472	200	,000
Öğrenci Sayısı	,376	200	,000
Okutulan Sınıf	,160	200	,000

Çizelge E.I.2. İfade Boyutları Normallik Dağılımı

Öğrencilerin Öğretmene karşı	,262	200	,000
Öğrencilerin Arkadaşlarına karşı	,291	200	,000
Öğrencilerin Kendileri ile İlgili	,274	200	,000
Öğretmen Tepkisi	,268	200	,000

Çizelge E.I.3. Öğretmen Tepkileri Cevapları Normallik Dağılımı

Öğretmen Tepkileri	İstatistik	df	p
1 Görmezden gelirim	,296	199	,000
2 Nazikçe uyarırım	,242	199	,000
3 Farkına varamam	,356	199	,000
4 Öğrencinin yanına yaklaşırım	,286	199	,000
5 Öğrenciye soru sorarım	,314	199	,000
6 Sessizce uyarırım	,327	199	,000
7 Öğrenciyi azarlarım	,323	199	,000
8 Öğrenciyle göz teması kurarım	,303	199	,000
9 Öğrenciye dokunurum	,228	199	,000
10 Öğrenciye bir görev veririm	,293	199	,000
11 Öğrencinin velisini görüşmeye çağırırım	,274	199	,000
12 Yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu veririm	,414	199	,000
13 Yapıcı eleştirilerde bulunurum	,283	199	,000
14 Derse katılmayanları fark edip yüreklendiririm	,346	199	,000
15 Öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yaparım	,263	199	,000
16 Problemlerle ilgili grup görüşmesi yaparım	,248	199	,000
17 Uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunurum	,298	199	,000
18 Fiziksel olarak cezalandırırım	,536	199	,000
19 Etkinlikten alıkoyarak cezalandırırım	,291	199	,000
20 Tepkimi jest ve mimiklerimle gösteririm	,223	199	,000
21 Öğrenciyle ilgili rehber öğretmenden yardım isterim	,302	199	,000
22 Öğrenciyle ilgili okul idaresinden yardım isterim	,322	199	,000
23 Bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili sınıfın tamamını eleştiririm	,429	199	,000
24 Notla tehdit ederim	,526	199	,000
25 Öğrenciyi sınıftan çıkarırım	sabit		-
26 Olumsuz davranışın nedenlerini araştırırım	,283	199	,000

EK II. ANKET FORMU (ÖRNEK)

Bölüm I.

Değerli Öğretmenler,

Bu anketin okul çalışmalarınızla hiçbir ilgisi yoktur. Amacım okulda yaşanan disiplin sorunlarının nedenlerini tespit etmek ve bu konuda bilimsel bir çalışma yapmaktır. Bu nedenle ankete adınızı yazmanıza gerek yoktur.

Cevaplarınız için sizin durumunuza uygun olan seçeneği işaretleyiniz.

Gösterdiğiniz işbirliği için teşekkür ederim.

Saygılarımla,
Filiz DÖKER

1. Cinsiyetiniz?

a) ( ) Kadın   b) ( ) Erkek

2. Yaşınız?

a) ( ) 20-24   b) ( ) 25-29   c) ( ) 30-34

d) ( ) 35-39   e) ( ) 40 ve üzeri

3. Medeni durumunuz?

a) ( ) Evli   b) ( ) Bekar

4. Çocuğunuz var mı?

a) ( ) Evet   b) ( ) Hayır

5. Mesleki kıdeminiz?

a) ( ) 0 – 4 yıl   b) ( ) 5 – 9 yıl   c) ( ) 10 – 14 yıl

d) ( ) 15 – 19 yıl   e) ( ) 20 yıl ve üzeri

6. Öğrenim düzeyiniz?

a) ( ) Lise veya dengi okul   b) ( ) İki yıllık yüksek okul   c) ( ) Üç yıllık yüksek okul

d) ( ) Dört yıllık fakülte   e) ( ) Master   f) ( ) Doktora

7. Sınıfınızdaki öğrenci sayısı?

a) ( ) 24 ve altı   b) ( ) 25 – 34   c) ( ) 35 – 44

d) ( ) 45 – 54   e) ( ) 55 – 64   f) ( ) 65 – 74

8. Şu an hangi sınıfı okutuyorsunuz?

a) ( ) 1. Sınıf   b) ( ) 2. Sınıf   c) ( ) 3. Sınıf

d) ( ) 4. Sınıf   e) ( ) 5. Sınıf

Bölüm II.

Bu bölümde, öğrencilerinizin sınıf içi olumsuz davranışları hangi düzeyde gösterdikleri konusundaki görüşlerinizi belirlemek amacı ile hazırlanmış sorulara yer verilmiştir.

Anket, öğrencilerin öğretmenlerine karşı, arkadaşlarına karşı ve doğrudan kendisi ile ilgili gösterdiği olumsuz davranışları kapsamaktadır.

Anket sayfalarının sol tarafında öğrencilerin sınıf içi olumsuz davranışları, sağ tarafında olumsuz davranışları gösterme düzeyleri bulunmaktadır. Bu düzeyler “Hiç”, “Az”, “Orta”, “Çok”, “Pek çok” olarak düzenlenmiştir.

“Hiç” düzeyi: İfade edilen davranışın hiç gösterilmediğini belirtir. “Az” düzeyi: İfade edilen davranışın az gösterildiğini belirtir. “Orta” düzeyi: İfade edilen davranışın orta düzeyde gösterildiğini belirtir. “Çok” düzeyi: İfade edilen davranışın çok gösterildiğini belirtir. “Pek çok” düzeyi: İfade edilen davranışın sürekli gösterildiğini belirtir.

Aşağıda sıralanan cümleleri okuyarak olumsuz davranışlara ilişkin ifadelerin öğrencileriniz tarafından hangi düzeyde gösterildiğini, ifadenin karşısında yer alan düzeylerden uygun olanının içine (X) işareti koyarak belirtiniz.

Lütfen aşağıdaki maddeleri dikkatle okuyarak hepsini cevaplandırınız. Bir maddeye ilişkin seçeneklerden sadece birini işaretleyiniz.

	(A)	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok
	ÖĞRENCİLERİN SINIF İÇİNDE ÖĞRETMENLERİNE KARŞI GÖSTERDİKLERİ OLUMSUZ DAVRANIŞLAR					
1	Öğretmeni ile etkileşime girmeme.					
2	Kabul görme ve övgüye zayıf tepki verme.					
3	Öğretmenin uyarılarını dinlememe.					
4	Öğretmeninden yardım istemede çekingenlik.					
5	Kendisine sorulan sorulara ilgisiz yanıtlar vermek.					
6	Kendisine sorulan bir soruyu yanıtlarken aşırı gerginlik.					
7	Öğretmenine yalan söyleme.					
8	Verilen talimat konusunda gereksiz açıklamalar istemek.					

9	Öğretmeni yanına geldiğinde tedirgin olma.					
10	Öğretmeninden izin almadan konuşmak.					
11	Öğretmen ders anlatırken başka işlerle uğraşma.					
12	Sınıfta izin almadan dolaşmak.					
13	Öğretmenini sözlü ya da fiziksel olarak tehdit etmek.					
14	Dikkat dağıtıcı sözlü ya da fiziksel gürültü yapmak.					
15	Öğretmeni görüşmek istediğinde reddetmek.					
16	Öğretmenin sınıfına geldiğini gördüğü halde ayağa kalkmama.					
17	Beklemedeyken zapt edilmemek.					
18	Öğretmenin verdiği görevleri yerine getirmeme.					
19	Öğretmenin söylediklerini ve yaptıklarını alaya almak.					
20	Öğretmenin eşyalarını izinsiz karıştırmak.					
	(B) ÖĞRENCİLERİN SINIF İÇİNDE ARKADAŞLARINA KARŞI GÖSTERDİKLERİ OLUMSUZ DAVRANIŞLAR	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok
21	Arkadaşları ile işbirliğine dayalı etkileşime girmemek.					
22	Sınıf içinde ve dışında grup oyunlarına ve çalışmalarına katılmamak.					
23	Arkadaşlarına karşı çekingenlik, uç noktada utangaçlık.					
24	Grup veya küme çalışmalarında aldığı görevi yerine getirmemek					
25	Arkadaşlarının başarılarını kıskanmak.					
26	Arkadaşlarının her söylediğini düşünmeden onaylamak ya da reddetmek.					
27	Arkadaşlarının ödevlerinden kopya çekmek.					
28	Arkadaşlarının söylediklerini ve yaptıklarını yersiz şikayet.					
29	Arkadaşlarının sınıf içindeki çalışmalarını engellemek.					
30	Arkadaşının söylediklerini dinlememek, sözünü kesmek.					
31	Arkadaşlarının eşyalarını izinsiz almak, zarar vermek.					
32	Karşı cinsteki arkadaşını etkinliklerden dışlamak.					
33	Arkadaşlarına yersiz ve kırıcı şakalar yapmak.					

34	Arkadaşlarını sözlü veya fiziksel olarak tehdit etmek ya da incitmek.					
35	Arkadaşlarının kusurları ile alay etmek.					
36	Fikirlerini arkadaşlarına zorla kabul ettirmeye çalışmak.					
	(C) ÖĞRENCİLERİN SINIF İÇİNDE DOĞRUDAN KENDİLERİ İLE İLGİLİ GÖSTERDİKLERİ OLUMSUZ DAVRANIŞLAR	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok
37	Öğrenmeye karşı isteksizlik.					
38	Hayallere dalmak.					
39	Sınıftaki öğretimle ilgili görevlerini yapmamak.					
40	Yanlışlar ve başarısızlıklar konusunda yersiz, gizli huzursuz olmak.					
41	Bir konuşmayı baştan sona sürdürememe.					
42	Mükemmel öğrenci olma kaygısını taşıma.					
43	Sosyal etkinliklerde görev almayı reddetmek.					
44	Başladığı çalışmalarını yarım bırakmak.					
45	Ders ile ilgili aktivitelere katılmamak.					
46	Nedensiz devamsızlık.					
47	Aşırı sinirli davranmak.					
48	Tırnaklarını yemek.					
49	Yaptığı işlerde kendi inisiyatifini kullanamama.					
50	Temizlik kurallarına uymamak.					
51	Beslenme kurallarına uymamak.					
52	Sınıfa ait ders araç ve gereçlerine zarar vermek.					
53	Sınavlarda kopya çekmek.					
54	Sınıfa delici kesici aletler getirmek.					
55	Sırasında veya sandalyesinde düzgün oturmamak.					
56	Ders araç-gereçlerini çoğunlukla evde unutmak.					
57	Ödevlerini yapmamak ya da gelişigüzel yapmak.					
58	Sınıf düzenini bozan öğrenci davranışlarını onaylamak.					

59	Sınıfa giriş-çıkışta düzene uymamak.					
60	Yeni bir sınıf kuralına uyum göstermemek.					
61	Yersiz komiklik yaparak dikkat çekmeye çalışmak.					

Bölüm III.

Aşağıda öğrencilerin gösterdiği olumsuz davranışlarla ilgili öğretmen tepkileri ve gösterilme düzeyleri verilmiştir. Lütfen öğrencilerinizin olumsuz davranışları ile ilgili bu tepkileri ne düzeyde gösterdiğinizi ifadenin karşısında yer alan düzeylerden uygun olanının içine (X) işareti koyarak belirtiniz.

		Hiç	Az	Orta	Çok	Pek çok
1	Görmezden gelirim.					
2	Nazikçe uyarırım.					
3	Farkına varamam.					
4	Öğrencinin yanına yaklaşırım.					
5	Öğrenciye soru sorarım.					
6	Sessizce uyarırım.					
7	Öğrenciyi azarlarım.					
8	Öğrenciyle göz teması kurarım.					
9	Öğrenciye dokunurum.					
10	Öğrenciye bir görev veririm.					
11	Öğrencinin velisini görüşmeye çağırırım.					
12	Yanlış davranışın düzeltilmesi için ipucu veririm.					
13	Yapıcı eleştirilerde bulunurum.					
14	Derse katılmayanları fark edip yüreklendiririm.					
15	Öğrenciyle problemleri ile ilgili özel görüşme yaparım.					
16	Problemlerle ilgili grup görüşmesi yaparım.					
17	Uyarı amacı ile gürültülü davranışlarda bulunurum.					
18	Fiziksel olarak cezalandırırım.					
19	Etkinlikten alıkoyarak cezalandırırım.					

20	Tepkimi jest ve mimiklerimle gösteririm.					
21	Öğrenciyle ilgili rehber öğretmenden yardım isterim.					
22	Öğrenciyle ilgili okul idaresinden yardım isterim.					
23	Bir veya birkaç öğrencinin olumsuz davranışı ile ilgili sınıfın tamamını eleştiririm.					
24	Notla tehdit ederim.					
25	Öğrenciyi sınıftan çıkarırım.					
26	Olumsuz davranışın nedenlerini araştırırım.					